

ЧАС

за углед

Зборник припрема
за угледне часове
разредне и предметне
наставе у основној и средњој школи

eduka

ЧАС ЗА УГЛЕД 9

Зборник припрема за угледне часове
разредне и предметне наставе у основној и средњој школи

Главни уредник

Др Бошко Влаховић

Одговорна уредница

Др Наташа Филиповић

Уреднице

Наташа Ковжан Кун

Ивана Милошевић

Др Снежана Лакета

Др Моња Јовић

Др Јелена Журић

Лектура и коректура

Споменка Трипковић

Дизајн

Иван Танић

Издавач

Издавачко предузеће *Едука* д.о.о. Београд

Ул. Змаја од Ноћаја бр. 10/1

Тел./факс: 011 3287 277, 3286 443, 2629 903

Сајт: www.eduka.rs; имејл: eduka@eduka.rs

За издавача

Др Бошко Влаховић

Београд, 2023.

ПРИ КРАЈУ ПРВЕ ДЕЦЕНИЈЕ

И у години која полако остаје за нама, оптерећеној најтрагичнијим догађајима у историји наше просвете и друштва у целини, просветни радници из дана у дан и на различите начине потврђују своју посвећеност позиву, свест о важности образовања и васпитања, своју хуманост и стваралачку енергију. О томе сведоче и сви радови приспели на наш конкурс, а нарочито они који су награђени и уврштени у овај зборник угледних часова.

На конкурс, девети по реду, није пристигло онолико радова колико их је било у годинама пре епидемије изазване вирусом корона. Несумњиво је да су и епидемијска ситуација, а нарочито немили догађаји који су ову годину драматично обележили, умногоме утицали на општу мотивацију наставника, па и за учествовање на конкурсима. Ипак, број учесника и квалитет радова сведоче о постојању и континуираном истрајавању наставника у посвећеном и квалитетном раду са ученицима. Богатство и разноликост прилога који подржавају и трансформишу, приказују концепцију, методе, облике и начине рада, наставна средства, проверу предвиђених исхода и евалуацију показало је висок ниво знања и умећа наставника, њихове компетенције за сврсисходно и функционално планирање часова и његову успешну реализацију. У основи сваког од уврштених радова уочљива је јака и дубока унутарња мотивација наставника која извире из љубави према материји коју предају, према свом позиву и ученицима; велика интелектуална заложност и жеља за непрекидним учењем; потреба да се школски час и наставне активности ученика одвијају динамично, кроз игру, занимљиво, у атмосфери која ће ученицима бити пријатна, и мотивишућа за исказивање и развијање сопствених способности и афинитета.

Мотивације ученика и наставника узајамно су повезане, једне из других произлазе, надовезују се и надовезују. Без мотивисаног наставника не могу се замислити мотивација ученика и квалитетна настава.

„Сада док ово пишем“, каже Абрахам Маслоу у предговору својој књизи *Моштивација личности*, чије је прво издање објављено 1954. године, „у нашој култури постоји веома јака склоност ка општем приземљењу мотивације”. То би се, можда чак и са више правде, могло утврдити као градацијски процес који од времена о ком Маслоу говори до данас неумитно оставља своје корозивне последице. Међутим, треба подсетити и на охрабрење које налазимо у истом тексту: „Доказ да дивни људи могу постојати и да одиста постоје – чак иако у веома малом броју и на стакленим ногама – довољан је да нас охрабри, да нам улије наду, да нам да снагу да се и даље боримо, да верујемо у себе и своје могућности за израстање”.

Сходно томе, и овај зборник схватамо као *доказ да дивни људи могу постојати и да одиста постоје*.

Уреднички тим *Едуке*,
Јелена Журић

РАЗРЕДНА НАСТАВА

ПРВИ РАЗРЕД

Биљана Мијаиловић , Научили смо азбуку.....	13
 Прилози за преузимање уз Зборник	

ДРУГИ РАЗРЕД

Ђурђица Стојковић , Нека љути гусари чувају лозинку.....	21
 Прилог за преузимање уз Зборник	

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Сава Ковачевић , Домовина се брани лепојом, Бубиврје Ршумовић.....	29
 Прилози за преузимање уз Зборник	
Данка Јовановић , Слађана Марковић , Математички изрази.....	35
 Прилози за преузимање уз Зборник	
Александра Филиповић , Својства црнке.....	41
 Прилози за преузимање уз Зборник	
Јован Мијаиловић , Први и други српски устанак.....	49
 Прилози за преузимање уз Зборник	

ПРЕДМЕТНА НАСТАВА

ОСНОВНА ШКОЛА

Српски језик и књижевност

Оливера Ђорђевић , Путовања су извор сазнања – метод екскурзије у настави (васпитно-образовни потенцијали ђачких екскурзија).....	59
Тања Ђорђевић , <i>Власи</i> , Бранислав Нушић.....	73
Јелена Микић , Бранкови основци (пројектна настава).....	83
Бојана Анђелић Ристић и Саша Чорболоковић Алфонс Доде, <i>Последњи час</i>	89
Иван Јевтовић , Обележавање Међународног дана књиге о Харију Потеру.....	99
 Прилози за преузимање уз Зборник	
Јасминка Олић Илчешин , Милован Глишић, <i>Прва бразда</i>	103

Јелена Ђетковић и Весна Андрејевић, <i>Последњи час</i> Алфонса Додеа.....	109
Мили Хилмо Селимотић, Ричард Бах, <i>Галеб Цонајтан Ливинџион</i>	113

Биологија

Ана Петров, Годишња систематизација градива	123
 Прилози за преузимање уз Зборник	
Маријана Милутин, Даница Пушковић, Жива бића из непосредног окружења – Дан пчела 2023.	129
 Прилози за преузимање уз Зборник	

Час одељењског старешине

Марина Станојловић Мирчић, Информисање о образовни профилима употребом СТЕМ учења и ИКТ алата	133
---	-----

Енглески језик

Драгана Виденов, <i>Places in a town</i>	137
Јелена Матејић, <i>Articles</i>	141
 Прилози за преузимање уз Зборник	
Љиљана Шћекић, <i>All about me</i>	143
 Прилози за преузимање уз Зборник	

Физика

Наташа Петковић, Примена образовних иновативних игара у настави физике – систематизација	147
 Прилози за преузимање уз Зборник	

Интегративна настава

Драгана Стефановић, Зоран Стојановић, <i>Music and instruments</i> (<i>Talking about likes and dislikes</i>).....	153
 Прилози за преузимање уз Зборник	
Вукосава Доби, Здравка Мајкић, <i>Universe dictionary</i>	159
Јелка Филиповић, Моника Костић, Хемија – Хемија као наука и њен значај у свакодневном животу. Појам смеше – пракса из свакодневног живота. Српски језик – обнављање градива	163
 Прилози за преузимање уз Зборник	
Бојана Апелић, Вукосава Доби, Здравка Мајкић, Координатни систем и географска ширина и дужина	169
Вукосава Доби, Татјана Рогановић, Стварни свет путовања	179
Александра Јагодић, Александра Чолаковић Нинковић, Размножавање биљака. <i>Мој дека је био ѿрешња</i>	183
 Прилози за преузимање уз Зборник	

Наташа Митровић, Ана Јеремић, Вода и живи свет.
Грађење речи: И кад се вода излије, у реч се прелије 189
 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Марија Ристивојевић, Европски дан језика 197
Далиборка Љешевић, Вукосава Доби, Писање великог слова
у вишечланим географским називима..... 203

Марија Алексић, Љиљана Ивановић Јованчевић,
Заставафонија – била једном једна „Застава” 207
 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Маја Живић, Катарина Минић, Језичка култура: Прослава празника
у мом дому (Божић); *Wie sieht die Weihnachten in Deutschland aus?*
Како изгледа Божић у Немачкој? 213

Миљана Степаноски, *Дечко који није био из Ливерпула*
и Менделова правила 227

Математика

Милорад Шуковић, Симетрала дужи. Симетрала угла 231
 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Слободне наставне активности

Марија Панић, Афричке маске 237
 [Прилог за преузимање уз Зборник](#)

Вална настава и активности

Драгана Стевановић, Јелена Бабић, Музеј крије тајну 241

Информатика

Миљана Димитрић, Рад са графичким објектима и израда
графичког плана 249
 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Техника и технологија, информатика и рачунарство

Белма Селимотић, Роботички изазови – Европска седмица
роботике (ERW) 253
 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Пројектна настава

Драгана Црнатовић, Фолклорна музичка традиција
и обичаји из Србије 261

Јелена Микић, Здравка Мајкић, Робинсон Крусо..... 265

СРЕДЊА ШКОЛА

Српски језик и књижевност

- Снежана Клепић**, *На Дрини ћурија*, 3. разред 271
Сања Перовановић, *Похвала кнезу Лазару*..... 277
Јелица Говедарица (и сарадници), Српска средњовековна књижевност – систематизација..... 281

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

- Марија Јеверичић**, (Анти)јунаци у делима Борхеса, Бекета и Камија..... 285

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

- Ана Павловић**, В. Шекспир, *Хамлеј* (пројекат у настави)..... 291
Данијела Радовановић, **Јелена Ђурић**, Завичајни говор у срду (пројектна настава)..... 299

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

- Марина Милошевић**, Лексикологија на примеру речнице *Рафина авлија* Исака Самоковлије (пројекат у настави)..... 305

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Предузетништво

- Милан Филиповић**, **Бобана Ђурђевић**, Особине предузетника 311

Географија

- Савица Ђурђевић**, Бирам та рециклирам (пројектна настава) 315

Интегративна настава

- Драгана Богдановић**, **Драгана Милосављевић**, Примена исказне логике у рачунарству. Испитивање тачности исказне формуле (применом таблица истинитости)..... 319

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

- Сања Симић де Граф**, **Драгана Деспотовић**, **Јован Секулић**, **Јован Благојевић**, Подела Светог писма (1. разред средње школе и 6. и 7. разред основне школе) 325

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

- Дејана Лазаревић**, **Оливера Чикарић**, **Љиљана Јовановић**, **Ивана Драгићевић**, Сајам туризма и гастрономије (сви разреди) 333

 [Прилог за преузимање уз Зборник](#)

Сања Симић де Граф, Дејана Лазаревић, Иван Негић,
Драгана Деспотовић, Бојана Томић, Жељка Марковић,
Александар Томић, Миланка Васиљевић, Светлана Ђурић,
Александра Стефановић, Слађана Живановић, Мирјана Марковић,
Петар Косовац, Слађана Осатовић и Љубиша Радовановић
Светски дан хране (сви разреди)..... 339

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Славица Бeroња, Чудесни свет параболе и Примена логаритма 349

Медијска писменост

Биљана Вукмановић, Новинарски стил: вест. Медији, новинарство,
етички кодекс 355

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Немачки језик

Јасна Стефановић, *Einkaufen im KaDeWe* (Куповина у рођној
кући KaDeWe)..... 359

 [Прилог за преузимање уз Зборник](#)

Рачунарска графика и мултимедија

Рената Мишулић, Модели компјутерске боја 363

Техничко цртање

Рената Мишулић, Ортогоналне пројекције равног лика
на три равни 367

РАЗРЕДНА НАСТАВА

Eduka portal

Eduka portal

ПРВИ РАЗРЕД

Едука портал

Eduka portal

Научили смо азбуку

ОШ „Јелена Ђетковић”, Београд

ДНЕВНА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС		
Учитељица	Биљана Мијаиловић	
Школа	ОШ „Јелена Ђетковић”, Београд	
Разред	први	
Наставни предмет	Српски језик	
Наставна тема	Почетно читање и писање – усавршавање читања и писања	
Наставна јединица	Научили смо азбуку	
Тип часа	утврђивање градива	
Облици рада	фронтални и индивидуални облик рада	
Циљ часа	Богаћење речника и утврђивање вештине читања и писања штампаних слова и речничког текста.	
Исходи часа	На крају часа ученици ће бити у стању да:	
	<ul style="list-style-type: none">• стекне знања о животу Бунде Караџића;• потврди стечено знање о словима; обогати вокабулар;• усвоји значење нових речи;• усвоји појмове <i>реч</i> и <i>реченица</i>;• потврди стечена правописна правила;	<ul style="list-style-type: none">• схвати значај познавања азбуке;• развије свест о језику као обележју културе нашег народа. <ul style="list-style-type: none">• у свакодневном говору примењује новонаучене речи;• разуме значење реченица са новонаученим речима;• разликује изговорени глас и написано слово;• разликује изговорене и написане речи и реченице;• примени основна правописна правила;• од датих слова састави реченицу;

Наставне методе	дијалогска метода, монолошка метода, текстуална метода
Наставна средства	садржај презентације ППТ: игра „Скривалица”, игра „Тајанствена реч”, радни лист
Активности ученика	слушање инструкција за рад, активно учествовање у игри на презентацији ППТ, самостално решавање задатака на радном листу
Активности наставника	давање основних информација о раду, вођење кроз игру, давање повратне информације о раду ученика
Корелација	Дигитални свет – уређаји. Математика – пребројавање, одузимање у блоку бројева до десет, облици и линије. Ликовна култура – цртање/доцртавање.
Кључне речи	азбука, Вук Стефановић Караџић, читање, слова
Литература	Матијевић Б., Вдовић Љ., Јанаћковић Б. (2023), <i>Нови Буквар</i> , Едука, Београд. Јухас И. (2023), <i>МАТЕМАТИКА</i> – радни уџбеник, Едука, Београд. Милетић В. (2011), <i>Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави</i> , Београд.
ОРГАНИЗАЦИЈА И АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА	
Уводни део часа (5–10 минута)	<p>Учитељ представља ученицима игру „Скривалица” (ПРИЛОГ 1).</p> <p>Објашњава правила игре која подразумевају откривање поља иза којих се налазе одређена питања на која ученици треба тачно да одговоре. Када одговоре на сва питања, открива се слика знамените личности коју ученици треба да именују. Игра започиње тако што ученик бира боју која упућује на питање. Када тачно одговори, кликом на ђака учитељ се враћа на почетни слајд, на ком се одабрано поље губи и открива се део слике испод/иза њега.</p>

Питања **ПЛАВОГ** поља:

- Препознај приказано слово (К).
- Наведи реч која почиње гласом „К” (нпр.: коњ).

Питања **ЖУТОГ** поља:

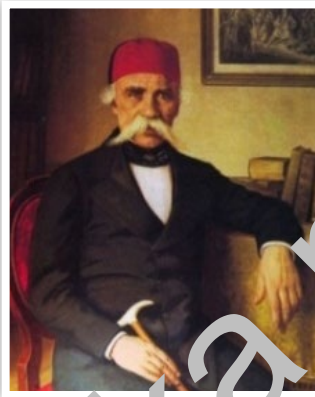
- Пронађи уљеза у задатом скупу:
бубамара, бака, балон, ајкула, бундева (ајкула).
- Зашто? (Зато што почиње гласом „А”)

Питање **ЦРВЕНОГ** поља:

- Изговори једну реч у којој се глас „О” налази у средини (топ).

Питање **ЗЕЛЕНОГ** поља:

- Изговори једну реченицу у којој ће бити глас „Г”.
(Тата спава.)

Знаменита личност
Вук Стефановић Караџић

Комбинацијом дијалoшке и монолошке методе учитељ упознаје ученике са животом и делом приказане личности ([ПРИЛОГ 2](#)).

Након излагања учитељ наводи наслов лекције који пише на табли, а ученици у својим свескама.

Наслов: **Научили смо азбуку**

[ПРИЛОГ 1](#) – Игра „Скривалица”

[ПРИЛОГ 2](#) – Текст о Вуку Стефановићу Караџићу

Главни део
часа
(25–30
минута)

Учитељ говори ученицима да ће током главног дела часа самостално радити задатке на радном листу ([ПРИЛОГ 3](#)). Показује радни лист и заједно са ученицима анализира задатке. Након анализе говори да ће првих десет (петнаест) минута самостално радити након чега ће одговорати усмено уз пратњу презентације ППТ ([ПРИЛОГ 4](#)).

Током решавања задатака, учитељ се труди да укључи ученике и њима да главну реч. У том делу, улога учитеља је да прати излагање и усмерава ученике једне на друге (ради међусобне едукације).

[ПРИЛОГ 3](#) – Радни лист

[ПРИЛОГ 4](#) – презентација ППТ

<p>Завршни део часа (5–10 минута)</p>	<p>Како је један од циљева часа дојаћење вокабулара, учитељ након успешно решеног радног листа представља игру „Тајанствена реч” која се реализује уз помоћ презентације ППТ (ПРИЛОГ 5). Тачним навођењем гласова, у квадратима се појављују одговарајућа слова. Уколико ученици наведу све гласове/слова од којих је реч састављена, њен назив ће се открити. Уколико ученици не знају значење откривене речи, учитељ покушава да их наведе на значење. Решења игре су речи које представљају палиндроме, а самим тим и занимљивост за ученике. Игра подразумева међувршњачку едукацију. Кроз наведену игру, учитељ остварује корелацију са предметом Математика кроз <u>облике</u> и <u>линије</u> (квадрат, круг, правоугаоник / отворена и затворена линија, права и крива линија).</p> <p>Питања којима учитељ може остварити корелацију са предметом Математика током игре „Тајанствена реч”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ког облика су поља са словима. Поља са словима су облика квадрата.) • Шта је у игри правоугаоно облика? (У игри је правоугаоног облика поље са речима.) • Од каквих линија је састављена илустрација човека? (Илустрација човека је састављена од правих, кривих и изломљених линија.) • Шта је на илустрацији представљено затвореном кривом линијом – кругом? (Глава и очи илустрације.) <p>Домаћи задаци: Азбука са доцртавањем (ПРИЛОГ 6)</p> <p>Ученици треба да, поред сваког слова азбуке, нацртају предмет или биће у чијем се називу наведено слово налази на почетку реда.</p> <p>Пример: Аа = Авион = цртеж авиона.</p> <p>ПРИЛОГ 5 – <u>Игра „Тајанствена реч”</u> ПРИЛОГ 6 – <u>Азбука са доцртавањем</u></p>
<p>Евалуација часа од стране ученика</p>	<p>Ученици кроз активност показују степен мотивисаности, док путем радног листа показују степен „тежине” задатака.</p>
<p>Начин провере остварености исхода</p>	<ul style="list-style-type: none"> • усмени одговори ученика, • писани одговори ученика.

Оквир за преиспитивање оствареног часа

- Да ли ми је адекватан избор начина провере остварености исхода?
- Да ли сам планирао/планирала адекватне активности ученика?
- Да ли је било одступања/потешкоћа приликом остваривања планираног?
- Шта бих променио/променила?

ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ 1: Сlike игре „Скривалица” које откривају знамениту личност и наслов

ПРИЛОГ 2: Текст

ПРИЛОГ 3: Прва и друга страна радног листа

ПРИЛОГ 4: Презентација ППТ усклађена са радним листом

ПРИЛОГ 5: Игра „Тајанствена реч”

ПРИЛОГ 6: Азбука са доцртавањем

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Eduka portal

ДРУГИ РАЗРЕД

Едука портал

Eduka portal

Нека љути гусари чувају лозинку

ОШ „Јован Поповић”, Сусек

ВАЖНОСТ ЈАКИХ, СИГУРНИХ ЛОЗИНКИ

Неовлашћени приступ приватним подацима потенцијално је велики проблем за свакога ко користи интернет и уређаје високе технологије као што су „паметни” телефони, таблети или рачунари.

Последице неовлашћене употребе могу укључити губитак вредних података, може бити украден и злоупотребљен идентитет, а може довести и до кршења закона, што би жртву могло довести у правни проблем.

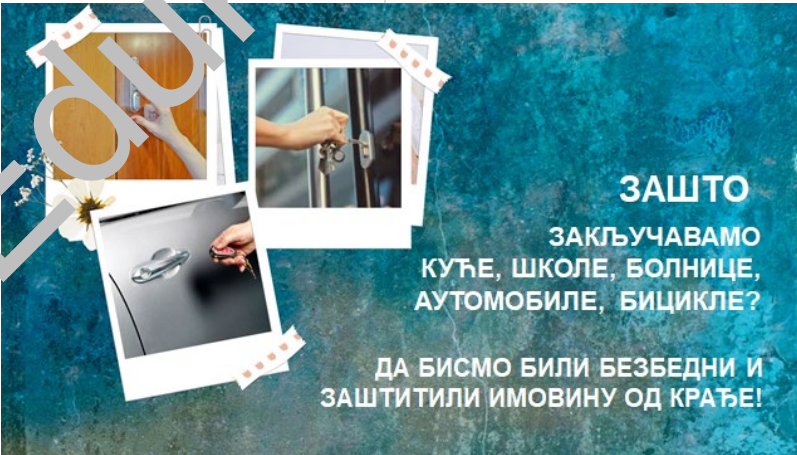
Јака лозинка пружа битну заштиту од преваре и крађе идентитета.

Припрема и презентација воде ученике кроз неопредељени приступак састављања лозинке, а деца помоћу ње могу бити обучена да креирају сигурну лозинку коју ће лако памтити.

ПРИПРЕМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЧАСА	
Школа:	ОШ „Јован Поповић”
Место:	Сусек
Разред:	други
Учитељица:	Ђурђица Стојковић
Предмет:	Дигитални свет
Наставна тема:	Безбедно коришћење дигиталних уређаја
Наставна јединица:	Нека љути гусари чувају твоју лозинку Заштита података личности Како креирати јаку лозинку
Тип часа:	Брада
Циљеви наставне јединице:	– Упознавање ученика са значајем тајности личних података на интернету. – Оспособљавање ученика да направе јаку лозинку.
Очекивани исходи:	По завршетку часа, ученик ће бити у стању да: – наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу; – објасни ризике који произлазе из комуникације путем дигиталних уређаја; – буде упознат са опасностима које може да изазове откривање лозинке; – креира безбедну лозинку.

Методe рада:	дијалошка, метода писаних радова
Облици рада:	фронтални, индивидуални
Међупредметне компетенције:	компетенција за целоживотно учење, сарадња, одговорно учење у демократском друштву, решавање проблема, дигитална компетенција, комуникација
Наставна средства за реализацију часа/услови/потребна опрема:	пројектор, рачунар, презентација ППТ, генератор лозинки
Дигитални образовни материјали/дигитални уџбеници коришћени за реализацију часа/линкови:	презентација ППТ, генератор (менаџер) снаге лозинки https://www.security.org/how-secure-is-my-password/ који може упозорити корисника када налози могу постати рањиви

Ток часа

Активност:	Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Презентација ППТ	<ul style="list-style-type: none"> – Покреће презентацију која садржи питања везана за безбедност и заштиту имовине. 	<ul style="list-style-type: none"> – Посматра презентацију. – Одговара на питања.
	 <p>ЗАШТО ЗАКЉУЧАВАМО КУЋЕ, ШКОЛЕ, БОЛНИЦЕ, АУТОМОБИЛЕ, БИЦИКЛЕ?</p> <p>ДА БИСМО БИЛИ БЕЗБЕДНИ И ЗАШТИТИЛИ ИМОВИНУ ОД КРАЂЕ!</p>	
Најава наставне јединице:	<p>Најављује наставну јединицу:</p> <p>Како направити безбедну лозинку.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Записују наслов.

<p>Најава наставне јединице:</p>	<p>Мораћете да креирате лозинку да бисте радили скоро све на интернету. Једноставније је користити кратку лозинку која се лако памти, али то може представљати озбиљне ризике за онлајн безбедност и заштиту идентитета. Да бисте заштитили себе и своје податке, можете да користите лозинке које су дугачке, јаке, и које је тешко да погоди неко други, а да их и даље можете лако запамтити.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Слушају излагање. - Говоре о лозинкама које су раније користили. - Говоре о томе шта се дешавало са налозима чија је лозинка откривена. <p>Ко је за њихове лозинке знао. Када су мењали лозинке.</p> <div data-bbox="703 411 1094 584" style="background-color: #004a7c; color: white; padding: 10px;"> <p>Зашто нам је потребна лозинка на интернету?</p> <p><small>Лозинке спречавају друге људе да виде наше приватне податке на интернету, као и да се неко представи под нашим именом и направи ствари које ми не бисмо хтели.</small></p> </div> <div data-bbox="297 607 1103 1062" style="background-color: #004a7c; color: white; padding: 10px;"> <p>Лозинке на мрежи сличне су комбинацијам бравата за закључавање.</p> <p>Оне су тајне комбинације слова, бројева и симбола које само ви знате.</p> <p>ЛОЗИНКА на енглеском језику PASSWORD</p> </div>
<p>Садржај и тајност лозинке:</p>	<p>Презентација даје основне податке и описује могућност ученицима да провере снагу лозинке коју користе – уз помоћ генератора лозинки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - У генератор на линку уписују лозинку коју су донедавно користили <p>https://www.security.org/how-secure-is-my-password/</p>
<p>Мини-обука</p>	<p>Ученицима је у презентацији приказана лозинка од 16 карактера коју на први поглед изгледа тешко (готово немогуће) запамтити.</p> <p style="text-align: center;">10ljgdumk1pskoi9</p> <p>Обучавамо ученике да може лозинка да се креира од почетних слова речи у песмама, пословицама или изрекама.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици се присећају омиљених стихова, изрека пословица... - Наглашена корелација са Српским језиком и Музичком културом.

<p>Мини-обука</p>	<p>Потребно је покренути презентацију ППТ преко целог екрана да се могу отворити поруке у боци са правилима.</p> <p>Ученици добијају инструкције која слова могу користити, а која су неприхватљива у састављању лозинке.</p>	<p>– Ученици рецитују прву строфу песме Љубивоја Ршумовића:</p> <p>(знају је из вртића) Десет љутих гусара дошло у мој кревет. Један пао с кревета, остало их девет.</p> <p>Откривају да није тешко од почетних слова креирати и запамтити лозинку</p> <p>10ljgdumk1psk i9</p>
<p>Важни савети:</p>	<p>У презентацији су детаљно поменути савети и пратећа образложења:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Што је дужа лозинка, боља је. 2. Не треба низати бројеве у лозинкама. 3. Не користите личне податке. 4. Могу осим вас да је знају само родитељи. 	<p>– Слушају савете који су врло важни за безбедност при креирању лозинке</p>
<p>Креирање лозинке:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Присети се стиха у песме или неке друге мудрости, напиши нову лозинку. – Осмисли нову лозинку користећи се почетним словима сваке речи у песми. – Користи слова латинице осим њ, ѓ, љ, џ. – Можеш слова а и v заменити са @ i w. 	<p>– Ученици самостално креирају своју лозинку према правилима.</p>
<p>Провера лозинки:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Усмерава ученике да користе генератор лозинки како би проверили јачину нове лозинке. – Помаже ученицима при читању временских одредница за трајност лозинки, пошто су написане на енглеском језику. 	<ul style="list-style-type: none"> – Уписују у генератор нове креиране лозинке и проверавају трајност. https://www.security.org/how-secure-is-my-password/ – Јасна корелација са Енглеским језиком и Математиком (временске одреднице).

НОВА, ВАЖНА ВЕШТИНА ЈЕ САВЛАДАНА!

Начин провере остварености исхода:

ИГРА – КОРАК НАПРЕД, КОРАК НАЗАД (евалуација)

Сви ученици стану иза стартне линије.

Учитељ чита тврдње, док ученици кретањем унапред или уназад дају одговоре.

- Ако ваша лозинка садржи слова, бројеве и симболе, направите три корака напред.
- Ако ваша лозинка има мање од осам знакова, направите корак уназад.
- Ако дозвољавате пријатељима да користе вашу лозинку, вратите се два корака уназад.
- Ако нико осим вас и ваших родитеља или старатеља не зна вашу лозинку, учините два корака напред.
- Ако ваша лозинка нема приватне податке, учините три корака напред.
- Ако вам је лозинку тешко запамтити, направите два корака уназад.

Путем игре наставник је у могућности да види сваки тачан одговор, тј. корак ученика.

Најуспешнији су ученици који су начинили највише корака напред.

ИГРА – КОРАК НАПРЕД, КОРАК НАЗАД

(евалуација)

Ученици стану иза стартне линије.

Учитељ чита тврдње, док ученици кретањем

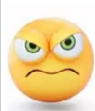
унапред или уназад дају своје одговоре.

Оквир за преиспитивање оствареног часа:

Колико су ученици били ангажовани на часу?

Какве су одговоре ученици давали? (повратна информација)

Литература:	Катарина Алексић, Катарина Вељковић, <i>Дигитални свећ 2</i> , уџбеник, 2021. Judy Lever Jufy, <i>Digital Technologies in the Classroom</i> , 2019.			
ПРОЦЕНА АКТИВНОСТИ ОД СТРАНЕ УЧЕНИКА				
1.	Свиђа ми се овај начин рада.			
2.	Лозинку је лако запамтити на овај начин.			
3.	Задовољан/задовољна сам лозинком.			

 [Прилог за преузимање уз Зборник](#)

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Едука портал

Eduka portal

Домовина се брани лејошом, Љубивоје Ршумовић

ОШ „Октоих”, Подгорица

1. ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ДИО ЧАСА

Наставни предмет:	МАТЕРЊИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ		Час:	два школска часа и/или блок час
Разред:	четврти		Датум:	25. мај 2023. године
Наставна јединица:	Поетски текст: »ДОМОВИНА СЕ БРАНИ ЛЕЈОШОМ», Љубивоје Ршумовић			
Основни тип часа:	ИНТЕГРАТИВНА НАСТАВА			
Тип часа:	<ul style="list-style-type: none"> ❖ стицање нових знања, ❖ проширивање знања, ❖ утврђивање вјежбање. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ објашњавање, ❖ систематизација, ❖ провјеравање знања, 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ обучавање, ❖ усавршавање, ❖ комбиновани час, ❖ програмирана настава. 	
Облици рада:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ фронтални ➤ групни ➤ индивидуални ➤ рад у паровима 			
Методе рада:	<ul style="list-style-type: none"> ❖ метода усмене излагања, ❖ метода разговора, ❖ илустративно-демонстративна метода, ❖ метода демонстрације, ❖ метода писања, 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ метода практичних и лабораторијских радова, ❖ метода читања и текст метода; ❖ смислено вербално рецептивно учење, ❖ практично смисаоно учење, ❖ учење путем открића, 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ дивергентно (стваралачко) учење, ❖ конвергентно (логичко) учење, ❖ рјешавање проблема, ❖ кооперативно учење, У-У; У-Н; тимска настава, учење по моделу. 	
Напомена: На часу ће се корисити и методе које су болдиране.				

Оперативни циљеви:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Разумијевање текста пјесме и уопштавање са својом домовином. ▪ Развијати правилан однос према земљи у којој живимо. ▪ Кроз интегративну наставу представити различитост Црне Горе и схватити њене стварне вриједности.
Појмови – садржаји:	домовина, чувати домовину, екологија, традиција, црногорска здравица, равноправност, сајам
Кључне компетенције:	<ol style="list-style-type: none"> 1) компетенција писмености и вишејезичности, 2) предузетничка компетенција, 3) дигитална компетенција, 4) компетенција културне свијести и изражавања.
Материјал и средства за рад:	пројектор, лаптопови, ЦД плејер, ЦД, плакат са сликом, листићи са апликацијама, радни листићи са пројектним задацима, наставни листићи за рад у групама, плакат слагалица – систематизациони плакат за групе, вијезде, апликације за агенције, листићи (кравате) за појасну у групе
Корелација:	<p>Дигиталне вјештине – писање текста за блог и прављење колажа;</p> <p>Познавање природе, Познавање друштва, Енглески језик, Музичко васпитање, Техничко сорадовање, Ликовно васпитање</p>

2. АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

ТРАЈАЊЕ	АКТИВНОСТ	ОПИС АКТИВНОСТИ	ОБЛИК РАДА	МАТЕРИЈАЛ	СРЕДСТВА за учење	ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ
1	2	3	4	5	6	7
Задатак се добије три дана прије часа.	БРОШУРА пројектних задатака	Израживачке задатке ученици извлаче из шешира и на тај начин формирају групе, тј. туристичке агенције у којима ће радити. Ове задатке истражују самостално и материјал доносе на час. На тај начин се припремају за групни рад и рад у агенцијама.	индивидуални	Различити извори знања.	<p>Опис задатка и очекивања од ученика.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> – заинтересовани ученици/ ученице; – усвојили садржај пјесме; – истражили потребне изворе знања; – припремљени за групни рад.

1	2	3	4	5	6	7
15 мин	Потрага за стиховима	Рјешавајући занимљиву асоцијацију, задатак ученика је да дођу до најаве наставне јединице „Домовина се брани лепотом” Љубивоја Ршумовића. Ученици рецитују пјесму по станицама, хорски и индивидуално. Током анализе упоређују стихове пјесме са стиховима Ђуре Јакшића.	индивидуални	ППП, пројектор, апликације сличица за игру, торба	Презентација 	<ul style="list-style-type: none"> – мотивисани ученици; – заинтересовани за групни рад; – разумију стихове Ђуре Јакшића; – проналазе сличности и разлике са стиховима пјесме „Домовина се брани лепотом”.
15 мин	Сајам туризма Писмо Критичко размишљање	Дежурни ученик изненађује све нас и доноси велико писмо које је адресирано на одјељење IV ₂ . Заједно читамо писмо и молбу министра туризма да критички промишљамо о начину на који можемо „бранити своју домовину”. Питања: – На које начине можемо бранити своју домовину? – Због чега је важно размишљати љубав и поштовање према домовини?	фронтални	писмо, потрага са гандардима	Писмо 	<ul style="list-style-type: none"> – ученици подијелили у групе; – неформална поврзавање учесника о заинтересованости за задатак.
30 мин	ТУРИСТИЧКЕ АГЕНЦИЈЕ на задатку	Ученици и ученице заузимају мјеста за читачковима који су обољежени апликацијом за рад у групама. Повезујући са стиховима пјесме, агенције имају следеће називе: 1. Домовина се брани ОЧУВАЊЕМ ПРИРОДЕ 2. Домовина се брани ПОШТОВАЊЕМ ТРАДИЦИЈЕ	групни – интегративни приступ у настави	радни листић за групе; штандови за агенције; БЛОГ, материјал: маказе, љепило, читанка, оловке	Групни рад Свака група је повезана са предметом и садржајем који се изучава: – Природа – Познавање друштва – Музичка култура	<ul style="list-style-type: none"> – пријатна атмосфера; – укључени сви ученици и усмјерени на задатак; – размјена искустава у групама; – развијање љубави и поштовања према домовини.

1	2	3	4	5	6	7
30 мин	ТУРИСТИЧКЕ АГЕНЦИЈЕ на задатку	3. Домовина се брани ПОШТОВАЊЕМ РАЗЛИЧИТОСТИ 4. Домовина се брани КУЛТУРНИМ НАСЛЕЂЕМ 5. Домовина се брани ЦРНОГОРСКОМ ПЈЕСМОМ Задатак ученика је да одговоре на предвиђене задатке искључиво повезујући са стиховима пјесме. – АГЕНЦИЈЕ које имају различите задатке (пишу блог, снимају рекламу, свирају композицију)	групни – интегративни приступ у настави	радни листић за групе; шандови за агенције; БЛОГ; материјал: маказе, љепило, читанка, оловке	Групни рад 	
25 мин	Слагалицом до Црне Горе	Ученици/ученице извјештавају о раду у групама. Током рада имају јасне стандарде за вредновање које реализују преко апликације менти метар. Након сваке презентације једна особа даје повратну информацију другим групама. Важност повратне информације је да оудаје аргументована и заснована на чињеницама	фронтални – презентација, вредновање група	Дјелови групног рада који се слажу у Црну Гору; плакат са ПИ.	вредновање 	– квалитетне презентације са свим захтјевима и елементима пјесме; – саморефлексија и рефлексија; – размјена мишљења; – ученици дају повратну информацију; – систематизован рад у групама; – текст који је постављен на блог.
5 мин	Реклама (ТикТок, Инстаграм, ФБ) *Домаћи задатак*	Задатак ученика је да у пару сниме рекламу о домовини повезану са стиховима пјесме „Домовина се брани лепотом“. Задатак реализују у пару. Ученици/ученице треба да буди креативни и иновативни.	рад у пару	наставни листићи са домаћим задатком	Домаћи задатак 	– јасне инструкције задатка; – мотивисаност ученика за задатак; – повећан ниво енергије.

3. РЕЗУЛТАТИ СА ЧАСА:

4. ЛИТЕРАТУРА

1. Ратковић, М. (1995), **Читанка за четврти разред основне школе**, Завод за уџбенике и наставна средства, Подгорица.
2. Вучковић, М. (1993), **Методика наставе мајерње језика и књижевности**, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
3. Марковић, С. (2000), **Методика креативне наставе српског језика и књижевности**, Креативни центар Београд.
4. Николић, М. (1999), **Методика наставе српског језика и књижевности**, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Eduka portal

Математички изрази

ОШ „Душан Јерковић”, Ужице

ЧАС ЕЛЕКТРОНСКИ ПОДРЖАНЕ НАСТАВЕ	
ОПШТИ ПОДАЦИ	
Школа:	ОШ „Душан Јерковић”, Ужице
Наставнице:	Данка Јовановић, Слађана Марковић
Разред:	четврти
МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет:	Математика
Наставна тема:	Бројеви. Мерење и мере
Наставна јединица:	Математички изрази
Тип часа:	систематизација
Облици рада	фронтални, индивидуални, у групу
Циљ часа:	Систематизација знања о рачунским операцијама и примена наученог кроз решавање проблемских задатака из области екологије.
Исходи:	<ul style="list-style-type: none">– на основу текста правилно поставља израз са једном рачунском операцијом;– израчуна вредност израза са највише две операције;– пронаћи јединице за мерење масе из мањих у веће;– пронаћи јединице за мерење површине и њихове односе;– знања израчуна део неке целине и користи то у задацима;– решава сложенији текстуални задатак.
Наставне методе:	вербално-текстуална, демонстративна, писаних радова, решавање проблема, хеуристичка, интерактивна, аудио-визуелна
Наставна средства / потребна опрема за реализацију часа:	текст, припремљени задаци за рад на часу и код куће, слике, ученички радови, аудио-визуелни запис, презентација <i>Power Point</i> , дигитални алати <i>WordWall</i> , <i>PicPick</i> , <i>Powtoon</i> , апликација <i>Adobe Premiere Pro</i> , рачунар, пројектор, наставни листићи, контролни листићи
Корелација:	унутар предмета (рачунске операције, разломци, јединице мере), Српски језик (разумевање текста), Природа и друштво (ситуације из свакодневног живота), Музичка култура (слушање музике)

Иновације:	<ul style="list-style-type: none"> – Увођење енергетске ефикасности кроз решавање проблемских задатака. – Задаци у реалном контексту (језик – неформалан, свакодневни; подаци – из више извора; захтев – моделовање проблема, избор адекватне процедуре за решавање проблема).
Мотивација:	Решавање проблема из свакодневног живота као што је уштеда воде и електричне енергије, смањење количине отпада, развијање такмичарског духа кроз едукативну игрицу.
Коришћена литература:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Софија Зарупски, <i>Математика 4А и 4Б, радни уџбеник</i>, Едука. 2. Др Мирко Дејић, др Милана Егерић, др Александра Михајловић, <i>Методика математике у средњој настави</i>, Јагодина, 2015. 3. https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/2466-3905/2017/2466-39051702219.pdf 4. https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0352-2334/2016/0352-23341604019.pdf

ТОК ЧАСА

Уводни део часа:	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици кликом на линк приступају видео-лекцији којом се уводе у садржај часа са захтевом да поставе циљ. (Прилог 1). ➤ Кроз разговар проверити да ли су ученици схватили циљ часа и ближе одредити њихова очекивања.
Главни део часа:	<ul style="list-style-type: none"> • Наставник покреће видео-запис Екологија и уштеда енергије у циљу упознавања ученика са значајем чувања животне средине и уштедом електричне енергије и наговештава да ће информације из видео-записа бити коришћене у едукативној игрици на крају часа (Прилог 2). • Подела ученика за рад у пару. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Формирање хетерогених парова према месту седења. ➤ Објашњење начина рада. <p>На овом часу важно је знање, али и сарадња. Оба ученика заједно решавају задатак, затим проверавају тачност на контролном листићу или преко QR кода, у зависности од техничких могућности ученика и школе. Уколико је задатак тачно урађен, добијају следећи задатак за рад, а уколико није, упућују се на поновно решавање задатка и гледање видео-записа.</p>

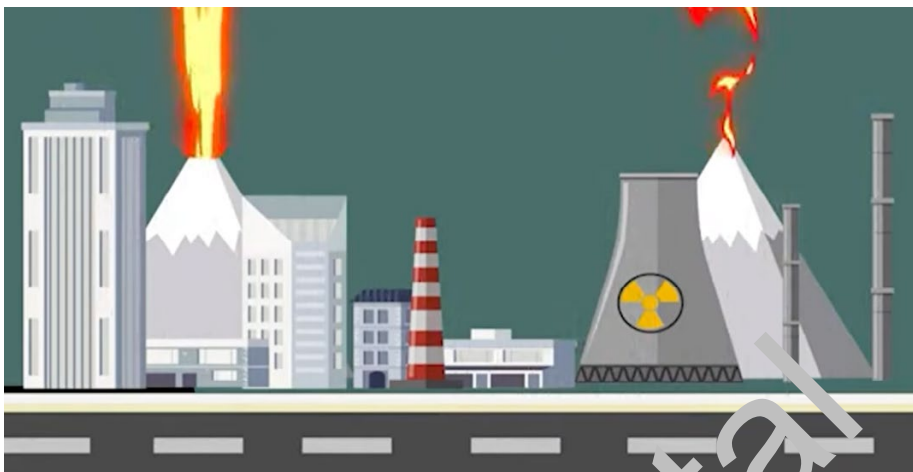
<p>Главни део часа:</p>	<p>Напомена: Задаци и повратна информација (контролни листићи и QR кодови) на слајдовима презентације <i>Power Point</i> (Прилог 3 уз припрему).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Рад у пару на припремљеним задацима. ➤ Наставник прати рад ученика, усмерава, похваљује, пружа подршку и позива ученике да поједине задатке ураде пред таблом уз објашњење поступка рада; инсистира на извођењу закључака након сваког задатка. <ul style="list-style-type: none"> • Игрица <i>Wordwall</i> (Прилог 4). • Слушање музике – Бајага и малишани (Прилог 5). • Домаћи задатак: Истражити на интернету сликовите доказе човековог опхођења природе животњој средини.
<p>Завршни део часа:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Евалуација <ul style="list-style-type: none"> – Ученици попуњавају евалуациони листић (на слајду презентације <i>Power Point</i>), и воде најзанимљивије активности, тешкоће, предлоге...
<p>Начин провере остварености исхода:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • усмени одговори ученика • писани одговори ученика.
<p>Оквир за преиспитивање оствареног часа:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да ли ми је адекватан избор начина провере остварености исхода? • Да ли сам планирао/планирала адекватне активности ученика? • Да ли је било одступања/потешкоћа приликом остваривања планираног? • Шта бих променио/променила?

Прилог 1 – Кап воде на длану

Видео-запис је доступан у Прилогу 1 уз припрему.

Прилог 2 – Екологија и уштеда енергије

Видео-запис доступан на линку <https://youtu.be/B...Yaj-1klos>

Прилог 4 – Бројеви говоре

Игрица се може решавати више пута. На крају игре ученици добијају повратну информацију.

Видео-запис доступан на линку <https://wordwall.net/resource/813580/%d1%80%be%d1%98%b5%b2%b8-%d0%b3%be%d0%b2%be%d1%80%b5>

Прилог 5 – Бајага и малишани

Ученици који су тачно решили све задатке могу приступити каналу *youtube* кликом на линк https://www.youtube.com/watch?v=9qAEYgLtq_U, одгледати спот домаћег рок музичара Бајаге и послушати песму која пева о бистрој води, чистој природи и промовише љубав.

Прилози за преузимање уз Зборник

Eduka portal

Својства коцке

ОШ „Црњански”, Јагодина

ОПШТИ ПОДАЦИ			
Назив школе:	ОШ „Црњански”, Јагодина		
Датум:	24. март 2023.	Кандидат:	Александра Филиповић
Разред и одељење:	IV ₁	Час по реду:	127.
ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ			
Предмет:	Математика	Наставна тема:	Геометрија
Наставна јединица:	Својства коцке	Тип часа:	Обрада
Претходна наставна јединица:	Својства квадрата	Наређена наставна јединица:	Својства квадрата и коцке
Циљ часа:	Оспособљавање ученика за одређивање и именовање својстава коцке		
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ ЧАСА:	Ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none">• наведе примере из непосредног окружења и природе облика коцке;• препозна коцку;• уочи сличности и разлике између различитих модела коцке;• уочи сличности и разлике између коцке и квадрата;• именује и записује темена коцке;• именује и записује ивице коцке;• именује и записује стране коцке;• уочава и записује наспрамне и суседне ивице и стране коцке;• препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна;• учествује у разговору поштујући договорена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника;• сарађује и доноси одлуке у пару и• изврши самоевалуацију рада.		

Образовни стандарди:	1МА. 1.2.1. Уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, полу-права и угао) и уочава односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност). 1МА. 2.2.1. Уочава међусобне односе геометријских објеката у равни.	
Међупредметне компетенције:	 компетенција за учење – повезивање знања о коцки са претходно стеченим знањима о квадрату, примена стечених знања о својствима коцке у различитим ситуацијама индивидуално и у пару; комуникација – комуникација на релацији <i>ученик-учитељ</i> и <i>ученик-ученик</i> ; рад са подацима и информацијама – коришћење знања и вештина из различитих предмета за чињење и тумачење података, критичко сагледавање исправности језичких израза у којима се помиње термин „коцка“; сарадња – конструктивно одговарање на питања, заједничко решавање задатака у пару	
Наставне методе:	дијалогска, монолошка, метода демонстрације, писаних радова	
Облици рада:	фронтални, индивидуални, рад у пару	
Наставна средства:	модел коцке и квадрата (различитих величина, боје, материјала), откривалача, презентација, радни листови са задацима различитог нивоа сложености, задаци за додатни рад у форми преклопанице, игра „Допуни коцку коцкицом“, листе за самоевалуацију успешности рада ученика	
Међупредметно повезивање:	<p>Српски језик – анализа језичких термина у вези са коцком заступљених у свакодневном говору.</p> <p>Природа и друштво – агрегатна стања воде (коцка леда), материјали (коцка шећера, материјали од којих су направљени модели коцке – жица, дрво, пластика, сунђер, картон...).</p> <p>Ликовна култура – кроз уочавање сличности и разлика међу посматраним моделима коцке и квадрата примењују се знања о елементима композиције (облик, боја, величина, текстура), уочавање односа дела и целине кроз игру у завршном делу часа.</p>	
Кључни појмови:	коцка, својства коцке, стране, ивице, темена	
Литература	За учитеља:	Дејић, М., Егерић, М. (2006), <i>Методика наставе математике</i> , Јагодина:Учитељски факултет. Егерић, М., Михајловић, А. (2012), <i>Практикум – Методика наставе математике</i> , Јагодина: Педагошки факултет,
	За ученике:	Зарупски, С. (2022), <i>Математика 4б, уџбеник за четврти разред основне школе</i> , Београд: Едука.

ТОК ЧАСА

Структура часа:	Активности учитеља:	Активности ученика:
<p>УВОДНИ ДЕО ЧАСА:</p>	<p>Након представљања и позивања на сарадњу, саопштава ученицима да ће час отпочети игром „Откривалица” у циљу обнављања садржаја са претходног часа. Питања у оквиру откривалице су следећа:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У коју врсту геометријских тела убрајамо квадар? Због чега? (<i>Убрајамо га у рољаста њеометријска тела јер је ораничен равним ивершима.</i>) 2. Колико страна има квадар? (<i>Квадар има шест страна.</i>) 3. Каког су облика стране квадра? (<i>Стране квадра су облика правоугаоника.</i>) 4. Колико ивица има квадар? (<i>Квадар има четири ивице.</i>) 5. Колико темена има квадар? (<i>Квадар има осам темена.</i>) 6. Покажи на моделу квадра две настране стране. У каквом су оне међусобно положају? (<i>Показане настране стране квадра међусобно су паралелне.</i>) 7. Покажи на моделу квадра парове подударних страна квадра. (<i>Четири показује три пара подударних страна квадра.</i>) <p>Када ученици тачно одговоре на питања, учитељ скрива то један део скривалице по избору ученика који је дао тачан одговор на постављено питање. На крају игре (Прилог 1) открива се слика на којој су представљени предмети у облику коцке. Учитељ поставља питања:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Шта је заједничко свим овим предметима приказаним на слици? (<i>Сви приказани предмети су облика коцке.</i>) ➤ Наведите предмете из свог окружења или у природи који имају облик коцке. (<i>Учитељ ће пошреди коришће одговоре ученика дајући им смернице за уочавање есенцијалних пројекција.</i>) <p>Истиче циљ часа и најављује наставну јединицу уз записивање наслова на табли. Даје упутство ученицима да и они напишу наслов у свеску.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ прати задате смернице за рад; ➤ учествује у игри одговарајући на питања; ➤ показује тражене елементе квадра на датом моделу; ➤ уочава сличности на приказаним предметима; ➤ именује предмете облика коцке из непосредног окружења или природе; ➤ записује наслов у свеску;

<p>УВОДНИ ДЕО ЧАСА:</p>	<p>Учитељ саопштава ученицима занимљивост о историјату настанка коцке: <i>Постоји претпоставка да је реч коцка настала од речи која означава кост за играње. Раније се кост користила за бацање у разним играма, а како је прва кост за бацање имала облик коцке, све остале су њој добиле име коцка.</i></p> <p>Потом показује ученицима различите моделе коцке. Задаје им задатак да уоче по чему се посматрани модели разликују. (<i>Посматрани модели коцке разликују се по боји, величини, текстури и материјалу од којих су направљени.</i>) У циљу уочавања сличности међу посматраним моделима врши се повезивање са претходно обновљеним својствима квадрата.</p> <p>Учитељ поставља следећа питања:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Колико страна има коцка? (<i>Коцка има шест страна.</i>) 2. Каког су облика стране коцке? (<i>Стране коцке су облика квадрата.</i>) Какви су ти квадрати међусобно? (<i>Квадрати су међусобно подударни.</i>) Учитељ показује модел коцке који се расклапа, те ће једноставним преклапањем ученици уочити да су стране коцке међусобно подударни квадрати. 3. Колико ивица има коцка? (<i>Коцка има 12 ивица.</i>) 4. Колико темена има коцка? (<i>Коцка има 8 темена.</i>) Колико ивица полази из једног темена коцке? (<i>Из сваког темена коцке полазе три ивице.</i>) У каквом су међусобном положају те три ивице? (<i>Као и код квадрата, ивице које полазе из истог темена међусобно су нормалне.</i>) Те три ивице представљају димензије коцке: дужину, висину и ширину коцке. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ прати смернице; ➤ уочава разлике међу посматраним моделима коцке; ➤ учествује у разговору одговарајући на питања; ➤ показује тражена својства коцке на моделима; ➤ примењује стечена знања о својствима коцке за њено препознавање у конкретним примерима;
--------------------------------	---	--

**ГЛАВНИ
ДЕО
ЧАСА:**

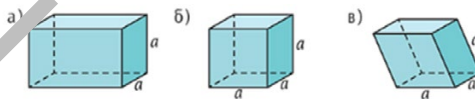
5. Покажи на моделу коцке две наспрамне стране. У каквом су оне међусобном положају? (Показане наспрамне стране коцке међусобно су паралелне.) Колико парова наспрамних страна има коцка? (Коцка има четири пара наспрамних страна.)

Током разговора и прикупљања одговора од стране ученика, учитељ на презентацији (Прилог 1 – рубрика Сипцање знања) истиче кључне речи: *6 страна – 6 подударних квадрата, 12 ивица, 8 темена, 3 ивице из сваког темена, 3 пара наспрамних страна.* На основу тога истиче: **Коцка је квадрат ограничен са 6 подударних квадрата.**

КВАДАР	КОЦКА
6 страна – правоугаоници или квадрати	6 страна – подударни квадрати
12 ивица	12 ивица
8 темена	8 темена
3 ивице из сваког темена	3 ивице из сваког темена
3 пара наспрамних страна	3 пара наспрамних страна

Коцка је квадрат ограничен са 6 подударних квадрата.

Показује ученицима три различита геометријска тела и поставља питање: *За које од ових геометријских тела можемо рећи да је коцка? Због чега за остала не можемо?*

Даје ученицима упутство да забележе својства коцке формирајући мапу ума. На основу упутства датог у уџбенику и демонстрације поступка од стране учитеља, ученици скицирају модел коцке као централни појам, а затим наводе кључне речи које су претходно издвојене.

➤ формира запис о уоченим својствима коцке;

➤ чита и анализира текст задатака;

➤ решава задатке различитог нивоа сложености;

➤ учествује у разговору о садржајима из „Кутка за радозналце”;

➤ прати свој напредак руководећи се истакнутим критеријумима успеха;

<p>ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА:</p>	<p>Након тога учитељ објашњава начин рада на радном листу који садржи задатке различитог нивоа сложености (Прилог 2). Након сваког решеног нивоа ученици ће бити у прилици да сазнају занимљивости из рубрике „Кутак за радозналце” (Прилог 1 – рубрика Кућак за радозналце) која садржи разне изјаве које можемо чути у свакодневnoj комуникацији, а тичу се коцке. Поред тога, наглашава ученицима да ће на крају часа бити у прилици да изврше самoeвалуацију и представља им ставке које ће оцењивати (Прилог 3). Истиче да ученици раде својим темпом и наглашава да имају могућност да уколико раније заврше са радом и тачно ураде задатке, потраже и лист са наредним нивоом задатака, као и са додатним задацима (Прилог 4).*</p> <p>Фронтално анализира текст задатака са ученицима, координира рад и даје додатну информацију о урађеном.</p>	
<p>ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА:</p>	<p>Објашњава правила игре „Допусти коцку коцкицом” (Прилог 1 – рубрика Дојуни коцку коцкицом) коју ће ученици играти у пару.** Приликом договарања на постављена питања ученици се договарају о могућем решењу и одговарајуће слово записују на папирчићима које су добили.</p> <p>Даје упутства за самoeвалуацију ученика.</p> <p>Даје информацију о домаћем задатку ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> Задаци на радном листу, уколико нису завршени на часу. Задаци у оквиру уџбеника на 241. страни (1, 2. и 3. задатак). <p>Похваљује ученике и захваљује на сарадњи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ договара се са својим паром о могућем решењу; ➤ разматра могућа решења; ➤ врши евалуацију својих постигнућа; ➤ бележи домаћи задатак.

* У зависности од трајања временске артикулације часа, прилагодити темпо рада.

** У зависности од трајања временске артикулације часа, прилагодити број примера које ће ученици решавати у оквиру ове игре.

Начини провере остварености исхода:	 повезивање са претходно реализованим садржајима у оквиру наставе математике; успешност у одговарању на питања и у решавању задатака током часа; посматрање ученичког учешћа на часу (излагање, заинтересованост); резултати скале за самоevaluацију ученичких постигнућа.
Самоеvaluација часа:	 Шта бих променила? Да ли је било одступања приликом остваривања? Да ли сам планирала адекватне активности ученика? Да ли ми је адекватан избор начина провере остварености исхода?

Изглед табле

Својства коцке

Мапа ума са кључним речима

Решења задатака са радног листа

ПРЕЗЕНТАЦИЈА

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Eduka portal

Први и Други српски устанак

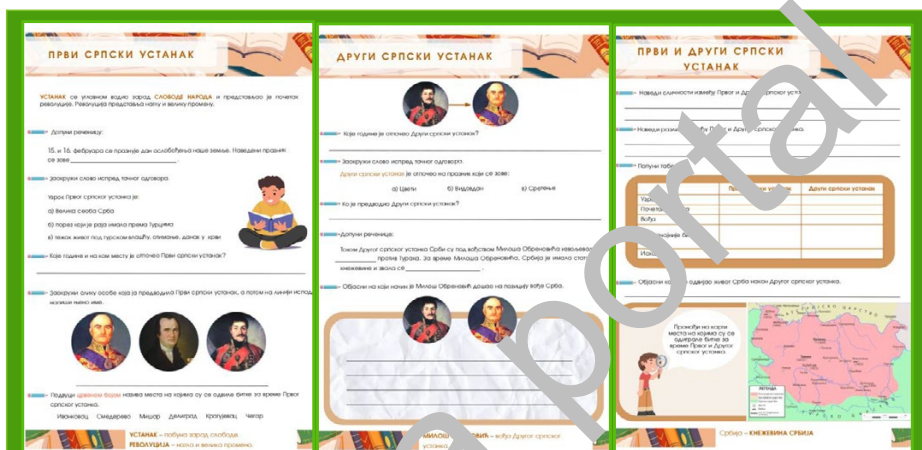
ОШ „Јелена Ђетковић”, Београд

ДНЕВНА ПРИПРЕМА ЗА ЧАС	
Учитељ	Јован Мијаиловић
Разред	четврти
Наставни предмет	Природа и друштво
Наставна тема	Истражујемо трагове прошлости
Наставна јединица	Први и Други српски устанак
Тип часа	утврђивање градива
Облици рада	групни облик рада
Циљ часа	Обнављање градива о Првом и Другом српском устанку кроз сараднички рад и интерактивно учење.
Исходи часа	На крају часа ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none">✓ опише српске устанке;✓ наведе значајне битке;✓ опише улоге војвода устанка;✓ одговори на питања из разломке на конкретном примеру;✓ разликује српске устанке;✓ разликује статус државе током устанака;✓ примени активно слушање;✓ сарађује у групи;✓ схвати значај устанака за слободу нашег народа;✓ разуме значај познавања историје ради очувања културног идентитета нашег народа.
Наставне методе	метода демонстрације, дијалогска и монолошка метода, метода графичких и писаних радова
Наставна средства	садржај презентације ППТ: Квиз знања, Обележја групе; чаше са шареним (експандираним) пиринчем, тањира
Активности ученика	слушање инструкција за рад, сарадња у групи, равноправна активност сваког појединца групе, самоевалуација
Активности наставника	давање информација о квизу, вођење кроз игру и квиз, бележење освојених бодова на табли, давање повратне информације

Корелација	Математика – разломци
Кључне речи	Први српски устанак, Други српски устанак, Ђорђе Петровић Карађорђе, Милош Обреновић, сарадња
ОРГАНИЗАЦИЈА И АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА	
Уводни део часа (5 минута)	<p>Ученици дан раније извлаче њаиуре са одређеном бојом – жућом, ѡлавом, зеленом и црвеном. Свака боја ѡредсћа-вља једну ѡруу. Када учииељ ућврди сасћав ѡруа, ѡвори ученицима да за сућрашњи дан обуку ѡаргеробу (уколико ѡседују) у боји ѡаиура који су извукли ради иуре коју је ѡрипремио и коју ће им сућра оћкрићии.</p> <p>Учитељ раније организује простор у функцији лакше артикулације часа (саставља клупе и адекватном бојом с бележава како би се ученици лакше организовали, испред табле ставља једну клупу са четири чаше и кесом шареног папира који ученици не виде). Када се ученици сместе на назначена места, учитељ представља ковчег (ПРИЛОГ 1). Зод разговор о томе шта би могло бити у том ковчегу и записује одговоре ученика на табли како би заједно на крају часа ућврдили да ли се у ковчегу налази нешто од онога што су савели.</p> <p>Како не би много открићии на оћчеку, најављује и пише наслов на табли:</p> <p style="text-align: center;">Први и Други српски устанак</p> <p style="text-align: center;">ПРИЛОГ 1 – ковчег сућија</p>
Главни део часа (30 минута)	<p>Учитељ ѡнеоћком методом упознаје ученике са квизом знаћии у којем ће учествовати. Истиче циљ игре, односно свећу ообну срадњу. Веома је битно да се свачије мишљење ѡтри оубжи и да покажу да су спремни да уче једни од других. Свака група носи назив боје папира који су раније извукли.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>ЖУТИ</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>ПЛАВИ</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>ЗЕЛЕНИ</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>ЦРВЕНИ</p> </div> </div> <p>На сваком столу налазе се оловка и папир у боји групе којој припадају. Неопходно је да, када чују питање, ученици заједно дају најдетаљнији одговор који ће потом записати. То чине све групе. Ученици који пишу и излажу одговоре смећиваће се.</p>

<p>Главни део часа</p>	<p>Свако питање носи по четири бода. Уколико одређена група не зна одговор на своје питање, право на одговор има једна од три групе чији представник први изврши налог који зада учитељ. Сваки тачан одговор награђује се сипањем шареног пиринча у чашу до назначене линије. Победничка група је она која да што више тачних одговора, односно највише напуни чашу пиринчем. На тај начин учитељ остварује корелацију са предметом <u>Математика</u>, односно с разломцима које ученици треба да уоче на чашама – њеним деловима означеним линијама / изражавање у разломцима колико је чаша пуна.</p> <p>Након што да ученицима све информације потпочиње квиз знања. Води игру, посматра активност ученика и бележи на табли број освојених поена.</p> <p>На крају квиза (ПРИЛОГ 3), учитељ сабира бодове групе и проглашава победника игре.</p> <p>ПРИЛОГ 2 – <u>материјал за квиз: осамлежја групе, чаше, пиринач</u></p> <p>ПРИЛОГ 3 – <u>квиз знања</u></p>
<p>Завршни део часа (5–10 минута)</p>	<p>На крају игре, учитељ даје повратну информацију и анализира рад – похваљује приказано знање ученика и усмерава их на област којој треба посветити додатно пажњу приликом учења (уколико постоји потреба за тим). Наводи да су у игри СВИ ПОБЕДНИЦИ и да је највећи успех заправо сарађивати, бити колеџантан, уважити туђе мишљење, чути другог, прихватити победу, али и пораз. Пре него што свакој групи у тањир сипа пиринач, враћа их на кутију са почетка часа. Усмерава њихову пажњу према себи и отвара је (у кутији се не налази ништа). Води разговор о томе шта се налази у отвореној кутији. Након што добије очекивани одговор <i>ништа</i>, пита ученике који је био заправо циљ квеста који су играли, поред међусобне сарадње (ЗНАЊЕ). Када добије очекивани одговор (или доведе ученике до њега), наводи да је знање заправо највеће благо које човек може имати. Није опипљиво попут злата, али је трајније и не може се потрошити. Скреће им пажњу на то да „благо” које су стекли на данашњем часу не чувају љубоморно за себе, већ да га поделе и очувају нашу културу. Препушта реч ученицима како би изнели став о данашњем часу након чега добијају слатку награду за крај.</p>
<p>Евалуација часа од стране ученика</p>	<p>Ученици кроз свесну активност показују степен мотивисаности на данашњем часу. Након завршене активности, излажу о степену задовољства у стицању и обнављању знања путем квиза.</p>

ДОДАТАК: Учитељ по жељи може наведену наставну јединицу утврдити путем радног листа који поседује различите нивое сложености. Такође га може поделити ученицима као домаћи задатак.

Радни лист је подељен у два дела. Први део подразумева две стране на којима су одвојени Први и Други српски устанак. Други део подразумева једну страну са питањима трећег нивоа сложености која повезују оба устанка.

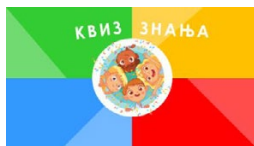
Ковчег (кутију) учитељ може узети по жељи, у зависности од тога шта има.

ПРИЛОГ 2

Потребан материјал за квиз знања.

ПРИЛОГ 3

Уводни слајд КВИЗА ЗНАЊА

ПРВИ БЛОК ПИТАЊА

Игра Асоцијација: Која сам ја личност?

ДРУГИ БЛОК ПИТАЊА

- Како се зове место у ком је живео Карађорђе?
- Шта је Дан државности и када се прославља?
- Повежи године са одговарајућим дешавањима.

1830.	Први српски устанак
1815.	Србија - кнежевина
1804.	Други с. устанак

- Шта је Теле-кула и како је настала?

- Избаци уљеза:

Битка на Мишару	Битка код Иванковца	Церска Битка
Битка код Делиграда	Битка код Лубића	

- Које године се завршио Први српски устанак?
- Шта је основано за време Првог српског устанка?
- Наведи две историјске личности које су најбоље за поменуту установу.

ТРЕЋИ БЛОК ПИТАЊА

- Које је године и на којој вери и празник подигнут Други српски устанак?
- У ком месту је подигнут Други српски устанак?
- Која од наведених битка не припада биткама Другог српског устанка?
Битка на Лубићу – Битка на Чегру – Битка код Дубља
- Какав је био исход битка за време Другог српског устанка?

ЧЕТВРТИ БЛОК ПИТАЊА

- Шта је Милош Обреновић успео да учини за свој народ?
- Да ли је Кнежевина Србија била слободна држава? Образложи свој одговор.
- 1835. године Србија је добила свој први устав који се звао?
- Зашто је подизање устанка битно за наш народ?

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Eduka portal

ПРЕДМЕТНА НАСТАВА

Eduka portal

Eduka portal

ОСНОВНА ШКОЛА

Eduka portal

Eduka portal

Путовања су извор сазнања – метод екскурзије у настави (васпитно-образовни потенцијали Ћачких екскурзија)

ОШ „Милица Павловић”, Чачак

Наставни предмет	Српски језик и књижевност, Час одељењског старешине, Географија, Историја, Биологија, Ликовна култура, Верска настава, Грађанско васпитање, Народна традиција
Разред	пети и шести разред
Активности	<p>Не јоју се њрсе уочи Божић – тематика за екскурзију: како стећи дозволу, како задржити и како штедети за путовање и повратак (Час одељењског старешине).</p> <p>Лейоша и значај путовања – одабир и тумачење најлепших цитата о путовањима (Српски језик и књижевност).</p> <p>Како се њрсује – постављање правила понашања, исказивање описивања ученика и наставника (Час одељењског старешине).</p> <p>Диктат за њушовање по њројраму не бдуге досадна сликар – оригинално представљање дестинација, говорна вежба након обраде једночинке „Кирија” Брамислава Нушића (Српски језик и књижевност).</p> <p>Умејтник, научник, њуристиа – одабир тема за израживање током путовања и представљање након повратка (Час одељењског старешине).</p> <p>Слике сећања – међуодељењски квиз (Српски језик и књижевност, Географија, Историја, Верска настава, Биологија). https://docs.google.com/presentation/d/1FnLmM429sABJ-XUnodQRDFPWytihUQQzxn9s_hupE8/edit?usp=sharing</p> <p>Како се њише – правописни диктат на основу програма путовања: начин писања географских назива, локалитета, установа, улица, властитих имена, титула и звања; употреба великог слова, запете у набрајању и код апозиције, наводници, црта, цртица... (Српски језик и књижевност).</p>

Активности	<p>Шта смо научили на екскурзији – представљање истраживачких радова (Српски језик и књижевност, Географија, Историја, Верска настава, Биологија, Ликовна култура).</p> <p>https://docs.google.com/presentation/d/1llyMNG-O-Gh06W92AkijHq_hP87bbbhw/edit?usp=sharing&ouid=103214163677308729343&rtpof=true&sd=true</p> <p>https://docs.google.com/document/d/1cBVYXdc9z3gqGs90UpqYtuKQ3y8KE6CiC_GluRQ4KZ0/edit?usp=sharing</p> <p>Путовања као извор знања – вршњачка ситуација, представљање дестинација ученицима и њихов изазов на екскурзију (Српски језик и књижевност, угледни час).</p> <p>https://docs.google.com/presentation/d/11Dl49cuznIh1xB7XHld6Cvnd4t3BT2q/edit?usp=sharing&ouid=103214163677308729343&rtpof=true&sd=true</p> <p>Свети је књижа, а они који не пушују, читају само једну страницу – угледни родитељски састанак: презентације ученика о томе шта су научили на екскурзији и квиз за родитеље.</p> <p>https://docs.google.com/presentation/d/1253rGK2xLIZCh8cOQ6_CDFjnyBC6DVL/edit?usp=sharing&ouid=103214163677308729343&rtpof=true&sd=true</p>
Типови часа	обрада, говорна вежба, обнављање, утврђивање и проширивање знања, угледни час
Циљеви и задаци активности	Примена метода екскурзије у повезивању садржаја путовања са наставним градивом; повезивања школе и наставе са животом; коришћење предности ваншколског контекста; приступ усмерен на постизање одређеног степена аутономије ученика у планирању и реализацији екскурзије; мисаоно и социјално активирање ученика; мотивисање ученика за истраживачке активности којима се проверава разумевање научног и успоставља веза са претходним знањем; остваривање интеракције на екскурзији: промовисање заједничких активности ученика и наставника, као и ученика међусобно; подстицање ученика на преношење аутентичних искустава из ваншколског контекста по повратку са екскурзије у учионицу; разумевање суштинске вредности путовања као прилике за стицање искустава и знања; проширивање знања

	<p>о знаменитим личностима и догађајима, реалијама из живота у прошлости путем корелације Српског језика и књижевности са градивом других предмета; тематско повезивање наставних садржаја из различитих наставних предмета; развијање предметних и међупредметних компетенција ученика; развијање компетенција ученика за одрживи развој и изграђивање здравог стила живота; формирање ставова о значају историје и националне прошлости; мотивисање за стицање нових сазнања и вештина; припрема за предузетништво и дуално образовање путем усвајања трајних функционалних знања.</p>
<p>Образовни исходи и компетенције</p>	<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје образовање за туризам као важну компоненту општег образовања; – самостално или у групи тумачи линеарни и нелинеарни текст; – заснива ставове о прошлости на објективним чињеницама; – креативно представи одабране теме и мотиве са путовања; – креативно и стваралачки приступи представљању резултата истраживања; – отвара проблемска питања и проналази већи број опција за њихово решавање; – уочава сазнајне, естетске и етичке компоненте онога што види и доживљава; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у нефикционалном тексту; – проналази и прикаже потребне информације у нелинеарном тексту; – утврди и прошири знања о географским, историјским, верским, еколошким и другим темама; – анализира одређене теме и препозна њихов значај и улогу у културном развоју; – самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања са сопственим искуством и околностима у којима живи; – негује и развија лична интересовања; – стиче нова знања и да их повеже са сопственим искуством и околностима у којима живи; – развија свест о континуитету и дејству људских активности на услове живота, животну средину и природу;

<p>Образовни исходи и компетенције</p>	<ul style="list-style-type: none"> – упознаје нове појмове, тумачи значење речи, фразеологизама и устаљених израза; – функционално примени своја знања у животним околностима ван школе; – доследно примењује правописну норму; – промовише и негује своју националну и светску културну баштину; – користи средства информационо-комуникационих технологија; – користи податке из различитих извора и начине добијања података и на основу тога процењује њихову поузданост и препознаје могуће грешке уз помоћ наставника; – активно и конструктивно учествује у раду групе или пара; – поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи или пару.
<p>Међупредметне компетенције</p>	<p>Компетенција за учење: способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; мотивисан је и способан да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; користи различите изворе информација и има критички однос према њима; примењује одговарајуће начине учења у складу са циљевима, садржајем, интересовањима, условима и временом.</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву: понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву; негује своју националну културну баштину...</p> <p>Рада са подацима и информацијама: користи и самостално проналази различите изворе информација и података, разврстава их и повезује.</p> <p>Дигитална компетенција: уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства.</p> <p>Естетичка компетенција: препознаје естетичке елементе у различитим контекстима као што су: уметничко стваралаштво, национална и светска природна и културна баштина, језичка култура у уметничком и у неуметничком домену (свакодневни говор у приватном и јавном животу, електронским и штампаним медијима, дизајну и другим видовима комуникације...), научно мишљење, друштвени односи, друштво</p>

	<p>и појаве у друштву; показује позитиван однос према сопственој и култури других заједница, упознаје и разуме њихове вредности, повезује културну и природну баштину са историјским и географским контекстом и доприноси очувању природних и културних добара; препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања; показује осетљивост за еко-културу и културу свакодневног живљења и има критички однос према употреби и злоупотреби природе.</p> <p>Комуникација: уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у пољима дужине и намене; изражава своје ставове мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и адекватан начин; користи на одговарајући и креативан начин језик и стил који је специфичан за различите дисциплине.</p> <p>Предузимљивост и иницијатива: као предузетништво: усмерен је на развој нових вештина, које примењује у практичном раду; суочава се са неизвесностима на иницијативан и предузимљив начин; спреман је да учествује у самосталним и тимским пројектима: способен је да развије идеју, представи је, образложи и проговара у тиму о њеној реализацији; учествује у активности са другима у оквиру своје тимске улоге, мотивисан је и зна да истакне своје добре особине које су важне за обављање школских и радних задатака; зна да постави реалне циљеве и на основу датих могућности уме да планира и проналази начине њиховог остваривања.</p> <p>Сарадња: активно и конструктивно учествује у раду у пару; критички процењује свој рад, доприноси унапређивању рада у тандему и уме да представи резултате рада.</p>
Кључни појмови	путовање, истраживање, сазнање, доживљај, успомена, памћење; екскурзија као наставни метод; когнитивни развој; теорија искуственог учења
Облици рада	фронтални, индивидуални, групни рад, рад у пару, кооперативни рад уз инструктивни рад наставника; промотивни
Наставни методи	монолошки, дијалогски, текстуални, интерпретативни, интерактивни, стваралачки, демонстративно-илустративни (истраживачко посматрање), писаних радова

Активности ученика	<ul style="list-style-type: none"> – одабир и тумачење најлепших цитата о путовањима; – припрема за екскурзију (заслужена дозвола, лична зарада и штедња за путовање); – постављање правила понашања, исказивање сопствених очекивања и суочавање са очекивањима наставника; – упознавање релевантних биографских података појединих књижевника и знаменитих личности и повезивање са средином у којој су живели и радили; – оригинално представљање дестинација са досадашњих излета, екскурзија и породичних путовања; – одабир тема и локалитета за истраживачки рад; – истраживачки задаци о локалитетима, дестинацијама, личностима, објектима... – учешће у међудодељењском квизи; – писање правописног диктата у којем показују степен усвојености знања о примени правописних правила у вези са називима дестинација и др.; – представљање дестинација ученицима који тек полазе на екскурзију; – представљање стечених знања и искустава родитељима и ученицима; – припрема квиза за родитеље као вид провере успешности својих излагања.
Активности наставника	<ul style="list-style-type: none"> – упознавање са садржајима и програмом туристичке агенције; – сарадња и измена/допуна програма у сарадњи са члановима већа, стручним вођом и представницима агенције; – осмишљавање активности за повезивање наставног градива и стеченог знања ученика са одговарајућим садржајима на екскурзији; – мотивисање ученика за учење на екскурзији и њихово мисаоно активирање; – прављење плана и распореда активности за успешно извођење екскурзије; – припреме за часове Српског језика и књижевности, као и за часове одељењског старешине и угледне активности; – припрема и договор са ученицима о предмету истраживања; – подела истраживачких задатака ученицима; – усмеравање ученика у раду;

Активности наставника	<ul style="list-style-type: none"> – организовање презентације ученичких истраживачких радова; – планирање и организовање вршњачке едукације; – припрема сценарија за родитељске састанке.
Предметна корелација	<p>Пети разред:</p> <p>Ваљево и Бранковина: Милован Глишић, Десанка Максимовић, Прота Матеја Ненадовић; Муселимов конак (Алекса Ненадовић, Илија Бирчанин, Први српски устанак); Народни музеј (стари занати: казанџијски, пекарски, воскарски, грнчарски, абацијски и терзијски; етнографски предмети: покућство и одећа: предмети у некадашњим учионицама: скамије, таблице, турџијум...).</p> <p>Тешњар – српски Холивуд (у њему су снимане кадрове многих филмова и серија: „Марш на Дрин“, „Учачка република“, „Народни посланик“, „Мажова слава“, „Шешир професора Косте Вујића“, „Краљ Петар Први у славу Србије“...).</p> <p>Тршић: Вук Караџић (родно кућа некадашњи објекти и покућство; истакнуте народне пословице), манастир Рача (Хаџи Мелентије, Први српски устанак).</p> <p>Шести разред:</p> <p>Крагујевац (Акваријум, Шумарице); Свилајнац (Природњачки музеј); Јагодина (Музеј воштаних фигура); Чегар (Битка на Чегру, војвода Синђелић); Ниш (Телекула); Крушевац (Лазарица: кнез Лазар; Народни музеј: природњачка, етнолошка, историјска, културно-историјска ликовна збирка).</p>
Међупредметне корелације	<p>Српски језик и књижевност, Географија, Историја, Емоционална интелигенција, Верска настава, Ликовна култура, Грађанско васпитање, Народна традиција</p>
Литература	<p>Николић, Милија (1992). <i>Методика наставе српског језика и књижевности</i>, ЗУНС, Београд.</p> <p>Шевкушић, Славица (1998). „Улога вршњачке интеракције у когнитивном развоју ученика“, <i>Зборник Института за педагошка истраживања</i>, год. 30, бр. 30, Београд: Институт за педагошка истраживања, 156–167.</p> <p>Анђелковић, Соња (2012). „Теоријска полазишта реализације ђачких екскурзија“, <i>Зборник Института за педагошка истраживања</i>, год. 44, бр. 2, Београд: Институт за педагошка истраживања, 385–401.</p> <p>Стакић Савковић, Мирјана (2018). <i>Путовања учионица</i>. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.</p> <p>Ивић, Иван и Пешикан, Ана (2001). <i>Активно учење</i>. Београд: Институт за психологију.</p>

<p>Наставна средства и материјал</p>	<p>Уџбеници за пети, шести и осми разред. Маршрута путовања, мапе са географским одредницама, мапа Србије. Задаци за групни рад, самостални избор ученика. Материјал за презентације према афинитетима ученика. Завршне презентације свих група. Изложба групних радова.</p> <p>https://lidertravel.rs/citati-o-putovanjima/ https://putujsigurno.rs/magazin/citati-o-putovanjima-zbog-kojih-cete-odmah-spakovati-svoje-kofere/</p>
<p>Иновација</p>	<p>Планске активности за заснивање екскурзија на истраживачком, креативном и стваралачком успеху ученика, инспиративни задаци; оригиналне активности и непрекидна сарадња и подршка наставника током реализације путовања и осталих активности, аутономија самосталног истраживачког и стваралачког рада.</p>
<p>Ток реализације</p>	<p>Планирање активности које би допринеле другачијем доживљају и разумевању екскурзија код ученика и родитеља подразумева дужи временски период и реализацију кроз више фаза.</p> <p>Први корак</p> <p>Проучавање маршруте у агенцијској понуди, сарадња са члановима ОВ које изводи екскурзију. Процена садржаја, временске динамике и процена могућности за измене и допуне које би допринеле успешнијем повезивању стечених знања и стицању предзнања за наставне садржаје који следе.</p> <p>Други корак</p> <p>На родитељском састанку у 5. разреду, приликом поделе анкетног листа за екскурзију, наглашено је да је тај вид учења за школу обавезан, али не и за родитеље који могу да донесу одлуку о томе да ли ће издвојити средства за такво путовање.</p> <p>Како би разумели да то није искључиво необавезан вид дружења, ученицима треба скренути пажњу на то да су за упознавање планираних садржаја неопходна предзнања, што значи да је предуслов коректан успех у школи којим се показује мотивација за рад и учење.</p> <p>Такође, родитељима се предочава да ученици треба да стекну представу о томе како се планирају трошкови за путовања и да их подстакну на примерене видове зараде и штедње до поласка.</p>

Ток реализације

Предложено је да ученици не носе мобилне телефоне уз обећање наставника да ће на вибер групу одељења редовно слати информације о тренутној локацији према плану путовања: паузе, дестинације, смештај, оброк...

Трећи корак *Не јоји се њресе уочи Божића*

На Часу одељењског старешине наставник је пренео препоруке дате на родитељском састанку: да се припрема за екскурзију састоји најпре у труду и настојању да се стекне дозвола родитеља, да треба да осмисле како ће зарадити и/или уштедети за трошкове путовања и цепарац. Предочава им се да се на путовања не креће неприпремљено, да се нешто читав низ активности који се односи на културу путовања (ништа се не ради без претходног планирања и припреме).

Износ се разлочи што не треба носити мобилне телефоне, постиже се договор о теми ко ће да фотографише за одељењски албум и презентације. Планирају се друштвене и индивидуалне активности којима се могу бавити у аутобусу на паузама и сл.

Четврти корак *Лекција и значај њутовања*

На часу српског језика и књижевности тумаче се цитати о путовањима које су ученици одабрали, као и диспути о савор наставника.

Путовања вас прво оставе без речи, а онда вас покретере у приповедача.

Квалитет путовања се мери пријатељима а не миљама.

Путовање и промена места дају нову снагу вашем уму. (Сенека)

Путовања су једина ствар коју купујете а чини вас богатијима.

Боље је доживети нешто једном него слушати о томе хиљаду пута.

Ради, штеди, путуј, и тако округ.

Улагање у путовања улагање је у себе.

Запамтите да је срећа начин путовања, а не одредиште.

Престаните да бринете због рупа на путу и уживајте у путовању.

Ток реализације

Онај ко би желео да путује срећно, мора да путује без много ствари. (Егзипери)

Путовање нас чини скромним. Схватиш колико мало место заузимаш у свету.

Ако одлучите да путујете далеко и брзо, онда не носите много ствари. Оставите све своје зависти, љубоморе, непраштања, себичност и страхове.

Путник без моћи запажања је као птица без крила.

Наша дестинација никада није место, већ нови начин посматрања ствари.

Пети корак *Како се њушује*

На Часу одељењског старешине гостује кратко о историјату ђачких екскурзија и њих вој намени. Прочитати како су гласила правила понашања за прве ђачке екскурзије у Србији:

- „слушати вођу безудовољно“;
- „једна смо нераздвљива целина, не одвајати се никако“;
- „међусобно слагање и узајамно помагање“;
- „радо подносити све тешкоће, бити задовољан понуђеном храном и смештајем“;
- „ништа не куповати без одобрења“;
- „држати веселост и добро расположење“;
- „свако је обавезан да води властиту бележницу о путовања у коју ће уносити податке, али и утиске“ (наведено према цитату из *Пушунује мисионице*, стр. 19).

Ученици изnose своје ставове о наведеним правилима и проширују их.

Шести корак *Како да њушовање њо њројраму не буде досадна ствар*

На часу Српског језика и књижевности навести цитат о спонтаном путовању Милутина Миланковића из дела *Кроз васиону и векове*: „Наша путовања немају вознога реда, а то је врло добро, јер путовање по створеном програму је досадна ствар.“ Пошто се ученицима нуди готов програм, на примерима представљања Италије, Швајцарске, Земуна и Врања у Нушићевој „Кирији“ ученици се мотивишу да оригинално представе дестинације, ситуације и догађаје са својих путовања. Стичу увид у то да се не треба

Ток реализације

у описивању одредишта и свега што се на путовању може видети ослањати на туђе изворе, него им давати печат личног доживљаја и изнети стварне утиске.

Поменути нека дела и ауторе који су истицали путовања у својим делима:

„Нису сви који лутају изгубљени”, написао је творац *Госпогара Ђрсјенова*, Толкин.

„Свет није у књигама и мапама, он је тамо напољу”, изговара Гандалф у *Хобиџу*, позивајући читаоце на упознавање планете.

„Упознај свет. Фантастичније је од сваког сна направљеног или плаћеног у фабрици” казао је Реј Бредбери у роману *Фаренхајт 451*.

„Имаш мозак у глави. Имаш носе у цицкелама. Можеш се упутити на коју год страну одабереш”, написао је Теодор Гејзел у девојој књизи *Ох, миста која ћеш видети!*

„Права лепота путовања не састоји се у упознавању нових пејзажа, већ у мењању погледа на свет”, срочио је Марсел Пруст.

„Пусти свет да те промени, па ћеш и ти моћи да промениш свет”, написао је револуционар Че Гевара у свом *Дневнику мотоциклизисте*.

„Путовање значи живети”, рекао је Ханс Кристијан Андерсен у својој аутобиографији.

„Немој ми рећи колико си образован, реци ми колико си путовао”, написао је Мухамед, исламски пророк, и овим речима назначио значај путовања и искуство и карактер сваког човека.

„Прочитати десет хиљада књига није толико корисно колико пропутовати десет хиљада миља” – кинеска изрека.

Седми корак *Уметник, научник, џурист*

На Часу одељењског старешине наставник анализира сваку дестинацију у итинереру и подстиче ученике на одабир тема за истраживање током путовања и њихово стваралачко представљање након повратка. Тумачи се мисао: Путник види оно што види. Туриста види оно што је дошао да види. Ученици стичу увид у разлику између туристе и онога који путује да би нешто сазнао и доживео.

Ток реализације

Осми корак *Слике сећања*

Након повратка са екскурзије, у сарадњи са наставницима Географије, Историје, Верске наставе, Биологије, организује се међуодељењски квиз. Стиче се увид у то колико су ученици упамтили од онога што су имали прилике да виде и чују.

Девети корак *Шта смо научили на екскурзији*

Ученици представљају своје истраживачке радове (Српски језик и књижевност, Географија, Историја, Верска настава, Биологија, Ликовна култура, Народна традиција). Ученици показују своје умеће у представљању тема и садржаја пред родитељима, наставницима и другим ученицима.

Десети корак *Путовања као извор знања*

Вршњачка едукација, представљање, дестинација ученицима петог разреда који полазе на екскурзију (угледни час). Након тога, ученици су се укључили у познавању онога што су имали прилике да виде и сазнају.

ПУТОВАЊА КАО ИЗВОР ЗНАЊА

У оквиру активности *Путовања као извор знања* ученици шестог разреда представили су истраживачке радове на седам тема са екскурзије у петом разреду: Народни музеј у Ваљеву, Муселимов конак у Трипаћ, Банковина, Дрина, манастир Рача и црква у Бранковини.

У квизу којег је садржао питања из српског језика и књижевности, географије, историје, верске наставе и ликовне културе укључили су се ученици два одељења петог разреда. Делегирали су по једног представника који су одговарали на питања олично тима, прогађајима и локалитетима са путовања. Ученици шестог разреда водили су три сегмента квиза и бележили поене.

<p>Ток реализације</p>	<p>Једанаести корак <i>Свешћ је књиџа, а они који не љушћују, чистају само једну страницу.</i></p> <p>Након екскурзије, одржан је угледни родитељски састанак на којем су ученици представили шта су научили. Наког тога, један ученик водио је квиз за родитеље – требало је да, на основу онога што су чули, одговоре на питања у вези са путовањем.</p> <p>Дванаести корак представља приближавање ђачке екскурзије стручном путовању као стваралачкој активности. Такав приступ применеће се на екскурзији која се планира у седмом разреду на релацији Чачак–Вишеград–Требиње, на којој је могуће активности у великој мери објеловати према наставним садржајима предмета (Андрић, Дучић).</p>
<p>(Само)евалуација и корекција</p>	<p>Структура активности је променљива, али је неопходно да садржи све наредне фазе: сарадњу са члановима ОВ и представницима агенције, одговоран и коректан однос са родитељима, одељењским старцима и свих одељења једног разреда и колегама, сарадницима у реализацији угледних часова различите тематике, а посебно са ученицима.</p> <p>Представљање садржаја са екскурзије у више наврата омогућава да се сагледа у којој су мери ученици напредовали у домену истраживачких техника и у домену представљања самосталних и групних радова. То је посебно било изражено на родитељском састанку на крају шестог разреда када се приметила велика разлика у сигурности и начину на који су ученици одабрали и представили стечена знања и искуства.</p> <p>Квалитетан материјал који настане у једној генерацији, чува се за наредну годину.</p> <p>Оствареност циљева и задатака може се сагледати кроз сам процес, а затим на часовима повезивања стечених знања са новим градивом.</p> <p>Евалуација садржи повратну информацију о педагошким ефектима рада, ученици оцењују читав процес, своју улогу и допринос у њему. Утисци ученика објављени су на школском сајту, а неке од активности представљене у школском листу.</p>

Наставни предмет:	Српски језик и књижевност
Разред:	седми
Наставна област:	Књижевност
Наставна јединица	Власић, Бранислав Нушић
Тип часа:	обрада/утврђивање
Облик рада:	фронтални, индивидуални, групни
Наставне методе:	дијалoшка, текстуална, истраживачка, демонстративна, метода практичних радова, самостално и интерактивно учење
Наставна средства:	рачунар, интернет, гадџети, мултимедија, интерактивна презентација, аудио и видео прилози, веб-алати
Корелација:	унутарпредметна, међупредметна (Историја: грађанска и буржоаска Србија)
Циљеви часа:	<ul style="list-style-type: none">– обнављање и допуњавање података о животу и књижевном раду Бранислава Нушића;– мотивисање ученика за доживљавање и наставну интерактивну презентацију комедије <i>Власић</i> Бранислава Нушића;– проширивање знања ученика о драми као књижевном роду и комедији као књижевној врсти; тумачење особина и поступака ликова;– карактеризација ликова у делу;– издвајање и проучавање елемената хумора;– уочавање идејног смисла дела и препознавање све-времених порука;– указивање на то да је тематика дела одраз прилика у друштву;– побуђивање истраживачког духа и оспособљавање ученика за самосталан и групни рад и сарадничко учење;– оспособљавање ученика за употребу веб-алата и коришћење интернета и ИКТ у образовне сврхе;– развијање моћи запажања, анализе и синтезе, доказивања и закључивања.

Кључни појмови:	комедија нарави, вербална комика, сатирични елементи
Исходи:	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – одговори на питања о животу и књижевном раду Бранислава Нушића; – локализује књижевно дело; – уочи одлике комедије нарави на конкретном примеру; – наведе карактеристике комедије као драмске врсте; – анализира елементе композиције драмског дела у прози (драмска радња, драмска ситуација); – разликује етапе драмске радње: увод, завршетак, врхунац, перипетија, расплет; – одреди тему и главне и споредне мотиве; – илуструје особине ликова примерима из текста; – вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; – анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; – уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; – препозна колико је јунака, али и погубна, моћ новца и власти; – уочи свевремене појаве које не одговарају моралним нормама; – пронађе поруке и васпитне вредности кроз ставове главног јунака; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повезе их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона; – истражује користећи различите изворе информација; – смислено користи информационе технологије и употребљава нове веб-алате.
Компетенције:	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – рад са подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – сарадња; – комуникација; – компетенција за целоживотно учење.

Активност наставника:	<ul style="list-style-type: none"> – мотивише ученике, даје упутства и објашњава начин рада; – дели ученике у групе, дели задужења и истраживачке задатке; – поставља циљеве и задатке одабране теме; – предлаже садржаје и методе рада; – подстиче ученике на размишљање, анализирање и стваралачко истраживање; – прати активност ученика и оствареност исхода; – припрема тест за проверу стеченог знања и евалуационе листе; – резимира ученичку активност и систематизује закључке до којих ученици долазе током истраживачког рада; – процењује рад група (самосталност, сарадња, мотивисаност, резултат).
Активности ученика:	<ul style="list-style-type: none"> – слушају, бележе, прате упутства наставника; – истражују, прикупљају информације, анализирају и повезују садржаје; – размењују идеје, раде у оквиру групе и сарађују са другим групама; – креирају мултимедијалне радове, мапу ума, презентацију у ППТ формату; – износе садржаја и закључке до којих долазе током рада; – презентују свој рад, рад своје групе и свих учесника у активности.
Мотивација и увођење новине	
<p>Циљ овакве организације часова био је подстицање активног учешћа свих ученика у свим сегментима анализе и интерпретације часа кроз интерактивно учење, модел изокренуте учионице.</p> <p>Мотивација је подстакнута информатичком технологијом.</p> <p>Час је осмишљен и организован уз помоћ веб-алата и изводи се уз помоћ рачунара и видео-бима. На часу је примењен тематски приступ у планирању наставних садржаја, тимски рад наставника и ученика током организовања и реализације часа, као и евалуација која се вршила путем електронских евалуационих листова (у прилогу).</p>	
Коришћене апликације/сервиси:	<i>Microsoft Teams, Padlett, Windows Movie Maker, YouTube, AnyFlip, Avatar Maker, Google forms, Powtoon</i>

<p>Провера остварености циља часа и исхода/ праћење и вредновање:</p>	<p>Вредновање се врши преко:</p> <ul style="list-style-type: none"> – онлајн квиза; – инструмената за праћење и вредновање групног рада, активности, употребе ИКТ; – инструмената за самовредновање ученика и наставника.
<p>Литература:</p>	<p>Милија Николић, <i>Методика наставе српског језика</i>, ЗУНС, Београд, 2008.</p> <p>Драгутин Росандић, <i>Методика књижевне одгоја и васпитања</i>, Школска књига, Загреб, 1986.</p> <p>Јован Деретић, <i>Историја српске књижевности</i>, Нолит, Београд, 1983.</p> <p>Петар Волк, <i>Писци националне театарске и позоришне уметности Србије</i>, Београд, 1965.</p> <p>Љиљана Николић, <i>Читање и пројекат књижевне дела у настави</i>, Ваша књига, Београд, 2008.</p> <p>Саша Чорболоковић, <i>Савремени приступ обради комедије Власи, Школски час српског језика и књижевности</i>, бр. XXVIII, Београд, 2010. (96–103).</p> <p>Др Оливера Радуловић, <i>Књижевни јојмовник</i>, Едука, Београд, 2013.</p> <p>Гордана Влаховић, Јанко Влаховић, <i>Читанка, српски језик и књижевност за седми разред</i>, Едука, Београд, 2020.</p> <p>Оливера Крпећ, <i>Приручник са припремама за VII разред</i>, Едука, Београд, 2020.</p>
<p>Припремне активности:</p>	<p>За организацију угледног часа била је неопходна припрема ученика за интерактиван рад и модел извођења извођача у учионице.</p> <p>Ученицима је обрада наставне јединице најављена недељу дана пре реализације. Ученици су добили упутства и смернице како би се припремили за предстојећи час.</p> <p>Преко школског блога О српском на српском наставник обавештава ученике о предстојећим активностима, дели им задужења, усмерава их и подстиче стваралачки процес.</p> <p>Ученици су упознати са начином рада – да ће имати могућност за самостални истраживачки рад на унапред припремљеном наставном материјалу.</p> <p>Наглашено им је да их понуђени материјал и предложени извори информација не ограничавају и да имају могућност да своја знања прошире и усаврше.</p>

<p>Припремне активности:</p>	<p>Пошто је биографија Бранислава Нушића интересантна и богата, а његова комедија <i>Власи</i>, која је предмет угледног часа, увек актуелна, ученицима се сугерише да свој истраживачки рад усмере и ка упознавању чињеница из живота овог великана српске књижевности.</p> <p>Припрема часа текла је у више фаза, корак по корак.</p>
<p>Први корак:</p>	<p>Преко школског блога О српском на српском https://tanjadjordjevic32.blogspot.com/p/blog-page_72.html</p> <p>наставник истиче материјал, пажљиво одабран, како би ученицима приближио аутора и олакшао разумевање дела.</p> <p>Интерактивна брошура, одабрана од стране комедије <i>Власи</i> Бранислава Нушића: https://online.anyflip.com/8ku/ncf/mobile/</p> <p>Телевизијска драма <i>Нездиљки Бранислав Нушић</i>, 1986. https://youtu.be/YWFPJjEmKTo</p> <p><i>Српски јеније смех</i> биографија Бранислава Нушића: https://youtu.be/UBgKp1VT_qU</p> <p>Мидо-прилог <i>Драма и драмски појмови</i> (подсетник): https://youtu.be/Nd7wByMF_jc</p> <p>Снимак представе <i>Власи</i> Бранислава Нушића: https://youtu.be/ZHwOXn_V_c4</p> <ul style="list-style-type: none"> – истраживачки задаци; – задаци за групе. <p>Ученици имају неколико дана да се упознају са понуђеним садржајима, после чега на часовима додатне наставе износе утиске, размењују запажања и припремају се за следећи корак.</p>
<p>Други корак:</p>	<p>Наставник дели ученике у четири групе, препоручујући да четврту групу чине ученици чије познавање информатике припада напреднијем нивоу.</p> <p>Прве три групе ученика добиле су тему за истраживање, истраживачке задатке, адекватну литературу како би припремили садржаје и, у облику презентације ППП, проследиле их четвртој групи.</p>

<p>Други корак:</p>	<p>Четврта група имала је задатак да прикупи обрађене садржаје од прве три групе у облику презентације ППП, да их у сарадњи са предметним наставником обједини у видео и постави на канал Јуџијуд.</p> <p>Задаци за групе прослеђују се преко школског блога О српском на српском https://tanjadjordjevic32.blogspot.com/p/blog-page_72.html</p> <p>I група – Биографи (Нушић у анегдоти и карикатури; Нушићеве ван-временске мисли) https://drive.google.com/file/d/1BoQNHsfNGOs1fKjfWOND9byes43VSCBL/view?usp=sharing</p> <p>II група – Аналитичари (Власић, Бранислав Нушић, презентација ППП) https://drive.google.com/file/d/1A80K5B-zM2aKr2wqVE1vT5pZWYSSMuf/view?usp=sharing</p> <p>III група – Креативци (Дијалог Милоја и Арсо у одабраним веб-алатима) https://drive.google.com/file/d/1o9c9BOWSr7-UkYnqVVZWefgdv_LN4MM6/view?usp=sharing</p> <p>IV група – Режијери (Објединење прикупљеног материјала и објављивање на каналу Јуџијуд) http://drive.google.com/file/d/1EXJYBH8S9G8_rdrneEtVp-MsGNTmJP4_/view?usp=sharing</p>
----------------------------	--

* Време реализације пренаведених корака зависи од структуре одељења, процене наставника и других околности.

Ток часа	
<p>Уводни део часа</p>	<p>Наставник најављује тему и објашњава ток часа, наглашава временску динамику. Укратко се осврће на претходне интерактивне активности.</p>
<p>Главни део часа</p>	<p>Наставник најављује главни део часа и истиче циљ. Напомиње да се главни део часа састоји из два дела:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у првом делу ученици излажу резултате рада и гледају прилоге настале на основу њих; – у другом, преко онлајн квиза, проверавају усвојеност садржаја. <p>Представници I, II и III групе ученика излажу садржаје својих презентација. Свака група има ограничено време за излагање.</p>

<p>Главни део часа</p>	<p>Следи представљање IV групе која пушта видео-прилоге настале на основу поменутих презентација:</p> <p>Нушић у анегдоти и карикатури: https://youtu.be/WelqCMkVYqw</p> <p>Нушић и његове ванвременске мисли: https://youtu.be/xNQSnweErCk</p> <p>Видео-презентација комедије <i>Власи</i> Бранислава Нушића: https://youtu.be/yORYIKUCIBM</p> <p>Дијалог Милоја и Арсе, сцена из комедије <i>Власи</i> Бранислава Нушића (видео): https://youtu.be/V59DLMz1h1A</p> <p>Дијалог Милоја и Арсе, сцена из комедије <i>Власи</i> Бранислава Нушића (анимација): https://youtu.be/NVmv74n1w0</p> <p>Следи део часа предвиђен за проверу усвојених знања преко онлајн квиза: https://forms.gle/M3t4M1Rfcx1v1mz6d6.</p> <p>Наставник даје детаљне инструкције за приступ квизу и решавању задатака.</p> <p>Предност оваквог начина тестирања јесте то што и наставник и ученици одмах добијају повратну информацију о оствареним резултатима.</p>
<p>Завршни део часа</p>	<p>Разговор и анализа резултата теста.</p> <p>Евалуација - оцењивања активности: https://forms.gle/ReJKmMqUhCou4ph97</p> <p>Критеријуми за оцењивање групног рада: https://drive.google.com/file/d/14OZ5mHoRMUqkBjTmZ9tzIHRWmtdt92rB/view?usp=sharing</p>
<p>Домаћи задатак</p>	<p>Домаћи задатак – упутства: https://drive.google.com/file/d/1nbHTEXj1og7ZWigln1jQgp1Lqv1Vqno2/view?usp=sharing</p> <p>Домаћи задатак – ученички радови: https://padlet.com/tanjaanadjordjevic/padlet-2hjrreneh3fkmxr</p>
<p>Продукт рада</p>	<p>Видео-прилози настали као продукти заједничког рада ученика и наставника:</p> <p>Српски геније смеха, биографија Бранислава Нушића: https://youtu.be/UBgKp1VT_qU</p> <p>Нушић у анегдоти и карикатури: https://youtu.be/WelqCMkVYqw</p>

Продукт рада	<p>Нушић и његове ванвременске мисли: https://youtu.be/xNQSnweErCk</p> <p>Видео-презентација комедије <i>Власи</i> Бранислава Нушића: https://youtu.be/yORYIKUCIBM</p> <p>Дијалог Милоја и Арсе, сцена из комедије <i>Власи</i> Бранислава Нушића (видео): https://youtu.be/V59DLMz1h1A</p> <p>Дијалог Милоја и Арсе, сцена из комедије <i>Власи</i> Бранислава Нушића (анимација): https://youtu.be/NVmv74nTnv0</p> <p>Видео-прилог <i>Драма и драмски њојмови</i> (подсетник): https://youtu.be/Nd7wByMF_jc</p> <p>Интерактивна брошура, одабрани фрагменти Нушићеве комедије <i>Власи</i>: https://online.anyflip.com/hrkxhcnf/mobile/</p>
---------------------	--

Планирани садржај рада	Активност наставника	Активност ученика	Напомене	Очекивани ефекти
Уводни део часа	<ul style="list-style-type: none"> – најављује тему часа; – осврће се на активности које су претходиле часу. 	<ul style="list-style-type: none"> – прате излагање наставника; – слушају. 	<ul style="list-style-type: none"> – посматрање, – подстицање. 	<ul style="list-style-type: none"> – мотивација, – интересовање, – радозналост, – мисаоно ангажовање.
Главни део часа	<ul style="list-style-type: none"> – најављује главни део часа и истиче циљ; – подстиче на размишљање; – анализира; – покреће презентацију; – слуша и допуњава излагање група; 	<ul style="list-style-type: none"> – I, II и III група ученика излаже садржаје своје презентације; – IV група пушта видео-прилоге; – слушају, повезују, закључују; 	<ul style="list-style-type: none"> – слушање, – разговор, – дискусија, – степен препознавања изнетог садржаја; 	<ul style="list-style-type: none"> – мисаоно ангажовање, – разумевање и повезивање градива; – јачање радозналости;

Главни део часа	<ul style="list-style-type: none"> – давање инструкција за приступ квизу и решавању задатака, усмеравање пажње, мотивисање, подстицање на размишљање. 	<ul style="list-style-type: none"> – приступање квизу; – решавање задатака; – провера усвојених наставних садржаја преко онлајн квиза. 	<ul style="list-style-type: none"> – подстицање; – посматрање; – степен препознавања садржаја квиза. 	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање и повезивање градива; – развој радозналости, интересовање за рад.
Завршни део часа	<ul style="list-style-type: none"> – анализа резултата теста; – резиме степена усвојености наставних садржаја; – процена активности; – домаћи задатак. 	<ul style="list-style-type: none"> – анализирају; – процењују; – закључују. 	<ul style="list-style-type: none"> – слушање; – разговор. 	<ul style="list-style-type: none"> – активност у процесу учења; – мотивисаност за даљи рад.
Евалуација	<ul style="list-style-type: none"> – дели личка питања за евалуацију. 	<ul style="list-style-type: none"> – попуњавају анкету оцењујући час и реализоване активности. 	<ul style="list-style-type: none"> – прати попуњавање анкете. 	<ul style="list-style-type: none"> – искреност у процени часа.

Eduka portal

Бранкови основци (пројектна настава)

ОШ „Бранко Радичевић”, Савино Село

Предмет	Српски језик и књижевност	Школа и разред	5–8.
Наставница	Јелена Микић ОШ „Бранко Радичевић”, Савино Село	Датум одржавања	јун–јул
Наставна тема/ област	Књижевност		
Наставна јединица	Бранкови основци (пројектна настава)		
Тип часа	пројектна настава		
Циљ часа	– неговање љубави према књижевном делу, потребе за читањем и уметничким текстом; – упознавање са структуром и могућностима анализе лирске песме.		
Очекивани исходи на крају часа	Ученик ће на крају часа бити у стању да: – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – ипознати основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту; – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова користећи књижевне термине и појмове; – уважава националне вредности и негује српску културно-историјску баштину; – проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту.		
Наставне методе	монолошка, дијалoшка, текстовна, демонстративна		
Наставна средства	Читанка, дигитална читанка, школске свеске, презентација ППТ/пано Др Моња Јовић, др Јелена Журић, <i>Читанка, српски језик и књижевност за осми разред основне школе</i> , Едука, Београд.		

Облици рада	фронтални, индивидуални, групни рад, рад у пару
Међупредметне компетенције	компетенција за учење, комуникација, естетичка компетенција
Међупредметно повезивање	Историја, Ликовна култура, Грађанско васпитање, Физичко васпитање, Географија Историја: друштвеноисторијске и културне прилике у Бранково доба; услови школовања српске деце у Војводини и Србији. Географија: Сремски Карловци, Дунав. Ликовна култура: илустровање песничких мотива, портрет. Музичка култура: музичка обрада песме „Девојка на студенцу” и „Певама дању, певам ноћу”
Кључни појмови	Бранко Радичевић <i>Ђачки расписанак</i> , <i>Ој, Карловци, место моје драго</i>
Литература	Николић, Милија, <i>Методика наставе српској језика и књижевности</i> , Завод за издаваштво и наставна средства, Београд, 1988. Ивић, Павле, <i>Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси</i> , Змај, Нови Сад, 2003. Маринковић, Симеон, <i>Методика наставе књижевности</i> , Креативни центар, Београд, 1995.

Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
<p>Радила сам ову пројектну наставу „Бранкови основци” у жељи да постигнем што више јачање читалачких компетенција ученика, да увежбавамо технике писања текстова и да их повежемо са другим наставним предметима у школи. Желела сам да кроз ову тему применим метод пројектне наставе проблемског типа повезан са истраживањем и дам тој теми већи значај и из тог разлога је овај пројекат трајао цело друго полугодиште. Тема „Бранкови основци” је у блиској вези са њима јер иду у школу којој носи име Бранко Радичевић. Један део ове пројектне наставе реализовао се у учионици, а други део у холу школе на приредби и трећи део пројектне наставе у Сремским Карловцима. Све време код ученика је ова тема изазивала пажњу и интересовање јер пружа могућност коришћења различитих медија. У реализовању једног дела пројекта помогао нам је одлазак у Сремске Карловце. Пратила сам савремене трендове у образовању, што подразумева излагање из учионица и постављање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – прати излагања наставника и ученика и презентацију ППТ/пано; – одговара на постављена питања и поставља додатна питања; – издваја значајне појединости из текста; – коментарише садржај прочитаног текста; – прати методичку апаратуру у уџбенику;

Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
<p>деце у нову улогу – истраживача, аутора и сарадника у пројекту, као и њихово повезивање преко друштвених мрежа. Сматрала сам да је неопходно повезати се и ван учионице са градивом. Ученици су активно учествовали у реализацији овог пројекта. Научили смо да је важно имати јасан циљ и тачно знати шта желимо. Мотивација ученика подстакнута је кроз припремне задатке, групни и тимски рад, коришћењем савремених наставних интернет извора, фотографија, цртежа, музике и видео-програма проширених и допуњених веб-алатима.</p> <p>Први час пројектне наставе</p> <p>Први део пројектне наставе реализовао се у учионици, при чему су ученици добили истраживачке задатке и на часу су репродуковали.</p> <ul style="list-style-type: none"> – На првом часу, помоћу презентације ППТ група ученика је представила живот и стваралачки рад песника Бранка Радичевића. – Ученици прве групе добили су задатке да траже информације о Бранку Радичевићу. Тражили су занимљивости везане за њега и песму које је написао. Они праве презентацију у којој су све битне информације. Поделили су их ученицима на време истраживачке задатке који су им помоћи да осмисле усмено излагање. Концепт се требало да садржи ове елементе: уводни напитање зашто је то ваша омиљена песма, зашто вам је значајна. Укратко опишите главне и споредне ликове, место и време радње, заплет (највише важан догађај који је покренуо песму), опишите остале најважније мотиве у песми (изложите најважније идеје, најдраматичнија места). Објасните шта је у песми оставило посебан утисак на вас и образложите зашто је сматрате омиљеном. Урадите све на нивоу групе. На крају часа разговараћемо о томе коју би још песму желели да прочитају. – Друга група ученика имала је задатке да напишу један реферат о животу Бранка Радичевића и да напишу интервју са њим. (Док су радили, тражили су моју помоћ.) Ученици су тај део пројекта могли да реализују одлазком у библиотеку и скупљањем информација о Бранку. Раду у овој групи велику 	<p>– записује кључне појмове у школску свеску.</p>

помоћ пружили су ученици секције који су им објаснили како изгледа интервју са писцем. Оно што је мени било битно јесте то да су ученици испоштовали правопис.

– Ученици треће групе добили су задатак да траже информације о Карловцима и да у неколико слајдова на презентацији ППТ визуелизују зграду Карловачке гимназије и Ђачке чесме (уколико су гледали филм „Лајање на звезде” Здравка Шотре, ученици ће препознати места снимања филма), Владичанског двора Карловачке митрополије, Саборне цркве Светог Николе, Стражилова и Дунава.

– Ученици четврте групе добили су задатак да праве пано са илустрацијама из књига и да цртају портрет Бранка Радичевића.

– Највише су причали о животу Бранковом, као и о сарадњи са Вуком Караџићем; потребно је осветлити његов живот, одрастање у Темишвару, Земуну и Сремским Карловцима.

– Пожељно је и подсетити ученике на обрађене песме „Циц” („Рибарчета сан”) и „Певам д’љу, севајноћу” (мотив нежног пријатељства према Вуковој ћерки Мини – може се показати и Бранков портрет који је насликала Мина Караџић у Бечу и фотографија коју је Анастас Јовановић снимио).

– Причала сам им о прејано смрти услед туберкулозе и поменула Стражилово као драго место из детињства, на коме се данас налазе песникови посмртни остаци.

– Све ове аутобиографске моменте уградио је у своју поему *Ђачки расипањак*, коју је почео да ствара у тренутку када је дошло време за студије у Бечу (најпре према историји и медицине). На крају часа сам им прочитала одломак „Ој, Карловци” и анализирали смисао.

Приредба

Други део пројекта реализовао се кроз приредбу; учествовала је већина наставника. Замисао ми је била да учествују скоро сви ученици. Свим групама сам проследила упутство за изражајно читање. Став оног који чита треба да буде у складу са текстом. Онај који чита треба да се уживи у текст и његов садржај. Свака реч треба да буде јасно изговорена и сви гласови треба јасно да се чују. Неки делови се

– учествује у приредби;
– прати упутства наставника.

изговарају тише, а неки гласније, неки брже, а неки спорије. Обавезно је поштовање интерпункцијских знака. Читање треба да буде природно, налик на свакодневни говор.

Приредба је замишљена тако да ученице воде програм и упознају све присутне са животом Бранка Радичевића. Док читају, појављује се новинарка са Бранком Радичевићем као изненадним гостом. Бранку Радичевићу стижу у госте Мина Караџић и Вук Караџић. Новинарка разговара са Бранком о његовом животу и школовању. Води се разговор између њих. У част Бранкову ученици првог разреда раде гимнастичке вежбе, при чему се укључио и наставник Физичког васпитања да помогне учитељици. Бранко, док ученици раде вежбе, постаје модерни Бранко 21. века: користи мобилни телефон и све снима, а посебно тачке.

Наставница Музичког је спремила са ученицима две песме: „Певам дању, певам ноћу” и „Девојка на студенцу”. Наставница Ликовног је направила и појачку портрета Бранка Радичевића. На излогу школе су се изабрали најбољи радови, а на крају приредбе наградили смо три најбоља.

<https://www.facebook.com/groups/217756146204/permalink/10158805500701205/>

<https://www.facebook.com/groups/217756146204/permalink/10158805496161205/>

<https://www.facebook.com/groups/217756146204/permalink/10158805512866205/>

Излет - први део пројектне наставе

Идеја излета је: „Од колевке па до гроба најлепше је ђачко доба.”

Излет се реализовао за ученике од првог до осмог разреда. Ученици су обишли Карловачку гимназију и Ђачку чесму (Већина ученика је гледали филм „Лајање на звезде” Здравка Шотре и препознали су место снимања филма.), Владичански двор, Карловачку митрополију, Саборну цркву Светог Николе.

<p>(„Много хтео, много започео, / Час умрли њега је омео”.</p> <p>Причамо о стиховима и Стражилову.</p> <p>https://www.facebook.com/groups/217756146204</p> <p>https://www.facebook.com/groups/217756146204/permalink/10158936317161205/</p> <p>https://drive.google.com/drive/u/0/folders/13Lm0WrnGpxAUEFUFIfh8ebmBHKNiry05</p>	
<p>Начини провере остварености исхода:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – тачно решени задаци на тестовима из Књижевности; – процена успешности обраде тема из градива на писменим задацима; – посматрање ученичког учешћа, закључивања и одговарања на постављена питања

Бојана Анђелић Ристић и Саша Чорболоковић

Алфонс Доде, *Последњи час*

ОШ „Бранко Радичевић”, Нови Сад

ОШ „3. октобар”, Бор

НОВО МЕТОДИЧКО ЧИТАЊЕ ПРИПОВЕТКЕ ПОСЛЕДЊИ ЧАС
АЛФОНСА ДОДЕА И НАСТАВА У ПРАВОПИСНИМ МАЈИЦАМА
– „... јер матерњи језик је тамо где си ти.” –

Предметни наставници	Бојана Анђелић Ристић (mala.bonnanana@gmail.com) Саша Чорболоковић (saleprof@gmail.com)
Школе	<ul style="list-style-type: none">Основна школа „Бранко Радичевић”, Нови СадОсновна школа „3. октобар”, Бор
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Разред	седми
Наставна област	Књижевност
Наставна јединица	Алфонс Доде, <i>Последњи час</i>
Тип час(ов)а	обрада новог градива + радионица
Временско трајање час(ов)а	један час књижевности (обрада) + један час језика (радионица)
Циљ час(ов)а	Упознавање ученика са приповетком <i>Последњи час</i> Алфонса Додеа.
Садржаји наставног предмета / наставних предмета који се обрађују	Унутар предметна корелација: <ul style="list-style-type: none">✓ Књижевност: Иван Цанкар, <i>Десетница</i> (5. разред); Стефан Немања, Доситеј Обрадовић, Вук Стефановић Караџић, Исидора Секулић, Десанка Максимовић и др. – о језику.✓ Језик: Глаголски облици. Правопис. Међупредметна корелација: <ul style="list-style-type: none">✓ Историја: Француско-пруски рат (1870–1871). Историја Алзаса.✓ Географија: Француска (Алзас).✓ Ликовна култура: Ликовна решења за истицање важности примене правописних правила.✓ Грађанско васпитање: Људска права. Историја (српског) школства.✓ Слободне наставне активности: Читалачки клуб / посета Педагошком музеју у Београду – чувару историје српског школства / посета Музеју Доситеја и Вука у Београду / посета Тршићу / посета <i>Мајници српској</i>.

Облици рада	фронтални, индивидуални, партнерски/групни/ тимски
Наставне методе	монолошка, дијалoшка, текст метода, аналитичко-синтетичка, демонстративна, истраживачки рад, игровне активности, стваралачке активности
Неопходни наставни материјали и наставна средства	<i>Чийанка</i> , школске свеске, прибор за писање, табла, креда (бела и у боји), сунђер, лаптоп, пројектор, картон/хамер, колаж-папир, дрвене бојице, фломастери, маказе, канап, штисаљчице
Место извођења наставе	кабинет за српски језик и књижевност
Реализатори*	Реализатори су наставници Српског језика и књижевности. Активности реализатора/наставника: Реализатори најављују циљ часа, излажу (или допуњују) биографију аутора, локализацију дела, објашњавају, тумаче, бележе на табли и плоче радионицу.
Кључне активности учења	Активности ученика: Ученици излажу резултатима истраживања, прате и читају са оловком у руци, исказују утиске и размишљања о ликовима, мотиву, теми и идеји, учествују у разговору, коментаришу, упоређују, издвајају из текста значајне појединости и аргументе за изнешење сопствених ставова, изводе закључке засноване на тексту, допуњују се, бележе... Проналазе и издвајају типична правописна огрешења. Изражавају своју креативност и стваралачко умеће у наставном правопису. Подстичу једни друге да осмисле што боље идејно решење и што оригиналнији натпис на <i>йравойсној мајици</i> .
Очекивани исход	По завршеним часовима обраде ученик ће бити у стању да: ✓ чита са разумевањем и коментарише књижевно-уметнички текст у складу са узрастом; ✓ тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметничког текста користећи књижевне термине и појмове;

* У писању ове методичке припреме учествовало је двоје наставника. Отуда реализатори, а не реализатор.

Очекивани исходи	<ul style="list-style-type: none"> ✓ анализира идејне слојеве и препозна универзалне вредности књижевноуметничког текста; ✓ критички промишља о значењима мотива и порука и аргументовано образлаже свој став; ✓ критички промишља о прошлости и о стварности на основу прочитаног књижевноуметничког текста; ✓ истакне универзалне вредности књижевноуметничког текста и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; ✓ уочи, издвоји и именује глаголске облике; ✓ препозна и издвоји типична правописна грешкења у писму, великом и малом слову, са стављеном и растављеном писању речи, инверзијом и скраћеницама (на основу већ усвојеног знања); ✓ преточи своју замисао у оригинално решење којим ће критички скренути пажњу на одређене учестале правописне грешке; ✓ говори јасно поштујући стандарднојезичку норму.
------------------	---

ЧАС КЊИЖЕВНОСТИ

🕒 УВОДНИ ДЕО ЧАСА (10 минута)

Поред Антоана де Сент Егзиперија, ученици седмог разреда упознају се са још једним књижевником из реда француских књижевника, са књижевником који је живео и стварао век раније – са Алфонсом Додеом. С тим у вези, уводни део часа предвиђен је за разговор о аутору приповетке *Последњи час* која ће бити у фокусу истраживачке пажње. Пожељно је да предметни наставници издвоје једног ученика који је нарочито заинтересован за историју како би припремио кратку презентацију о Алфонсу Додеу и кратку презентацију о историји Алзаса (са најрепрезентативнијим фотографијама) која је кључна за разумевање приповетке и каснију дискусију о свим питањима које приповетка отвара. Презентација може да подразумева и фотографије Алзаса у 21. веку, јер је Стразбур као главни град ове области управо због својих историјских споменика, јединствене архитектуре и добре кухиње вољен од стране туриста из свих делова света, док је Колмар, према мишљењу многих, најлепши град Француске. Ове две кратке презентације преостали ученици могу табеларно да представе у својим школским свескама.

АЛФОНС ДОДЕ

- ✓ рођен је 1840. године у Ниму;
- ✓ француски књижевник;
- ✓ писао је приповетке, романи и драме;
- ✓ његова најпознатија дела су књига приповедака *Писма из моја млина* и трилогија о Тартарену Тарасконцу;
- ✓ преминуо је 1897. године у Паризу.

КРАТКА ИСТОРИЈА АЛЗАСА

- ✓ регион на крајњем истоку Француске;
- ✓ после Француско-пруског рата (1870–1871) и због време Другог светског рата припадао је Немачкој;
- ✓ Француској је припадао после Првог светског рата.

⌚ ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (20 минута)

Поред читања приповетке, главни део часа подразумева и њену анализу. Приповетка се налази у Елукиној *Чиџијанци за седми разред основне школе* 174–177. стр.

Корпус питања за анализу приповетке: Да ли сте некада закаснили у школу? Како сте се тада осећали? Да ли страхујете када нисте спремни за неки час? Шта вам се допада, да ли се током времена променио однос ученика према наставницима и према школи уопште? Објасните и поткрепите примерима! Где су некада живели наставници, тј. учитељи? Ко су главни јунаци ове Додове приповетке и у ком лицу је она написана? Када и где се дешава радња? Дакле, један од главних ликова је приповедач, мали Алзашанин Франц, који sazрева у ратним околностима. Шта је малог Франца понајвише зачудило по доласку у школу? Како је господин Хамел реаговао када је видео малог Франца? Зашто је господин Хамел обукао своје празнично одело? Како је оно изгледало? Ко је све и зашто седео на клупама у дну учионице? Како су сви ти људи изгледали, тј. у каквом су били расположењу? Који пасус, према вашем мишљењу, отвара проблематку статуса језика и уједно мења Францов однос према часу француског језика?

„Драга децо, данас вам предајем последњи пут. Наредили су из Берлина да се по школама Алзаса и Лорена одсада учи само немачки језик... Сутра ће стићи ваш нови учитељ. Данас је ваш последњи час француског. Молим вас да будете веома пажљиви. (...) Затим, прелазећи с једне ствари на другу, г. Хамел стаде да нам прича о француском језику говорећи да је то најлепши језик на свету, најјаснији, најсигурнији: да треба да га очувамо међу собом, да га никад не заборавимо, јер кад неки народ падне у ропство, све докле добро чува свој језик, то је као да чува кључ од своје тамнице...”

Шта последњи час француског језика представља за грађане Алзаса, шта за ученике, а шта за самог учитеља г. Хамела? С тим у вези, предметни наставници бележе мотив, тему и идеју на табли:

- Мотив: **Матерњи језик као чувар националног и културног идентитета.**
- Тема: **Последњи час матерњег језика у време окупације / Укидање права Француза на школовање на матерњем језику у окупационој области.**
- Идеја: Порука на табли учитеља г. Хамела као лекција, као вид отпора и као инспирација: **„ЖИВЕЛА ФРАНЦУСКА!”** Јер сваки народ има право на школовање на свом језику.

🕒 ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (5 минута)

Присетите се свих књижевних дела са којима сте се досада сусрели и свих филмова које сте погледали, који промовишу матерњи језик и наставничко занимање. Предметни наставници се заједно са ученицима договарају о томе који филм ће погледати на часу додатне наставе и користе прилику да најбоље час повећан *правописним мајицама*.

ЧАС ЈЕЗИКА

🕒 УВОДНИ ДЕО ЧАСА* (10 минута)

У уводном делу часа ученици решавају асоцијацију (или ребус) чије је коначно решење ПРАВОПИС. Ово је одлична прилика да се ученици кратко

* Овај час може се реализовати и 21. фебруара као један од начина обележавања Међународног дана матерњег језика и 8. септембра као један од начина обележавања Међународног дана писмености који УНЕСКО обележава од 1966. године. У целом свету примарни циљ Међународног дана писмености јесте указивање на неписменост и утицање да се она смањи и током времена искорени.

подсети шта је правопис, из чега се састоји (правописне области, речник), који је важећи правопис (*Асоцијације 2014: 64*).

А	Б	В	Г
институција	понашање	о џунгли	градови
Нови Сад	прописи	глава	народи
речник	строга	староставна	име и презиме
1826.	неписана	библиотека	континенти
Матица српска	правила	књига	велико слово
ПРАВОПИС			

П

,

,

Напомена 1: Како би ученици разбили апстрактну представу о правопису као о некој непознатој књизи у којој су прописана правила писања, пожељно је донети и показати (уколико то није урађено у петом разреду) важећи *Правопис српскога језика*, омогућити им да сами прелистају и виде како *Правопис* изгледа и из чега се састоји. Обавезно нагласити да у сваком тренутку све своје недоумице могу самостално да разреше претраживањем речника у *Правопису* или читањем описаних правила.

Коментар: Овакав уводни део часа одлична је замена за уобичајени начин понављања градива пре кроз игровне активности ученици могу много боље да се мотивишу и заинтересују за рад и активно учешће на часу. Ако се деси да неко поље током решавања асоцијације ученицима буде непознато (нпр. *Матица српска*), дату ситуацију треба искористити за проширивање знања из ове културе, али и за међупредметно повезивање са Историјом и понављање правописног правила за писање институција, где би се поменути пример могао навести.

⌚ ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (30 минута)

У главном делу часа правописна правила утврђују се кроз израду *правописних мајица*. Свака од њих треба да садржи неки натпис са правописном грешком. Пре почетка рада, могу се још једном извући правописне области и кратко прокоментарисати уз навођење правила која су већ обрађена и која би требало да су позната ученицима.

Задатак: Осмислити натпис како би се указало на неку учесталу правописну грешку.* Задатак урадити у пару. Да би се задатак успешно завршио, ученицима (сваком пару) треба дати кратко упутство (основне инструкције за рад): 1. Нацртати мајицу на картону. / 2. Изрезати и обојити је. / 3. Изабрати типично правописно огрешење или више њих. / 4. Осмислити натпис (кратак, занимљив [духовит]) и упечатљив). / 5. Текст читко и прегледно исписати. / 6. Осмислити кратко представљање идејног решења натписа на мајици.

Напомена 2: Материјал за рад могу припремити предметни наставници или могу дан раније најавити ученицима да понесу (картон/хамер, колаж-папир, дрвене бојице, фломастере, маказе, канап, штипалчице).

Напомена 3: Предметни наставници морају правилно да усмеравају ученике приликом избора примера и на време их коригују да се не би десило да из незнања или неразмишљања издвоје и напишу неку грешку која није правописна (нпр. граматичку [погрешну употребу одела, глаголског облика] или стилску [плеоназам, двосмисленост]). Пожељно је и да примери буду разноврсни, да се не понављају и да сликавају реално стање (не измишљено или непостојеће [нпр. *нај ачи*]). Како би сваки пар завршио задатак, врло је важно пратити и временску артикулацију часа и повремено их подсећати на то колико им је времена остало за рад.

🕒 ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (5 минута)

На крају часа све мајице закачи на канап и кратко прокоментарисати примере, истаћи огрешења и нагласити важност примене правописних правила. Може се урадити и кратка евалуација часа како би се добила повратна информација од ученика о самом часу.

ПРИЛОЗИ

* Примери таквих огрешења огледају се у мешању ћирилице и латинице, у употреби латинице са словима без дијакритичких знакова, у погрешном писању гласа *j* или гласа *x*, префикса *нај-*, речи *ли*, *не*, у изостављању или писању погрешних интерпункцијских знакова, затим у стварању нових скраћеница које ученици користе у дописивању на друштвеним мрежама и др.

Литература

Извори:

- ✓ Влаховић, Гордана и Влаховић, Јагош (2021). *Читанка за седми разред основне школе*. Едука: Београд.
- ✓ Јерковић, Јован, Пешикан, Митар и др. (2010). *Правопис српскога језика*. Матица српска: Нови Сад.

Методичка литература:

- ✓ Брборић, Вељко (2006). *Правописне вежбе у настави. У: Књижевност и језик*. Друштво за српски језик и књижевност: Београд.
- ✓ Живановић, Јелица, Кљајић, Наташа и др. (2014). *Приручник за наставнике: Асоцијације у настави српског језика и књижевности*. Клет: Београд.

Литература	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Илић, Павле (1997). <i>Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси</i>. Прометеј: Нови Сад. ✓ Николић, Милија (2006). <i>Методика наставе српског језика и књижевности</i>. Завод за уџбенике и наставна средства: Београд. ✓ Ракоњац, Бојана. (2020). Приручник за наставнике <i>Креативне идеје за наставу српског језика и књижевности</i>. Креативни центар: Београд. ✓ Чорболоковић, Саша. (2015). Дигитална фотографија у настави правописа. У: Зборник радова: <i>Дигитална хуманистика</i>. Филолошки факултет: Београд.
------------	--

Едука портал

Обележавање Међународног дана књиге о Харију Потеру

ОШ „Карађорђе”, Топола

Припрема за час (двочас)

Предмет	Српски језик и књижевност Секција: Фантастична књижевност и где је можете наћи
Школа	Основна школа „Карађорђе”, Топола
Наставник	Иван Јевтовић
Разред	VII
Наставна јединица	Обележавање Међународног дана књиге о Харију Потеру
Циљ/еви	Оспособљавање ученика за тумачење романа „Хари Потер и камен мудрости” Ј. К. Роулинг и учествовање у организацији Међународног дана књиге о Харију Потеру.
Исходи	<p>Ученик ће након одреде наставне јединице бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none">– уочава и наводи одлике прозног дела;– дефинише основне карактеристике фантастичне књижевности;– анализира роман према унапред одређеним захтевима;– уочава најважније књижевнотеоријске одреднице романа;– анализира ликове Харија Потера, Рона Визлија, Хермионе, Дамблдора, Волдемора, описује њихове особине и односе са другима;– анализира ликове професора Снејпа и чувара Хогвортса Р. Хагрида, породицу Дарсли;– уочава најупечатљивије стилске фигуре и облике казивања у роману;– повезује мотиве живота, смрти, светлости, таме, пријатељства, љубави, освете, младости у књижевности и свакодневном животу;– повезује садржај и поруке романа са својим искуством и размишљањима;– негује културу читања;

<p>Исходи</p>	<ul style="list-style-type: none"> – развија машту и креативност; – учествује у дебати и исказује своја размишљања и своје ставове; – развија индивидуалну стваралачку могућност, али и тимски дух; – размењује своја искуства са вршњацима широм света који су реализовали Међународни дан књиге о Харију Потеру.
<p>ПРВИ ЧАС</p>	
<p>Уводни део</p>	<p>Припрема за читање и доживљавање романа (прво поглавље: <i>Дечак који је њреживео</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Наставник чита прво поглавље. – Ученици изnose своје мишљење о породици Дарсли и о њиховом начину одговања према свом рођаку Харију Потеру. – На флипчарт таблу означавају место и време радње и имена књижевних јунака који се појављују у првом поглављу. – Ученици говоре о карактеристикама издвојених књижевних јунака (физичким и психолошким карактеристикама). – Након разговора са ученицима и записивања особина чланова породице Дарсли, Харија Потера, Дамблдора, професорке Мек Гонагал, Хагрида, најављује прву тимску активност која је у вези са израдом брукмаркера одговарајуће боје.
<p>Средишњи део</p>	<p>Ученици имају на располагању припремљен материјал (картон, темпера, тематске налепнице) од којег треба направити брукмаркер. Претходно треба да размисле, према особинама и разговору о књижевним јунацима, које ће боје употребити приликом њихове израде (црвену – Грифиндор, плаву – Рејвенклов, жуту – Хафлпаф или зелену – Слитерен). Када разврстају поменуте књижевне јунаке у одговарајуће куће (Дамблдора, Хагрида, професорку Мек Гонагал и Харија Потера), проверавају тачност задатка користећи апликацију <i>Wizarding World</i>.</p> <p>– Следећа активност је у вези са израдом шешира за разврставање. Ученици читају поглавље <i>Шешир за разврставање</i> и бележе особине хогвортских кућа.</p>

Средишњи део	<p>Припрема за читање и доживљавање романа (осмо поглавље: <i>Мајстор најийка</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ученици читају осмо поглавље. – У уметничком кутку налази се сто са хемијским посуђем, напицима и хемијским супстанцама: водоник-пероксид, сода, течност за судове, уље, сирће и прехрамбене боје). Након читања поменутог одломка, ученици анализирају лик професора Снејпа и његов кабинет. Користе упутства за припрему следећих експеримената: лава лампа и слонова паста. – Ученици реализују поменуте хемијске експерименте (уз присуство, вођење и асистенцију наставника Хемије и помоћ предметног наставника).
Завршни део	<p>Разговор о темама које обрађује роман</p> <p>Ученици одређују особине главних и споредних ликова, разговарају на тему припадности и праве мапу ума коју ће довршити на следећем часу.</p>
ДРУГИ ЧАС	
Уводни део	<p>Припрема за читање и доживљавање романа (дванаесто поглавље: <i>Овај час Ејндуж</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ученици читају дванаесто поглавље.
Средишњи део	<ul style="list-style-type: none"> – Након читања дванаестог поглавља, ученици испису у породично стабло Потерових, анализирају мотиве њихови и размењују мишљења о осећањима и положају деце која су остала без оба родитеља. Своје закључке записују на флипчарт таблу, а мапу ума отприлику следећим мотивима: живот–смрт. Ученици уочавају стилске фигуре у односу поменутих мотива, разрађују њихова метафоричка значења, њихову симболику и прецизно уочавају реченице у поглављу које потврђују њихове тезе. – Следећа активност отпочета је приказивањем филмског исечка. Тим је подељен у два подтима. Ученици првог тима добили су задатак да пантомимом објасне појмове ученицима другог тима, док су ученици другог тима имали задатак да појмове из романа и филма, који су написани на енглеском језику, објасне ученицима првог тима користећи се синонимима. Тим који је имао више поена добио је награду у виду оригиналног позива за чланство у хогвортском квидич тиму.

Средишњи део	<p>Припрема за читање и доживљавање романа (седамнаесто поглавље: <i>Човек са два лица</i>)</p> <p>– Наставник чита последње поглавље романа.</p>
Завршни део	<p>– Након читања седамнаестог поглавља, ученици разговарају на тему <i>Волдемор, његова њама</i>. Уочавају физичке, психолошке и натприродне особине чаробњака. Повезују Волдемора са Харијем и Дамблдором.</p> <p>– Тимским радом и уз помоћ наставника довршавају мапу ума, коју урамљују и тиме затварају манифестацију <i>Међународни дан књије о Харију Поттеру</i>.</p> <p>– Ученицима је на крају часа уручен сертификат о успешно прочитаном роману <i>Хари Поттер и камен мудрости</i> Џ. К. Роулинг.</p>
Начин провере остварености исхода	<ul style="list-style-type: none"> – посматрање ученичког учења, закључивања и одговарања на постављена питања; – богатство речи којима описује свој доживљај; – издвајање кључних речи и мотива; – подвучене стилске фигуре и уочени облици приповедања у датим поглављима; – изнесен доживљај.
Међупредметно повезивање	<ul style="list-style-type: none"> – редовна настава Српског језика и књижевности – Енглески језик – Ликовна култура – Химија
Литература	<p>„Хари Потер и камен мудрости” Џ. К. Роулинг, Нова књига, Подгорица, 2019.</p>

Милован Глишић, Прва бразда

ОШ „Братство јединство”, Куцура

Школа и разред	Основна школа „Братство јединство”, Куцура пети разред (V ₂)
Наставница	Јасминка Олић Илчешин
Датум одржавања	20. и 21. април 2023. два часа
Наставна област, врста (тип) часа	Књижевност; обрада и утврђивање
Наставна јединица	Милован Глишић, Прва бразда
Облици рада	фронтални, индивидуални, групни
Наставне методе	монолошка, дијалогска, текстозна, аналитичко-синтетичка, истраживачка
Наставна средства	Др М. Јовић, др Ј. Журић, Листанка за 5. разред са илустрацијом, ЕДУКА; школске свеске, интерактивна табла, предмети за прављење књига.
Циљ часа	Тумачење и методичке приповетке.
Исходи	Ученик је у стању да: чита са разумевањем и опише своје утиске о различитих врста књижевних дела; одреди род књижевног дела и књижевну врсту; разликује реалистичку прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији; анализира елементе композиције епског дела; разликује појам приповедача од писца; разликује облике казивања; одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; одреди тему и главне и споредне мотиве; анализира узрочно-последично низање мотива; илуструје особине ликова примерима из текста; вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; наводи примере личне добити од читања; напредује у стицању читалачких компетенција.
Провера остварености исхода	Вредносни судови ученика изречени кроз дискусију на часу, успешно решени задаци; анализа резултата онлајн упитника.

Циљ часа	<p>Приближавање слике породичних, патријархалних односа у Србији крајем деветнаестог века савременом ученичком сензибилитету и повезивање са уметничким делима трајне вредности која их описују.</p> <p>Упознавање са начином живота у прошлости и традицијом нашег народа.</p> <p>Развијање способности за самостално читање и за поступну анализу уметничког дела.</p> <p>Оспособљавање ученика за успешно разумевање прочитаног дела.</p>
Специфични циљеви	<p>Образовни</p> <p>Упознавање ученика са стваралаштвом Милована Глишића.</p> <p>Усвајање појмова: карактеризација лика, облици казивања (приповедање, описивање, дијалог, монолог).</p> <p>Тумачење текста према плану активности учествовање у анализи.</p> <p>Конструкција функционисања знања.</p> <p>Васпитни</p> <p>Упућивање на значај љубави и поштовања у породици. Развијање осећања за здраве породичне односе, потребе за љубављу, међусобном сарадњом и за одговорно понашањем.</p> <p>Улога мајке у породици.</p> <p>Читање чулног, литерарног и језичког сензибилитета ученика.</p> <p>Активно учешће у конструкцији знања</p>
Кључни појмови	<p>епи, приповетка, облици казивања, књижевни јунак</p>
Међупредметне компетенције и корелације	<p>комуникација, сарадња, решавање проблема; Историја, Ликовна култура</p>
Литература за наставнике	<p>Јован Деретић, <i>Историја српске књижевности</i>, Нолит, Београд, 1983.</p>

*** Реч наставника:**

Када обрађујем ово дело са својим ђацима, увек имам утисак да им нисам довољно приближила време дешавања у приповеци, без обзира на све моје приче и илустрације, као и да ванвременски карактер изузетне Мионе остане помало недочаран. Овај пут сам направила мало другачији приступ и много више се поуздала у своје ђаке да истражују и да стварају да би постигли циљ и да би имали што јаснију слику једне мајке у патријархалној породици и да емоције које постоје међу главним ликовима остану и у мојим ђацима овековечене.

ТОК ПРВОГ ЧАСА

Истраживачки задаци	<p>Да би створили подстицајну средину за учење, пре обраде наставне јединице ученици су добили истраживачке задатке. Подељени су у три групе и свака група је имала свој специфичан задатак.</p> <p>Прва група је добила задатак да посети Етно музеј „Оте-то од заборавља”, који се налази у селу, и да истражи како су некада људи живели и на који начин се обрађивала земља, а друга група је имала задатак да истражи начине обраде земље данас и да у свом селу пронађе бразде (фотографије у прилогу говоре да су ови задаци више него успешно урађени).</p> <p>Трећа група је имала задатак да пронађе музеје у Србији који имају и онлајн поставке старих пољопривредних машина и предмета из прошлости и да их презентују на часу.</p>	
Уводни део часа (10 минута)	Активности наставника	Активности ученика
	<p>Наставник мотивише представнике групе ученика да представе своја и закључке које имају након успешно завршених истраживачких задатака.</p> <p>Упућује ученике да уоче разлике у начинима живота данас и у 19. веку, као и да сами изведу закључке о томе шта је то било типично за некадашњи свет.</p>	<p>Презентује, поставља питања, учествује у дискусији, анализира и закључује.</p>
Главни део часа (30 минута)	<p>Наставник упознаје ученике са животом и делом Милована Глишића.</p> <p>http://eduka.edu.rs/mod/page/view.php?id=345</p> <p>Наставник емитује аудио-запис приповетке.</p> <p>http://eduka.edu.rs/mod/book/view.php?id=347</p> <p>Након читања приповетке, упућује ученике на непознате речи, заједно са њима их разјашњава.</p>	
	<p>Разговара са ученицима о приповеци:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Упућује ученике да издвоје ликове и Миону као главну јунакињу. 	<p>Учествују у разговору, износе своје утиске и запажања.</p>

Главни део часа (30 минута)	<p>– Наводи да уоче који временски период обухвата приповетка и колико приповетка има целина.</p> <p>– Упућује ученике на питања у одељку Разговарајмо у Читанци (страна 59) и помаже им да самостално нађу одговоре.</p>	<p>Издавају ликове и најбитније догађаје из дела.</p> <p>Одговарају на питања.</p> <p>Уочавају целине у делу.</p> <p>Записују у свеске.</p>
	<p>– Наставник наводи да се на овом часу пре свега уоче историјске околности из којих је проистекла незавидна судбина породице Џамић и њихово материјално стање.</p> <p>– Упознаје их са појмом <i>реалистичке њриповејке</i> и наводи стварне мотиве према којима је приповетка настала (село и породица Џамић су стварни).</p>	<p>Активно учествују у дискусији.</p> <p>Изnose своја запажања и траже у делу дела и његове карактеристике као и приповетка „Прва бразда”.</p>
Завршни део (5 минута)	<p>Наставник подсећа ученике на различите облике приповедања: наратив, опис, дијалог и монолог. Мотивише ученике да пронађу ове облике приповедања.</p> <p>Задаје домаћи задатак:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Прочитати поштом приповетку. 2) Пронаћи различите облике приповедања који доприносе живописном сликању лика Мионе. 3) Пронаћи делове текста који говоре о великој Миониној оданости, истрајности, пожртвованости... 	
ТОК ДРУГОГ ЧАСА (час утврђивања)		
Уводни део (13 минута)	<p>Наставник подстиче ученике да представе резултате својих домаћих задатака.</p> <p>Пажљиво слуша одговоре и упућује ученике ка анализи лика Мионе.</p> <p>Усмерава ученике да разумеју симболику прве бразде.</p>	<p>Изnose запажања у вези са домаћим задацима које су самостално радили.</p>

	<p>Указује на значај дијалога Мионе са Јеленком и упућује ученике да откривају Мионину личност, али и њене разлоге да буде истрајна и да се бори за опстанак свога дома, да школује децу и од њих начини вредне и захвалне младе људе.</p> <p>Одговара на питања.</p>	<p>Активно учествују, постављају питања.</p> <p>Анализирају и закључују.</p>
<p>Главни део (20 минута)</p>	<p>Наставник подстиче ученике да дефинишу врлине које се истичу у овом делу и да их илуструју сегментима приповетке.</p> <p>Мотивише их да проналазе делове текста који илуструју осећања: породичне љубави, захвалности, саосећања, одговорности, оданости...</p> <p>Подстиче ученике да заједно направе речник врлина у веб-алату <i>storyjumper</i> илуструјући га пригодним фотографијама, без текста.</p> <p>Прати рад ученика.</p> <p>https://www.storyjumper.com/book/read/156480151</p>	<p>Износе своја запажања.</p> <p>Анализирају текст и дискутују.</p> <p>Креирају речник врлина у веб-алату.</p>
<p>Завршни део (15 минута)</p>	<p>Подстиче ученике да направе поклон којим ће исказати захвалност својим мајкама.</p> <p>Прати рад ученика.</p> <p>*Рад на поклонима се наставио дуго после завршетка часа.</p> <p>Просеђује ученицима линк ка упитнику о активностима на часу.</p>	<p>Креирају поклоне.</p> <p>Одговарају на питања из упитника.</p>

Прилози:

1. Фотографије – истраживачки задаци

Прва група:
Посета Етно музеју и сазнања о некадашњем начину живота и начину обраде земље

2. Фотографије – истраживачки задатак: Како се данас обрађује земља

3. Истраживачки задаци – Музеји у Србији

Музејски комплекс у Кулпину, Музеј Војводине

<https://www.muzejvojvodine.org.rs/kulpin/>

Музеј пољопривредних машина

<https://www.youtube.com/watch?v=gYkjSe33C7I>

Етнографски музеј Београд

<https://etnografskimuzej.rs/izlozba/narodna-kultura-srba-u-19-i-20-veku/>

4. Фотографије – Прављење поклона за маме

Последњи час Алфонса Додеа

ОШ „Карађорђе”, Горњи Матејевац

ОШ „Стеван Синђелић”, Каменица

Наставни предмет: Српски језик

Наставнице: Јелена Ђетковић и Весна Андрејевић

Школа: ОШ „Карађорђе”, Горњи Матејевац, и ОШ „Стеван Синђелић”, Каменица

Наставна јединица: Наставна обрада приповетке *Последњи час* Алфонса Додеа

Врста часа: обрада

Облик рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару

Наставне методе: дијалогска, монолошка, текстозна

Наставна средства: читанка, видео-бим, рачунари, телефони, заставице

Очекивани исходи на крају часа

На крају часа ученик ће бити у стању да:

- користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са појмима велика која чита;
- чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом;
- анализира идејни дојимљивог дела служећи се аргументима из текста.

Међупредметна компетенција: комуникативна компетенција, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву

Међупредметно повезивање: Историја, Географија

Задаци за ученике

Наставник је ученицима унапред дао задатак да прочитају текст код куће и да одговоре на питања из Читанке у делу Разговарамо о приповеци.

Други задатак за све ученике био је да у тексту подвуку и у алату *Падлеј* поставе примере контраста који показују у каквим околностима дечак полази у школу и како се његов однос према школи на крају мења (ученицима је дата смерница да је контраст садржан у различитим језичким јединицама – супротни односи у реченицама). Ученици треба да посматрају временске прилике, атмосферу и понашање ликова.

Трећи задатак за све ученике био је да подвуку епитете који су у улози карактеризације лика професора Хамела и да поставе у *Падлеј*.

Четврти задатак, такође за све ученике, jeste да подвуку размишљања професора о језику и образовању, да протумаче разлоге због којих професор уздиже француски језик.

Двоје ученика је имало задатак да направи слагалицу у програму [jigsaw planet](#).

Три ученика су имала задатак да припреме презентацију о [Алфонсу Додеу](#) и у оквиру ње прикажу временску и месну локализацију текста, дефинишу приповедача и издвоје ликове.

ТОК ЧАСА

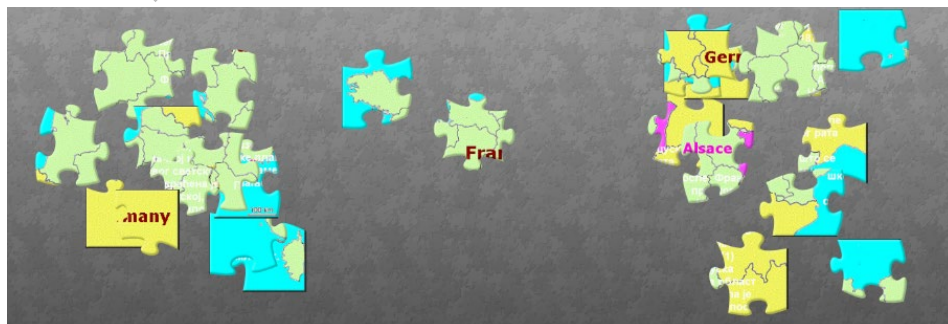
🕒 Уводни део часа

На почетку часа наставник пушта прве две строфе химне [Боже правде](#), следи разговор о химни Републике Србије; ученици уз помоћ наставника износе познате податке: текст Јована Ђорђевића, музика Даворин Јенко, химна Кнежевине Србије и Краљевине Србије до 1918. године, химна Републике Србије од 2006. године. У разговору ученици изражавају и остале симболе државе, а наставник их подсећа на важност језика у очувању националног идентитета.

Подсећамо се који народи осим Срба живе у Републици Србији. Ученици знају и одговарају да су то Мађари, Румуни, Русији, Словаци, Албанци, Роми и други. Наставник објашњава да сви припадници националних мањина у нашој земљи имају могућност да се школују на свом матерњем језику и на тај начин чувају свој национални и културни идентитет. Међутим, историјски сукоби су често доводили до тога да се ово право доведе у питање. Наставник чита краћи одломак из [Десетнице](#) Ивана Цанкара, који ученици препознају и подсећају се на тежак социјални положај дечака, јунака приповетке, атмосферу у школи и саопштењу коју дечак осећа, између осталог и због немачког језика на коме је приморан да похађа наставу.

Затим наставник пушта видео [Марсељезе](#) и пита ученике да ли знају како се зове ова химна који народ представља и којим језиком говори тај народ. Пошто се дошло до спорора да је реч о химни Француске и да је језик француски, наставник истиче циљ часа и записује наставну јединицу на табли.

Ученици на својим телефонима слажу [слагалицу](#) на којој је карта Француске са основним информацијама о друштвено-историјском контексту Алзаса важним за овај час.

⌚ Главни део часа

Наставник позива ученике да прикажу кратку биографију писца [Алфонса Додеа](#) и задате појмове. Након тога наставник изражајно и интерпретативно чита текст и уз помоћ ученика објашњава непознате речи и изразе (ученици су имали задатак да текст прочитају код куће и да пронађу непознате речи и њихова значења).

Разговор о тексту

О утисцима о тексту ученици су у оквиру домаћег задатка већ одговорили у свескама и јављају се да поделе своја размишљања са осталима.

Затим наставник тражи од ученика да дефинишу тему ове приповетке и да понове књижевни род коме дело припада.

Разговара се о томе у каквим околностима дечак полази у школу, какве су временске прилике, атмосфера и понашање ликова и како расте напетост у причи.

Осећања дечака на почетку приповетке према школи и професору Хемелу мењају се до краја текста. Задатак који илуструје ту промену и кроз који се води овај разговор јесте издвајање контрастних слика (ученицима је дата смерница да је контраст садржан у различитим језичким јединицама – супротни односи у реченицама). Ученици су за овај задатак користили [Падлет](#).

Трећи задатак за све ученике био је да нађу цитате који су у улози карактеризације лика професора. Тај задатак је урађен на истој табли *Падлет*. На основу тог задатка води се разговор о спољашњем и унуташњем портрету професора (о разлозима због којих тако свечано изгледа, о емоцијама које га тог часа испуњавају о достојности и самопрекору, о достојанству у тренутку растанка са претходним животом).

⌚ Завршни део часа

Ученици у паровима реприсирају размишљања г. Хамела о француском језику и образовању на заставице које су им подељене у оквиру овог задатка. Сваки пар ученика представља своју заставицу и коментарише зашто је по речима професора матерњи језик најлепши, најјаснији, најсигурнији, зашто је важно образовање... Заставице лепе на таблу.

За завршни задатак ученици су добили задатак да у [Падлету](#) прикажу фазе композиције дела *Последњи час*.

Eduka portal

NASTAVNA PRIPREMA	
PREDMETNI NASTAVNIK:	Mili Hilmo Selimotić
ŠKOLA:	VII osnovna škola Mostar
NASTAVNI PREDMET	Jezik i književnost
NASTAVNO PODRUČJE	Književnost – lektira
NASTAVNA JEDINICA	Ričard Bah, Galeb Džonatan Livingston
TIP ČASA	interpretacija lektire (tročas)
KLJUČNI POJMOVI	<ul style="list-style-type: none">➤ simbol➤ alegorija➤ unutrašnji monolog➤ psihološka karakterizacija lika➤ moderna bajka
ISHODI UČENJA	<ul style="list-style-type: none">➤ samostalno usmeno interpretiraju lektirno djelo na osnovu svojih unaprijed pripremljenih bilježaka stvorenih tokom samostalnog čitanja lektire.
ZADAĆE NASTAVNE JEDINICE	
OBRAZOVNE	<ul style="list-style-type: none">➤ uočiti obilježja moderne bajke, simbol i alegoriju;➤ prepoznati i objasniti alegoriju;➤ prepoznati obilježja jezika i stila u modernoj bajci;➤ lik kao simbol u romanu;➤ tehnika unutrašnjeg monologa u karakterizaciji lika.
FUNKCIONALNE	<ul style="list-style-type: none">➤ razvijati sposobnost rada na tekstu i saradničkog učenja;➤ razvijati razgovorne navike;➤ razvijati istraživačke kompetencije;➤ razvijati sposobnosti asocijativnog razmišljanja i recepcije književnog djela;➤ razvijati sposobnosti tumačenja i komentarisanja;➤ podsticati razumijevanje prenesenog značenja.

VASPITNE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ razvijati kulturu čitanja i interesovanje za interpretaciju književnog djela; ➤ podsticati na razvijanje samopouzdanja i vjerovanje u vlastite mogućnosti: <i>Snagom volje možemo letjeti. Viši ciljevi vuku nas naprijed. Prepoznamo i u drugima bolju stranu.</i>
NASTAVNE STRATEGIJE, METODE I TEHNIKE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ metoda rada na tekstu; ➤ metoda slušanja; ➤ metoda čitanja; ➤ metoda pisanja; ➤ metoda zamišljanja; ➤ metoda razmišljanja; ➤ istraživačka metoda; ➤ heuristički razgovor; ➤ interpretacijsko-analitička.
NASTAVNI OBLICI RADA	<ul style="list-style-type: none"> ➤ individualni; ➤ grupni (problemska nastava).
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA	<p>Čitanka 9, NAM Tuzla. Čitanka 8, EDUKA Beograd Književni pojmovnik, EDUKA Beograd. Lektira na dlanu, SYMPRIN Zagreb. Nastavno proučavanje romana u osnovnoj školi, Zavod za udžbenike, Podgorica. Lektirna knjiga (cijelo koje izdanje). Istraživački zadaci (lektirna mapa). Računski projektor, multimedijalna prezentacija.</p>
KORELACIJA	<p>ČO – Likovna kultura, Muzička kultura, Biologija, Engleski jezik Jezička kultura – rasprava, komentar – osvrt ili problemski članak, medijska kultura</p>

IZGLED TABLE, ZAPIS U SVESCI

Ričard Bah, *Galeb Džonatan Livingston*

- **Tema romana** – *Galeb Džonatan Livingston* govori o želji za savršenstvom i drugačijim životom uprkos materijalnim životnim potrebama. To je priča o svakom čovjeku koji želi više i traži odgovore na pitanja o smislu života.
- **Simbol** – izražajno sredstvo kojim zamjenjujemo neku riječ, životnu pojavu ili pojam njegovom alegorijskom oznakom. Jedna riječ ili izraz postaju pojmovi sa proširenim značenjem.
- **Alegorija** – stilsko izražajno sredstvo koje nastaje kada je dio književnog djela ili cijelo djelo napisano u prenesenom, metaforičnom značenju.
- **Unutrašnji monolog** – unutrašnji govor jednog lika (ono što on govori u sebi); govor u kojem pripovjedač iznosi misli pojedinog lika.

- **Poruka** – *Uvijek treba težiti ljepšem i sadržajnijem životu koji nam nudi mogućnost da usrećimo i sebe i druge. Nadahnuće je gost koji ne želi da posjećuje ljenivce (Čajkovski). Bitku je dobio onaj koji je čvrsto odlučio da je dobije (Tolstoj). Prihvatiti misao o porazu znači biti poražen (Flober). Ako tražiš svjetlost, svjetlost ćeš i naći (kineska narodna poslovice).*

TOK NASTAVNOG ČASA – 1. ČAS

🕒 UVODNI DIO ČASA

1. aktivnost – Oluja mozga

Uvodna motivacija na osnovu razgovora.

Na tabli je napisana riječ SLOBODA. Učenici bilježe sve što im pada na pamet a u vezi je sa zadanim pojmom. Otvara se diskusija u kojoj učenici objašnjavaju zašto je njihova prva misao vezana za postavljenu riječ.

Jeste li se ikada osjećali zaista slobodnim? Opišite taj trenutak! Postoji li u svakom čovjeku čežnja za slobodom?

2. aktivnost – Slušanje muzike

Sigurno vam je poznat izraz *slobodan kao ptica*. Slušajte pjesmu Džona Lenona „Free As a Bird” u izvođenju Bitlsa. (*Free as a bird / it's the next best thing to be / free as a bird*)

<https://www.youtube.com/watch?v=yHSFTRUekT0>

3. aktivnost – Najava sadržaja rada (lokalizacija djela)

Analiziramo poznatu knjigu autora Ričarda Baha *Galeb Džonatan Livingston*; ona govori o galebu koji je želio postići više od ostalih članova svoga jata.

🕒 GLAVNI DIO ČASA

4. aktivnost – Izražavanje doživljaja

Naveći učenike da razmisle i navedu dio djela koji je na njih ostavio najjači utisak.

Objasnite zašto ste izabrali određeni dio djela. Na koja vas razmišljanja podstiče?

Da li biste knjigu preporučili prijateljima? Objasnite svoj odgovor.

5. aktivnost – Dublje poniranje u književno djelo kroz grupni rad

1. GRUPA

Mogu letjeti! Čujte me, MOGU LETJETI!

Uprkos čemu je galeb Kirk Majnard otkrio da ipak može letjeti? Kojom rečenicom galeb Džonatan pomaže Kirku? Sigurno ste i vi ponekad osjetili da možete preskočiti vlastite granice. Ispričajte kada ste iznenadili same sebe.

2. GRUPA

Sve što se ispriječi slobodi treba odbaciti, bilo da je posljedica propisa, praznovjerja ili ograničenja ma koje vrste.

Ljudi bi htjeli biti slobodni i osjećati se zadovoljni, ali i če to u tome nešto ometa pa zaborave svoj cilj. Slažete li se s ovom tvrdnjom? Navedite životne primjere toga kako propisi, praznovjerje ili neko drugo ograničenje mogu zaustaviti ljude u ostvarenju ciljeva. Kako prevladati ta ograničenja?

3. GRUPA

Zar su oni posebne, nadarjene, nadnaravne ptice? Ništa više nego svi vi, ništa više nego ja. Razlika je samo u tome što su oni shvatili šta zaista jesu i počeli to proizvoditi u djelo.

Šta mislite o ovakvom značenju? Primjećujete li da ljudi često misle kako je neko drugi posebniji i nadareniji od njih pa ne poduzimaju ništa kako bi i sami takvim postali? Koji koristan savjet Džonatan nudi galebovima? Poznajete li čovjeka koji provodi u djelo svoje zamisli?

GRUPA

Neki dolazili da pitaju, neki da izraze divljenje, a neki da ih ismiju.

Kakve ljude predstavljaju ove tri grupe galebova? Možete li ih opisati i prokomentarisati slične reakcije ljudi na neki važan događaj ili nečiji uspjeh?

6. aktivnost – Aktualizacija književnog djela i prezentacija urađenog

Kroz grupni rad učenici aktualizuju djelo povezujući ga sa stvarnim životom i sadašnjim trenutkom.

🕒 ZAVRŠNI DIO ČASA

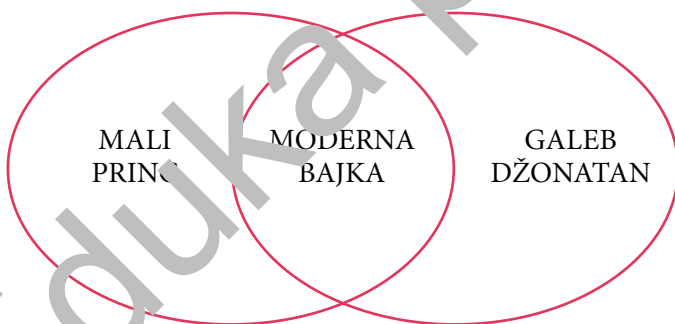
7. aktivnost – Sinteza

U razgovoru doći do sljedećih zaključaka:

Upoznali smo vrlo poznatu modernu bajku koja kroz motiv traženja savršenstva u letenju govori o vječnoj ljudskoj težnji za traženjem onog najboljeg u nama, o uzdizanju iznad običnog i prosječnog, o savladavanju prepreka i nerazumijevanja, upoznavanju sa vlastitim mogućnostima. Sa druge strane vrebaju zavist i zloba, nerazumijevanje, običnost i sebičnost. Kao i u klasičnim bajkama, i ovdje se bore dobro i zlo. Samo izuzetni pojedinci pobjeđuju u toj borbi i svojim primjerom dokazuju da plemenitost i ljubav postoji u nama, samo ih moramo otkriti. Obilježja moderne bajke jesu: fantastična pripovijetka koja govori o problemima, karakterima i idejama današnjeg vremena; isprepliću se izmišljeni i stvarni događaji i likovi; glavne ideje iznose se metaforama; prepoznaju se elementi basne, alegorije i naučne fantastike.

8. aktivnost – Venov dijagram, komparativni pristup – unaprijed pripremljen zadatak

Uporedite *Galeba Džonatana* i *Malog Princa*.
Koje poveznice možete među njima prepoznati?
(biografija pisaca, moderne bajke, alegorija, idejni sloj...)

TOK NASTAVNOG ČASA – 2. ČAS

🕒 UVODNI DIO ČASA

9. aktivnost – Citati

U uvodnom dijelu istaći neke zanimljivosti o piscu i ponuditi učenicima da radom u paru razmjene mišljenje o citatima iz djela.

„Džonatan je otkrio da su dosada, strah i gnjev glavni razlozi zbog kojih galebovi žive kratko, a budući da se svega toga oslobodio, uživao je dugo i lijepo.”

„Treba učiti da se spozna istinski galeb, ono dobro u svakom galebu i pomoći im da i sami to vide u sebi.”

„Nije ga toliko boljela samoća koliko spoznaja da njegova braća nisu htjela povjerovati u uzvišenost letenja; nisu htjela otvoriti oči i vidjeti.”

„Jedini je pravi zakon onaj koji vodi do slobode.”

„Da bi odletio bilo kamo brzinom misli – reče – moraš početi od spoznaje da si već stigao na željeno mjesto...”

⊕ GLAVNI DIO ČASA

10. aktivnost – Dnevnik čitanja, rad u paru ili u grupi

* Umjesto klasičnih dnevnika čitanja, učenici su dobili lektirne mape koje u glavnom dijelu časa popunjavaju u paru ili u grupi.

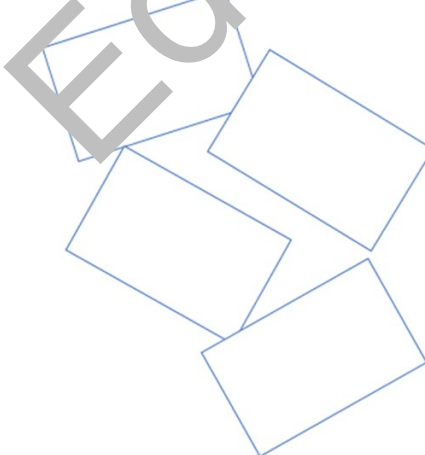
Čemu me podučilo ovo djelo?

Ovo djelo ocjenjujem sljedećim brojem zvjezdica!

Zašto sam ovako ocijenio/-la ovo djelo?

Izaberi neka mi se radnja sličiji ili sličkovito pjesničkim slikama, pjesmama, dvjema rečenicama.

Moja knjižica o lektiri!

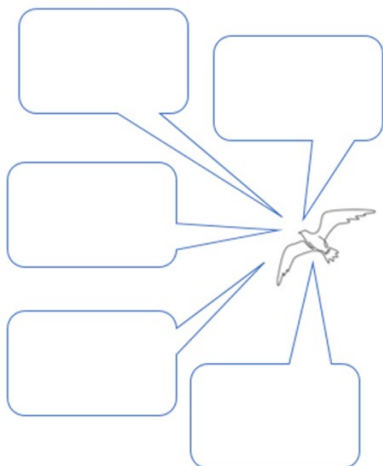
KNJIŽEVNI TITULUS: _____

KNJIŽEVNI OBLIK: _____

KNJIŽEVNA VRSTA: _____

U lijevu strelicu upiši ime omiljenog lika, a u desnu onog koji ti nije drag te u prostoru između objasni svoje osjećaje.

Galeb Džonatan nam predstavlja neke galebove.

Napiši galebu Džonatanu pismo podrške.

Djelo se sastoji od tri dijela. Kratko oblikuj temu svakog od triju dijelova.

Stripom prikaži najvažniji dio radnje.

11. aktivnost – Analiza urađenog, ocjenjivanje

⌚ ZAVRŠITI DIO ČASA

12. aktivnost – Priprema za raspravu (domaći zadatak)

Zadati učenicima da pročitaju poglavlje u udžbeniku *Raspravljanje* kako bi se pripremili za sljedeći čas. Planirana je obrada rasprave – čas pripreme za pisanje školskog pismenog zadatka.

13. aktivnost – Slušanje pjesme (ako ostane vremena)

Zvučni album za film *Galeb Džonatan Livingston* snimljen je 1973. godine. Dobitnik je *Grammy* nagrade. Poslušati pjesmu „Be”

<https://www.youtube.com/watch?v=k028-NETGOQ&t=4s>

NASTAVNA JEDINICA	Jezička kultura/Raspravljanje u korelaciji sa lektirom
--------------------------	--

ISHODI UČENJA

- slušaju i primjereno nastupaju u raspravi, spoznaju važnost dokazivanja/argumentacije u komunikaciji, jasno iznose svoje dokaze/argumente izražavajući misli i stavove u pismenoj i usmenoj komunikaciji;
- objašnjavaju i na primjerima pojam i glavna pravila rasprave/učesnici, tvrdnje, dokazi;
- vježbaju pravila raspravljanja poštujući pravila raspravljanja i kulturnog opfođenja. Razlikuju raspravu od drugih tekstova raspravlačkog tipa;
- raspravlja u grupi, procjenjuje svoju vještinu razgovora;
- raspravlja te procjenjuje svoju vještinu raspravljanja;
- učestvuje u planiranoj raspravi, okruglom stolu, debati;
- vježbaju parafraziranje, promatra neverbalnu komunikaciju, pregovara, uvjerava, nagovara, raspravlja, uvažava sagovornike, argumentuje, razgovara radi razmjene informacija.

TOK NASTAVNOG ČASA – 3. ČAS

⊕ UVODNI DIO ČASA

14. aktivnost – Motivacija, najava rasprave

Učenicima se postavlja pitanje i zadaje zadatak: Voliš li raspravljati ili se u rasprave radije ne uključuješ, nego slušaš učesnike?

Na prethodnom času učenicima je zadano da prouče tekst u udžbeniku i uoče obilježja spontane i planirane rasprave te specifičnosti okruglog stola. Učenici još jednom čitaju uzorak, a nakon toga udžbenici su zatvoreni i učenici se dijele u grupe.

⊕ GLAVNI DIO ČASA

15. aktivnost – Tehnika KWL tabela, analiza urađenog

Tehnikom KWL tabela radom u grupi istražuju o raspravi kao obliku vezanog teksta.

KWL tabela		
Znam	Želim znati	Ovo sada znam

16. aktivnost – Analiza urađenog, mini-lekcija o raspravi (nastavnikovo izlaganje)

RASPRAVLJAJMO

- ❖ **Rasprava** – oblik komunikacije, zasniva se na međusobnom suprotstavljanju mišljenja uz iznošenje obrazloženja i argumenata koji potkrepljuju tvrdnje.
- ❖ **Planirana rasprava** – unaprijed dogovorena rasprava za koju se učesnici pripremaju.
- ❖ Pravila prema kojima se provodi planirana rasprava:
 - planiranu raspravu vodi voditelj;
 - učesnici iskazuju svoje tvrdnje, suprotstavljaju mišljenja i argumente;
 - voditelj određuje redoslijed govornika i trajanje njihovog govora;
 - vrijeme rasprave je ograničeno, zato se treba držati teme;
 - dobra priprema osigurat će učesnicima uvjerljivost i kvalitetno učestvovanje;
 - treba uvažavati mišljenja sagovornika iako se razlikuju od naših.
- ❖ **Okrugli sto** – vrsta planirane rasprave u kojoj učesnici u otvorenoj raspravi iskazuju svoje mišljenje o nekoj temi.
- ❖ Uslovi za provođenje okruglog stola:
 - svi su učesnici upoznati s temom prije početka rasprave;
 - voditelj najavljuje temu, predstavlja učesnike, određuje redoslijed govornika;
 - dijelovi rasprave: uvod u temu, iznošenje stavova učesnika rasprave, pitanja i odgovori, zaključak;
 - učesnici rasprave usmjerenom slušaju ostale učesnike te iskazuju svoje argumente.
- ❖ **Debata** – vrsta rasprave u kojoj se unaprijed zadanoj temi raspravljaju dvije suprotstavljene strane – afirmacijska i negacijska.
- ❖ Pravila za provođenje debate:
 - raspravljaju dvije suprotstavljene grupe – afirmacijska i negacijska grupa;
 - dijelovi debate: uvodna riječ, unakrsno ispitivanje, završna riječ;
 - unaprijed se dogovore broj članova svake grupe, kao i trajanje debate i svih njenih dijelova;
 - unaprijed određeni članovi afirmacijske i negacijske grupe imaju uvodnu riječ a nakon toga slijedi unakrsno ispitivanje;
 - završnu riječ imaju unaprijed određeni članovi afirmacijske i negacijske skupine;
 - tokom debate sudije vode bilješke i odlučuju o pobjedniku na osnovu iznesenih argumenata.

17. aktivnost – Rasprava

Organizovana je rasprava. Učenici su podijeljeni u tri grupe, jedna grupa je ocjenjivački sud. Tema je *Tragičan položaj izdvojenog pojedinca*. Grupa 1 treba argumentovati i obrazložiti negativan odnos između društva i pojedinca, dok grupa 2 obrazlaže pozitivan odnos društva i pojedinca. Mišljenje treba potkrijepiti primjerima iz djela i života.

Tok rada:

1. grupa 1 izlaže svoje mišljenje i primjere;
2. grupa 2 replika;
3. grupa 2 izlaže svoje mišljenje i primjere;

grupa 1 replika..., ova rasprava može trajati 10 minuta, a zatim ocjenjivački sud izabire bolje prema tome koja je grupa bolje obrazložila svoj stav.

🕒 ZAVRŠNI DIO ČASA

18. aktivnost – Evaluacija urađenog, najava školskog pismenog zadatka

Eduka portal

Годишња систематизација градива

ОШ „Вук Караџић”, Зрењанин

- Школа:** ОШ „Вук Караџић”, Зрењанин
Наставница: Ана Петров
Предмет: Биологија
Разред: 6.
Област: Годишња систематизација градива
Наставна јединица: Годишња систематизација градива
Тип часа: систематизација градива
Циљ часа: Проверити усвојеност знања целог циклуса градива Биологије за 6. разред.

Очекивани исходи

Ученик треба да:

- упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелије и на нивоу организма;
- повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и на нивоу организма;
- одреди положај органа човека и њихову улогу;
- направи разлику између животне средине, станишта, популације, еко-система и еколошке нише;
- повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом;
- групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи.

Наставне методе: разговор, тематска дискусија, демонстрација компјутером, игра

Наставна средства: лаптоп, игра „змије и мердевине” (направила сам електронску верзију ове игре у програму *genially*) <https://app.genial.ly>, <https://learningapps.org/index.php?overview&s=&category=0&tool=>

Начин рада: индивидуални или групни (у припреми је дато објашњење за оба начина), рад у пару

Планиране активности наставника

Наставник треба да: истиче циљ часа, дели ученике у групе, објашњава правила понашања и начин рада, надгледа рад и помаже ученицима којима је потребна помоћ, проверава тачност одговора.

Планиране активности ученика

Ученици треба да: пажљиво слушају, сарађују, прате упутства, играју игру, решавају задатке, дискутују.

Компетенције ученика: рад са подацима, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење

Литература: Матановић, В., Милетић, В. (2020), *Биологија, уџбеник за шестии разред основне школе*, Едука д.о.о., Београд.

<https://nationalgeographic.rs/>

ТОК ЧАСА

⌚ Уводни део часа (5–10 минута)

– Одмах при уласку у учионицу, наставник распоређује ученике на одређена места. Ученици се деле у групе од по 3–4 ученика, зависно од величине одељења. Свака група седне у једну клупу на којој се налази лаптоп. (Мени је било потребно шест лаптопова.)

– Наставник објашњава циљ часа.

– Наставник објашњава правила понашања и начин рада.

Начин рада: Ученици седе у групама, али сваки члан ради за себе. Активност је направљена као игрица „змије и мердевине”, али у електронској верзији. На сваком лаптопу је отворен прозор са овом игром. У доњем десном углу налази се упутство које наставник чита заједно са децом. С леве стране је виртуелна коцкица и фигурице за игру. Сваког ученика треба да кликну на коцкицу, један по један, и који добије највећи број – започиње игру, затим следећи, са мањим бројем... Ученици се померају за онолико поља у зависности од тога који број добије на коцкици. Ако стане на неко поље са бројем, кликне на тај број и отвори му се неки задатак. Када реши задатак, добиће даље инструкције. Ако задатак не реши тачно, враћа се пет поља уназад. Ако стане на почетак мердевина, пењ се на поље где се налази врх мердевина, а ако, стане на поље где је реп змије, спушта се на поље где је глава змије. Победник је онај ученик који први стигне до краја.

Ако наставник има само један рачунар, а одељење је мање, ова активност се може урадити и као групни рад. У том случају наставник дели одељење у четири хетерогене групе, свака група бира свог представника који ће, са представницима осталих група, сести за сто на ком се налази рачунар. Сваки представник бира своју фигурицу и помера се на одређена поља, а када дође до задатка, консултује се са осталим члановима своје групе. (Опробала сам и један и други начин и чини ми се да је овај начин ученицима још занимљивији.) У овом случају наставник награђује најбољу групу, то јест групу која прва стигне до циља.

Након завршетка, наставник говори ученицима да ђокрену активност.

⌚ Главни део часа (30–35 минута)

– У оквиру основног дела часа ученици имају тридесет минута да играју игру.

– Наставник надгледа њихов рад и помаже ученицима који се не сналазе довољно добро.

– Пошто трајање игре може бити различито за различите групе, ако нека група заврши раније, наставник даје радне листиће са додатним задацима, које решавају у пару.

🕒 Завршни део часа (5 минута)

– Након завршетка активности, наставник заједно са ученицима кратко анализира час.

– Ученици јасно излажу који су им задаци били најзанимљивији, где је било одређених потешкоћа и на који начин су их превазилазили.

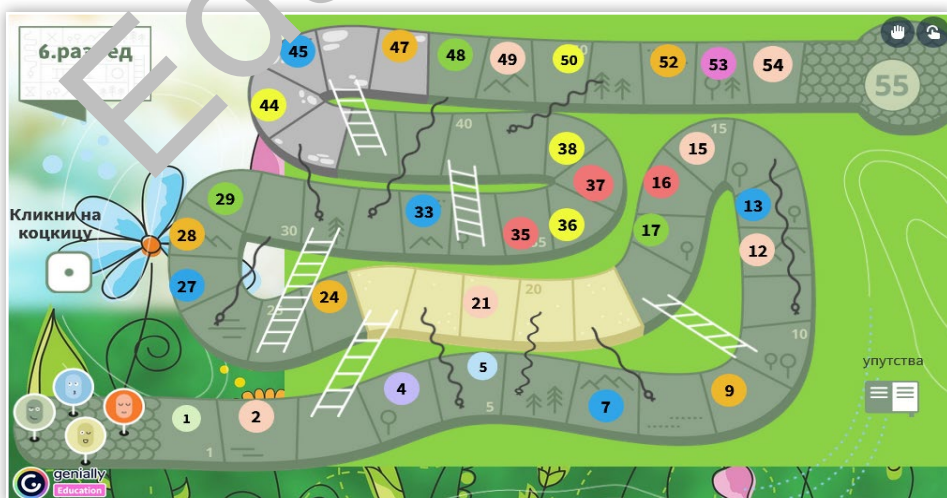
– Наставник посебно обраћа пажњу на ученике који из одређених разлога нису успели да реше *задатке* и покушава да им их поближе објасни.

– Уколико је потребно, наставник понавља одређене делове градива.

– Наставник награђује ученике који први стигну до краја игре.

Домаћи задатак: Ако неки ученици нису прешли игру, наставник прослеђује линк на Гугл учионицу и ученици могу да одиграју игру код куће са својом породицом.

<https://view.genially.ly/647766ce0a3f60001047aec4>

6. разр

Клики на коцкицу

55

упутства

Zadatak:
 Правилно распореди нивое биолошке организације од најједноставнијег ка најсложенијем.

OK

6. разр

Клики на коцкицу

55

упутства

Одлично. Померите се 3 поља напред.

OK

производња енергије
 митохондрије
 зелени пигмент неопходан у фотосинтези
 хлоропласти
 ван Пелије
 цитоскелетска мембрана
 контролни центар
 једро

6. разр

Клики на коцкицу

55

упутства

Fotosinteza ćeljijsko disanje

Zadatak:
 Pojmovima fotosinteza i ćeljijsko disanje pridruži opise koji im pripadaju.

OK

šećer se troši	oslobađa se voda
koristi se ugljen-dioksid	oslobađa se kiseonik
potrebna sunčeva energija	oslobađa se energija
nastaje šećer	mitohodrije

Едука порта

Eduka portal

Жива бића из непосредног окружења

– Дан пчела 2023.

ОШ „Јован Поповић”, Сусек,

ОШ „22. август”, Буковац

Школе: ОШ „Јован Поповић”, Сусек, и
ОШ „22. август”, Буковац
Пројекат је реализован кроз умрежавање ОШ „Јован
Поповић” у Сусеку и ОШ „22. август” у Буковцу
путем алата *Canva web 2.0*.

Разред: пети (5)

Трајање: два школска часа

Наставнице биологије: Маријана Милутин и Даница Пушковић

ОПШТИ ПОДАЦИ О ЧАСУ

Наставни предмет: Биологија

Школа: ОШ „22. август”, Буковац, ОШ „Јован Поповић”,
Сусек

Разреди: V₁, V₂

Датум: 22. мај 2023. године

Професорке биологије: Даница Пушковић и Маријана Милутин

Општи дидактичко-методички подаци

Наставна тема/област: Живот у екосистему

Наставна јединица: Жива бића из непосредног окружења – Дан пчела 2023.

Тип часа: утврђивање

Методе и технике наставе и учења: метода усменог излагања, дијалогска
метода, демонстративна метода, истраживачки рад, пројектна настава

Облици рада: фронтални, индивидуални, рад у групи

Наставна средства/ресурси: рачунар, лаптоп, мобилни телефон, интернет,
алат *Canva web 2.0*, Гугл упитник

Литература за ученике:

Тијана Придићевић, Томка Миљановић, Славица Нинковић, Весна Ми-
ливојевић, *Биологија за ђеџи разред основне школе*, Герундијум, Београд, 2018.

Литература за наставника:

В. Миливојевић, Т. Миљановић, Т. Лазаревић, Т. Придићевић, *Биологија
за ђеџи разред основне школе*, Герундијум, Београд, 2018.

Весна Сурчински Миковиловић, Марина Максић, *Биологија, уџбеник за
5. разред основне школе*, Едука, Београд, 2018.

Дејан Бошковић, *Биологија за 5. разред основне школе*, БИГЗ, Београд.

Јелена Станисављевић, *Методички приручник за наставнике биологије
за 5. разред основне школе*, Завод за уџбенике, Београд, 2009.

Наталија Букуров, *Биолошки праксикум*, Завод за уџбенике, Београд, 2001.

Циљ наставног часа: Стицања знања о животу пчела и развијање код ученика свести о њиховом значају за живи свет и за човека, уз помоћ ИКТ.

Образовни задаци:

- упознавање ученика са представницима пчелињег друштва;
- упознавање њиховог значаја у природи и за човека.

Функционални задаци:

- оспособљавање за коришћење алата *Canva web 2.0*;
- оспособљавање ученика за уочавање битних чињеница, за логичко повезивање појмова и закључивање;
- подстицање мотивације за учење на занимљивији и ефикаснији начин.

Васпитни задаци:

- развијање самосталности и позитивног односа према природи;
- усвајање научног погледа на свет;
- развијање сарадње и размене идеја између ученика;
- развијање одговорности и прецизности у раду;
- развијање правилног односа према природи;
- развијање такмичарског духа.

Исходи часа:

- познаје састав пчелињег друштва и објашњава њихове улоге;
- користи могућности ИКТ у истраживачком у припреми презентације у алату *Canva web 2.0*;
- закључује и разуме важност пчела за живи свет и за човека;
- повезује и примењује стечено знања о животу пчела у свакодневном животу.

Корелација: Изабрана наставна јединица део је наставног програма предмета Биологије и у корелацији је са знањима стеченим на часовима Биологије, Српског језика и књижевности, Информатике и рачунарства, Природе и друштва и Ликовне културе.

Активности ученика:

- прате упутства наставника за рад у веб-алату *Canva 2.0*;
- самостално истражују на интернету и прикупљају информације о пчелама;
- користе модерне технологије (ИКТ) за истраживачки рад;
- осмишљавају решења задатака сарађујући у групи;
- уређују странице презентације у веб-алату;
- активно прате упутства наставника;
- самостално излажу резултате групног рада;
- приказују урађену презентацију *Canva*;
- прате изагање група;
- закључују и учествују у давању одговора на постављена питања;
- израђују Гугл упитник за проверу знања;
- активно вреднују стечено знање путем Гугл упитника.

Активности наставника:

- одређује циљеве и задатке пројекта;
- предлаже интернет адресе са корисним садржајем;
- препоручује изворе из којих се ученици могу информисати (пчелари);
- подстиче ученике на сарадњу;
- мотивише ученике за стицање нових сазнања;
- прати ангажовање и напредак ученика путем веб-алата *Canva 2.0*;
- координира рад група;
- прати излагање ученика о резултатима истраживања;
- води рачуна о времену излагања група;
- усмерава ток часа;
- фотографише рад група и час;
- подстиче ученике на извођење закључака;
- усмерава ученике приликом израде Гугл упитника;
- оспособљава ученике да објективно процењују свој рад и рад другог тима;
- вреднује резултат пројектног рада (презентацију и упитник).

Планирани начини провере исхода: постављањем питања и решавањем Гугл упитника

Међупредметне компетенције: комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, дигитална компетенција, компетенција за учење, компетенција за целоживотно учење, естетска компетенција

Иновација у раду: Заједнички интерактивни рад ученика петог разреда из две школе на пројекту путем онлајн веб-алата *Canva 2.0*.

Пројектне активности

Ученици су на пројектном часу подељени у два пројектна тима од по пет ученика из две школе. Тимови су добила конкретне задатке за истраживање. Задаци Тима 1 (ученици ОШ „22. август”): истраживање пчелњег друштва и календара активности пчела. Задаци Тима 2 (ОШ „Јован Поповић”): истраживање значаја пчела, пчелињих производа, занимљивости о пчелама и израда квиза. Тимови су приказали резултате истраживања интерактивним уређивањем страница презентације помоћу веб-алата у онлајн окружењу.

ТОК ЧАСА

⌚ Уводни део часа (5 минута):

На почетку часа наставник упознаје ученике са наставном темом и циљем часа. Представља пројектни тим и позива чланове да упознају ученике са истраживачким радом.

⌚ Главни део часа (30 минута):

Чланови тима приказују презентацију

https://www.canva.com/design/DAFjAMuGzb4/_zOrjrNuBOue3NVvCHaR4g/edit?utm_content=DAFjAMuGzb4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

коју су урадили у сарадњи са тимом из друге школе и излажу резултате заједничког рада. Након излагања ученици су дали своје импресије о презентацији и дискутовали о ономе што су раније знали и о томе шта су све ново сазнали о пчелама.

⌚ Завршни део часа (10 минута):

Ученици скенирају QR код са презентације мобилним телефонима и одговарају на питања из Гугл упитника https://forms.gle/w4Y_PWUrsy_PBAEw5.

Након решавања квиз упитника ученици износе своје резултате и извлаче закључке о свом знању о пчелама. Укупно је 53 ученика попунило упитник. Просечно постигнуће ученика било је 6.74/8 бодова.

Евалуација часа (самопроцена рада наставника):

- Да ли сам остварила постављене циљеве? **ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО**
- Да ли су ученици остварили дефинисане исходе? **ДА НЕ ДЕЛИМИЧНО**

* Начин презентовања пројекта:

- на часу Биологије у сарадњи са тимом петог разреда обе школе;
- у школском електронском часопису *Школско звоно* ОШ „Јован Поповић” у Сусеку

<https://casopissskolekozona.wordpress.com/2023/05/31/%d0%be%d0%b1%d0%b5%d0%bb%d0%b5%d0%b6%d0%b5%d0%bd-%d0%b4%d0%b0%d0%bd-%d0%bf%d1%87%d0%b5%d0%bb%d0%b0/>;

- на Фејсбук страници ОШ „Јован Поповић” у Сусеку

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=3443080402599749&id=100006934690964&mibextid=Nif5oz;

- на фејсбук страници ОШ „22. август” у Буковцу

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100063519795273>.

Информисање о образовним профилима употребом СТЕМ учења и ИКТ алата ОШ „Љуба Нешић”, Зајечар

Иновативна припрема за Час одељењског старешине у осмом разреду

Наставна јединица: Избор средње школе

Име и презиме наставнице: Марина Станојловић Мирчић

Установа: ОШ „Љуба Нешић”, Зајечар

Назив активности: Час одељењског старешине – информисање о образовним профилима употребом СТЕМ учења и ИКТ алата

Општи циљ активности:

Циљ ове активности јесте подстицање ученика кроз разговор са представницима једне средње стручне школе, да разумеју различите образовне профиле, а затим, путем радионице, доношење њиховог виђења послова у будућности користећи СТЕМ учења и ИКТ алате.

Примарна циљна група: ученици осмог разреда Основне школе „Љуба Нешић”

Напомена о прилагођавању:

Размишљајући о томе како да са својим ученицима којима сам одељењски старешина разговарам о пословима у будућности, прочитала сам овај ресурс <https://euoguidance.rs/resource/bazaaktivnosti/stem-pesacka-tura/>, који ми је био веома интересантан. Пошто је требало да нам у госте дођу представници средње стручне школе из Београда, одлучила сам да професионалци више говоре ученицима о занимањима након завршетка те школе како би ученици стекли увид у то како изгледа неко занимање и како би им то истовремено пробудило машину и себе виде на том радном месту у будућности.

Укупно трајање активности: 120 минута

Исход активности

Ученик је у стању да:

- 1.1.1. разуме значај процене сопствених карактеристика* за професионални развој;
- 1.1.2. идентификује знања и вештине стечене кроз образовање;
- 1.2.3. препознаје своје јаке стране и приоритетне области за даљи лични и професионални развој;
- 2.1.1. познаје различите изворе информисања о образовним и каријерним могућностима;
- 2.2.2. прикупља информације кроз сусрете са представницима света рада и образовања као и директним укључивањем у свет рада.

Сценарио/опис активности

Уводни део:

- **Назив уводне активности:** Представљање Ваздухопловне академије у Београду
- **Предвиђено трајање:** 60 минута
- **Облик и технике рада:** презентација водитеља активности, разговор са ученицима
- **Опис активности:**

У нашој школи, у оквиру професионалне оријентације, за ученике осмог разреда организована је презентација Ваздухопловне академије у Београду. Пилот Зоран Старчевић упознао је ученике са условима школовања, образовним профилима (цивилним и војним), као и са могућностима запошљавања. Пилот има формално образовање стечено на Академији, тако да је компетентан за представљање своје школе. Предавач је такође разбио предрасуде да је ваздухопловна индустрија резервисана само за мушки свет, објашњавајући да овде постоје смерови и за девојчице, тако да су многе од њих биле заинтересоване за разговор.
- **Потребни материјали:** пројектор и лаптоп

Главни део активности:

- **Назив:** Послови будућности - креирање мапе ума
- **Предвиђено трајање:** 45 минута
- **Облик и технике рада:** индивидуални рад, дискусија
- **Опис активности:** Следић дана сам организовала малу радионицу. Након поновног прегледа за слајдова презентације, ученици су почели да праве мапу умови ИКТ плату *Coggle*. Одлучили су да раде онлајн уместо да раде мапу ума на плакату.
- **Потребни материјали:** рачунар са приступом интернету

Завршни део активности – сумирање и евалуација активности:

- **Назив завршне активности:** Разговор са ученицима о спроведеној активности
- **Предвиђено трајање:** 15 минута
- **Облик и технике рада:** дискусија у групи
- **Опис активности:**

Након завршеног рада, коментарисали смо завршни продукт, то јест мапу ума. Закључци разговора са ученицима:

Ученици осмог разреда имали су потребу да чују представљање једне занимљиве средње школе која не постоји у њиховом граду, али и да кроз своју машту покушају себи да дочарају о каквим је занимањима реч и које би користи могли имати од наведене школе.

Наши ученици кроз ову активност овладавају дигиталном компетенцијом и комуникацијском на енглеском језику кроз рад на *Coggle*, посебно развијају компетенцију критичког мишљења, решавања проблема, сарадничког учења и учења утемељеног на пројектним активностима.

Потребни материјали:

Прилози: <https://coggle.it/diagram/XET3nNsTzBozXDcR/t/jobs-that-don't-exist-yet>

Едука портал

Eduka portal

Places in a town

ОШ „Свети Сава”, Кикинда

Школа: ОШ „Свети Сава”, Кикинда

Предмет: Енглески језик

Наставница: Драгана Виденов

Разред: 5.

Време: 45 мин

Наставна тема: *Home & Places*

Наставна јединица: *Places in a town*

Корелација са другим предметима: Српски језик и писменост, Ликовна култура, Техника и технологија

Међупредметне компетенције: сарадња, комуникација, учење, естетичка, одговоран однос према околини

Циљ часа: Усвајање језичких садржаја који се односе на места у граду.

Очекивани исходи: По завршетку часа, ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији:

- разумеју изразе и конструкције који се односе на места у граду,
- опишу места у граду користећи једноставна језичка средства,
- разумеју и поштују правила и конвенције комуникације,
- креирају постер на тему идеалног комшилука и усмено га представе.

Активности ученика: дискутују, слушају, понављају речи вежбајући изговор, раде задатке, самостално откривају значења речи, креирају и представљају постер

Активности наставнице: прати рад ученика, подстиче их да самостално закључују и откривају значења речи, помаже у активностима, објашњава, усмерава, мотивише, похваљује

Облици рада: фронтални, индивидуални, рад у пару и у групи

Методе рада: рад на тексту, дијалогска, демонстративна, аудио-лингвална, метода цртања

Наставна средства: уџбенички комплет *Right on! 1*, интерактивни софтвер, апликације и други онлајн алати, штампани материјал

Начин провере остварености исхода: Праћење и посматрање ученика током свих активности.

ФАЗЕ ЧАСА:

1. фаза: 5 мин

Наставница са ученицима проверава домаћи задатак.

2. фаза: 5 мин

Наставница уводи ученике у тему. Поставља постер на коме су представљени различити објекти у граду, описује три, користећи и прилошке одредбе за место, а ученици их именују.

Наставница пита ученике која су им омиљена места у граду. Подстиче ученике да изразе зашто им је одређено место омиљено. Ако је неопходно, ученици могу да се изразе и на матерњем језику.

3. фаза: 2 мин

Ученици раде 1. задатак у уџбенику, а наставница објашњава евентуалне непознате речи. Ученици пишу речи испод слика, слушају и проверавају одговоре, истовремено понављајући речи које чују како би пратежили изговор.

4. фаза: 2 мин

Ученици постављају питања свом пару у вези с њиховим комшилуком, као у примеру. Наставница прати рад ученика, помаже када је потребно и мотивише.

5. фаза: 2 мин

Ученици усмено извештавају о томе којим се објекти налазе или не налазе у комшилуку њиховог пара. Наставница помагајује ученике.

Пример могућег одговора:

In my neighbourhood there is a supermarket, a gym, a park, a restaurant and a library. There isn't a cinema or a department store. In Filip's neighbourhood there is a gym, a park and a restaurant. There isn't a supermarket, a hospital, a library, a museum or a department store.

6. фаза: 20 мин

Наставница објашњава ученицима како изгледа рад по станицама. На свакој станици налази другачији задатак. Групе ученика прелазе на следећу станицу када заврше задатак на станици на којој су тренутно.

У групама ученици:

- одиграју онлајн квиз и погоде који је објекат у граду описан;
- одиграју онлајн квиз и вежбају писање назива објеката у граду;
- реше онлајн анаграм и открију о ком објекту у граду је реч;
- разврстају различите објекте у граду на основу описа;
- поређају реченице тако да добију разговор на улици, а потом га одглуме;
- допуне разговор на улици датим изразима, а потом га одглуме;
- креирају план свог идеалног комшилука, укључујући објекте које желе, сарађујући и договарајући се међусобно.

Наставница прати рад ученика и помаже када је потребно.

7. фаза: 5 мин

Представник последње групе која је радила на постеру представља постер, а остали ученици дају своје коментаре.

Пример описа:

This is our ideal neighbourhood. There is a big park, a supermarket, a library, and a restaurant. The library is next to the supermarket. The park is behind the library.

8. фаза: 2 мин

Наставница задаје домаћи задатак у радној свесци. Проверава да ли је свима јасно како га треба урадити.

9. фаза: 2 мин

Ученици на стикерима изражавају мишљење о свом раду и раду у групи, као и о самом часу.

Едука портал

Eduka portal

Articles

ОШ „Никола Тесла”, Голобок, Смедеревска Паланка

Назив школе:	ОШ „Никола Тесла”
Место:	Голобок
Одељење:	VI ₁
Наставница:	Јелена Матејић
Предмет:	Енглески језик
Наставна јединица	Articles
Тип часа:	обрада, вежбање
Наставне методе:	вербална, демонстративна
Облици рада:	фронтални, индивидуални, рад у пару, рад у групи
Наставна средства:	уџбеник, радна свеска, дигитални уџбеник, презентација ППТ, пројектор
Циљ часа:	Оспособљавање ученика да разумеју и користе одређени, неодређени и нулти члан.
Очекивани исходи:	Ученик ће бити у стању да: – разумети и користити одређени, неодређени и нулти члан.
Планиране активности ученика:	– пажљиво слуша објашњења наставника и реагује на њих; – решава вежбања која наставник задаје; – одговара на питања наставника; – пажљиво чита текст; – проверава решења са другим ученицима.
Планиране активности наставника:	– даје јасне инструкције; – исправља грешке ученика и помаже им да сами исправе своје грешке; – проверава да ли су ученици правилно решили све задатке у уџбенику и по потреби исправља грешке; – пролази заједно са ученицима кроз упутства за писање и проверава да ли су их сви разумели; – задаје домаћи задатак.
Корелација:	Грађанско васпитање, Српски језик, Географија

ТОК ЧАСА

УВОДНИ ДЕО

- Наставник објашњава ученицима да ће данас радити нову лекцију из граматике и пише на табли наслов *Articles*. Каже им да отворе уџбеник на страни 78. Објашњава да ће прво урадити квиз.
- Ученици раде квиз, задатак број 1, а наставник им каже да раде у паровима, како седе.
- Следи проверавање одговора. Док говори ученицима решења, наставник им може дати нешто додатних информација. Пушта ученицима слике из дигиталног уџбеника како би погледали појмове који су били у квизу. Пита их да ли им је нешто од појмова познато – да ли су то већ радили из географије или знају из свакодневног живота.

ГЛАВНИ ДЕО

ППТ (Прилог 1)

- Наставник путем презентације ППТ објашњава ученицима правила за то када треба употребити одређени, неодређени и нулти члан.
- **Задатак број 2.** Ученици читају правила са пројектора и из уџбеника и на празнине уписују понуђене речи. Треба нагласити да пажљиво гледају примере у загради, а као додатни примери могу да им послуже и примери у квизу из 1. вежбања и из презентације.
- **Задатак 3.** Гледајући правила из претходног вежбања, ученици уписују одређени члан на одговарајућа места. Наставник прати како ученици раде. Када заврше, следи провера одговора. По један ученик чита сваки пример.
- **Задатак 4.** Ученици допуњују реченице одређеним чланом и прво проверавају решења у паровима, а затим заједно са наставником.
- **Задатак 5 (Прилог 2).** Наставник путем пројектора показује примере које ученици треба да ураде. Један по један ученик даје одговоре.

ЗАВРШНИ ДЕО

- Наставник дели ученике на групе. Следи такмичење. Ученици ће учествовати у квизу „Желите ли да будете милионер?“ Наставник пушта презентацију на којој се налази квиз. У улози водитеља поставља питања и даје време за одговор. Ученици се јављају и поен осваја она група која прва одговори.
- Наставник захваљује ученицима на труду и ангажовању за време овог часа. Задаје им домаћи задатак – радна свеска, страна 39, вежбање 23.

Литература

- Божидар Никић, *Over the Moon* 6, уџбеник за шести разред основне школе, Едука.
<https://slideplayer.com/slide/5728091/>
<https://busyteacher.org/>

All about me

ОШ „Карађорђе”, Остружница

Предмет: Енглески језик

Разред: осми

Назив часа: *All about me*

Тип часа: огледни час, обрада

Облик рада: фронтални, рад у групама

Наставне методе: интерактивна, дијалогска, илустративна

Наставна средства: компјутер, пројектор, мобилни телефон, картице са задацима, папирни и дигитални уџбеник: *To the Top plus 4*, наставни лист, *Wordwall Menti*

Циљ часа: На основу вокабулара наведеног кроз разноврсне вежбе (читање, слушање, повезивање), ученици ће написати кратак текст о себи.

Пре почетка часа, клупе се наластају тако да чине радну станицу – на свакој радној станици залепљене картице са називом групе која ће ту радити.

🕒 Увод (10 минута)

Ученици по уласку у учионицу извлаче картице на којима је исписана реченица коју треба допунити. Реч којом допунити реченицу одређује групу и радну станицу на којој ће радити.

The sky is ... (blue).

The sun is ... (yellow).

Grass is ... (green).

Blood is ... (red).

Књиге и веселке су затворене. По једном ученику из сваке групе наставник поставља питања: *Who is your best friend? What is he/she like?* Одговоре записујемо на табли, а ученици идентификују врсту речи као придеве. Додајемо и да су у питању придеви који описују личност, што најављујемо као један од циљева часа.

Ученици користе мобилне телефоне и на страници www.menti.com уносе код који им даје наставник и пишу придев који мисле да их најбоље описује.

<https://www.menti.com/2qgron9wps>

На пројектору видимо облак који се формира од тих речи.

🕒 Главни део часа (30 минута)

У групама, ученици раде активно на линку <https://wordwall.net/resource/11758536>

Повезују придеве са дефиницијама. Саветујем им да повезују прво оне које знају. На пројектору пратимо таблу са резултатима и проверавамо решења.

- ❖ Наставни лист (*Handout 1*). Ученицима је дато три минута да допуне реченице одговарајућим придевима из претходне вежбе. По истеку времена, наставник каже ученицима да испод стола сваке радне станице имају коверту са задатком који треба да реше. Решење задатка је број стране у уџбенику коју треба да отворе, где уједно имају и решења наставног листа (стр. 8, вежба 1).
- ❖ Наставник на пројектору показује вежбу из дигиталног уџбеника и са ученицима утврђује које особине се обично сматрају позитивним, а које негативним.
- ❖ Разговарамо о слици на стр. 8 (*Who/What can you see? What do you think they are doing?*).
- ❖ паровима или индивидуално ученици раде вежбу слушања, а решења наставник показује на пројектору.
Разговарамо о тексту (*Who are Ian's best friends? When do Ian and Leo play tennis together? Who has a good sense of humour? etc.*) и записујемо фразе/речи (*great to be around, make sb laugh, mind/don't mind, occasions*). Охрабрујем ученике да употребе фразе у својим реченицама (*Who makes you laugh? Who has the best sense of humour in class? Do you mind...?*).
- ❖ У групама, ученици читају остатак текста и раде вежбу В (разумевање текста). Наставник их обилази и помаже са непознатим речима. Проверавамо решења вежбе В.
- ❖ Додатна (необављена) активност: читање текста у ком су речи из текста замењене слицима (*Char lout 3*).

🕒 Завршни део часа (15 минута)

- ❖ Ученицима се деле наставни листови сличне садржине (*Handout 2*), али различити за сваког ученика у групи. Ово омогућава да сви ученици (према свом нивоу знања) могу да ураде задатак.

Наставни лист подразумева да ученици напишу нешто о себи на основу вокабулара који су усвојили у току часа и смерница које су дате на наставним листовима. Док ученици раде, наставник их обилази и помаже где је потребно. Време предвиђено за рад је 10 минута. Ученици који не заврше задатак раде задатак за домаћи рад.

- ❖ На страници www.menti.com ученици уносе код који им даје наставник и дају своју оцену часа.

<https://www.menti.com/5xjhckurxa>

To the Top plus 4, Дага статус
Уџбеник за 8. разред

1a All about me

1 Vocabulary

Read the sentences and decide whether the adjectives in bold have a positive or negative meaning.

- Don't give those dishes to Harry. He'll break them. He's very **clumsy**.
- Tina doesn't get upset easily. She's an **easy-going** person.
- I'm very **sociable**. I've got loads of friends.
- Jack will never let you down. He's very **reliable**.
- Don't waste your time trying to change her mind. She won't. She's really **stubborn**.
- Danny is 17 years old but he's **immature**. He acts like a little kid.
- I think John is quite **intelligent**. Whenever the teacher asks a question, he is the first to answer.
- Claire is so **moody**! One minute she's fine and the next she's bad-tempered.
- Stopping me what to do at all the times I can't stand **bossy** people.
- Hey, Stanley. Don't be so **competitive**. This is a friendly match.

2 Listen

Read the 'my mates' section of Ian's website on the right. Listen to Ian, Fay and Leo talking and complete the blanks with the adjectives below. There are two extra adjectives which you do not need to use.

sociable reliable
bossy intelligent
stubborn moody

3 Read

A. Read Ian's website and answer the questions below.

- What does Ian think of his school?
- What does Ian enjoy doing most in his free time?

B. Read the website again. Are the statements True, False or Not Mentioned in the text at all? Write T, F or NM.

- Leo is athletic.
- Leo and Ian are thinking of going on a trip next year.
- Ian can't stand Fay.
- Ian's school is close to his house.
- Ian enjoys surfing the Net.
- Ian is taking an art course.
- Ian isn't allowed to watch films at his workplace.

4 Grammar

Present Simple

- Richard **lives in Brighton**.
- Clair **breaks bread twice a month**.
- The earth **goes round the sun**.
- The bus **leaves at 9 a.m.**

Present Progressive

- Bradger **is studying at the moment**.
- I'm **taking painting lessons this month**.
- Dicky's **going to Canada next week**.

NOTE: Stative verbs (are, like, love, hate, want, need, understand, know, etc.) are not usually used in the Present Progressive.

Complete with the Present Simple or the Present Progressive. Write the verbs in brackets.

From: kellyjones@mail.com
To: ianstone@mail.com
Sent: Thursday, 27 October
Hi Ian!
I (write) to you to know that I (love) your website. I (think) you're doing my on-line website but I (not) know how to do it. I (not) know about computers. Can you help me? I (hope) that you (can) help me. What (do) you (do) on Saturday? In the morning Fay and I (go) (go) shopping - she (want) to buy new trousers - but I (not) (don't) (don't) we'll be back at around 1 p.m. If you are free, maybe we can meet then. How about coming over to my house? I (live) at 21 Rose Street.
Hope to hear from you soon!
Kelly

5 Write

A personal website

A. Go to the Writing Section. Read the tip, choose three of the categories and think of ideas for each. Then discuss the ideas in class.

B. Write post-paragraphs for your website.

Name: _____ Class: _____ Date: _____

All about me

Hi!

My name is _____ I come from _____ I live in _____ years old. I have a _____ Her name is _____ and she is _____ years old.

My favourite food is _____ I also like to eat _____ but I don't like _____ and I never eat _____

My favourite drink is _____ I also like to drink _____ I don't like _____

My favourite TV show is _____ My favourite season is _____ During _____ I go _____ and I can play _____ I also like _____ but I don't like _____

My idol is _____ I also like _____ colour. I never wear _____

My favourite toy is _____ I also like to play with _____ but I don't like _____

my photo here

All about ME

NAME _____

PETS _____

HOBBIES _____

favorite CANDY _____

favorite MOVIE/TV SHOW _____

about my FAMILY _____

favorite PLACE _____

favorite COLOR _____

favorite MUSIC _____

my BIRTHDAY _____

favorite BOOKS to read _____

favorite VACATION _____

favorite SUBJECT in school _____

favorite FOOD _____

ALL ABOUT ME

	Name
	Birthday
	Age
Family	Hobby
Favourite Food	Favourite Sport
Things I like	Things I don't like

All About Me

Name: _____	
Birthday:	My Family _____ _____
	My favorite: Sport _____ Food _____ Color _____ Movie _____ TV Show _____ Hobby _____ Book _____
In the future I'd like to... _____ _____ _____	

What I'm most excited for this school year: _____	

Fill in the gaps with personality adjectives!

1. Don't give those dishes to Harry. He'll break them. He's very _____.
2. Tina doesn't get upset easily. She's an _____ person.
3. I'm very _____. I've got loads of friends.
4. Jack will never let you down. He's very _____.
5. Don't waste your time trying to change her mind. She won't. She's really _____.
6. Danny is 17 years old but he's _____. He acts like a little kid.
7. I think John is quite _____. Whenever the teacher asks a question, he is the first to answer.
8. Claire is so _____! One minute she's fine and the next she's bad – tempered.
9. Stop telling me what to do all the time! I can't stand _____ people.
10. Hey, Stanley. Don't be so _____. This is a friendly match.

Примена образовних иновативних игара у настави физике – систематизација

ОШ „Јован Стерија Поповић”, Вршац

Школа	ОШ „Јован Стерија Поповић”, Вршац, АП Војводина, Република Србија	
Наставни предмет	Физика	Разред: седми (VII)
Наставница	Наташа Петковић, професорка физике и хемије	Одељење: VII
ОПШТИ ПОДАЦИ О ЧАСУ		
Наставна област/ тема	1. Сила и кретање 2. Кретање тела под дејством силе тежести. Силе трења и отпора средине 3. Равнотежа 4. Механички рад и енергија. Снага 5. Топлотне појаве	
Наставна јединица	Примена образовних иновативних игара у настави физике – систематизација	
Одељење	VII ₄	
Датум/час/смена	5. 6. 2023. 5. час / преподневна смена	
Присуствовање угледном часу	Драгана Мохора (професорка ТИТ), Данијела Јосиповић (стручна сарадница, педагошкиња), Милана Гроздановић (директорка школе)	
Редни број часа	71 / 2.* (*час планиран да се реализује на крају школске године)	
Тип часа	систематизација	
Облици наставног рада	комбиновани (индивидуални + групни + фронтални)	
Кључни појмови	кретање, топлота, слободни пад, агрегатна стања	
Кључне физичке величине	– сила – брзина – пут – маса – убрзање – енергија – рад – време – снага – температура	
Кључни физички закони	– први Њутнов закон (Галилејев закон инерције), – други Њутнов закон (основни закон динамике), – трећи Њутнов закон (закон акције и реакције), – Њутнов закон гравитације (универзални закон гравитације), – закон одржања механичке енергије – Архимедов закон, – закон пливања тела – закон равнотеже тела.	

Циљеви часа	Да ученици и ученице обнове физичке појмове, физичке величине и физичке законе из 6. и 7. разреда путем образовне игре.
Дидактички или образовни (материјално-сазнајни) задаци часа	Повезивање наставног садржаја из природних наука (физика, биологија, хемија, географија, математика) и из техничко-информатичких наука (техника и технологија, информатика и рачунарство) – успостављање међупредметне корелације.
Функционални (развојни) задаци часа	Развијање међупредметних компетенција код ученика и ученица; проналажење решења – оспособљавање ученика/ученица да не одустају и да увек траже „излаз”/решења из дате ситуације; подстицање и развијање већег самопоуздања код ученика/ученица у своја знања и своје способности.
Васпитни задаци часа	Успостављање и развијање саопште, такмичарског духа и међусобне толеранције код ученика и ученица; развијање код ученика и ученица става да се не одустаје.
Наставне методе	<ul style="list-style-type: none"> • вербална метода/метод разговора, • илустративно-графичка метода, • метода практичних радова, • метода рада са текстом.
Наставна средства	<ul style="list-style-type: none"> • радни лист са делом поља игре за рад, • лист са питањима и понуђеним одговорима, • аналитички лист за (само)евалуацију часа, • пројектор или „паметна табла” са пројектором.
Корелација	Природне науке (биологија, физика, хемија, географија, математика); техничко-информатичке науке (техника и технологија, информатика и рачунарство)
Иновације	Увођењем образовних игара у наставу физике кроз јасна и прецизно постављена правила игре, уз поштовање правичности и неговања фер-плеја у игри, кроз занимљива и транспарентна питања развија се такмичарски дух код деце и постижу се конкретни резултати, успоставља се међупредметна корелација, прати се напредовање у оквиру наставног садржаја и развијају се различите међупредметне компетенције код деце као део животних потреба учења и напредовања у савременом друштву.

Литература	Сви уџбеници, збирке задатака, практикуми за наставу Биологије, Географије, Физике, Хемије, Математике, Информатике и рачунарства, Технике и технологије у основној школи које је одобрило МПНТР РС за школску 2022/2023. годину.
------------	---

СТРУКТУРА ЧАСА

Етапа часа	Облик рада	Метода рада/учења	Трајање фазе часа
Уводни део часа	комбиновани облик рада (фронтални облик рада + индивидуални облик рада)	<ul style="list-style-type: none"> • вербална метода/метода разговора 	5–8 минута
Главни део часа	комбиновани облик рада (групни облик рада + индивидуални облик рада)	<ul style="list-style-type: none"> • вербална метода/метода разговора, • илустративно-графичка метода • метода практичних радова, • метода рада са текстом. 	22–25 минута
Завршни део часа	комбиновани облик рада (фронтални облик рада + групни облик рада + индивидуални облик рада)	<ul style="list-style-type: none"> • вербална метода/метода разговора, • илустративно-графичка метода. 	12–15 минута

ТОК ЧАСА

Уводни део часа

Уводње ученика/ученица у садржај часа, записивање назива наставне јединице на табли (приказивање на „паметној табли“) – мотивисање ученика/ученица за рад употребом игре; подела ученика и ученица у групе (извршена претходног часа), упознавање са правилима игре.

Активност ученика:	Активност наставника:
<ul style="list-style-type: none"> • саслушају питања, објашњења и упутства професора на почетку часа, • постављају питања уколико им је нејасно. 	<ul style="list-style-type: none"> • уводи у садржај часа, мотивише ученике/ученице, упознаје са правилима игре на часу; подела одељења у групе.

Главни део часа

Задавање радног листа за ученике и ученице који/које раде по редовном плану рада и по ИОП1/2*. Ученици и ученице у оквиру група решавају задатке. Групе ученика и ученица настоје да реше што више задатака са радног листа према датим упутствима и да пронађу решење – „излаз из лавиринта знања”. (*Објашњавање упутстава и/или читање текста полако.)

Активност ученика:	Активност наставника:
<ul style="list-style-type: none"> придржавају се упутстава за рад на часу у оквиру групе; дају одговоре, повезују знања, решавају задатке према упутству, траже помоћ професора физике/педагошког асистента у раду када је неопходно. 	<ul style="list-style-type: none"> прати рад ученика и ученица; даје објашњења и упутства; коригује и усмерава атмосферу на часу.

Завршни део часа

Провера тачности одговора ученика и ученице – презентација тачних решења помоћу пројектора или путем зелене или „пааметне табле” са пројектором – разговор са представницима групе и са ученицом која ради по ИОП2 о садржају часа – процена тачности одговора и бодовање тачних и/или кориговање/исправљање нетачних одговора. Разговор на крају часа уз извођење закључака. (Само)евалуација часа.

Активност ученика:	Активност наставника:
<ul style="list-style-type: none"> процењују своје одговоре/ бодују тачне, исправљају нетачне одговоре, врше евалуацију часа. 	<ul style="list-style-type: none"> објашњава, подстиче ученике/ ученице да изводе закључке; даје повратну информацију, врши (само)евалуацију.

МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА

Географија (кретање/оријентација према странама света); **Тиг** (кретање у простору, саобраћајна средства); **Биологија** (кретање, топлотне појаве, честице и друге природне појаве заједничке са наставом физике); **Хемија** (кретање честица, супстанција, температура, топлота, агрегатна стања); **Математика** (примена математичких операција); **Информатика и рачунарство** (приказивање информација/ података).

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

компетенције за учење, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, комуникација, дигитална компетенција, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву, предузимљивост и оријентација ка предузетништву

ОПЕРАЦИОНАЛИЗОВАНИ ИСХОДИ УЧЕЊА	ПРИЛОЗИ ПРИПРЕМЕ И РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЧАСА
<ul style="list-style-type: none"> • приказивање правца и смера кретања на основу оријентације према странама света – оријентација у простору према странама света; • одређивање појединих физичких величина из 6. и 7. разреда; • кроз образовну игру ученици и ученице повезују наставни садржај физике са наставним садржајем различитих наставних области/предмета/ разреда; • развијање сарадње у оквиру тима/групе/одељења, али и такмичарског духа уз међусобно уважавање и поштовање; • проналажење решења – оспособљавање ученика/ученица да не одустају и да траже „излаз”/решења из дате ситуације. 	<p>Прилог 1 Питања са понуђеним одговорима</p> <p>Прилог 2 Правила образовне игре</p> <p>Прилог 3 Шема за лавиринт знања</p> <p>Прилог 4 Решења питања/задатака</p> <p>Прилог 5 Решење излаза из лавиринта знања</p> <p>Прилог 6 Анкета за ученике/ученице на часу</p> <p>Прилог 7 Анкета за (само)евалуацију рада</p> <p>Прилог 8 Анализа одговора ученика и ученица</p> <p>Прилог 9 Анализа анкете за ученике и ученице</p> <p>Прилог 10 Фотографије са часа</p> <p>Прилог 11 Анализа питања по предметима</p> <p>Прилог 12 Презентација</p>

Eduka portal

Music and instruments

(Talking about likes and dislikes)

ОШ „Војвода Радомир Путник”, Владичин Хан

Предмети:	Енглески језик и Музичка култура
Разред:	6.
Наставна тема/област:	Music
Датум:	27. 4. 2023.
Предметни наставници:	Драгана Стефановић, наставница енглеског језика Зоран Стојановић, наставник музичке културе
Наставна јединица:	Music and instruments (Talking about likes and dislikes)
Тип часа:	обрада
Циљ часа:	Развијање језичких знања која се односе на изражавање мишљења, допадања и недопадања. Именовање музичких инструмената, именовање и препознавање музичких жанрова.
Очекивани исходи на крају часа:	Ученик ће бити у стању да: – препозна и именује музичке жанрове и музичке инструменте; – разуме и формулише једноставније исказе који се односе на изражавање мишљења, допадања и недопадања; – опише популарне музичке жанрове у циљној култури.
Наставне методе:	Комбиновано: разговор, квиз, објашњење, читање и класификовање појмова/одговарање на питања, слушање и записивање тражених информација, дијалог по моделу, певање
Облици рада:	фронтални, индивидуални, рад у пару, тимски рад интердисциплинарни приступ настави

Наставна средства:	Презентација: https://docs.google.com/presentation/d/1ZcFUaYoCAj45QAJ4-neqttHc04x9Nu1HjDgLjssbX7E/edit#slide=id.g209c00f06e3_0_51 Квиз: https://docs.google.com/presentation/d/1W4irVOQsVFml3PMsmRzVSMhisGVvUgetrPlu4avrBBA/edit#slide=id.g22c405ae158_0_51 Песма: https://www.youtube.com/watch?v=7nVmhlVXvDk ICT, https://drive.google.com/drive/folders/1tBNxt9cmgqnfvlCfN-hFQDX_7_QoMLi-?usp=sharing слике инструманата, постер, картице са речима, постер са изразима/реченицама, клавијатура	
Међупредметне компетенције:	учење, комуникација, сарадња, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција,	
Међупредметно повезивање:	Музичка култура (музички инструменти и музички жанрови)	
Кључни појмови:	music, type, instruments, like, love, not sure, It is/isn't very catchy... It sounds...	
Литература:	Ben, W., Pye, D. (2020). <i>English Plus 2</i> . Second edition. Уџбеник за шести разред основне школе. Oxford University Press Александра Паладић Драгана Михајловић Бокан (2019). <i>Музичка култура за 6.разред основне школе</i> . Нови Лесковач Scott, A. W., Ytreberg, H. L. (1991). <i>Teaching English to children</i> . Longman.	
ТОК ЧАСА		
Уводни део часа (5минута)	Планиране активности наставника: Наставник каже ученицима да замисле да су на концерту и слушају музику. Поставља питања и позива их да покретима тела, изразом лица и звуковима дочарају своје тренутно расположење. (Чују Шесту Бетовенову симфонију.) Наглашава да ништа не смеју да кажу, већ само да покажу. <i>How do you feel? What musical instruments do you hear? How much are you enjoying the music you hear?</i> Позива их да отворе очи.	Планиране активности ученика: Ученици жмуре, слушају наставника и кроз покрет, израз лица или помоћу звукова одговарају на питања.

Главни део часа (35 минута)	Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
	<p>Наставник музичке културе наводи ученике на циљ часа и поставља питања на српском језику: Коју врсту музике слушате? Ко је ваш омиљени певач? Набројте композиторе за које сте чули. Наставник енглеског језика наводи ученике да сами формулишу циљ часа. Поставља следећа питања, после сваког им даје мало времена да смисле, формулишу и кажу одговор: <i>What is your favourite type of music and why? Who is your favourite singer? Who is your favourite composer? What's your opinion on classical music? Why?</i></p> <p>Наставник енглеског језика пише наслов лекције: <i>Music and instruments</i> <i>(Talking about likes and dislikes)</i></p> <p>Напише на табли циљ часа у виду непотпуне реченице и позове ученике да је допунују: <i>Aim: Talking about likes and dislikes and expressing opinions.</i></p>	<p>Ученици слушају наставнике, одговарају на питања и формулишу циљ часа:</p> <p><i>Talking about likes and dislikes and expressing opinions.</i></p>
	<p>Наставник музичке културе пита ученике да на српском језику наведу што више музичких инструмената и музичких жанрова за које су чули. Наставник енглеског језика објашњава ученицима да ће одгледати кратку презентацију у којој ће чути звук неколико музичких инструмената и видети њихове слике.</p> <p>Након завршене презентације, ученици лепе на хамер слике одговарајућих музичких инструмената и њихова имена на енглеском језику. Поред картица са називима музичких инструмената ученици добијају и картице са називима музичких</p>	<p>Ученици слушају упутства наставника, слушају звук инструмената, лепе слике и одговарајуће речи, лепе картицу одговарајућег музичког жанра.</p>

<p>Главни део часа (35 минута)</p>	<p>жанрова. Наставник музичке културе објашњава ученицима да ће чути различите жанрове које треба да именују на српском и енглеском језику. Након сваког жанра који су чули и идентификовања назива, на хамер лепе картицу одговарајућег музичког жанра. Понуђени музички жанрови: <i>traditional, salsa, samba, classical, rock, pop, hard rock, hip-hop, rap, electronic, reggae, folk, heavy metal</i>. Понуђени музички инструменти: <i>Violin, Piano, Contrabass, Harp, Drums, Guitar, Keyboard, Flute, Xylophone, Accordion, Tambourine</i>.</p>	
	<p>Наставник енглеског језика дели ученицима списак група и бира једног ученика који ће бити водитељ. Наставник чита питања у музичком квизу, а групе се такмиче у одговарајућим музике и музичке историје. Подстиче их да се ослања на своја лична знања и искуства из области музике и да се консултирају у давању одговора. Наставник музичке културе покреће квиз. Ученици користе картице са ознакама А, Б и С као понуђен тачан одговор, а водитељ бележи поене за сваки тачан одговор. Проглашење победника. Након проглашења победника ученици уписују речи које су чули у квизу а имају везе с музиком.</p>	<p>Ученици слушају музичко путовање. Наставник чита питања и одговарају на њих.</p>
	<p>Наставник енглеског језика пита ученике како се осећају док слушају музику, да ли одређени жанр утиче на њихово расположење и како. По потреби објасни. Позива их да погледају видео-запис (уџбеник) и упишу одговарајуће речи и симболе у табелу индивидуално. Пушта видео-запис. Пошто заврше, ради проверу фронтално уз помоћ видеа.</p>	<p>Ученици гледају видео-запис, уписују речи и симболе у табелу индивидуално. Раде проверу са наставником.</p>

<p>Главни део часа (35 минута)</p>	<p>Наставник енглеског језика позове ученике да наглас прочитају кључне фразе које су поменуте у видео-снимку а написане су на папиру (сваку фразу други ученик), проверава да ли их разумеју и по потреби додатно објашњава. Објасни ученицима да издвоје оне папире са изразима које су чули у снимку. Пошто заврше, наставник музичке културе објашњава ученицима да ће чути одређене жанрове, а ученици ће на енглеском језику употребити усвојене изразе и описати како се осећају након онога што су чули.</p>	<p>Ученици раде задатак индивидуално, слушају музику и говоре о тренутном осећању.</p>
<p>Завршни део часа (5 минута)</p>	<p>Наставник музичке културе позива ученике да уз пратњу музике на клавијатури отпевају песму „Негде иза дуге” на српском и на енглеском језику. Након тога ученици певају песму „Belgin” групе <i>Манескин</i>. Након певања, ученици говоре о својим осећањима током часа, шта су научили и сазнали.</p>	<p>Ученици певају песме. Говоре шта су научили и сазнали.</p>
<p>Начин провере остварености исхода:</p>	<p>Праћење и посматрање ученика током свих активности, провера тачности решења задатака.</p>	

Eduka portal

Разред: 5.	Одељење: 2
Писана припрема за час: Географија, Енглески језик	
Наставна тема: Васиона	
Наставна јединица: огледни час <i>Universe dictionary</i> Час су одржале наставница географије Вукосава Доби (ОШ „20. октобар”, Врбас) и наставница енглеског језика Здравка Мајкић (ОШ „Братство–јединство”, Куцура)	
Циљ часа: <ul style="list-style-type: none">– усвајање знања о васиони и васионским телима;– повезивање различитих наука ради што свеобухватнијег усвајања информација;– развијање маште, инспирације и стварања знања код ученика.	
Тип часа: обрада новог градива	
Облик рада: индивидуални, фронтални	
Наставна метода: дијалошка, демонстрације	
Наставна средства: „пааметна табла”, лаптоп, пројектор, <i>genially (interactive presentation, quiz galaxy)</i>	
Исходи часа	
По завршеној теми ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none">– разликује титанову васиону, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља;– објасни и нацрта структуру Сунчевог система и положај Земље у њему;– разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике;– одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене.– разуме обавештења о простору и величинама.	
Образовни стандарди који се реализују у оквиру методске јединице: ГЕ.1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред, ГЕ.1.2.2. описује облике Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања.	
Међупредметне компетенције: дигитална, естетска, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама	
Литература: уџбеник, подаци са интернета	

Напомена:

Линкови за приступ наставним интерактивним садржајима
<https://view.genial.ly/631dd5d932427200117d683a/presentation-universe-presentation>

<https://view.genial.ly/631e0c7217ea07001889ef1d/interactive-content-galaxy-quiz>

Линк са сајта школе о одржаном огледном часу географије и енглеског језика:

<https://os20oktobarvrbas.com/ogledni-cas-iz-geografije-i-engleskog-jezika-universe-dictionary-12-09-2022-god/>

Нови појмови:***Universe dictionary***

галаксије
 сазвежђа
 звезде
 планете
 комете
 метеориди
 астероиди
 светлосна година
 сателити

Корелација: Енглески језик, Математика, Информатика, Природа и друштво

Предвиђена диференцијација садржаја:

Задата питања за основни, средњи и напредни ниво.

Уводни део часа**Активности наставника:**

- Наставница почиње кратким представљањем и излагањем наставница Вукосаве Доби и Здравке Мајкић које истичу циљ часа.
- Обавештавају ученике о начину извођења часа, наглашавајући присутност интерактивних садржаја.
- Наставница енглеског језика наводи ученицима из ког разлога је претходно наведена лекција везана за енглески језик.
- Наводе, објашњавају, дефинишу и показују на „паметној табли” појмове везане за васиону уз помоћ интерактивних садржаја.

Активности ученика:

- Слушају наставнице и прате њихова упутства.
- Посматрају, уочавају и самостално закључују.

<p>Главни део часа</p>	<p>Активности наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Мотивишу ученике за рад. – Помажу када је то неопходно. – Наставница географије поставља неколико кратких питања да би проверила општу информисаност ученика: <ol style="list-style-type: none"> 1. Да ли знате који су други називи за васиону? Одговор: сСемир, универзум, космос. 2. Шта по вашем мишљењу представља васиона? Одговор: Бесконачан простор који нас окружује. 3. Шта се налази у свемиру? Одговор: Планете, звезде, сателити, комете. 4. Када ноћу посматрате небо, шта уочавате? Одговор: Звезде, Месец. <p>– Наставнице покрећу на интерактивној табли занимљиве садржаје који су рађени на платформи <i>Genially</i> (<i>interactive image, Geography quiz</i> итд.).</p> <p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Радо одговарају на питања, активно учествују у занимљивим интерактивним садржајима и играма, дискутују са наставником, дискутују међусобно, објашњавају, анализирају, самостално изводе закључке. – Записују увек неке интересантне чињенице, брзо памте. <p>Интерактивних садржаји:</p> <p>https://drive.google.com/drive/folders/1lwkcpxQEGGTb2at2V1IN9-OTsBsh0Vo5</p>
<p>Завршни део часа</p>	<p>У завршном делу ученици су навели позитивне коментаре о часу, односно о интерактивном начину понављања и утврђивања пређеног градива.</p> <p>Ученици онлајн попуњавају кратке анкете о претходном часу, које су анонимне и које ће користити приликом евалуације часа.</p>

Eduka portal

Јелка Филиповић, Моника Костић

Хемија – Хемија као наука и њен значај у свакодневном животу. Појам смеше

– пракса из свакодневног живота.

Српски језик – обнављање градива

Школа за основно образовање одраслих, Сомбор

1.	Наставни предмет	Хемија и Српски језик
2.	Име и презиме наставника	Јелка Филиповић, наставница биологије и Хемије Моника Костић, наставница српског језика
3.	Школа	Школа за основно образовање одраслих, Сомбор
4.	Циклус ФООО	полазници другог циклуса
5.	Разред	6.
6.	Тема(е) из програма предмета	Хемија: Хемија као наука и њен значај у свакодневном животу. Појам смеше – пракса из свакодневног живота Српски језик: Обнављање градива
7.	Тема блока	Како да мотивација у настави хемије
8.	Циљ блока (Представља одговор на питање: 1. шта ће полазници да уче, за шта ће бити оспособљени, 2. функционализација: зашто је то потребно и чему им то служи.)	Општи циљ: Унапређивање наставног процеса. Специфични циљеви програма: • развијање и усвајање система основних хемијских појмова • стицање знања о предмету изучавања хемије и о њеној повезаности с другим наукама • стицање и проширивање знања о смешама • развијање способности апстрактног и критичког мишљења • оспособљавање за опажање битних појмова и закључивање • развијање способности за сарадњу и тимски рад • доношење релевантних закључака на основу добијених експерименталних резултата • оспособљавање за решавање проблема у свакодневном животу • оспособљавање за повезивање и примену постојећег и стеченог знања и вештина.
9.	Трајање блока	2 блока

10.	ИСХОДИ	
10.1.	Општи исходи (исходи који се у највећој мери остварују)	<ul style="list-style-type: none"> • ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ •ОСНОВЕ НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ • ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ • РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА • СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ И САРАДЊА СА ДРУГИМА
10.2.	Предметни исходи (Наведите предметне исходе које остварујете у највећој мери кроз реализацију овог блока.)	<p>На крају блока ће полазник/полазница умети да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разјасни шта је хемија •наведе предмет изучавања хемије • идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама •разликује значење појмова супстанце и физичка тела •дефинише појам супстанце •наведе примере физичких тела и одреди од којих супстанци су изграђена •наводи по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илустрира то примерима •разликује хомогене и хетерогене смеше •препознаје примере смеша у животу •изведе закључак од чега зависи својства смеше •дефинише појам раствора и растворљивости •користи српски језик у читању и писању.
11.	Међупредметне компетенције	компјутерска вештина за учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција
12.	Потребан материјал	Штампани листићи, чаше, кафа, чај, инстант напаци 3/1–2/1, вода, кувало, кухињска со (шећер), евалуациони листови, одштампани материјал
13.	<p>ГЛАВНИ ДЕЛОВИ БЛОКА ПО КОРАЦИМА</p> <p>КОРАК 1 Наставу хемије започињемо представљањем и кратким уводним говором. Како наставу реализујемо колегиница и ја, кроз питања отвореног типа ослобађамо полазнике за разговор и изношење мишљења уз постепено стварање атмосфере повољне за стицање знања о предмету изучавања хемије и о њеној повезаности с другим наукама. На основу објашњења и неколико примера, наставник мотивише полазнике да наведу по једно физичко тело и супстанце од које је оно грађено (примере наводимо из учионице, свима видљиве и конкретне). Примере полазник (добровољац) записује на табли (корелација са српским језиком). На крају се изводи закључак. Чега у природи има више – супстанци или физичких тела? Готово једногласно су закључили – физичких тела!</p> <p>Наставник црта на табли схему поделе супстанце и објашњава је.</p>	

13.

КОРАК 2. Сада мењам план реализације наставног програма у хемији и уместо да наставим предавање на тему **Чисте супстанце** прелазим на реализацију једног дела последње теме у другом циклусу, а то је **Смеше и раствори у природи и пракси**. Разлог ове, дозвољене измене, јесте указивање поштовања присутним полазницима, приближавање и стицање поверења у реализацију наставног процеса, рушење мита да је у школи досадно и све строго временски структурирано. Како? Већ смо наставу реализовали на овај начин и показало се као изузетно добар пример.

Прво изводимо оглед:

ОГЛЕД 1. Циљ огледа – уочавање разлике између хомогених и хетерогених смеша.

У пет лабораторијских или обичних чаша сипати воде до прећине запремине.

- Прва чаша: не додавати ништа (значи, у чаши је само обична вода); објаснити зашто је пијаћа вода хомогена смеша (смеша А).

- Друга чаша: додати 3–4 кашике алкохола (смеша Б) и објаснити значење РАСТВОРА = хомогена смеша.

- Трећа чаша: додати 1/2 кашичице натријум хлорида или кухињске соли; наводим полазнике да на основу посматрања и претходног животног искуства објасне шта се дешава у чаши (смеша В).

- Четврта чаша: додати две кашичице натријум хлорида или кухињске соли (смеша Г). Показујемо да ова смеша бити сланија од претходне ако смо у чаши воде додали две кашике соли и промешали. У оба случаја добијене су хомогене смеше и свака од њих понаособ има исти састав и иста својства у сваком делу, али међусобно се разликују по односу количина састојака, воде и соли.

- Пета чаша: додати 1/2 кашичице земље и промешати (смеша Е). Кроз све примере полазници сами закључују шта су смеше, о којим врстама смеша је реч у горе наведеним примерима, од чега зависе својства смеше, као и да ли су раствори хомогене смеше. Истовремено објаснимо и разлику између два појма: РАСТОПИТИ и РАСТВОРИТИ, на примеру соли и воде.

КОРАК 3. Асоцијација – стварање подстицајне средине за даљњи, али и то ефикаснији рад. <https://view.genial.ly/649f2ebbbe04fb0013cf0f52/interactive-image-interacasociacia-stvarae-podsticacane-sredine-za-dative-image>

Оглед којим ћемо на конкретном примеру показати уочавање разлике између две врсте смеша реализоваћемо помоћу свима добро познатог напитка који свакодневно користимо. Корелација са Српским језиком (читање, асоцијација, загонетка). **ОДГОВОР: КАФА!** На питање зашто користим баш КАФУ, одговор је врло једноставан. Управо ће КУВАЊ КАФЕ бити и гест добродошлице за почетак наставне године. Кафом ћемо се сви почастити, но све то са још једном сврхом, а то је реализација постављеног циља у наставном процесу.

13.

Кроз фазе кувања овог напитка показати конкретне примере врста смеша, а и неприметно утврдити усвојено знање. Корелација са **Биологијом** – понављање градива 5. разреда: царства и припадност кафе одговарајућем царству; о значају биљака за све остале организме кроз хемијски процес – фотосинтезу; делови биљака. На слајду ППТ приказан је комплетан изглед биљке: цвета, плода, семенке; значај природног психостимулуса – кофеина. Са **Физиком** (супстанца, енергија, тачка врења, мржњења), **Географијом** (порекло кафе, континенти, клима...), **Историјом** (кад је откривено да ова биљка има стимулативно дејство, кад је донета на наше просторе, значај Османске империје у томе...). Значи, само кување кафе има сврху ОГЛЕДА (прилика да објасним зашто је хемија експериментална наука, а наставница Српског језика објашњава значење појма СИНОНИМ на примеру след/експеримент уз навођење још примера). **Циљ огледа** у кувању разлике између хомогених и хетерогених смеша.

ОГЛЕД 2. Сипам у чашу пијаћу воду и наводим полазника да каже о којој је смеси реч. **Истовремено колегиница у кувало сипа потребну количину воде да скувамо кафу (корелација са Физиком – тачке врења и мржњења воде; агрегатно стање).**

- У чашу додајем 1/2 кашичице шећера, мешам све и наводим полазнике да на основу посматрања објасне шта се дешава у чаши • истовремено утврђујемо дали су полазници усвојили разлику између значења речи ОТОПИТИ и РАСТВОРИТИ.
- Наводим полазнике на навођење закључка о којој је смеси овде реч и зашто је **НЕХОМОГЕНА СМЕША**. За напреднији ниво усвојености знања, **додатно** објашњење значења хомогене смеше добићу кроз форму питања: **Шта ће се десити ако оставим ову чашу на јаким ватру или је изложим загревању?**

У чашу додајем пола кашичице млевене кафе, мешам све и наводим полазнике да на основу посматрања и претходног животног искуства објасне шта се дешава у чаши и закључе о којој смеси је овде реч. **Колегиница након изведених закључака кува кафу за све.** *Ко не пије кафу, може да попије чај (у филтеркесици) или инстант кафу – сваки пут наводим полазнике да закључе о којој смеси је овде реч.

КОРАК 4. Наставник утврђује квалитет новоизграђеног знања кроз евалуациони лист и занимљиве игре:

<https://view.genial.ly/649f0c79dfa8f9001b5c6115/interactive-content-smeshe-kviz-pitaa> или <https://wordwall.net/resource/1107407/hemija-rasporedi-pojmove-u-odgovaraju%C4%87u-grupu-sme%C5%A1e>

14.	ГЛАВНЕ АКТИВНОСТИ НА НАСТАВИ
14.1.	Припремне активности наставника: организује наставни процес (усклађује циљеве и исходе, планира садржаје, средства, методе рада); реализује наставни процес у свим његовим сегментима; пружа помоћ током рада; објашњава, одговара на питања, поставља питања, помаже да прецизирају своје исказе; саветује, похваљује; подстиче активност и развија њихова интересовања.
14.2.	Активности полазника: слушају, дискутују, уочавају, повезују, одговарају на питања, проверавају научено, уочавају, постављају питања, закључују, анализирају.
14.3.	Завршне активности наставника. Оствареност исхода саопрати и процењује током целокупног процеса на основу анализовања полазника и тачности њихових одговора, у комуникацији на часу, приликом презентовања резултата огледа, на основу коментара полазника у вези с радом, анализом одговора полазника на евалуационом листу. Посматрамо интеракцију на свим релацијама, то јест наставник–полазник, полазник–наставник, полазник–полазник.
14.4.	Активности за самоевалуацију Евалуациони лист – утврђивање градива Рад у пару. Полазници имају задатак да разврстају наведене смеше (примери из сваког њеног живота) у хомогену и хетерогену групу. На крају, анализирамо резултате, дискутујемо и наводимо да полазник полазника исправно и неопходно објашњење ако је дошло до погрешке у разврставању тражених појмова.
15.	Литература за полазнике • Данијела Малликар и Даница Павловић, <i>Хемија за седми разред основне школе</i> , Едика, Београд. • Приручник за наставнике и полазнике <i>Друштво</i>
16.	Главне поруке полазнику / Запажање и сврха. Уз дегустацију кафе, чаја или инстант кафе, на оваквом часу ради се у опуштеној атмосфери. Учећи хемију (али и биологију и физику) важно је да полазници сагледају и природу хемије као експерименталне науке, то јест да хемичари (биолози и физичари) до сазнања долазе кроз експериментални истраживачки рад. ► КАФА – мотивација у процесу учења.

Eduka portal

Координатни систем и географска ширина и дужина

ОШ „20. октобар”, Врбас

ОШ „Братство јединство”, Куцура

Предмет:	Математика, Географија и Енглески језик	Разред: 6 ₁
Наставнице:	Бојана Апелић, наставница математике Вукосава Доби, Здравка Мајкић	Датум одржања часа: 14. 11. 2022
Школа	ОШ „20. октобар”, Врбас	
Наставна област:	Рационални бројеви 2. део, Географска карта	
Наставна јединица:	Правоугли координатни систем, географска ширина и дужина, међународне ознаке	
Тип часа:	обрада, утврђивање вежбање	
Циљ часа:	Упознавање ученика са правоуглим координатним системом и представљањем тачака у њему, као и са одређивањем координата тачака које су представљене у њему. Упознавање и усвајање знања о географској ширини и дужини; развијање способности користићења карте, навигационих система и стрепивање географске ширине и дужине. Упознавање ученика са међународним ознакама за стране света и њихова примена.	
Очекивани исходи на крају часа:	Ученик ће бити у стању да: – тачкама у равни придружи уређене парове бројева и обрнуто; – представи неке једноставне скупове тачака у правоуглом координатном систему; – оријентише се у простору користећи географску карту и навигационе системе; – налази места на Гугл мапи помоћу координата и међународних ознака за стране света и обрнуто, за задата места налази координате.	
Наставне методе:	дијалогска, илустративно-демонстративна	

Облици рада:	фронтални, индивидуални, рад у пару
Потребна опрема / услови / наставна средства за реализацију часа	табла, маркери у боји, наставни листићи, пројектор, мобилни телефон, микробит, „паметна табла”
Међупредметне компетенције:	дигитална компетенција, компетенција за целоживотно учење, комуникацију и сарадњу
Међупредметно повезивање:	ИКТ, историја математике, Географија, унутарпредметно повезивање – четвороугао, Енглески језик
Кључни појмови:	правоугли координатни систем, екватор, диминутни меридијан, географска ширина, географска дужина, стране света, међународне ознаке
Дигитални ресурси:	<p>Геогедра</p> <p>Микробит (код https://drive.google.com/file/d/1NbkHPjZHIWEV73jUk5t1QGOgGtKdq1/view?usp=sharing)</p> <p>Математичке игре:</p> <p>(https://www.mathplayground.com/space_graph.html)</p> <p>(https://www.mathplayground.com/rescue_mission.html)</p> <p>Игре и презентација географија:</p> <p>https://wordwall.net/sh/resource/37945821/geografaska-sirina-i-duzina</p> <p>https://view.genial.ly/636fc8ea4018f400111b054d/presentation-basic-presentation</p> <p>Веб-алати: <i>GeoGebra, Wordwall, Genially, Google Earth, Google Maps</i></p>
Литература:	<p>Ђурђица Комленовић, <i>Географија 6.</i></p> <p>Приручник за програмирање микробит уређаја, petlja.org</p> <p>Др Весна Врцељ Каћански, Слободан Павловић, <i>Математика 7.</i></p> <p>Тестови са завршних испита доступни на сајту seo.edu.rs</p>

ТОК ЧАСА

Планиране активности наставника:

Планиране активности ученика:

Уводни део часа (око 7 минута)

Јован је послао шифровану поруку другарци у којој јој је открио име шпијуна из књиге коју обоје читају.

5	A	B	E	J	K	M
4	H	O	P	J	C	B
3	B	A	J	K	K	C
2	T	M	M	O	E	K
1	J	B	H	P	M	O
	A	B	C	D	E	F

Дешифрирај поруку користећи табелу, ако знаш да је слово T на позицији A2.

Име шпијуна из књиге је _____
B2 A5 C3 F2

Истицање циља часа.

Наставник дели листић са задатком.

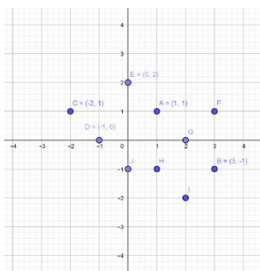
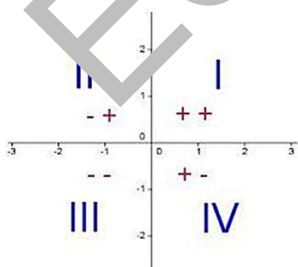
Пружа подршку ученицима и даје им смернице уколико је то потребно.

Ученици у пару решавају детективски задатак.

Главни део часа (око 70 минута)

Наставник приказује на табли правоугли Декартов координатни систем и наводи његове основне елементе. Објашњава да свака тачка у координатном систему има своју x и y координату и записује се $A(x,y)$.

Ученици прате пример који наставник објашњава, а затим настављају да раде сами или у пару.

Пример 1. Наставник објашњава за тачке A, B, C, D, E, а затим ученици одређују координате тачака F, G, H, I, J.

Задатак 1.

Игрица на микробиту. Наставник дели микробитове и објашњава правила игрице. Игрица се игра 7–8 минута и након тога се ученици рангирају према броју бодова.

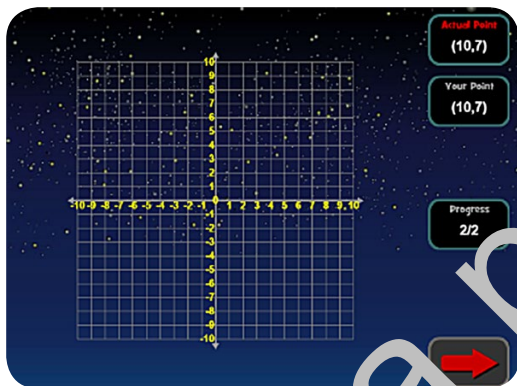
Објашњење за игрицу је у прилогу.

Ученици прате упутства наставника и раде задатке у свескама и на табли. Учествују у дискусији.

Задатак 2.

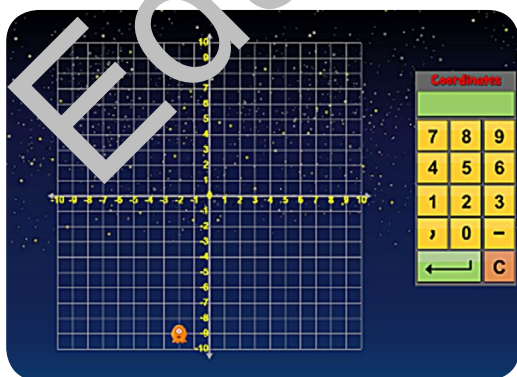
Ученици на „паметној табли” играју неку од две понуђене игрице.

https://www.mathplayground.com/space_graph.html

Игрица 1. Приказаче су координате тачке коју ученик треба да пронађе у координатном систему. Сваки тачан одговор носи 1 поен.

https://www.mathplayground.com/rescue_mission.html

Игрица 2. У координатном систему је приказана тачка, ученици одређују њене координате. Сваки тачан одговор носи 1 поен.

Ученици играју игрицу на микробиту.

Ученици играју игрицу на „паметној табли”, рачунарима или мобилним телефонима. Наставнице прате рад ученика и пружају помоћ ако је потребно.

Задатак 6.

Вежба географска ширина и дужина помоћу алата Wordwall

<https://wordwall.net/sh/resource/37945821/geografaska-sirina-i-duzina>

Наставница енглеског језика са ученицима понавља појмове који означавају стране света и ширину и дужину. Онда им објашњава на који начин су настале међународне ознаке за стране света E (east), W(west),

S (south), N (north) и географску ширину и дужину. Заједнички долазе до закључка о начину креирања различитих међународних ознака и зашто потичу од речи из енглеског језика.

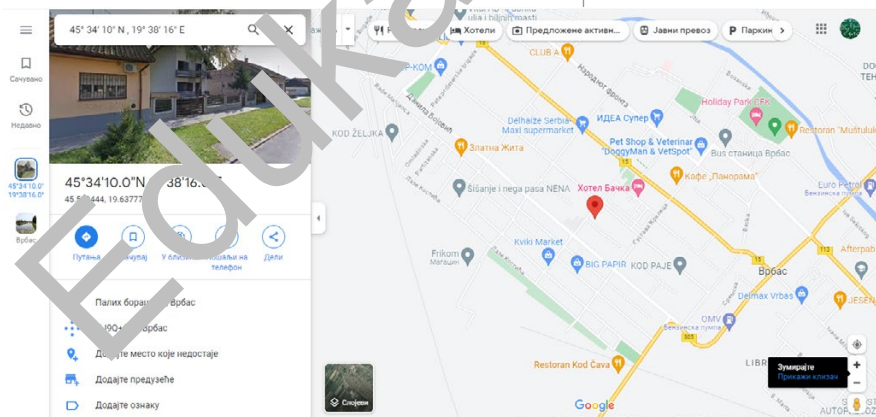
Ученици записују у свеске међународне ознаке за стране света.

Задатак 7.

Наставник на „паметној табли” отвара апликацију Гугл мапе и показује ученицима како се помоћу координата проналази одређено место на мапи и обрнуто.

45° 34' 10" N, 19° 38' 16" E Врбас
55° 45' 53" N, 37° 37' 36" E Москва
-37.814, 144.963 Мелбурн

Ученици на „паметним телефонима” помоћу апликације Google maps траже задате градове помоћу координата датих са међународним ознакама, и обрнуто, за задата места ученици налазе координате.

Завршни део часа (око 10–13 минута)

Планиране активности наставника:

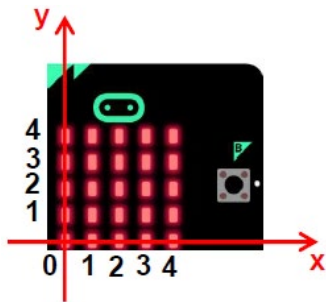
Анкета.

Домаћи задатак: Направити дигитални постер о Декарту и координатном систему.

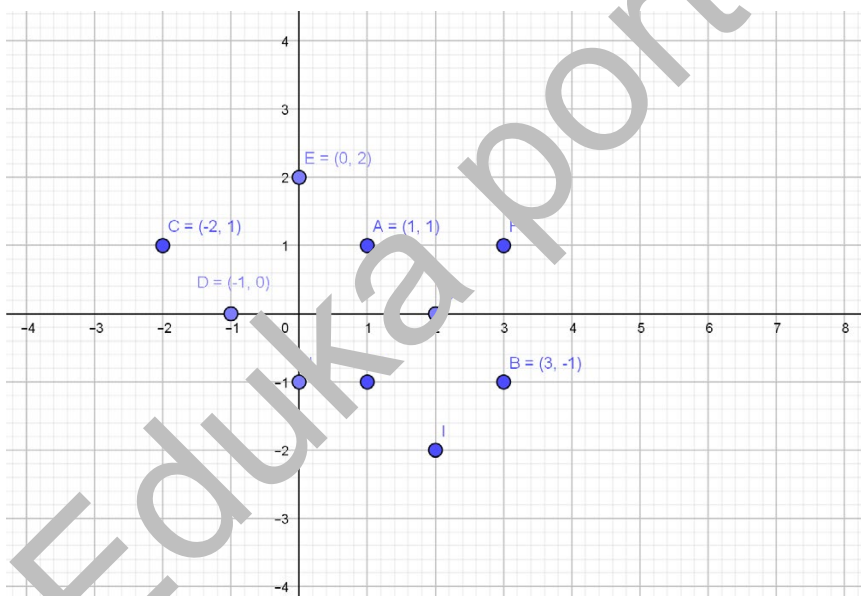
П л а н и р а н е активности ученика:

ПРИЛОГ

Притиском на дугме RESET, на екрану се појављује „смајлић“, бодови се постављају на 0 и *micro:bit* је спреман за почетак. Истовременим притиском на дугмад А и В, на екрану се појављује тачка. Играч треба да прочита координате дате тачке те након тога одговарајући број пута да притисне дугме А које означава координату x и дугме В које означава координату y . Ако је координата неке тачке 0, одговарајуће дугме се не стиска. Након тога играч поново притиска истовремено дугме А и В и на екрану се јавља нова тачка. Сваки тачан одговор доноси 1 бод. Циљ је сакупити што више бодова. Број освојених бодова може се видети када се уређај протресе.

Пр. 1.

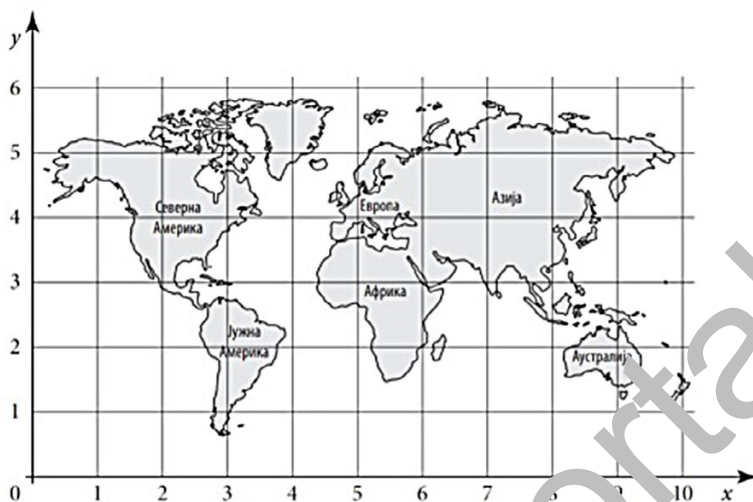
Анкета:

1. Да ли ти је јасан садржај који је обрађен на данашњем часу?
2. Да ли ти је данашњи начин рада био интересантан?
3. Желиш ли да буде више оваквих часова?

Задатак 3. Упиши координате сваке тачке свог имена.

Задатак 4.

У координатном систему приказани су континенти.

а) Да ли тачка са координатама $(5, 4)$ припада Европи?

Тачка са координатама $(5, 4)$ _____ Европи.
(припада/не припада)

б) Одреди природан број a тако да тачка са координатама $(9, a)$ припада Аустралији.

$a =$ _____

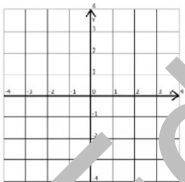
Фотографије са часа

Дигитални постери које су ученици израдили

Koordinatni sistem

-Koordinatni sistem ima dve pravce to jest koordinatne ose koje se sijeku pod pravim uglom.

-Postoje dve ose x osa (horizontalna) i y osa (vertikalna).

-Presek x ose i y ose naziva se koordinatni početak i obeležava se sa 0.

-Kada hoćemo da nekome kažemo neku koordinatu prvo kažemo gde se ta tačka nalazi u odnosu na x osu pa u odnosu na y osu.

-U prvom kvadrantu se x i y pozitivni.

-U drugom kvadrantu je x negativan, a y pozitivan.

-U trećem kvadrantu su x i y negativni.

-U četvrtom kvadrantu je x pozitivan, a y negativan.

Made with PosterMyWays.com

Slika 1. Pravougli koordinatni sistem

Ravan kojoj pripadaju dve međusobno normalne brojevne prave se zajedničkom početnom tačkom naziva se koordinatna ravan.

Međusobno normalne brojevne prave se nazivaju koordinatne ose. Horizontalna osa se naziva apscisna osa, označava se sa x pa se često naziva i x-osa. Vertikalna osa se naziva ordinatna osa, označava se sa y pa se često naziva i y-osa.

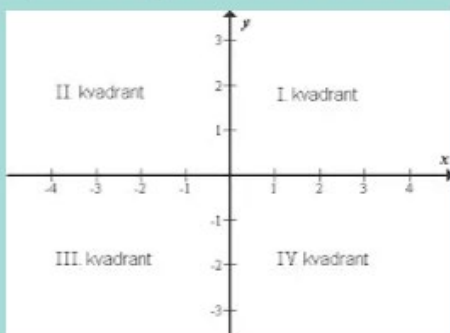
Koordinate su brojni ili uglovni elementi koji određuju položaj neke tačke u ravni ili prostoru. Zavisno od potrebe.

Made with PosterMyWays.com

KOORDINATNI SISTEM

U koordinatnom sistemu postoje 4 kvadranta :

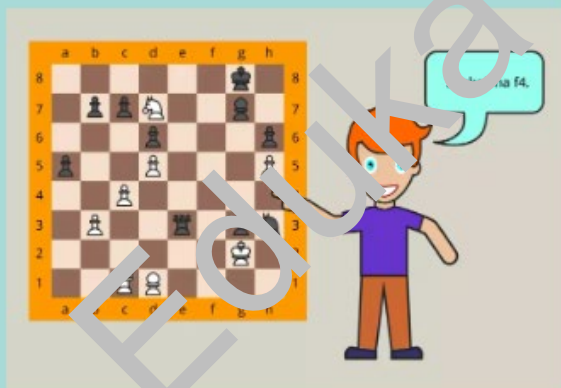

u prvom kvadrantu su i sa x i sa y ose pozitivne

u drugom kvadrantu su negativne a u y pozitivne

u trećem kvadrantu cifre o se su negativne

u četvrtom kvadrantu cifre u x osi su pozitivne a u y negativne

Sahovska tabla je primer jednog koordinatnog sistema

Декартов координати систем се користи у математици за једнозначно дефинисање положаја тачака у простору.

Карактеристика овог система је да су његове координатне осе међусобно нормалне.

Nikolina
Nikolic VI-1

Стварни свет путовања

ОШ „20. октобар”, Врбас

ПРИПРЕМА ЧАСА	
Школска година: 2022/2023.	Школа: Основна школа „20. октобар”, Врбас
Предмет:	Руски језик, Географија
Разред:	седми
Број часа:	6.
Наставна тема:	Российские просторы
Наставна јединица:	„Реальный мир путешествий или Стварни свет путовања”
Тип часа	комбиновани
Исходи часа	Ученик ће бити у стању да: – разуме говор на руском језику; – даје одговоре на руском језику; – нађе на карти Русије места о којима се говори; – користи својну лексику; – покаже одношља је научио; – доведе у везу квалитет живота становништва са природним (климатским) одликама; – препознаје облике рељефа, водне објекте (реке, језера) и живи свет карактеристичан за Сибир.
Образовни стандарди који се реализују у оквиру методске јединице:	
– ГЕ.2.1.3 – ГЕ.2.1.4.	– приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију.
Међупредметне компетенције	компетенција за учење, комуникационе способности, дигитална компетенција
Образовни циљ и задаци часа	усвајање географских појмова, разумевање руског говора, комуникација на задату тему

Васпитни циљ часа	Жеља да се што више сазна о различитим државама и местима, културама и народима, биљном и животињском свету Русије; развијање љубави према природи и просторствима Русије; развијање мишљења кроз повезивање различитих појмова из географије на два језика; развијање пажње и мотивације за учење; развијање љубави према географији и руском језику.
Облик рада	фронтални, индивидуални
Наставне методе	комуникативна, демонстративно-илустративна
Корелација са другим предметима	Географија, Српски језик
Активности наставника	<ul style="list-style-type: none"> – истиче циљ часа; – кратко излаже, објашњава, организује час, – представља презентацију у <i>Genially</i>, – презентује појмове путем презентације <i>Genially</i> на интерактивној табли; – подстиче ученике на дијалог, поставља питања, одговара на питања; – задаје ученицима задатке кроз квиз.
Активности ученика	<ul style="list-style-type: none"> – прате и слушају излагање наставника; – дискутују; – одговарају на питања; – раде задатке у квизу.
Наставна средства	интерактивна табла, лаптоп, пројектор, <i>Genially (interactive presentation, quiz)</i> , <i>Google Earth</i>
Напомена:	<p>Линк са сајта школе о одржаном огледном часу Руског језика и Географије: https://os20oktobarvrbas.com/ogledni-cas-iz-ruskog-jezika-i-geografije-10-10-2022-god/</p> <p>Линкови за приступ наставним интерактивним садржајима: https://view.genial.ly/633855de21d012001893dfea/presentation-memories-presentation https://view.genial.ly/6341900a9ab4bd0018c2f4b5/interactive-content-halloween-scape</p>
Предвиђена диференцијација задатака:	задата питања у квизу за основни, средњи и напредни ниво.

ТОК ЧАСА

Уводни део часа

Настава се разговор започет на претходном часу о путовању кроз Сибир. Пошто је тема веома интересантна за ученике овог узраста, не мора се инсистирати на томе да се разговор обавља искључиво на руском језику, већ подстаћи ученике да се максимално укључе и дају своје мишљење. Најактивније ученике похвалити и тако их мотивисати за даљи рад.

Главни део часа

Прелази се на презентацију *Реальный мир путешествий*. Наставник разговара са ученицима о томе воле ли да путују, како се све може путовати (којим превозним средствима), колика је разлика слушати и читати о неком месту и гледати фотографије и када се стварно посети то место. Подсећамо се текста о два брата, од којих један путује уз помоћ компјутера, а други ужива у правим путовањима. Серјожа креће на право путовање са својим братом. Дечаци путују великим моторним бродом дуж реке Јенисеј, која се налази у Сибиру. Серјожа први пут заиста ужива у свом путовању јер схвата колика је разлика између тога кад се чита о неком месту и када се заиста то место посети. Разговор са ученицима воде наставник руског језика и наставник географије, на руском и на српском језику.

Следи приказивање слајдова. Задржавамо се код сваког слајда и водимо дијалог на основу претходно стеченог знања из руског језика и географије.

На пример:

Как путешествуют Серёжа и Женя по России? На чём они ездили? Как вы думаете, может ли компьютер заменить реальный мир? Что вы узнали о реке Енисей? Что вы можете рассказать о маршруте от Красноярска до острова Диксон? А вы когда-нибудь путешествовали на теплоходе? А как вы путешествовали? Куда? С кем?

Какая страна Россия? Как называется столица России? Что вы знаете о Москве?

На овај начин кроз велики број приказа на интерактивној табли ученици се упознају са различитим појмовима из географије (градови, реке, становништво, биљни и животињски свет...) на српском и на руском језику.

Завршни део часа

Ученици на интерактивној табли раде квиз кроз који показују шта су научили на часу. Овде се поред усвајања културолошких и географских појмова појављују и појмови из граматике везани за лексику која је обрађена на тему „Сибирь”, нпр. Какогo рода слово Сибирь в русском языке? и тако се остварује корелација са граматиком српског језика.

У завршном делу ученици су навели позитивне коментаре о часу, односно о интерактивном начину понављања и утврђивања пређеног градива.

Ученици онлајн попуњавају кратке анкете о претходном часу, које су анонимне и које ће користити приликом евалуације часа.

Домаћи задатак

Ученици уз помоћ веб-алата *Genially* израђују дигиталне разгледнице о географским појмовима које су усвојили у оквиру наставне јединице „Стварни свет путовања”.

Eduka portal

Александра Јагодић, Александра Чолаковић Нинковић

Размножавање биљака. Мој дека је био трешња

ОШ „Миле Дубљевић”, Лајковац

Припрема за угледни час 23. 12. 2022.

Школа и разред	Основна школа „Миле Дубљевић”, Лајковац, ИО Бајевац, 6. разред
Наставнице	Александра Јагодић и Александра Чолаковић Нинковић
Наставни предмет	Биологија, Српски језик и књижевност
Наставна област	Јединство грађе и функције као основа живота; Књижевност
Наставна јединица	Размножавање биљака; „Мој дека је био трешња”
Тип часа	обрада и утврђивање
Облици рада	групни, фронтални и индивидуални
Наставне методе	вербално-текстуална, мозголошка, дијалогска, анализа, демонстрациона и илустративна, метода практичних радова, вртиљачка едукација, решавање проблема, у туђим ципелама, играње улога у анализи књижевног дела
Наставна средства	лаптоп, пројектор, радни листићи са задацима, делови цвета од папира (модел за склапање), грађа цвета са „прозорима”, „точак” животног циклуса (милк); слагалица о вегетативном размножавању, „плодови” и „цветови” трешње, стабло трешње, модлога и калем, природни материјал (луковица црног лука, кртола кромпира, ризом ђумбира, хербаријумски примерак столона код јагоде, пелцери собног цвећа), уџбеници биологије, роман „Мој дека је био трешња”, стикери, фломастери, табла, свеске ученика, читалачки дневници ученика, видео-материјал
Циљеви часа	Разумевање процеса размножавања и наслеђивања. Упознавање ученике са садржином романа. Оспособљавање ученике за читање, доживљавање, разумевање, тумачење и вредновање књижевноуметничког дела. Поступно и систематично оспособљавање ученике да препознају и решавају проблемску ситуацију у књижевном делу.

<p>Исходи</p>	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна улогу наследног материјала; дефинише појам размножавања; • разликује основне генетичке појмове – наслеђивање, родитељ, потомак, родословно стабло; разликује бесполно од полног размножавања код биљака; • демонстрира вегетативно размножавања калемљењем; примењује сазнања о грађи цвета за израду модела; • анализира предности и недостатке бесполног и полног размножавања; графички приказује сродничке односе; • доводи у везу генотип и фенотип (гени и особине); сиистематизује знања о индивидуалној варијабилности потомака; • одреди предачке односе изнад четве колоне; процени значај опрашивања за еволуцију цветница; • преприча садржину романа; • има емпатију за дечака који има проблем; • препозна проблемске ситуације из романа; • нађе решење за проблем.
<p>Начин провере остварености исхода</p>	<p>Рекапитулација и само-евалуација остварује се као провера остварености исхода кроз: процену ангажовања на часу, вредновање израде задатака, вредновање и процену успешности израде практичних задатака, вредновање израду домаћег задатка.</p>
<p>Стандарди</p>	<p>И.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се одвијају на нивоу организма.</p> <p>БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси.</p> <p>БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека.</p> <p>БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције.</p> <p>БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања.</p> <p>БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполног размножавања.</p> <p>БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота.</p> <p>ББИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима.</p> <p>БИ.3.3.3. зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији.</p>

Стандарди	<p>CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела.</p> <p>CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...</p> <p>CJ.1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела.</p> <p>CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања.</p> <p>CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела.</p> <p>CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним делима.</p> <p>CJ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилогу некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту.</p> <p>CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело.</p> <p>CJ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га обрађује.</p>
Међупредметне компетенције	<p>компетенција за целовитно учење; комуникација; сарадња; компетенција за рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; естетска компетенција</p>
Кључни појмови	<p>наследство, родослов, полно и бесполно размножавање, цвет, опрашивање, оплођење, вегетативно размножавање, калемљење; роман, „Мој дека је био трешња”, породични односи</p>
Корелација	<p>Српски језик и књижевност и Биологија Музичка култура, Ликовна култура, Математика</p>
Активност наставника	<p>Координирају радом на часу, прате и вреднују рад и понашање ученика, помажу ученицима, похваљују, мотивишу ученике на рад.</p>
Активности ученика	<p>Одговарају на питања, прате излагање других ученика, постављају питања, вежбају и решавају задатке, презентују резултате свог рада, попуњавају евалуационе листиће.</p>
Литература за наставнике	<p>Гордана Субаков Симић, Марина Дрндарски, <i>Биологија 6, уџбеник за шести разред основне школе</i> (1. део), Логос, Београд, 2019.</p> <p>Гордана Субаков Симић, Марина Дрндарски, <i>Биологија 5, уџбеник за пети разред основне школе</i> (2. део), Логос, Београд, 2018.</p>

Литература за наставнике	<p>Весна Сурчински Миковиловић, Тања Станојевић, <i>Биологија, уџбеник за петти разред основне школе</i>, Бигз, Београд, 2011.</p> <p>Тијана Прибићевић, Томка Миљановић, Весна Миливојевић, <i>Биологија за 5. разред основне школе</i>, Герундијум, 2013.</p> <p>Извори са интернета</p> <p>Анђела Нанети, <i>Мој дека је био тирешња</i>, Креативни центар, Београд, 2016.</p> <p>Иво Тартаља, <i>Теорија књижевности</i>, Завод за уџбенике, Београд, 2013.</p> <p>Наташа Кљајић, „Могућности примене књижевних теорија у наставном читању изборне лектире у основној школи на примеру примене педагогије у обради романа <i>Мој дека је био тирешња</i> Анђеле Нанети”, <i>Имплементација иновација образовању и васпитању – изазови и идеје</i>, Учитељски факултет, Београд, 2015.</p> <p>Павле Ђосић и сар., <i>Речник синонима</i>, Корнет, Београд, 2008.</p>
Литература за ученике	<p>Гордана Субаков Симић, Марина Дрндарски, <i>Биологија 6, уџбеник за шестти разред основне школе</i> (1. део), Логос, Београд, 2019.</p> <p>Зона Мркаљ, Марица Несторовић, <i>Извор, читанка за шестти разред основне школе</i>, Klett, Београд, 2019.</p> <p>Анђела Нанети, <i>Мој дека је био тирешња</i>, Креативни центар, Београд, 2016.</p>

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

- **Уводни део часа** – око 10 минута: уводна мотивација и истицање циља часа
- **Главни део часа** – око 70 минута: истраживачки рад (рад у групи и презентовање резултата)
- **Завршни део часа** – око 10 минута: рекапитулација наставног садржаја и инструкције за домаћи задатак, евалуација

ТОК ЧАСА

🕒 Уводни део часа

С обзиром на то да увек треба уважити искуство које ученици имају, час ћемо почети питањем да се ученици подсети једне ситуације коју ће нам укратко испричати, а тиче се значаја породице. Помажемо потпитањима. За ово нам је потребно до три минута.

Након тога најављујемо да ће имати прилику да упознају дечака који са њима жели да подели свој проблем, те да морају бити пажљиви и

концентрисани на његов проблем. У учионицу стиже писмо (Прилог 1) од главног јунака. Ученицима је скренута пажња да прате шта дечак говори и да запишу оно што им се учини најбитнијим у његовом излагању, а тиче се теме којом смо започели час –породични односи. Овај део часа траје три минута.

Када се читање писма заврши, следи психолошка пауза.

Ученици су унапред подељени у три групе. Након психолошке паузе свака група добија задатке кроз које ће развити модел о давању повратне информације. Ученици на основу задатака треба да препознају своје место за рад које је сценографски припремљено.

Следи истицање циља двочаса.

🕒 Главни део часа

Рад у групама на решавању задатака који је програман видео-материјалом.

Док ученици раде, наставнице су ту да помажу, објасне групе, пружају и техничку помоћ и решења у реализацији. Такође, наставнице усмеравају ђаке, поготово у оном делу који се тиче 2. и 3. фазе како би ученици правилно описали понашање и ефекте. Ученици приводе крају свој рад.

Најављујемо да ће извештавање бити на следећем часу и да се групе договоре о представницима/извештачима.

За ову активност предвиђено је око 34 минута. Задаци сваке групе дати су у Прилогу 2 (биологија) и Прилогу 3 (српски језик и књижевност).

Након што су ученици на претходном часу дали своја идејна решења прошавши кроз све фазе модела о давању повратних информација, други школски час намењен је њиховом извештавању. Свака група имаће по 12 минута да извештава о свом раду. Унутар тих 12 минута они могу да поделе време онако как њима одговара, али тако да планирају и нешто времена за питања, сугестије и предлоге посматрача из других група. Ученици извештавају о резултатима свог рада најпре за предмет Српски језик и књижевност, а након тога и за Биологију. Док представљају резултате о бесполном размножавању, један од ученика демонстрира и практично извођење калемљења. Свака група решава и дигиталне задатке у апликацији <https://learningapps.org/myapps.php>. Ученици из групе која има полно размножавање каче „цветове” на трешњу, док група породица качи „плодове” са именима предака на дрво трешње.

За ову активност предвиђено је око 36 минута.

🕒 Завршни део часа

На крају другог часа, после извештавања, ученици извлаче бонус задатке за рад код куће (Прилог 4). Следе инструкције за израду домаћег задатка.

Након тога врши се заједничка евалуација. Ученици ће изабрати емотикон који показује како су се осећали током рада на часу. Одговоре лепе на картон за евалуацију (Прилог 5).

Eduka portal

Наташа Митровић, Ана Јерemiћ

Вода и живи свет. Грађење речи: И кад се вода излије, у реч се прелије

ОШ „IV краљевачки батаљон”, Краљево

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС	
Школа	ОШ „IV краљевачки батаљон”, Краљево
Наставни предмет	Српски језик и књижевност, Биологија
Разред	шести (одељења б ₂ и б ₆)
Датум и место реализације	22. 3. 2023. године, амфитеатар
Наставнице	Наташа Митровић и Ана Јерemiћ
Наставна област	Грађење речи Вода и живи свет
Наставна јединица	Вода и живи свет Грађење речи: И кад се вода излије, у реч се прелије (сараднички, углавном час – интегративна настава: два часа)
Тип часа	утоврђивање, обрада
Циљ часа	<p>Утоврђивање знања из области о грађењу речи одређењем лексичког фонда речима из деривационог језгра лексеме вода и развијање компетенције ученика за самосталан истраживачки рад уз коришћење речника и дигиталних извора у ПДФ формату. Оснаживање когнитивних способности ученика да повезују научно градиво из различитих предмета и примене га у стварању конкретних продуката рада.</p> <p>Подизање свести о значају воде, односно развој еколошке свести за очување природних ресурса.</p> <p>Упознавање са различитим врстама организама који су размножавањем и начином исхране везани за водене екосистеме, а који у свом називу садрже реч вода, и упознавање са адаптацијама и начином живота тих организама.</p>

<p>Очекивани исходи на крају часа</p>	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <p>Српски језик и књижевност – разликује начине грађења речи: извођење, слагање, префиксацију;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочи корен речи, творбену основу, суфиксе и префиксе у речима из деривационог гнезда вода; – гради нове речи од речи вода; – разликује синониме и антониме речи вода; – самостално тумачи изреке о води; – разуме да продуктивност речи вода у српском (енглеском и немачком) језику потврђује значај воде и да свесно утиче на развој школске свести; – богати свој лексички фонд. <p>Биологија</p> <ul style="list-style-type: none"> – именује врсте које су равнотежом и исхраном везане за воду; – наводи адаптације организма за живот у води; – анализира и упоређује различите водене организме и начине адаптације.
<p>Облици рада</p>	<p>фронтални, индивидуални, рад у групи или пару</p>
<p>Наставне методе</p>	<p>монолошка, дијалошка, истраживачка, кооперативна метода, метода приказивања и запажања, диференцијална метода (у подели задатака ученицима), метода повезивања, компаративна (грађење речи у другим језицима), метода руковођењем самосталним радом ученика (израда задатака – истраживање), метода учења путем решавања проблема, примена основних игара (квиз), ИКТ метода</p>
<p>Међупредметна повезаност</p>	<p>Српски језик – грађење речи (просте и творенице – изведене, сложенице), синоними и антоними; кратке народне умотворине (изреке, брзалице); Биологија – вода извор живота, живи свет (биљке и животиње); Историја – словенска митологија; Географија – мапа (распрострањеност насеља у чијем називу је реч вода; одлике рељефа); Енглески и Немачки језик – грађење речи на примеру речи <i>water/wasser</i>.</p>
<p>Међупредметне компетенције</p>	<p>компетенције за учење, комуникација, сарадња, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, одговорно учешће у демократском друштву, дигитална компетенција, предузетништво</p>

Планирани продукт рада	Израда штампане брошуре о води (вода – извор живота, биљни и животињски свет чији назив упућује на то да су развићем и исхраном везани за воду, <i>Kad se voda izlije, u rec se њрелије</i> : реч вода у словенској митологији; распрострањеност речи вода у називима насељених места и презимена у Србији; Речник породице вода: савременици и преци; квиз: синоними, антоними, извођење речи, тумачење застарелих речи, брзалице, изреке.
Наставна средства	речници, стручна литература (историја, географија), презентације ППТ (илустрације, фотографије, нема карта Србије, рецитал брзалице), наставни листићи; рачунар, пројектор
Литература за ученике	Слађана Савовић, Јелена Срдић, Драгана Пећез Иљукић, Граматика за шести разред основне школе <i>Дар речи</i> , Нови Логос, Београд, 2019. Митар Пешикан, Јован Јерковић, Милош Пижурица, <i>Правоиѝ српскога језика</i> , Матица српска, Нови Сад, 2011. Ненад Гајић, <i>Словенска митологија</i> , Лагуна, Београд, 2011. Др Гордана Суданов Симић, Марина Дрндарски, <i>Биологија, уџбеник за 6. разред основне школе</i> , Нови Логос, Београд, 2019. Милица Марковић, Ива Лакић, Невена Кузмановић, Катарина Зеленић, <i>Биологија, уџбеник за 6. разред основне школе</i> , Школско знање, Београд, 2019.
Литература за наставника	Милица Николић, <i>Методика наставе српског језика и књижевности</i> , Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992. Бранислав Илић, <i>Српски језик и књижевност у наставној теорији и љракси</i> , Прометеј, Нови Сад, 1997. Васа Пелагић, <i>Пелагићев народни учитељ</i> , Даламбер, 2011. Иван Мартић, <i>Човек и лековито биље</i> , Школска књига, Загреб, 2003.
Активности ученика	слушају, одговарају на питања, самостално раде задатке, истражују, образлажу, објашњавају урађено, дискутују, договарају се, повезују, изводе закључке, сарађују, процењују свој рад и рад вршњака
Активности наставника	објашњава, подстиче, поставља питања, показује, упућује, усмерава, координира рад ученика, помаже, слуша, коригује, храбри, похваљује, даје повратне информације

Истраживачки задаци

1. **Корелација са Биологијом.** Ученици су добили задатак да пронађу биљке и животиње у чијем називу је корен речи вода.
2. **Корелација са Историјом.** Ученици треба да пронађу речи из словенске митологије у чијем се корену налази реч вода (водењак, водени дух, водарице; лековите воде). Истакнуто је да треба направити кратку презентацију са акцентом на речи, њеном значењу (а не на препричавању мита), која је прегледна и има мало текста. Треба поставити и слике митских бића која се помињу. Извор је *Словенска митологија* Ненада Гајића.
3. **Корелација са Географијом.** Дат је задатак групи ученика да на интернету претраже спискове насељених места у нашој земљи тако што ће сваки члан групе у одређеним окрузима потражити назив насељених места у коме је садржана и реч вода. Треба истражити и како је изабрано место добило име (уколико постоје подаци). На немој карти Србије треба означити локацију ових места, а приликом презентациј су десивно показивати једно по једно име насеља како би се видело колика је учесталост речи вода у називима насељених места.
Извор: Списак насељених места у Србији <https://sr.wikipedia.org>
4. **Израда лексичког језгра вода.** Овај мали речник треба да садржи речи које се користе у савременом језику и речи које су непознате или мање познате савременим говорницама српског језика.
Наслов: *Породица речи вода*. У поднаслову *Савременици* ученици ће навести изабране речи из *Речника српског језика* Матице српске (2011) у ПДФ-у на сајту <https://archive.org/details/recnik-srpskoga-jezika> које имају у свом лексичком фонду, а у поднаслову *Преци* навешће речи које су им непознате а чије значење је послужило њихову пажњу. Речи су сложене по азбучном реду и наведене као и у речнику.
5. **Брзалице.** Ученици мишљају брзалице користећи мање познате изведенице и сложене од речи вода, као на пример: *Водоноша и водарица водарица вода носе у време безводности*.
6. **Изреци о води.** Ученици наводе најлепше/најприсутније у говору народне изреке о води, као на пример: *Чува га као мало воде на главу*.
7. **Корелација са Енглеским и Немачким језиком.** Пронаћи речи из енглеског језика у чијој основи је реч **water** (вода) и немачког језика у чијој основи је реч **wasser** (вода), а које су из познатог лексичког фонда ученика шестог разреда и одредити какве су по постанку (уз подршку наставника енглеског/немачког језика уколико је потребно).

ТОК ЧАСА

🕒 УВОДНИ ДЕО ЧАСА

Вода и живи свет

Група ученика објасниће значај воде за живи свет и за човека користећи презентацију.

Упознаће одељење са биљним и животињским врстама у чијем корену се налази реч вода, а које су својим активностима, начином исхране и размножавањем везани за воду, и са биљним врстама које захтевају присуство веће количине воде да би расле и развијале се. Ученици треба да уоче да је у самом називу врсте дат и опис те врсте, из назива врсте могу уочити и неку од њених особина. Све наведене врсте садрже у називу реч вода јер је вода саставни део сваког живог бића и сваке ћелије и једноћелијских и вишећелијских организама. Кроз фотографије ученици ће се упознати са одликама: водарице, воденике, водопије, газиводе, водомара, водењаче, подводнице.

Казивање о води (песма у прози)

Ученик 1: Вода је пара, вода је лед.

Ученик 2: Воде теку...

Вода гргољи, чује се њен хук!

Ученик 1: Вода је у ваздуху, у киши и у земљи;
у биљци, животињи, човеку, мени и теби.

Ученик 2: Вода је извор живота.

Вода је стихија.

Ученик 1: Вода је прошлост и будућност – док има воде, има и нас!

Ученик 2 (најава): **Кад се вода излије, у реч се прелије...**

Ученик 1: Вода је у речи. Вода је у словенском миту.

⌚ ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Ученици се упознају са значајем воде и са распрострањеношћу твореница од речи вода.

Активност 1. Након казивања о води, најављена је наставна јединица **Творба речи: Кад се вода излије, у реч се прелије.** Задужени ученици извештавају о речима које садрже реч вода у словенској митологији.

Активност 2. Након емисије Републике Србије задужена група ученика, након прикупљања података, учртал је топониме, творенице од речи вода, и излаже резултате овога истраживања. Изводи се закључак да је реч вода продуктивна (има пуно твореница).

Активност 3. Наставник наводи презимена и ученици одређују какве су речи по пореклу (фронтално): Воденичар, Воденичаревић, Водоплав, Газивода, Водогас, Попивода.

Активност 4. Ученици дају основно значење речи вода и наводе творенице из породице речи вода, најпре савремене, а затим застареле речи и њихова значења.

Активност 5. КВИЗ

Утврђивање знања:

- семантика речи: синоними, антоними;
- грађење речи: извођење, слагање, префиксација;
- називи биљака и животиња који су условљени близином вода;
- говорна култура: брзалице, изреке.

Ученици су подељени у шест група са по пет ученика. Представник групе извлачи коверат са задацима који се решавају један по један. Након израде сваког задатка, решења се дају жирију у коме је шест чланова и сваки члан проверава и сабира резултате једне групе. Предметни наставник даје повратну информацију, тачне одговоре, помоћу презентације ППТ након израде сваког задатка.

1. задатак (све групе раде исти)

Повежи реч са речју сличног/истог значења:

водомер
водокрштење
вододржљив
водоказ
водоотпоран
водоосвећење
вододелница

2. задатак (све групе раде исти)

Напиши реч супротног значења (са кореном речи вода) до наведених речи:

водоскок _____
водостај _____
водица _____
узводно _____
водомрзац _____

3. задатак (по две групе раде исти задатак)

Дате речи са кореном речи вода у основној разврстај на сложенице/изведенице/речи са префиксом:

наводњавати	воденик	водоник
слатководни	навод-	водоравно
водењак	водостање	воденица
водоторак	водорица	низводни
подводни	водоградња	безводан

4. задатак (све групе раде исти)

Повежи дате појмове тако што ћеш дописати одговарајуће слово на линију:

А – водопија	_____	ИНСЕКТ
Б – газиводе	_____	БИЉКА
В – водомар	_____	ПТИЦА
Г – подводница		
Д – воденика		

5. задатак (свака група има свој задатак)

На основу описа врсте утврди о којој врсти је реч:

I Биљка која брзо расте, има сочно стабло испуњено водом, цветови су са по пет латица различитих боја, захтева много светлости. _____

- II** Неотровна врста; глава јој је заобљена, а иза главе је мрља у облику полумесеца; дуга је до 1,5 м и добро плива. Има два назива, а један је исти као име вила које живе покрај вода. _____
- III** Настањују мирне воде; ноге су им дугачке и витке, што омогућава да се њихова тежина тела распореди на велику површину. Захваљујући водоодбојним длачицама на крајевима другог и трећег пара ногу, могу да се крећу по површини воде, а да при томе не потону. _____
- IV** Лети брзо, право и ниско мало изнад површине воде. Живи уз бистре, споре токове и реке са бујном вегетацијом. Индикатор је чистих вода. _____
- V** Биљка плавих цветова која се користи у народној медицини због својих лековитих својстава. Расте крај путева, на запуштеним местима, на ливадама, пољима и другде као коров. _____
- VI** Плод се користи као суд, те одатле и други назив су, овњача. Тежина плода је до 500 грама и суши се до 6 месеци, а осушени плодови ове врсте тикве могу се резбарити или осликати. _____

6. задатак

Представник групе изговара **брзалица**, а жи и оцењује културу говора.

- Водоноша и водарица водопији воду и се у време безводности.
- Окреће се воденички точкас воденице поточаре старог воденичара и воденичарке.
- На Водице вредни, освећени водичар носи водицу за водоосвећење.
- Воду воле воденица, водарица, водњикава водењача, подводњак и подводница.

7. задатак (свака група има свој задатак)

Објасни значење речи:

I водоцрпилиште;	II водотисак;	III водогревни;
IV водањина;	V водораван;	VI водоплавност.

8. задатак (свака група има свој задатак)

Напиши тражену реч на основу наведеног значења и врсте речи и рода:

- I** придев, мушки род, значење: *који је од воде, који садржи воду;*
- II** придев, мушки род, значење: *који има у себи сувише воде, њун воде;*
- III** именица, женски род, значење: *особина, стање онога што је водњикаво;*
- IV** придев, мушки род, значење: *који живи и у води и на којну;*
- V** именица, женски род, дем. и хип. од *водица;*
- VI** именица, женски род, дем. од *воденица.*

9. задатак (свака група има свој задатак)

Објасни значење изрека:

- I Тиха вода брег рони.
- II Наводити воду на нечију воденицу.
- III Воду решетом захватати.
- IV Превести жедна преко воде.
- V Држи воду док мајстори оду.
- VI Налазити се између ватре и воде.

Сумирање резултата и проглашење победничке групе уз извођење закључака о присутности речи вода у различитим облицима.

🕒 ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА

Активност 6. Ученици праве корелацију у грађењу речи у страним језицима на примеру речи вода: речи из енглеског језика у чијој основи је реч *water* (вода)/ немачког језика у чијој основи је реч *Wasser* (вода) које су део лексичког фонда ученика шестог разреда.

Активност 7. Евалуација часа од стране ученика
ПРОЦЕНА ЧАСА ОД СТРАНЕ УЧЕНИКА

Тврдње	Наведене тврдње су		
	НЕТАЧНЕ	ДЕЛИМИЧНО ТАЧНЕ	ТАЧНЕ
Пробуђена ми је свест о значају воде и о њеној доминацији у природи и у речима нашег језика.			
Обогатио/обогатила сам свој речник твореницама од речи вода.			
Утврдио/утврдила сам грађење речи.			
Стекао/стекла сам нова сазнања о значају коришћења речника српског језика.			

Анализом евалуационих листића закључено је да највећи број ученика сматра да им је овај интегративни двочас у већој мери или делимично пробудио свест о значају воде и о њеној доминацији у природи и у речима нашег језика, а потом и помогао да утврде грађење речи и обогате свој речник твореницама од речи вода. Потврђено је и да је мањи број ученика стекао нова сазнања о значају коришћења речника српског језика, што је и очекивано. Ова знања стекли су ученици који су се бавили конкретним истраживачким радом – прикупљањем речи из *Речника српскога језика* Матице српске.

Европски дан језика

ОШ „Милија Ракић”, Цероваци, Смедеревска Паланка

Наставна тема	Европски дан језика
Време реализације	26. 9. 2022.
Циљ	Развијање толеранције и интересовања за изучавање других култура и народа.
Исходи	<ul style="list-style-type: none">– ученици знају основне принципе правилне манипулације храном;– ученици знају који су типични специјалитети из Србије, Немачке и Енглеске;– ученици примењују стечено знање из језика кроз интерактивне игре и примењују у пракси;– ученици знају да наглаве и разликују заставе ових земаља;– слушају и препознају химне и традиционалне песме из Србије, Немачке и Енглеске и знају да препознају сродне инструменте.
Предмети	Српски језик и књижевност (и драмска секција), Енглески језик, Немачки језик, Биологија, Ликовна култура и музичка култура
Разреди	I, II, III, VI, VII, VIII
Реализатори	Марија Ристивојевић, професорка Српског језика и књижевности и библиотекарка – координаторка пројекта Весна Аруновић, професорка Енглеског језика Вања Бошковић, професорка Немачког језика Јелена Зубац, професорка Биологије Милена Петровић, наставница Музичке културе Адријана Живановић, професорка разредне наставе
Тип часа	комбиновани кроз тематски дан
Методе рада	методе откривања, метода разумевања прочитаног, метода писаних радова, илустративна метода, метода практичних радова
Облици рада	фронтални, групни
Евалуација / продукти	фотографије са часова, постери, специјалитети и књига рецепата

Планиране активности ученика:	Прикупљају рецепте традиционалних српских, немачких и енглеских јела, пишу и преводе рецепте са српског на енглески и немачки језик, проналазе фотографије, праве постере, заставе и паное и припремају специјалитете у сарадњи са родитељима.
Планиране активности наставника:	Дају инструкције, надгледају, проверавају, коригују грешке, мотивишу, организују, упућују и помажу.
Литература:	Светлана Слијепчевић Бјеливук, Наташа Станковић Шошо, Бошко Сувајцић, <i>Језичко блато, драматичка српског језика за седми разред основне школе</i> , Нови Логос. Ђорђе Мота, Весна Николовски, <i>Magnet Neu 2, немачки језик за шести разред основне школе</i> , Клет. Божидар Никић, <i>Over the Moon 6, енглески језик за шести разред основне школе, шести јосини ученици</i> , Едука. Александра Паладин, Драгана Михајловић Бокан, <i>Музичка култура</i> , Нови Логос. Горан Корићанац, Мартина Јуришић, Данијела Радивојевић, Драгана Јелић, <i>Биологија 8</i> , Клет.

Ток пројекта

Увод у пројекат	<p>И ове године Европски дан језика обележен је 26. септембра, као тематски дан. На састанку актива Језик и комуникација договорено је да се овај значајан дан реализује у сарадњи са родитељима, пријатељима школе, предшколском установом, помоћним радницима, свим запосленима у школи и, наравно, ђацима, који су носиоци активности. Договорено је да се истраже који су то национални специјалитети из Србије, Енглеске и Немачке. Требало би да издвоје неколико рецепата да се напишу и на страним језицима (немачком и енглеском) и на српском језику. На часовима ће детаљно бити анализирани рецепти, кроз разговор, дискусију, интерактивне игре итд. Поједини родитељи су написали рецепте и на руском и француском језику.</p> <p>По договору, у сарадњи са предметним наставницама, ђацима и родитељима, одабрани су рецепти и направљен је план, тј. ученици подељени на три групе, како ће презентовати рецепте и направити јела.</p> <p>Приликом самог обележавања Европског дана језика направит ćemo три штанда на којима ће бити показане три кухиње: српска, енглеска и немачка. На паноема ће бити истакнути рецепти, а на штандовима национални специјалитети.</p> <p>Неколико дана раније, ученици 8. разреда са наставницом Српског језика написали су плакат (постер), као уводну активност, којим позивамо све заинтересоване да нам се придруже.</p> <p>https://drive.google.com/file/d/1cynSN8JBuVA6HW-63rV3KaCZ_Oa_XoTA/view?usp=drive_link</p>
-----------------	--

Главни део

Продужени боравак. И ученици из продуженог боравка дали су свој мали допринос овој манифестацији тако што су направили и обојили заставе ових земаља. Док су правили заставе, слушали су химне Србије, Енглеске и Немачке. <https://www.facebook.com/photo/?fbid=186693377188431&set=a.186693147188454>

Биологија

На часу Биологије ученици су упознати са основним принципима правилне манипулације храном (адекватном термичком обрадом, условима чувања, сепарацијом – како чувати одвојено сирову од готове, термички обрађене хране). Поновљена су правила о хигијенској манипулацији храном „од продавнице до трпезе”. Посебан део часа посвећен је правој исхрани и како би требало распоредити и одборан дневни унос намирница.

https://drive.google.com/file/d/1dftrPc3BbcnWC2A-uHdXzUYunU4UCs/view?usp=drive_link

Српски језик и књижевност

Циљ часа: проширивање знања о традиционалној српској трпези, богаћење лексичког фонда и савлавање правописних и граматичких правила.

Након израде постера (као једне активности, неколико дана раније), на часу Српског језика и књижевности ученици и наставница Марија Ристић Јевић говорили су о традиционалној српској трпези. Ученици су добили припремни задатак да истраже који су наши национални специјалитети и да запишу рецепте. Заједно са родитељима, код куће су припремили и донели рецепте за: јвар, српску погачу, проју, кајмак, ванилице, пасуљ, сарму итд. Анализирани су рецепти (како се пишу мерење, јединице, које врсте речи су заступљене, које глаголе најчешће користимо у писању рецепата итд.). Ученици су дошли до закључка да у рецептима има највише инфинитива и императива (**додати** две кашике шећера, **сипати** 100 мл воде, **умешати** чврсто, **испечи** у рерни итд.). Рецепти садрже углавном једничке именице и то у генитиву (**додати** две кашике **шећера**, **сипати** 100 мл **воде**). На самом штанду изложена су поменута јела, уз домаће сокове. На паное смо залепили рецепте.

На часу су ученици одиграли и квиз „Правопис и храна” и проверили знање из правописа и граматике. <https://wordwall.net/hr/resource/58101457>

Енглески језик

На часу Енглеског језика наставница Весна Аруновић показала је ученицима неколико презентација на којима су типична енглеска јела и, наравно, чај. Циљ часа је проширивање

<p>Главни део</p>	<p>вокабулара на тему оспособљавање ученика да преведу рецепте са српског на енглески језик. Ученици су урадили припремни задатак и донели рецепте, па су заједно са наставницом преводили рецепте на српски језик. Највише интересовања је било за чизкејк и неке његове варијанте. Ученици су активно учествовали на часу, постављали питања у вези с рецептима и одговарали на њих (који су састојци, како се прави итд.).</p> <p>https://docs.google.com/presentation/d/1uPqPml3fSawVA8nMyIv7pubn1eNuT89g/edit?usp=drive_link&ouid=103918701586303044027&rtopf=true&sd=true</p> <p>Немачки језик</p> <p>Вања Бошковић, наставница Немачког језика, у циљу обнављања и утврђивања вокабулара на тему храна и пиће из Немачке, припремила је активности за ученике 6. и 7. разреда.</p> <p>У уводном делу часа рекла је ученицима да свака из Беришта више воли да једе. Понудила им је два десерта из Немачке <i>Apfelkuchen mit Schlagsahne</i> (колач с јабукама и шлагом) и <i>Ein kalter Hund</i> (колач са кексом, чоколадом и кокосом). На основу њиховог избора, поделила је ученике у две групе. У средишњем делу свака група је добила задатак да напише што више речи које их асоцирају на тему. Наставница им је објаснила да то могу да буду речи које означавају храну и пиће. Ученици су се договарали и потрудили да напишу што више речи; на крају ове активности свака група је прочитала речи које су заједно смислили. У овој игри ученици 6. разреда су се сетили више речи на ову тему и добили 15 поена јер су толико речи и написали. Наставница је затим пустила презентацију на којој је био квиз „Колико добро познајеш храну и пиће из Немачке?”. Сви задаци су били задаци вишеструког избора, који захтевају да ученици изаберу један или више пожељних одговора. Победу су у овој игри однели ученици 7. разреда. На крају часа ученици су добили задатак да симулирају ситуацију у неком ресторану: да наруче јело или пиће и да питају за цену. И једна и друга група успешно су урадиле овај задатак. Наставница је дала ученицима стикере да напишу своје утиске са овог часа. Свим ученицима се свидео овај час и пожелели су да имају што више оваквих часова у току школске године. Наставница је све ученике наградила срећним „смајлијем” у дневнику. Квиз:</p> <p>https://docs.google.com/presentation/d/1W2XsRVCzU_ykt1DPrafdfPyb-3qNv5Vge/edit?usp=drive_link&ouid=103918701586303044027&rtopf=true&sd=true</p> <p>Музичка култура</p> <p>Упознавање ученика са традиционалном ношњом, химнама и музиком из Србије, Немачке и Енглеске. Све време током тематског дана присутни су слушали музику из ових земаља и на крају су одиграли српско коло.</p> <p>https://www.facebook.com/100075433093580/videos/a.186693147188454/463488195842261</p>
-------------------	---

Главни део	<p>Део музике коју су ученици слушали: https://www.youtube.com/watch?v=43HMdaqpcSw „Играле се делије”, „Птице се враћају” https://youtu.be/rkYcWnfk0gI, народна песма „Мјау, мјау” из уџбеника <i>Савремена школа за хармонику</i> https://youtu.be/ykG9di55GWQ и „Bach Partita 2 Gigue” https://youtu.be/Y3B92M2x8ZY.</p> <p>На штандовима српске, енглеске и немачке кухиње ученици, наставници, родитељи и помоћно особље у школи дегустирали су традиционална јела из ових земаља, оценили која је кухиња најбоља, најкукуснија и најбогатија и разменили рецепте. Највећи број гласова добила је српска кухиња, али је велико интересовање владало за поједине рецепте из других кухиња.</p>
Завршни део	<p>У завршном делу овог тематског дана ученици, чланови драмске секције, одиграли су скуп „Само сањај Лаза и спасава” по тексту и у режији Марије Ристивојевић наставнице Српског језика. https://www.youtube.com/watch?v=hwig-xoJceE</p>
<p>Евалуација. Финални продукт је израђен у Букрејтору под називом „Кувамо заједно”. https://read.bookcreator.com/qm4gm5SXBk4IEhPpjmt33xFTFzp44clBLJOqzL-em9g/lZNgROe5Tb0nflpp1_C3xig</p>	

Eduka portal

Писање великог слова у вишечланим географским називима

ОШ „20. октобар”, Врбас

Наставна јединица	Писање великог слова у вишечланим географским називима
Школа и место	ОШ „20. октобар”, Врбас
Разред	пети
Наставнице	Далиборка Љешевић, проф. српског језика и књижевности, Вукосава Доби, проф. географије
Наставна област, врста (тип) часа	Језик, утврђивање
Облици рада	фронтални, групни, индивидуални
Наставне методе	дијалогска, текстовна, илустративна-демонстративна
Наставна средства	наставни листић, „табела” табла, пројектор, лаптоп, веб-алат <i>genially, Kahoot</i>
Циљ часа	Оспособљавање ученика за правилно писање великог слова у вишечланим географским називима.
Исходи	– Ученик је у стању да доследно примењује правописну норму у употреби великог слова. – Наставницима покаже значај учења географије у свакодневни живот човека. – Показе географска знања о свету са историјским развојем људског друштва.
Стандарди	СЈ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева. СЈ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму.
Активности наставника	– Мотивишу ученике за рад. – Помажу када је то неопходно. – Наставнице постављају неколико кратких питања да провере општу информисаност ученика.
Активности ученика	– Слушају наставнице и прате њихова упутства. – Посматрају, уочавају и самостално закључују.
Међупредметне компетенције и корелације	компетенција за учење, сарадња, решавање проблема, рад с подацима и информацијама, дигитална компетенција, географија

Литература за наставнике	<p>Милорад Дешић, <i>Правилно српској језика</i> (школско издање), Klett, Београд, 2015.</p> <p>Весна Ломпар, <i>Граматиџка 5</i>, Klett, Београд, 2018.</p> <p>Весна Ломпар, Зорица Несторовић, <i>Рагна свеска 5</i>, Klett, Београд, 2018.</p> <p>Е уџбеник</p>
Напомена:	<p>Линкови за приступ наставним интерактивним садржајима</p> <p>https://view.genial.ly/61bcb26b7480ff0e2f334353/interactive-image-gramaticchki-pravilno-pisae-toponima</p> <p>https://view.genial.ly/61bdeb68e6cbe90e3841e4c5/interactive-content-vrbas</p> <p>Линк са сајта школе о одржаном огледном часу Географије и Српског језика:</p> <p>https://os20oktobarvrbas.com/ogledni-cas-na-temu-iz-ovopis-pisanje-toponima-22-12-2022-god/</p>

🕒 Уводни део часа:

- Час почиње излагањем наставница којим се постиже циљ часа.
- Обавештавају ученике о начину извођења часа, наглашавајући присутност интерактивних садржаја.
- Наводе, објашњавају, дефинишу и повезују на „паметној” табли појмове везане за наставну јединицу уз помоћ интерактивних садржаја.

Ученике мотивисати за рад рашчињавањем Језичке мозгалице број 1 (Рагна свеска 5, стр. 99):

Миша је први пут кренуо у село код баке. Идући тако путем, наиђе на раскрсницу са два пута. На једном је писало Црна Река и показивао је лево, а на другом Црна река и показивао је десно. Миша се мало замислио, а затим се направио у десном правцу. Убрзо је стигао код баке. Да ли је Миша скренуо лево или десно?

🕒 Главни део часа:

Подсетићемо се правила о писању великог слова у географским називима:

Називи држава, градова и села пишу се великим почетним словом. Ако се назив састоји од више речи, свака реч се пише великим почетним словом (Република Србија, Сједињене Америчке Државе, Нови Сад, Савино Село, Бачко Добро Поље...).

Називи планина, река, језера, мора и океана пишу се великим почетним словом. Ако назив има више речи, само прва реч се пише великим почетним словом (Копаоник, Тара, Палићко језеро, Јадранско море, Атлантски океан, Северни ледени океан, Фрушка гора, Стара планина, Црна река...).

Ако се у оквиру назива налази нека властита именица, и она се пише великим почетним словом (Велика Морава, Црни Тимок, Бели Дрим, Монт Еверест...).

Напомена. Ученицима објаснити правило о писању бања као лечилишта (прва реч се пише великим, а друга малим словом, нпр. Врњачка бања) и бања као насељених места (обе речи се пишу великим словом, нпр. Врњачка Бања).

🕒 Завршни део часа:

Ученици раде вежбање из *Радне свеске 5* (стр. 85–86).

Едико портал

Eduka portal

Заставофонија – била једном једна „Застава”

ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина

Наставни предмети	Историја Српски језик и књижевност
Име и презиме наставница	Марија Алексић – наставница Историје Љиљана Ивановић Јованчевић – наставница Српског језика и књижевности
Школа	ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина
Циклус	други
Разред	осми
Тема сарадничког часа	Заставофонија – била једном једна „Застава”
Циљ часа (Представља одговор на питања шта ће ученик да учи, за шта ће бити оспособљен; функционализација: зашто је то потребно и корисно ученику, за шта му то служи.)	Развијање способности за сарадњу и међусобно уважавање. Освешћивање ученика о утицају рата на цео народ и оспособљавање да размислијају критички. Доношење самосталних закључака. Стицање складности тимском раду и развијању парламентарности. Критичко сагледавање. Развојање стереотипа и предрасуда. Разумевање сопственог идентитета кроз компаративну анализу. Коришћење различитих извора података (филм, новине). Медијско описмењавање ученика (критичко сагледавање и тумачење разних медија).
Трајање сарадничког часа	80 минута
КОМПЕТЕНЦИЈЕ	
Кључне компетенције (Означити оне компетенције које се у највећој мери остварују у реализацији овог сарадничког часа.)	Компетенција за учење Уме да доноси закључке на основу стечених знања; користи претходна знања као подршку учењу нових тема и садржаја; тражи повратне информације и узима их у обзир.

<p>Кључне компетенције (Означити оне компетенције које се у највећој мери остварују у реализацији овог сарадничког часа.)</p>	<p>Комуникација Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван начин када комуницира у приватном, јавном, образовном и професионалном контексту. Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене.</p> <p>Сарадња Ученик је способан да се у сарадњи са другима или као члан групе ангажује на заједничком решавању проблема или реализацији заједничког пројекта.</p> <p>Решавање проблема Ученик ангажује своје индивидуалне капацитете и друге ресурсе који му стоје на располагању селективно и сврсисходно их користи, истрајава у решавању проблема.</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву Ученик је способан да активно, компетентно, критички и одговорно учествује у животу школе, заједница којима припада и у ширем демократском друштву...</p>
<p>Предметне компетенције (исходи) (Наведите одабране предметне исходе из програма предмета који остварујете у највећој мери кроз реализацију овог часа.)</p>	<p>Историја Ученик доводи у везу узроке и последице историјских догађаја. Уме да образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту. Разуме значај мултиперспективног приступа историјским догађајима. Уме да наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група савременог света. Уме да изведе закључке о узроцима, току и последицама културних и друштвених промена. Уме да објасни основне одлике културних и друштвених прилика у савременом свету. Уме да препозна како су културне интеракције и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот. Уме да наведе примере утицаја популарне културе, спортских и уметничких достигнућа на обликовање друштвених прилика савременог света.</p>

	<p>Уме да образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту.</p> <p>Српски језик и књижевност</p> <p>По завршетку часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – доследно примени правописну норму; – примењује стечена знања из језичке културе; – правилно употребљава законичности српског језика.
<p>Кључни појмови</p>	<p>„Застава”, прототип, златни гетинес, реклама, медијска писменост, манипулација</p>
<p>Главни делови часа са временским одређењима – секвенце (Кораци у имплементацији блока нпр. уводни разговор, предавање, оглед, дискусија, рад у групама, излагање резултата рада група, дискусија о резултатима рада група, рад на заједници, интеграција и сл.)</p>	<p>Предуводна активност</p> <p>Ученик М. Р. је добио инструкције да изврши истраживање о „Заставама”, њеним најплоднијим данима, прототипима аутомобила „застава”. Добио је литературу и задатак је добио да направи презентацију о истраживању.</p> <p>Друга група ученика – колекционара – добила је задатак да нађе моделе аутомобила које је произвела „Застава” и донесе их на час који је планиран за две недеље. Модели су нађени уз помоћ наставника и родитеља преко сајтова за колекционаре.</p> <p>Уводна активност – 20 минута</p> <ul style="list-style-type: none"> – Наставница Српског језика обнавља са ученицима усвојена знања о рекламама и о језику који се користи у њима. Подсећа да се у рекламама наглашавају само позитивне особине рекламираног производа, као и да се хиперболишу поједине ствари како би то утицало на бољу продају и привукло што више купаца. Прозива ученике да се сете упечатљивих слогана. – Дели ученицима стикере у различитим бојама на које ће записати најчешће именице, придеве и глаголе које су приметили да се користе у рекламама.

	<p>– Ученици записују речи и лепе их на одговарајуће место на припремљеном пану.</p> <p>– Наставница Историје наставља причу о „златним годинама” и њиховим тековинама. Наводи пример југословенске фабрике „Застава”. Користи импулс методу и пушта неколико реклама за „Заставу” у њеним најбољим годинама.</p>
<p>Главни делови часа са временским одређењима – секвенце (Кораци у имплементацији блока нпр. уводни разговор, предавање, оглед, дискусија, рад у групама, излагање резултата рада група, дискусија о резултатима рада група, рад на задацима, интеграција и сл.)</p>	<p>– Импулс метода – гледање реклама о „Застави” https://www.youtube.com/watch?v=4qszgQYy8Js https://www.youtube.com/watch?v=1arg9eRhD5g https://www.youtube.com/watch?v=GEptv43iqxw https://www.youtube.com/watch?v=VP7Dix1YA7Q</p> <p>– Ученик који је добио задатак да изради презентацију о истраживању излаза своје раде, а други ученици активно слушају и учествују, https://docs.google.com/presentation/d/1G3iKMOW5ZLqMYMl2KaXzVG8nW232FX1/edit#slide=id.p1 https://docs.google.com/presentation/d/15EipH0guSAZcURrIWpQKpTnJnkv1/edit?usp=drive_web&ouid=11538203712436166611&rtfpof=true</p> <p>– Ученици колекционари после презентације доносе своје мишљење и праве мини-сајам „Заставиних” аутомобила. Линк до мини-сајма „Заставиних” аутомобила: http://www.youtube.com/watch?v=HISWreMpK-4&feature=share</p> <p>– На основу модела аута, праве се групе</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. група – „застава флорида” 2. група – „застава југо 45” 3. група – „застава тристаћ” 4. група – „застава 101” <p>Инструкција за рад: 5 минута</p> <p>Ученици по групама излажу свој модел „заставе” и добијају задатак да сниме рекламу о свом моделу уз инструкцију да искористе речи које су наводили у уводном делу.</p> <p>Рекламе се снимају на часу, на нивоу групе, тимски и уз сугестије наставница.</p>

	<p>🕒 Главни део</p> <p>Рад у групи – 25 минута</p> <p>Ученици снимају рекламе.</p> <p>Прва група је добила идеју да сними рекламу под слоганом „Са ’заставом’ до Месеца!”</p> <p>Друга група слоган „Свуда пођи, кући дођи!”</p> <p>Трећа група „До Килиманџара и назад”.</p> <p>Четврта „Застава за породични пут”.</p> <p>Презентација радова 20 минута</p> <p>Представник групе презентује рад. Учитељ је развио дискусију међу ученицима. Наставнице дају инструкције и усмеравају да не дође до неформалних изјава. Наставнице пуштају сирове материјале рекламе, а као домаћи задатак добијају да рекламу обраде дигитално са пропратним материјалом. Уметнички направе јединствени рекламни материјал са музиком.</p> <p>🕒 Завршни део – 10 минута</p> <p>Кратка дискусија о часу. Попуњавање евалуациони лист.</p> <p>Додатне активности: Видео обрада реклама и прављење јединствене рекламе са пропратним елементима – музика, текст. Постељавање рекламе на YOU TUBE. Реклама https://www.youtube.com/watch?v=ZssNwY6HUw</p>
ГЛАВНЕ АКТИВНОСТИ ТОКОМ НАСТАВЕ	
Припреме активности наставника	Осмишљавање материјала на којима ће ученици радити, координисање рада група, инструисање, евалуирање.
Активности ученика (Шта све ученици раде на часу – по секвенцама, који материјал при томе користе.)	Гледање видео-записа – пројектовање на видеобиму. Рад у групи. Записивање донесених закључака. Израда рекламе. Израда филма. Евалуација.

<p>Завршне активности наставника – процена остварености циљева сарадничког часа и компетенција програма (Како се и чиме процењује степен остварености.)</p>	<p>Анкета за ученике – скала задовољства ученика реализованим активностима.</p> <table border="1" data-bbox="438 214 1091 493"> <tr> <td colspan="2">Чекирај поље поред исказа који се односи на тебе.</td> </tr> <tr> <td>Час ми је био занимљив.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Научио/научила сам нешто ново.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Јасни су ми циљеви часа.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Схватам шта је медијска писменост.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Могу да препознам манипулацију у реклами.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Разумем значај „Заставе” у СФРЈ.</td> <td></td> </tr> </table>	Чекирај поље поред исказа који се односи на тебе.		Час ми је био занимљив.		Научио/научила сам нешто ново.		Јасни су ми циљеви часа.		Схватам шта је медијска писменост.		Могу да препознам манипулацију у реклами.		Разумем значај „Заставе” у СФРЈ.	
Чекирај поље поред исказа који се односи на тебе.															
Час ми је био занимљив.															
Научио/научила сам нешто ново.															
Јасни су ми циљеви часа.															
Схватам шта је медијска писменост.															
Могу да препознам манипулацију у реклами.															
Разумем значај „Заставе” у СФРЈ.															
<p>Литература за ученике</p>	<p>М. Омрчен, Н. Грбовић, <i>Историја са изабраним историјским изворима за 8. разред</i>, Едука, 2023.</p>														

Маја Живић, Катарина Минић

Језичка култура: Прослава празника у мом дому (Божић); *Wie sieht die Weihnachten in Deutschland aus?* Како изгледа Божић у Немачкој?

ОШ „Љуба Нешић”, Зајечар

1. Школа	ОШ „Љуба Нешић”, Зајечар	
2. Наставнице	Маја Живић	Катарина Минић
3. Предмет	Српски језик и књижевност	Немачки језик
4. Разред	шести	
5. Наставне јединице	Језичка култура: Прослава празника у мом дому (Божић)	Landeskunde: Wie sieht die Weihnachten in Deutschland aus? Како изгледа Божић у Немачкој
6. Тип наставе	интегративна настава	
7. Трајање сарадничког часа	90 минута (два школска часа)	
8. Циљ наставних јединица	Образовни: 1. Развијање свести о вредности културне уметности, обичаја и веровања српског народа постојећа да се културна баштина чува, негује и унапређује. 2. Развијање позитивног односа и љубави према породичним окупљањима и традиционалним празницима. Функционални: 1. Неговање културну традицију српског народа. 2. Развијање истраживачког духа код ученика. 3. Неговање моралних и општељудских вредности код ученика.	Образовни: 1. Упознавање са обичајима и традицијом немачког народа. 2. Развијање позитивног односа и поштовања према култури и традицији других народа. Функционални: 1. Неговање културне традиције немачког народа. 2. Развијање истраживачког духа код ученика. 3. Неговање моралних и општељудских вредности код ученика. 4. Упознавање са значајем Божића код различитих хришћанских народа.

<p>8. Циљ наставних јединица</p>	<p>Васпитни:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Подстицати ученике да проширују своје културне и сазнајне видике и богате лексику. 2. Подстицати код ученика жељу да активно учествује у прослави Христовог рођења. 3. Оспособљавање ученика за практичну примену стечених знања. 4. Оспособљавање ученика за самостални рад – самообразовање. 5. Подстицање ученика на коришћење савремене технологије као извора сазнања. 6. Схватање значаја поштовања традиције и духовног блага. 7. Представити ученицима обичаје прославе Бадње вечери и Божића у Србији и Немачкој. 	<p>Васпитни:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Подстицати ученике да проширују своје културне и сазнајне видике и богате лексику. 2. Подстицати код ученика жељу да активно учествује у прослави Христовог рођења. 3. Оспособљавање ученика за самостални рад – самообразовање. 4. Подстицање ученика на коришћење савремене технологије као извора сазнања. 5. Представити ученицима обичаје прославе Бадње вечери и Божића у Србији и Немачкој. 6. Подстицати ученике да откривају, сазнају и усвајају нова знања о животу и традицији немачког народа.
<p>Очекивани исходи</p>	<p>Ученик/ученица ће моћи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • схвати важност Божића и његову примену у свакодневном животу; • илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости српског и немачког народа; • упознаје значај Божића код различитих хришћанских народа; • уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; • критички промишља о стварности на основу представљеног; 	<p>Ученик/ученица ће моћи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • схвати важност Божића и његову примену у свакодневном животу; • илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости српског и немачког народа; • упознаје значај Божића код различитих хришћанских народа; • уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; • критички промишља о стварности на основу представљеног;

Очекивани исходи	<ul style="list-style-type: none"> • упознаје обичаје и традицију немачког народа; • богати свој речник (архаизми). 	<ul style="list-style-type: none"> • упознаје обичаје и традицију немачког народа; • богати свој речник (архаизми).
9. Методе рада	вербално-текстуална метода, дијалошка метода, демонстративна метода, метода дедукције и индукције	
10. Облици рада	фронтални и групни облик рада	
11. Потребна опрема и наставна средства за реализацију часа		
дигитална опрема – лаптоп и пројектор, табла		
12. Корелације	<ol style="list-style-type: none"> 1) компетенција за (целоживотно) учење; 2) одговорно учешће у демократском друштву 3) естетичка компетенција; 5) одговоран однос према окружењу; 8) рад са подацима и информацијама; 10) сарадња; 11) дигитална компетенција. 	
13. Литература	<ol style="list-style-type: none"> 1. Милија Николић, <i>Мелодика насџаве српској језика</i>, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2008. 2. Ненад Дурбаба, <i>Наше јалки љреци</i>, СКЗ, Београд, 2014. 3. Вук Стефановић Караџић, <i>Животи и обичаји народа српскога</i>, Порталибрис, Београд, 2018. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gerstacker, Andreas (2016). <i>Was geschah an Weihnachten? Ein Historiker untersucht die Geburt von Jesus nach dem Lukasevangelium</i>, Marburg: Studentenmission in Deutschland. 2. Дурбаба, Оливера (2011). <i>Теорија и љракса учења и насџаве српских језика</i>, Београд: Завод за уџбенике.
Кључне активности	Кључне активности наставника	Кључне активности ученика
	Наставнице: <ul style="list-style-type: none"> – припремају материјал за рад тимова, – припремају рад тимова, – прате рад оба тима, – координирају часом, – слушају и прате реализацију задатака, 	Ученици посматрачи: <ul style="list-style-type: none"> – прате упутства водитеља и активно учествују током часа (анаграми са задацима), – слушају и прате реализацију задатака, – користе различите стратегије учења,

Кључне активности	Кључне активности наставника	Кључне активности ученика
	<ul style="list-style-type: none"> – подстичу ученике посматраче на активност на часу, – активно учествују у реализацији часа, – емитују квиз, – дају упутства ученицима за израду домаћег задатка. 	<ul style="list-style-type: none"> – повезују своја досадашња знања са новим сазнањима, – изводе закључке засноване на реализацији задатака оба тима, допуњују се, – активно учествују у квизу на крају часа. <p>Ученици – чланови тимова:</p> <ul style="list-style-type: none"> – користе различите стратегије дефиниције научног (применом реализације задатака), – изводе прозне текстове, – певају песме, – рецитирају песмице, – изговарају молитву, – драматизују поједине делове, глуме, – прате реализацију супротне екипе, – повезују своја досадашња знања са новим сазнањима.
<p>14.1. Уводни део (трајање 10 минута)</p>	<p>Час је замисљен као тимски рад два наставна предмета – Српског и Немачког језика. Пре часа су оформљене две екипе – српска и немачка. Место реализације часа јесте школска библиотека у којој су направљена два импровизирана „студија” (делимично ограђен простор) између којих се налази видео-бим доступан и екипама и ученицима посматрачима. Обе екипе добијају исте задатке који се емитују на видео-биму.</p> <p>Испред сваког „студија” налази се подијум за реализацију задатака. Чланови сваке екипе треба да реализују задатке и представе их осталим ученицима и члановима друге екипе. Задаци се реализују наизменично (1. задатак немачка екипа, па затим српска; 2. задатак српска па немачка итд.). Екипе имају по 15 минута за реализацију свих задатака. Укупан број задатака је четири.</p>	

	<p>Вођа сваког тима води ученике посматраче кроз реализацију задатака, даје додатна обавештења, презентује материјал и учествује у реализацији. Час води ђак водитељ чији је задатак да ученицима посматрачима представи чланове екипа, начин задавања задатака, реализацију задатака и објасни циљ часа.</p> <p>Циљ овог часа јесте да се ученици упознају са прославом Божића, обичајима и традицијом у Србији и Немачкој, да уоче разлику и пронађу сличности.</p> <p>У уводном делу часа ђак водитељ поздравља све ученике, даје објашњења и упутства и саопштава циљ оваког часа.</p> <p>Наставнице емитују на видео-биму кратак филм <i>Исусово рођење</i> као увод у тему.</p> <p>https://youtu.be/r5hZNbnUqyw.</p> <p>Разговор о Божићу води ђак – водитељ.</p>
<p>14.2. Средишњи део (трајање 60 минута)</p>	<p>Први задатак, као и сви остали, дат је у облику анаграма који ученици посматрачи треба да реше. (https://wordwall.net/resource/39016674). Након тога, водитељ позива једну, а затим другу екипу да представе своје задатке.</p> <p>Први задатак: Бадње вече</p> <p>Српски тим</p> <p>Српски тим се састоји од двојице дечака и три девојчице. Вођа тима је девојчица. Сви су обучени у српску народну ношњу.</p> <p>Вођа тима (ученица) говори: Бадњи дан је дан уочи Божића. То је последњи и уједно најстрожи дан поста. Назив је добио по бадњаку који у рану зору сече домаћин и носи у кућу. Са овим даном почиње божићно славље.</p> <p>Девојчица из тима говори: Њему претходе празници: Детинци, Материце, Оци, Туциндан.</p> <p>Дечак из тима говори: Бадњак је младо дрво које се код православних Срба обредно налаже на ватру домаћег огњишта на Бадње вече. Бадњак се ложи у знак сећања на ватру коју су по народном веровању витлејемски пастири наложили у пећини у којој се родио Исус Христос да би огрејали божанско новорођенче и његову мајку.</p> <p>Вођа тима: Рано ујутру на Бадњи дан домаћин са неколико мушких чланова породице одлази у шуму да сече бадњак. Група свој полазак најављује пуцањем из пушака или прангија.</p>

14.2.

Демонстрација: Двојица ученика представљају полазак у шуму да секу бадњак. Један ученик (домаћин) представља сечење бадњака у шуми. Стане испред дрвета, окренут ка истоку, поздравља га: „Добро јутро и честит ти Бадњи дан!”, помоли се Богу и пољуби дрво.

Вођа тима говори: Увече, када падне мрак, домаћин са синовима у кућу уноси бадњак.

Демонстрација: Двојица ученика представљају уношење бадњака у кућу. Дечак који носи бадњак (домаћин) говори: „Добро вече! Честит Божић и Бадње вече!”

Други дечак уноси сламу, коју узима једна двојица и дели другима, па је заједно распоређују по кући (по подијуму).

Вођа: Слама симболизује ону сламу на којој се родио Исус Христос у пећини.

Након тога сви укућани (чланови екипе) певају тропар „Рождество твоје” (https://www.youtube.com/watch?v=rPpxYBY_wsQ), помолe се Богу и селу, а онда певају.

Немачки тим

У немачком тиму један водитељ (вођа тима) јесте дечак, који је рођен у Немачкој али се вратио у Србију. Остали чланови тима уче немачки, али су жељни да их друг научи нешто више о прослави Божића у Немачкој. Док њак водитељ стоји у центру, у позадини се чују гласови осталих чланова: „Advent, Advent, ein Lichtlein brennt. Erst eins, dann zwei, dann drei, dann vier, dann sieht das Christkind vor der Tür.” Овим речима остали чланови подсећају њака водитеља да почиње предбожићни период и да жеље да чују све о прослави Божића у Немачкој.

Њак водитељ им даје адвент-календар и отпочиње своју причу:

Адвент (*Adventszeit*)/Бадње вече (*Heiligerabend*)

Колико је време божићних празника важно за Немце, може се видети већ у новембру. Градови су већ тада окићени, а на улицама се могу видети и такозване божићне пијаци (*Weihnachtsmärkte*), тј. украшене тезге са слаткишима, куваним вином, украсима и божићним свећама.

Дакле, божићна грозница почиње четири недеље пре Бадње вечери (*Heiliger Abend*), тачније 1. децембра. Овај претпразнични период назива се Адвент, испреплетан је различитим обичајима, а сама реч „адвент” значи долазак, при чему се мисли на Христово рођење.

14.2.

Одбројавање до Бадње вечери одликују и адвентски календари. Адвентски календари углавном се праве од картона на којем се налазе прозорчићи, иза којих се крију сличице или симболи који указују на долазак Божића. Прозорчићи су обележени бројевима од 1 до 24, и сваког дана до Бадње вечери отвара се по један прозорчић.

Бадње вече се прославља 24. децембра. Проводи се углавном у кругу најуже породице. Продавнице се затварају у 13-14 часова тако да остаје довољно времена за припрему ове посебне вечери.

Сваке недеље до Божића пали се свећа, а деца у овом периоду пишу на цедуљама жеље за Божић.

Све док прича о божићним пијацама, на видео-биму показује осталима слике божићних пијаца у глумачкој.

Остала деца очарана су адвент-календаром.

Решавањем анаграма (<https://wordwall.net/resource/39016674>) ученици сазнају назив другог задатка.

Други задатак: Божић

Српски тим

Вођа тима говори: На Божић, рано пре подне, у кућу долази специјалност, који се обично договори са домаћином, а може бити и неки случајни намерник, и он се посебно дочекује у кући, и зове се положајник. Он симболички представља мудраце који су пратили звезду са Истока и дошли новорођеном Христу на поклоњење.

Декларација Девојчица, у улози положајника, представља почетак Божића. Улази у кућу и говори: „Уристос се роди!“ Укућани (остали чланови тима) одговарају јој: „Ваистину се роди!“ Љуби се са укућанима и одлази до шпорета, цара ватру и говори:

„Колико варница, толико среће у овој кући!
Колико варница, толико парица!
Колико варница, толико у тору оваца!
Колико варница, толико прасади и јагањаца!
Колико варница, толико гусака и пилади!
А највише здравља и весеља. Амин. Боже, дај!”

Друга ученица, која представља домаћицу дома, дарује положајника поклоном (корпа воћа). Затим сви заједно одлазе у цркву.

14.2.

Вођа тима: После службе у цркви прима се нафора и прво се она узима на Божић. Људи се поздрављају речима: „Христос се роди!” и отпоздрављају: „Ваистину се роди!”

Дечак из тима говори: Сви обичаји и обреди имају један основни смисао и своде се на један циљ: Умолити Бога да сачува и увећа породицу и имање домаћина, зато и здравица за Божић гласи: „Дај, Боже, здравља и весеља у овом дому, нека нам се рађају здрава дечица, нека нам рађа жито и ложица, нека нам се увећава имовина у пољу, тору и обору!”

Немачки тим

Божић (*Weihnachten*)

Ђак водитељ пушта песмицу „Stille Nacht, Heilige Nacht” и сви заједно плешу на сцени, јер је песмица таква да је данас Божић – најрадоснији празник у години.

Линк песме: <https://www.youtube.com/watch?v=oBPf12nJUfk>

Затим ђак водитељ упознава блиске другаре са песмом, а и са Божићем: Божић код куће, а ни у цркви, не може да прође без свима добро познате песме „Тиха ноћ, света ноћ” (*Stille Nacht, Heilige Nacht*). Песма је настала неколико сати пред Бадње вече 1818. у малом месту у близини аустријске границе. Случајно песму су чули тиролски певачи, допала им се, па они почели да је певају на својим турнејама по Немачкој. Друге групе тиролских певача пренеле су је у САД, где и данас ужива велику популарност. У међувремену, „Тиха ноћ, света ноћ” преведена је на 44 језика.

У Немачкој је Божић један од најважнијих верских празника, и тада су у Немачкој нерадни дани. Прославља 25. децембра (*Erster Weihnachtstag* – први дан Божића) и 26. децембра (*Zweiter Weihnachtstag* – други дан Божића). Божић за Немце представља окупљање породице и пријатеља, куповину, поклоне и славље.

Потом сви заједно одлазе у цркву, где ђак водитељ каже следеће: Уочи Божића се одлази на поноћну мису. У католичким подручјима у Немачкој, дакле више у јужној и централној Немачкој, на Бадње вече се једе једноставна храна, као на пример чорба, хладна салата од кромпира или сутлијаш. Права свечана божићна вечера служи се 25. децембра, на први дан Божића. Сервира се шаран или пуњена печена гуска. Породице чувају украсе за божићну трпезу генерацијама, посебне столњаке, свећњаке, фигурице...

14.2.

Ђак водитељ сваком од другара даје неки симбол везан за Божић, а они му причају шта су сами знали или претходно истражили баш о тим божићним симболима: божићна јелка (*Weihnachtsbaum*), венац са свећама (*Advenztskranz*), божићно печење (*Weihnachtsbraten*), кувано вино (*Glühwein*).

Девојчица: Божићно дрво су прво имале веома богате породице и племићке куће, онда је од 19. века полако почело да улази у богате грађанске породице. Сматра се да је божићна јелка имала 33 свеће, јер је Исус био толико стар. И онда су почеле да се постављају кугле јер оне рефлектују светлост. Али то је протестантски симбол за вечни живот и божанско. Један од најважнијих задатака заправо је украшавање јелке. То у дефиницији породица, иза затворених врата, рад отац или мајка како би припремили изненађење за децу. Под јелку се, наравно, стављају поклони. Поклони испод јелке данас оставља Деда Мраз (*Weihnachtstanne*). Али, пре него што се поклони отворе, породица обично иде у цркву на мису у 18 часова. После тога се стављају поклони. Обично један члан породице зазвони звончићем, сви долазе у собу са јелком и потом се читају црквице закачене на малим и великим лепо заткованим кртијама. Када се узбуђење због поклона стигне, следи свечана вечера.

Дечак: Пре 150 година венац са свећама је био украс у протестантским црквама, школама и приватним домаћинствима. После Другог светског рата овај протестантски обичај постао је омиљен и код католика. Венац се прави од зелених грана које се везују и украшавају божићним украсима. На крају се стављају четири велике свеће. Зашто баш четири? Током претпразничног периода који траје четири седмице, сваке недеље се пали по једна свећа као симбол да светлост, као знак живота, побеђује таму.

Девојчица: Према традицији, 11. новембра, на дан Светог Мартина (*Heiliger Martin*), једе се печена гуска. После тога почиње божићни пост који се завршава на Бадње вече, па је то био повод да се поново једе масно гушчије печење. У средњем веку је и на Бадње вече важио строги пост, гуска се јела на први дан Божића. Обично се гуска пуни јабукама, кестењем и луком. Типични зачини, поред соли и бибера, јесу мајоран и пелин. Уз гушчије печење се као прилог сервира динстани црвени купус и њоке, крокети, кнедле од кромпира или једноставно кувани кромпир.

14.2.

Дечак: Кувано вино је незаобилазни део Божићних празника. Пије се, како код куће, тако се и на Божићним пијацама обавезно налази штанд са куваним вином. Немци сматрају да када температура падне испод нуле, ништа не може боље да загреје као овај напиток.

А онда су се сви упутили ка кући, певајући једну строфу песмице „Stille Nacht, Heilige Nacht”.

„Stille Nacht, heilige Nacht!
Hirten erst kundgemacht,
Durch der Engel Halleluja
Tönt es laut von fern und nah:
Christ, der Retter ist da,
Christ, der Retter ist da!”

Решавањем анаграма (<https://wordwall.net/resource/9016674>) ученици сазнају назив трећег задатка.

Трећи задатак: Божићни колачи

Српски тим

Док ученици говоре о чесници, на видео-биму се емитују слике чеснице (<https://youtu.be/In9XOGLZgmI>).

Вођа тима говори: Улогу славског колача на Божић код Срба има чесница. Чесница је Божићна погача у коју домаћица ставља новчић.

Дечак из тима говори: Назив је добила од речи „чест” или „час” јер се меси за част Исуса Христа. Њу меси домаћица рано ујутро на Божић.

Девојчица из тима говори: У њу ставља златни, сребрни или обични новчић. Верује се да ће онај укућанин који добије парче чеснице са новчићем бити срећан целе наредне године.

Вођа тима говори: Пре ломљења чеснице сви укућани говоре молитву „Оченаш”.

Сви чланови тима читају молитву:

Оче наш, који си на небесима, да се свети име Твоје, да дође царство Твоје, да буде воља Твоја и на Земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Божихни колачићи (*Weihnachtsplätzchen*)

Деца из тима узвикују: Од ове приче о Божићној ћурки малко смо гладни, а надалеко се чуло за немачке Божићне колачиће. Видели смо да их кријеш у торби. Желимо колачиће, желимо колачиће!

Ђак водитељ на то одговара: Колачића ће бити, и како ће се пити, али се предзнање о Божићним колачићима мора имати. Зато послушајте причу моју.

Ђак водитељ прича о Божићним колачићима док показује слике Божићних колачића (<https://youtu.be/1dpy28rc5Q>) на видео-биму:

У Немачкој постоји много врста колачића које се припремају овај празник. Тада се породица окупља и jede све слаткише специфичне за Божић. Уз то се обично пију топли напцици: пунч, чај или какао. Колачићи су различитих облика – јелкице, звездице, Деда Мрзови, велчићи. Типични састојци за традиционалне Божићне колаче јесу ораси, лешници, бадеми, мед, цимет, ванилин и марципан. Један од тих слаткиша јесте тврда штрула са марципаном (*Stollen*). Она је обавезни део Божићне штреле. Први пут се помиње још 1329. године у једном предању, требало би да подсећа на беду – Христа у телу нага, због густо посутог белог шећера у праху. Најпознатији „штолен” се производи на истоку Немачке у Дрездену и на југу у Нирнбергу. У међувремену су се од мале разне варијанте – са кандираним воћем и марципаном, које су богатије од основног рецепта. Штолен се припремао месецима пре Божића и држао у металним кувинама као би временом омекшао и развио арому.

Познати су и: колачићи са путером (*Butterkekse*), звездице са циметом (*Zimtsterne*), медањаци (*Lebkuchen*).

Затим им каже: Спремите се за најлепши део, а док га жељно ишчекујете, засладите се мало. Затим им даје чинију са колачићима и слику на којој се налази Деда Мрзав (https://docs.google.com/document/d/1rpiI-hpgxcdJvd-nvo48Z6AES3UO_WtJ/edit?usp=sharing&ouid=108997917463784758275&rtpof=true&sd=true).

Њихов задатак је да размисле о чему ће причати у последњем задатку овог часа.

Решавањем анаграма (<https://wordwall.net/resource/39016674>) ученици сазнају назив четвртог задатка.

Српски тим

Вођа тима говори: Божић је првенствено празник деце јер је тога дана рођено најлепше и најсветије дете у историји људског рода. Зато деца за Божић добијају поклоне које им доноси Божић Бата.

Девојчица из тима рецитије песмицу:

Иде Божић Бата
Носи киту злата
Да позлати врата,
Све од боја до боја
И сву кућу до крова.

Сви из тима заједно певају песму „Божић Бата“ https://www.youtube.com/watch?v=Y4c_6VCjt8c

Немачки тим

Ђак водитељ каже: И дошли смо до најлепшег дела за нас децу, а и за одрасле. Шта, то што вас асоцира на Деда Мраза?

Сви остали углас: Поклони! Поклони! Поклони!

Ђак водитељ: **Божии поклони (Weihnachtsgeschenke)**

Све до 16. века деца у Немачкој су поклоне добијала не на Божић, као што је то случај данас, већ на Светог Николу (*Nikolaustag*). Том приликом деца би ноћ пред празник остављала свеже углачане чизмице испред себе како би их током ноћи посетио Свети Никола и оставио им поклоне и латкише у чизмицама. Али Свети Никола није ишао сам, њега би у стопу пратио његов помоћник *Knecht Ruprecht*, који је на рамену носио џак угља за ону децу која нису током године била добра.

Та традиција и веровања бивају прекинута за време црквеног реформатора Мартина Лутера, када је уведен обичај да деца поклоне добијају за Божић. Како би се тај период скратио за нестрпљиву децу, настао је и адвентски календар, који би стрпљиву децу сваког дана наградио неким малим поклоном. У то време сиромашније породице су само кредом цртале 24 цртице које су деца сваког дана брисала знајући да се празник приближава. У неким породицама су се постављале свеће са 24 ознаке или папирића, који су се бацали. Док су деца имућнијих родитеља добијала медањаке. Није било потребно много уверавања да се оваква пракса и традиција прошири широм Немачке, а временом и шире.

14.2.	<p>Што се тиче поклона за запослене људе, иако тог дана не раде, они на овај дан добијају божићни додаток (<i>Weihnachtsgeld</i>). Циљ овога јесте да запослени породици и себи омогуће што бољи и лепши ужитак за време божићних празника.</p> <p>Током представљања Божића у Немачкој, у фокусу је једна особа (ђак водитељ) као симбол нечега што је страно и другачије него у Србији, али тежи томе да се приближи другим културама да се међусобно боље упознају.</p>
14.3. Завршни део (трајање 15 минута)	<p>У завршном делу, ученици посматрачи решавају квиз (https://learningapps.org/display?v=pay27i3f322), који ће их одвести до „божићног блага”. Квиз се састоји од четири различите вежбе. На крају сваке вежбе, ученици добијају линк ка следећој вежби. Након последње вежбе, ученици добијају поруку са загонетком чија је одговорна историја у школи (школска трпезарија) у којој се налази „благо”, тј. кутурија са божићним колачима.</p>
15. Домаћи задатак	<p>Након завршеног квиза, наставнице дају упутства ученицима за израду домаћег задатка. Домаћи задатак је израда и писање божићних честитки ђацима српске школе у Берлину. Ученици су требало да направе божићне честитке на основу свега онога што су чули и сазнали на овом часу.</p>
16. Начини провере остварености исхода	<p>Рад ученика прати се кроз активност и ангажовање на часу.</p>
17. Линкови	<p>https://youtu.be/r5hZNbnUqyw https://wordwall.net/resource/39016674 https://youtu.be/In9XOGLZgmI https://learningapps.org/display?v=pay27i3f322 https://docs.google.com/document/d/1rpiI-hpgxcdJvd-nvo48Z6AES3UO_WtJ/edit?usp=sharing&oid=108997917463784758275&rtpof=true&sd=true https://youtu.be/_dpy28_rc5Q</p>
18. Коришћене апликације и сервис	<p>Google drive https://www.google.com/drive/ You tube https://www.youtube.com/ Wordwall https://wordwall.net/resource LearningApps https://learningapps.org/display?v=pay27i3f322</p>

19. Евалуација часа (трајање 5 минута)	Ученици добијају стикере на којима је започета реченица: „Сада знам...” и оцене од 1 до 5. Реченицу треба да допуне и да заокруже оцену часа. Стикере лепе на таблу поред излаза.
--	---

Напомена:

Landeskunde је саставни део учења немачког језика. Под овим појмом се подразумевају знања о географским, политичким, економским, социјалним и културним особеностима државе чији се језик учи.

Дечко који није био из Ливерпула и Менделова правила

ОШ „Змај Јова Јовановић”, Београд

Методичка припрема за предмет Српски језик и књижевност

Разред: осми

Наставна област: Књижевност, Језичка култура

Наставна јединица: „Дечко који није био из Ливерпула” – Менделова правила

Тип часа: обнављање – угледни, интердисциплинарни

Мотивација: Роман „Дечко који није био из Ливерпула” Каја Ритера део је изборног програма лектире у осмом разреду. У њему се говори о дечаку који почиње да сумња у своје порекло после једног часа биологије на коме се упознао са Менделовим законима наслеђивања. Тема романа искоришћена је за повезивање знања из биологије и српске језичке и књижевности кроз тимски и истраживачки рад ученика.

Повезивање књижевног дела са научним достигнућима треба да допринесе бољем разумевању градива, да подстакне критичко мишљење ученика, да инспирише на аргументацију ставова, да побољша сарадњу и комуникацију.

Циљ часа: Развијање читалачких компетенција ученика; подстицање на уметнички сензибилитет, естетско доживљавање, критичко мишљење и на морално просуђивање; оспособљавање ученика за повезивање и проширивање знања из различитих области; оспособљавање ученика за коришћење различитих извора информација; побољшање квалитета наставног процеса.

Операциона изводна исходи учења: Ученици ће: уочавати и тумачити поступке главног јунака; аргументовати супротстављене ставове у форми дебате; поштувати језичку форму; повезивати знања из различитих области (истражити улогу гена у зачетку генетике; објаснити грађу гена; објаснити факторе наслеђивања; објаснити и шематски приказати три Менделова правила...); користити предложене информационе ресурсе; стварати радове поштујући постављене критеријуме и уносећи лични креативни приступ; презентовати своје радове, процењивати свој рад и рад групе/одељења.

Облици рада: групни, рад у пару

Наставне методе: дијалошка, монолошка, демонстративна

Наставна средства: радови ученика, пројектор

Литература: Важећи уџбеници за осми разред основне школе; „Дечко који није био из Ливерпула”, Каја Ритер, Креативни центар; сајтови: <https://bs.eferrit.com/biografija-gregor-mendela/>, <http://ekoblog.info/nasledjivanje-mendel/>, <https://www.youtube.com/watch?v=PeSS12jHrWE> (филм о

Менделу), <http://www.ok.org.rs/stajedebata.html>, <https://www.youtube.com/watch?v=0KbFwSgpqWY&t=1168s> (пример дебате)

Међупредметна повезаност: Биологија, Музичка култура, унутарпредметна повезаност

Међупредметне компетенције: компетенција за целоживотно учење, дигитална компетенција, рад са подацима, комуникација, сарадња, естетичка компетенција, одговоран однос према околина

Активности наставника: Мотивише, организује час, упућује на литературу и релевантне изворе са интернета, процењује усвојеност градива и активности појединача и одељења.

Активности ученика: Израда приказа романа „Дечко који није био из Ливерпула” Каја Ритера у форми презентаци ППТ; израживање и прављење презентације о Грегору Менделу и његовој улози у зачетку генетике; учешће у дебати на тему „Усвајање деце и шта са истином?”

Напомена: Због обима садржаја и активности ученика, за реализацију часа планирати 90 минута.

Задачи за ученике по групама:

1. група: Направити приказ књиге „Дечко који није био из Ливерпула” Каја Ритера у форми презентације ППТ. Приказ треба да садржи: податке о аутору, кратак садржај романа, утиске и закључке после читања. Као музичку подлогу презентације користити Биџлси и стаћи стихове којима почињу поглавља.

2. група: Направити презентацију о Грегору Менделу која треба да садржи основне податке о научнику, његов чувени експеримент са грашком и законе наслеђивања који су унели пометњу у живот Марсела, главног јунака романа „Дечко који није био из Ливерпула”.

3. група: Припремити се за дебат на тему „Усвајање деце и шта са истином?”. У оквиру ове групе потребно је направити две подгрупе које ће заступати два различита става. Први став је: „Усвојеној деци треба саопштити истину, што пре”; други: „Усвојеној деци не треба никад открити истину”. Победници дебата бирају групе 1 и 2 на основу изнетих аргумената.

🕒 УВОДНИ ДЕО ЧАСА (15 минута)

Истицање циљева и исхода часа.

Ученици прве групе представљају роман „Дечко који није био из Ливерпула” повезујући га са музиком групе Биџлси.

Марсело је са великом љубављу, у тајносни, њавио фото-монтажу фотографије Биџлса. Чланови бенда били су чланови његове породице коју је обожавао. Пола Макариџнија је дуџлирао да би у његово шело сместио седе и своју сестру. Желео је да са онима које највише воли њодели љубав према музици момака из Ливерпула и Биџлси су сада њосћали његова породица. Свакоме је наменио једну малу фотографију, а најравио је и једну велику, урадио је и окачио на зид своје собе. Био

је иносан на своје дело све до тренутка када је почео да се пита да ли је прави, природни члан породице. Оригиналну фотографију Бијлса Марсело доживљава као одсећање да је на фото-монтажи један члан сувишан, да је управо Марсело сувишан. Од тог тренутка дечак више своје дело не доживљава као савршенство, скида слику са зида, вади је из рама и констатира да је то само папир.

⌚ ЦЕНТРАЛНИ ДЕО ЧАСА (60 минута)

Мендел и његова правила (30 минута)

„Задивљујуће је како понекад живот направи луди заокрет, одведе нас на место на које само неколико тренутака раније никада нисмо ни помислили, а које, с друге стране, мало-помало постају стварно кроз путоказе које успут сусрећемо. Један плус један – и ето крајњег збора: два. Један плус један увек је два. Увек. Непостојање фотографијатим доја косе и очију, знаци које сам као дете одбацивао, а који су после часова биологије, полако добијали облик мучне извесности” („Печко који није био из Ливерпула”, Кајо Ритер)

Ученици друге групе презентују свој ралог о Менделу у коме ће повезати Менделове законе са заплетом романа: Марсело размишља о Менделовим законима наслеђивања и примећује да сви чланови његове породице – отац, мајка, сестра и брат – имају плаве очи, а његове су смеђе. Теоријско знање из биологије изазива сумњу: отац, који му је пренео љубав према Бијлсима, можда није његов биолошки отац, а његова мајка можда није особа која га је родила.

Дебата (30 минута)

„Побегао сам у своју собу. Једино склониште у тој кући која ми је сада деловала тако страно. Она није моја мајка. Али ... ако? Не, неће. Грне речи, изговорене гласом који није задрхтао, оним гласом који је, можда, одавно желео, и био је, откровење, нису остављале места сумњи. Нисам те ја родила. Ко онда јесте? Она је одговорила само на прво, основно питање. Многа друга ме сада закупљају и, сигуран сам, закупљаће ме до краја живота.

Нисам те ја родила. И тачка. Крај.

Ко онда јесте?

„Ја нисам ја. Нисам Марсело. Или јесам?“ („Дечко који није био из Ливерпула“, Кајо Ритер)

У оквиру треће групе, две групе ученика износе аргументе у корист два различита става: да ли усвојеној деци **треба** или **не треба** открити истину. Ученици су упознати са правилима дебате: представници група износе ставове које заступају и кратко аргументују; остали чланови група наизменично износе аргументе и одговарају на питања којима чланови супротстављене групе покушавају да их оспоре; говорници не упадају једни другима у реч, воде рачуна о тону и речнику приликом образлагања.

🕒 ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (15 минута)

Прва и друга група коментаришу аргументе дебате и тимова и проглашавају победника.

Анализирати резултате тимског рада и применити међу предметних компетенција.

Симетрала дужи. Симетрала угла

ОШ „Свети Сава”, Аранђеловац

Наставни предмет:	Математика
Разред:	пети
Наставник:	Милорад Шуковић
ПОДАЦИ О ЧАСУ	
Настава тема:	Осна симетрија
Наставна јединица:	Симетрала дужи. Симетрала угла
Тип часа:	вежбање
Циљ часа:	роширивање стечених знања и примене у решавању проблема.
Образовни задаци:	Оспособити ученика да закључује на основу својства симетрале дужи и угла, да основна својства симетрале дужи и угла искористи у неким сложенијим конструкцијама, да користи својства симетрале дужи и симетрале угла у различитим геометријским конструкцијама и примене у решавању проблема из реалног света (математичко моделирање). Да одговоримо на питања „Зашто ја ово учим?” „Шта ће мени то?”
Функционални задаци:	Ученици стичу навику да се јасно, правилно и концизно изражавају. Усавршавају вештину прецизног и тачног извођења геометријских конструкција. Оспособљавају се да у решавању задатака користе индуктивни и дедуктивни начин закључивања.
Васпитни задаци:	Ученици развијају: концентрацију; способност за упоран и предан рад; поступност и систематичност у раду; тачност, прецизност и уредност у раду; позитиван однос према математици и уважавање математике као подручја људске делатности; самопоуздање и поверење у властите математичке способности.
Образовни стандарди:	МА.2.3.6. оспособити ученика да може да уочи односиметричне фигуре и да одреди њихову осу симетрије. МА.2.3.0. оспособити ученика да може да конструира симетралу дужи и симетралу угла.

Образовни стандарди:	<p>МА.3.3.1. оспособити ученика да може да закључује на основу својства симетрале дужи и угла.</p> <p>МА.3.3.2. оспособити ученика да може да основна својства симетрале дужи и угла искористи у неким сложенијим конструкцијама.</p> <p>МА.3.2.5. оспособити ученике да користе својства симетрале дужи и симетрале угла у различитим геометријским конструкцијама.</p>
Облици рада:	фронтални
Наставне методе:	дијалогска, рад са текстом
Наставна средства:	уџбеник, збирка, табла, креда (фломастери), наставни листићи
Место извођења:	кабинет за математику
Литература и додатни материјал за наставнике:	<p>Н. Икодиновић, С. Димитријевић, С. Милојевић, Н. Вуловић, <i>Математика 5, уџбеник за пет и разред основне школе</i>, Klett, Београд, 2011.</p> <p>Н. Икодиновић, С. Димитријевић, С. Милојевић, Н. Вуловић, <i>Математика 5, збирка задатака са решењима за пет и разред основне школе</i>, Klett, Београд, 2011.</p> <p>Радица Каровић, Сузана Мваговић, Душан Мијајловић, <i>Математика 5 збирка задатака</i>, ЕДУКА, 2021.</p> <p><i>Математички листићи</i>, годишта 2019/2020. и 2020/2021.</p>
Напомене:	<p>У прилогу: наставни листови за ученике. Домаћи задатак.</p> <p>Презентација ППТ са задацима, анимацијом и поступком приказом решења задатка.</p>
Уводни део часа (8 минута)	<p>Приветити! Наставник покреће презентацију, на следећу страну.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0f0ff; padding: 5px;">Конструкција симетрале</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0f0ff; padding: 5px;">Конструкција нормале</div> </div> <p>Слајд број 2 и Слајд број 3. Ученици раде самостално у својим свескама.</p> <p>Кад заврше, следи подела наставних листића са текстом задатака и упутствима за рад.</p>
Главни део часа (32 минута)	<p>Задаци за рад: Наставник покреће презентацију:</p> <div style="display: flex; flex-wrap: wrap; gap: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">Три села и бунар</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">Центар круга</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">На језеру</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">Изградња пута</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">Билијарски сто</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">Конструкција кружнице - дискусија решења -</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">У углу</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">На обали језера</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">Пумпа крај пута - дискусија решења -</div> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0ffe0; padding: 5px; width: 30%;">Најкраћи пут</div> </div>

Главни део часа
(32 минута)

ТРИ СЕЛА И БУНАР: Три села А, В и С граде заједнички бунар који треба да је једнако удаљен од сва три села. Одреди место изградње бунара.

– Процени! Где је тачка једнако удаљена од А и В? На симетрала дужи АВ. А где је тачка једнако удаљена од В и С? На симетрала дужи ВС. Дакле:

– Конструкција: симетрала дужи АВ, симетрала дужи ВС.

– Пресечна тачка $M = s_1 \cap s_2$; $MA = MB = MC$

ИЗГРАДЊА ПУТА: Гради се праволинијски пут који треба да прође кроз област где се налазе три места А, В и С. Како треба трасирати тако да одстојања од сваког места до пута буду међусобно једнака?

– Анализа: Процени, нацртај! Дали је на једнаком одстојању од А, В и С? Зашто?

– Конструкција: Права p (А, С); права q која садржи В и $q \parallel p$

– Конструкција нормале у некој тачки М; симетрала дужи MN.

НА ОБАЛИ ЈЕЗЕРА: Два праволинијска пута пролазе покрај језера. Одреди тачке на ивици језера које су једнако удаљене од оба пута.

– Симетрала угла.

– Пресечне тачке симетрале и затворене линије.

НА ЈЕЗЕРУ: Одредити тачке на ивици језера које су једнако удаљене од тачака А и В.

– Процени, уцртај тачке на ивици језера. Дали су једнако удаљене од путева? Дали уочавамо угао?

– Дуж АВ – симетрала дужи АВ – пресечне тачке симетрале и затворене линије.

У УГЛУ: Дат је оштар угао αOb . Конструирај круг који додирује крак Oa и крак Ob у тачки А.

– Анализа. Претпоставимо да је задатак решен. Нацртајмо круг. Где је центар круга, колико износи полупречник? Шта је крак Oa за дати круг? Тангента. Дакле, решење је:

– Нормала на крак Ob у тачки А.

– Симетрала угла αOb – пресечна тачка нормале и симетрале: $P = n \cap s$ – круг $K(P, PA)$

Главни део часа
(32 минута)

Задаци за рад: Наставник покреће презентацију:

ТРИ СЕЛА И БУНАР: Три села А, В и С граде заједнички бунар који треба да је једнако удаљен од сва три села. Одреди место изградње бунара.

– Процени! Где је тачка једнако удаљена од А и В? На симетрали дужи АВ. А где је тачка једнако удаљена од В и С? На симетрали дужи ВС. Дакле:

– Конструкција: симетрала дужи АВ, симетрала дужи ВС.

– Пресечна тачка $M = s_1 \cap s_2$; $MA = MB = MC$

ИЗГРАДЊА ПУТА: Гради се праволинијски пут који треба да прође кроз област где се налазе три места А, В и С. Како треба трасирати такво одстојања од сваког места до пута буду међусобно једнака?

– Анализа: Процени, нацртај пут: Да ли је на једнаком одстојању од А, В и С? Зашто?

– Конструкција: Права p (А, С); Права q која садржи В и $q \parallel p$

– Конструкција нормале у некој тачки М; симетрала дужи MN.

НА ОБА ДВА ЈЕЗЕРА: Два праволинијска пута пролазе покрај језера. Одреди тачке на ивици језера које су једнако удаљене од оба пута.

– Симетрала угла.

– Пресечне тачке симетрале и затворене линије.

НА ЈЕЗЕРУ: Одредити тачке на ивици језера које су једнако удаљене од тачака А и В.

– Процени, уцртај тачке на ивици језера. Да ли су једнако удаљене од путева? Да ли уочавамо угао?

– Дуж АВ – симетрала дужи АВ – пресечне тачке симетрале и затворене линије.

У УГЛУ: Дат је оштар угао aOb . Конструиши круг који додирује крак Oa и крак Ob у тачки А.

– Анализа. Претпоставимо да је задатак решен. Нацртајмо круг. Где је центар круга, колико износи полупречник? Шта је крак Oa за дати круг? Тангента. Дакле, решење је:

– Нормала на крак Ob у тачки А.

– Симетрала угла aOb – пресечна тачка нормале и симетрале: $P = n \cap s$ – круг $K(P, PA)$

Главни део часа
(32 минута)

ПУМПА ПОРЕД ПУТА: На путу се гради бензинска пумпа која треба да буде једнако удаљена од насеља А и В. Одреди место за изградњу пумпе.

- На прави p одредити тачку која је једнако удаљена од тачака А и В.
- Симетрала дужи АВ – пресечна тачка симетрале s и праве p , $s \cap p = O$
- Дискусија: Када задатак нема решења? Када задатак има бесконачно много решења?

КОНСТРУКЦИЈА КРУГА: Дате су тачке А и В и права p . Конструисати круг који садржи тачке А и В и додирује праву у тачки С.

- Претпоставимо да је задатак решен, нацртајмо круг који садржи А и В и додирује праву у тачки С.
- Где се налази центар круга (једнако удаљен од крајева дужи АВ)? А полупречник је дуж?
- Симетрала дужи АВ – нормала у тачки С – пресечна тачка нормале и симетрале: $P = p \cap s$ јесте центар круга.
- Круг $K(O, OA)$

ЦЕНТАР КРУГА: Како су стари мајстори заната одређивали центар круга (дрвене, металне, стаклене... плоче) ако он није био обележен? А то је увек био случај? Било је потребно одредити центар круга ради наставка рада. Приказаћемо три начина:

три тачке два пречника две тангенте

БИЛИЈАРСКИ СТО: На билијарском столу налазе се две кугле А и В. Како треба управити куглу А да она, пошто удари о две суседне ивице стола, удари у куглу В?

- Осносиметрична тачка тачки А у односу на дужу ивицу стола.
- Осносиметрична тачка тачки В у односу на краћу ивицу стола.
- Права која садржи тачке С и D сече ивице стола у тачкама Р и Q.
- Изломљена линија APQB.

	<p>НАЈКРАЋИ ПУТ: Два брода А и В налазе се усидрени на мору недалеко од праволинијске обале p. Са једног брода послат је чамац на други брод. Чамац, успут, мора да искрца на обалу једног путника.</p> <p>Одреди (конструиши) најкраћи пут којим чамац треба да иде да би обавио задатак.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Конструишемо оносиметричну тачку тачки А у односу на праву p. – Права одређена тачкама А1 и В сече праву p у тачки М – пут А – М – В је најкраћи.
<p>Завршни део часа (5 минута)</p>	<p>Играмо игру, добијамо победника, понављамо игру. Размишљамо о победничкој стратегији.</p> <div style="border: 1px solid black; background-color: #e0f0ff; padding: 5px; margin: 10px auto; width: fit-content;"> <p>Математичка игра</p> </div> <p>Евалуација часа. Анкета, дискусиони одговори о садржају часа, реализацији помоћу презентације. Да ли има још оваквих задатака (проблема) који се решавају применом знања из области осне симетрије, симетрале дужи и симетрале угла?</p> <p>Домаћи задатак: Главни листић број 2.</p>

Афричке маске (8. разред)

ОШ „Илија Гарашанин”, Гроцка

Припрема за час: Афричке маске СНА Уметност 8

Тема: Значај и улога маске кроз историју друштва са посебним освртом на маске афричких народа.

Исходи (на крају наставне теме ученик ће бити у стању да):

- ✓ образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца;
- ✓ повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада;
- ✓ обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе;
- ✓ опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде;
- ✓ пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два народа или више народа;
- ✓ објасни значај и улогу културног наслеђа.

Облици и технике рада: фронтални и групни рад; вербалне, демонстративне и методе практичних активности.

Међупредметно повезивање: Историја, Географија, Ликовна култура, Српски језик и књижевност, Етнологија, Информатика.

Међупредметне компетенције: естетичка компетенција, сарадња, компетенција за целоваловно учење, дигитална компетенција, живот у демократском друштву.

Неставни средства: колаж-папир, мобилни телефон, пројектор, табла.

🕒 Уводни део часа:

Маска – врсте и улога у друштву

Које асоцијације имаш на реч „маска”? Прокоментариши следеће фотографије.

У уводном делу часа ученици коментаришу где су све имали прилике да виде маску и чему она може да служи. Потом коментаришу фотографије приказане у презентацији (гас-маска, медицинска маска и маска суперхероја).

⌚ Средишњи део часа:

Ковид 19 и уметност

Ученицима је приказана слика „Крик” Едварда Мунка, на којој узнеми-рени човек има маску на лицу. Едвард Мунк (норв. Edvard Munch, Лотен, 12. децембар 1863 — Екели, 23. јануар 1944) био је норвешки уметник, пред-ставник експресионизма у сликарству.

Мунк се служи линијама које се издужују и повијају, као и тоновима боја које делују меланхолично. Приликом сликања слике „Крик” 1893. био је инспирисан црвеним небом од ерупције вулкана Кракатау у Индонезији, на другом крају света.

Средином децембра 2006. године стручна комисија је званично објавила да је Мунково најпознатије дело „Крик” неповратно оштећено док се налазило у поседу крадљиваца који су га предуго изложили штетној дејству плаге.

„Крик” Едварда Мунка једна је од значајнијих слика експресионистичког покрета. Данас се користи као симбол за душевну бол, смијотворна, самоће, несхваћености, меланхолије и празнине. То је најпознатија Мункова слика и постоји више њених верзија. Слика буквално представља израз Мункове личне неурозе, те описује панични крик у погледном прозору због менталног отуђења. На аукцији достиже вредност преко 10.000.000 америчких долара. Више пута је била на мети лопова. Мунк је описао настанак ове слике следећим речима: „Шетао сам с пријатељима, сунце је залазило, небо се претварало у крвавоцрвену боју. Одједном сам се осетио исцрпљеним, зауставио сам се и ослонио на савезу: видео сам крв и пламене језичке изнад плаво-црног фјорда и града. Мени су пријатељи наставили ходати, а ја сам остао, дрхтећи од чемира, и осетио сам бескрајан крик како пролази природом.” Мунков „Крик” чува у његовом музеју у Ослу.

Питања за ученике: Шта значи реч меланхолија? Зашто је заштитна маска додата на лице човека са слике?

У Народном музеју у Београду продају се заштитне маске са мотивима познатих слика. Ученици гледају примере маске у оквиру презентације.

Питање за ученике: Да ли нам је лепота маске важна?

Маска и седма уметност

Ученицима су приказане фотографије чувених филмских јунака под маскама. Препознајеш ли јунака из филма? Која је улога њихових маски?

Венецијанска маска

Становници Венеције су кроз карневалске свечаности славили долазак пролећа, али нису само тада носили маске. Носиле су се на службеним банкетима, на дворским забавама, у коцкарницама, често и на улици, а понекад и при посети самостанима. Разлози ношења маски били су многобројни и разноврсни, често полукриминални. Наиме, људи су скривали идентитет од оних код којих су се задужили или од супружника својих љубавника или љубавница. Данас је један од најпопуларнијих венецијанских сувенира.

Маска и позориште

Маске које представљају исходиште дел арте, зову се зани, итал. *zanni*. У презентацији су приказани најпознатији позоришни јунаци под маскама.

- * Харлекин – у костиму пуном разнобојних коцкастих закрпа, с кожном маском и меканом капом на ћелавој глави, првобитно је био плесач и акробат, а касније је постао покретач комичног заплета. Духовит је, дрзак, циничан и прождрљив.
- * Пулчинела – демонски лик француског сељачког фолклора.
- * Грчка трагедија и комедија.

Афричке маске: врсте и израда

Следећи филмови приказују улогу у друштву, врсте и начин израде афричких маски.

https://youtu.be/Xld_kRCuGhY
<https://youtu.be/mSTMfUmQAYU>
<https://youtu.be/vAx6etYBuF4>
<https://youtu.be/gw6F8JOPt4w>

🕒 Завршни део часа:

Упутство за израду домаћег задатка:

Из Гугл продавнице преузети апликацију *iz.travel app* и приступити аудио-водичу Музеја афричке уметности у Београду. Поделити се у пет група. Послушати лекције:

- 8. Маска *канаја*,
- 9. Маска *сирије*,
- 15. Маска *живира*
- 23. Маска *нема*,
- 28. Маска *дњуен ваише*.

Од абрау маску направити од папира у боји као што је приказано у видео-упутству.

Најлепши ученички радови представљени су на последњој страници презентације.

Литература:

За СНА Уметност не постоји препоручени уџбеник па се за припрему овог часа користи видео-материјал, документарни филмови, туторијали и одломци из појединих студија.

Материјали који се могу користити за припремање наставе:

– <https://www.artfactory.com/africanmasks/index.htm>

– <http://thegypsetters.net/dot-dot-dot/dot-dot-dot/5-fun-facts-african-masks> 5 [HYPERLINK http://thegypsetters.net/dot-dot-dot/5-fun-facts-african-masks](http://thegypsetters.net/dot-dot-dot/5-fun-facts-african-masks)”-fun-facts-african-masks

- https://www.blendspace.com/lessons/tAffwmFdAlwI_Q/c-african-masks
- African Masks Examined: History, Type, Role, Meaning [HYPERLINK https://afrikanza.com/blogs/culture-history/african-masks](https://afrikanza.com/blogs/culture-history/african-masks)
- stories behind african masks – YouTube
- Sadigh Gallery African Masks – YouTube
- African Shields (hamillgallery.com)
- National Museums of Kenya [HYPERLINK https://www.museums.or.ke/](https://www.museums.or.ke/) – [HYPERLINK https://www.museums.or.ke/](https://www.museums.or.ke/)

Музеј крије тајну

ОШ „Милић Ракић Мирко”, Прокупље

ПРИПРЕМА ПРИМЕРА ДОБРЕ НАСТАВНЕ ПРАКСЕ

РЕЗИМЕ	
КАТЕГОРИЈА:	Ваннаставне активности (манифестације, пројекти у оквиру школе и локалне заједнице, школске представе, приредбе, рад секције, такмичења...)
НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ:	Музеј крије тајну
АУТОРКЕ ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ (име и презиме, школа, место):	Драгана Стевановић, ОШ „Милић Ракић Мирко”, Прокупље Јелена Бабић, ОШ „Милић Ракић Мирко”, Прокупље
ЦИЉ и ЗАДАЦИ:	<ul style="list-style-type: none">– упознавање ученика са музејском поставком Музеја Топлице у Прокупљу;– развијање љубави према културној баштини;– оријентација у простору;– развијање логичког, критичког мишљења;– развијање дигиталних компетенција ученика.
ИСХОДИ:	<p>Ученици уме да:</p> <ul style="list-style-type: none">– реше логичке задатке и загонетке везане за појмове из музеја;– користе мобилни телефон у едукативне сврхе;– учествује у тимском раду и покаже спремност за сарадњу;– развија унутрашњу мотивацију за учење;– исказе своју креативност и маштовитост;– развија своје стваралачке способности;– покаже позитивне људске вредности;– поштује мишљења других и уважава их;– слободно исказује своје мишљење.
МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:	естетичка, дигитална, комуникација, културна свест, учење учења, рад са подацима, решавање проблема
КОРЕЛАЦИЈА СА САДРЖАЈИМА НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА:	Српски језик, Српски језик и књижевност, Математика, Ликовна култура, Природа и друштво, Историја, Грађанско васпитање, Дигитални свет, Информатика, Физичко васпитање, Биологија, Географија

ДОПРИНОС
ВАШЕГ РАДА
УНАПРЕЂИВАЊУ
ОБРАЗОВНО-
ВАСПИТНОГ РАДА:

На позив кустоса Музеја Топлице у Прокупљу да школа учествује у обележавању манифестације „Дани европске баштине” са темом „Одрживо наслеђе”, добиле смо могућност да организујемо и реализујемо ваннаставну активност.

Као ауторке и водитељке ваннаставне активности осмислиле смо загонетке и задатке које ћемо спроводити тако да сама радионица буде динамична и занимљива. Такође смо направиле и припремиле све потребне материјале. Водиле смо ток активности и помагале ученицима у раду. Објединиле смо њихов рад и учиниле га видљивим на страници ФБ школе, на веб-страници наставника, на каналу Јутјуб, на ФБ страници Музеја, на локалним медијима и другим ресурсима на интернету. Сарађивале смо са особљем Музеја, са локалном радио-станицом „Срце” и стварале нове контакте као одличну будућу инвестицију у наредним активностима. Позвале смо колеге и из других школа у госте и тако их упознале с начином рада стварајући могућности за нову сарадњу. Ипак, веће доприносе у реализацији радионице приписујемо својим ученицима који су радо, задовољно и мотивисано приступили и извршили све планиране задатке.

Васпитно-образовни рад смо унапредиле на следећи начин: радионица је организована у ваншколском амбијенту, у просторијама где се налазе сталне поставке Музеја; ученици су коришћењем дигиталних технологија долазили до решења постављених задатака; путем игровних активности које смо осмислиле и организовале, показали су снажљивост у простору, маштовитост и иновативност и кроз корелацију различитих наставних ресурса доказали да умеју да сарађују у тиму и групи.

Педагошка иновација и креативност огледа се и у осмишљавању самих загонетака и задатака, њиховом кодирању, креирању дигиталних пузли и организацији предавања у самом Музеју од стране кустоса Музеја.

Ученици су се први пут сусрели са неким веб-алатима; самим тим што су се налазили пред изазовом да пронађу најстарији музејски предмет додатно су мотивисани.

<p>РЕЗУЛТАТ (напредак) који је постигнут:</p>	<p>Ученици су схватили да су својим радом и актив-ношћу допринели укупном резултату радионице. Осмишљене и вођене активности уоквирене су у једну целину, чијом су реализацијом потпуно остварени планирани исходи и образовна очекивања. Ученицима су се активности допале, кроз игру су спроведене са радозналешћу и радешћу. Није била потребна додатна мотивација. Приметиле смо да ученици овим начином рада показују веће интересовање за ваннаставне активности, знања су трајнија. Ученици су изразили задовољство учешћем у радионици, као и жељу да се понови у нареднијем року. Активности су биле забавне и занимљиве, поучне и корисне.</p> <p>Ученици су били задовољни јер су могли да користе мобилне телефоне у едукативне сврхе, научили су да баратају дигиталним алатима, понеки су били јер су на основу упутстава и задатака уочавали музејске експонате и са мало труда самостално решавали постављене задатке.</p> <p>Због тога што им се веома допало и што су били успешни у реализацији активности, ученици су изразили жељу да их са родитељима посете сталну поставку музеја.</p> <p>У току радионице била је заступљена вршњачка едукација.</p> <p>Стечена су нова знања у коришћењу ИКТ алата у настави, сазнали су нешто ново о свом културном наслеђу. Учили су вредност сарадње са друговима из групе у постизању заједничког циља.</p> <p>Радионица је снимљена и документована на каналу ЈТ: https://youtu.be/5OHShwHglmE</p>
<p>КОМЕНТАРИ (у зависности од категорије рада, наведите коментаре ученика, учесника, локалне средине, или...)</p>	<p>Ученици су уживали у активностима на радионици и изразили су жељу да се нешто слично понови што су показали и на евалуационим листићима. Колегама и особљу Музеја, такође, радионица се веома допала, до те мере да су и они, заједно са ученицима, решавали постављене логичке задатке.</p>
<p>ГЛАВНИ КОРАЦИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - фаза планирања радионице - реализација - презентација

ОБЛИЦИ РАДА: фронтални, групни	ОПИС САДРЖАЈА ПО КОРАЦИМА
<p>МЕТОДЕ РАДА: дијалогска, монолошка, рад на тексту, настава путем открића, илустративно-демонстративна</p> <p>СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА: лаптоп, мобилни телефони, QR кодови, загонетке, задаци, дигиталне пузле, слова</p> <p>РЕСУРСИ: интернет, људски ресурси (кустоси и особље Музеја), музејска поставка...</p> <p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: посматрају, слушају инструкције, сарађују, рашавају задатке, договарају се, истражују, проналазе решења, декодирају кодове, слажу слагалице, едукују вршњаке...</p> <p>АКТИВНОСТИ УЧИТЕЉА: планира, даје предлоге и инструкције, дели ученике у групе, води разговор, учествује у раду, подучава, укључује све ученике у рад, подстиче сарадничке односе и води ученике ка заједничком циљу, припрема материјал за рад, сарађује са колегама, школом и институцијама у граду и шире и са медијима.</p>	<p>У фази планирања припремљени су потребни задаци:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стиховане загонетке (о музејском предмету) које воде ученике до места на којима се налазе кодови са задацима; – логички задаци са тематиком „културно наслеђе” – кодирани; – израда слагалица у алату <i>Jigsaw</i> (слика најстаријег музејског предмета); – израда слова „ЗУБ МАМУТА”; – организација термина реализације радних радионице – ваннаставне активности. <p><u>Реализација</u></p> <p>Уводни део: У уводном делу радионице ученицима су представљени водитељске радионице и улога у реализацији. Истакнут је циљ радионице и објашњен начин рада. Ученици су формирали групе по сопственој жељи.</p> <p>Главни део: На почетку главног дела ученицима је објашњен начин рада: да се на различитим местима, у различитим поставкама, крију кодови са задацима. Да би дошли до кодова, ученици морају решити загонетке које се односе на музејски експонат. Пошто група реши загонетку, скенира код и уради постављени задатак добија једно слово скривене речи (зуб мамута). Заједничка активност свих група јесте да на основу добијених слова открију реч, а онда у алату <i>Jigsaw</i> сложе слагалицу тајанственог, најстаријег музејског предмета.</p> <p>Завршни део: Предавање кустоса о зубу мамута и евалуација од стране присутних учесника.</p> <p>Презентација: постављање дигиталних материјала на интернет.</p>

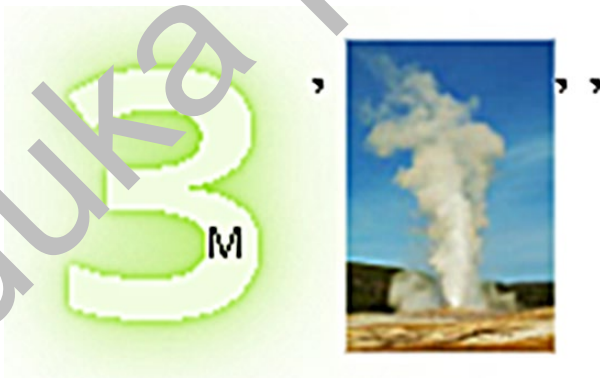
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА:	Њосмаиџрају, раде загаиџке са ученицима, добре, ѡсџичу, одіоварају на ѡиџања ученика, држе ѡредавање на крају радионице.
ПРИЛОЗИ:	
– загонетке – задаци – линкови – фотографије	<p>КРАТАК ОПИС ПРИЛОГА</p> <p>Загонетке и задаци: https://docs.google.com/document/d/1z1yHPnaB-CnKqXl82shBVadYLpdAXeLEyzUQo7J06X4/edit?usp=sharing</p> <p>Фотографије: https://youtu.be/OC3rjGu3zS0</p> <p>Филмић: https://youtu.be/5OHShwHgImE</p> <p>Слагалице: https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=17701307f8aa https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=3f57f9cdac89</p> <p>Литература: извори са интернета (Гоогле), Велика енциклопедија света, Енциклопедија свезнања...</p>

Прилози:

Задаци:

Музеј крије тајну, али ако пратиш сваки знак задатак ће бити и те како лак!

1. Реши ребусе:

2. Орах је има и позајмиће нам први слог њеног имена.

Жаба ће нам дати своју другу половину.

За крај – слово са два стомака додаће сјај.

3. Реши задатак:

$$2 + 5 = 11$$

$$3 + 6 = 21$$

$$8 + 11 = ?$$

4. У Музеју се налазе и ова четири предмета: скелет праживотиње, ваза, пушка и шиваћа машина. Милан, Ана, Пеђа и Јана били су у посети Музеју.

Јани се није допао предмет који има метак.

Пеђа се загледао у експонат прљавобеле боје.

Милану и Јани се не свиђају кости.

Јана воли цвеће, а Ану је фасцинирао предмет са точком.

Коме се који предмет допао?

	пушка	машина	ваза	скелет
Јана				
Милан				
Ана				
Пеђа				

5. У датим реченицама крију се речи везане за музеј. Откриј о којим је речима реч.

1. По столу скаче чавка.

2. Експресни воз на Тајвану је најбржи.

3. Траву дедица и моја бакица косе.

Пример: У њој пеРЕ КАпу. (РЕКА)

6. Када решиш анаграме, добићеш три речи које означавају предмете из Музеја.

Ту се чувају експонати...

НИТИРОВА

У нашем музеју постоје...

МИЛИЋ

Војска је користи за...

РУТУЧА

7. Када правилно одговорите на питања, добићете једно музејско занимање.

Ако пас нема реп, кажемо да је...

Коју показује замењивачу користимо за 2. лице средњег рода једнине?

То је 21. слово алфавита.

8. Кренули сте кроз Музеј и наишли на препреку – троја затворена врата. Да бисте прошли даље, морате решити задатак:

Имате један кључ који отвара сва врата. Можете отворити само једна која одаберете. Иза првих врата је вечна ватра. Иза других се крију тарантуле чији се број тачно не зна, а иза трећих су лавови који нису јели три године. Избор је ваш.

9. Реши загонетке:

– Кад ме има, сви ме виде, а кад ме не виде, ја сам ту.

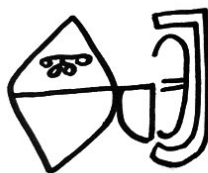
– Некад ме видиш целог, а некад само део.

– Многи би ходали по мени, а само неки су успели.

Сада допуни реченицу тако да добијеш нову загонетку:

– Кад се види, не види ме нико, кад се

10. Да би лакше решио овај ребус,
помоћи ће ти глагољица:

†	Б	В	Г	Д	Е	Ж	ДЗ	З	И	И
а	б	в	г	д	е	ж	дз	з	и	и
Ѕ	М	Њ	Љ	Њ	Њ	Њ	Њ	Њ	Њ	Њ
и	г	к	л	м	н	о	п	р	с	т
Њ	Ф	Х	О	Ш	Ц	Ч	Ц	Њ	Њ	Њ
у	ф	х	о	ш	ц	ч	ц	њ	ы	ь
Δ	Р	€	€	€	€	€	Σ			
я	ю	е ^н	о ^н	је ^н	йо ^н	ф	и			

ЗАГОНЕТКЕ:

Загонетке до места где су кодови:

– Чудна глагољица крије знак,

А задатак није ни тежак ни лак.

– Скривен сам ја између митраљеза два.

– Два митраљеза чувају главу

И знак се у крије ако сам у праву.

– Предмет са једним точком, машина стара скрива код од два другара.

Заговор се користила справа та

Имала је чудан тон,

Сада наш код крије

Тај стари телефон.

– И то је врста неке пушке

Само мало краће дршке,

На витрини сада тој

Скривен је и код твој.

– Музеј чува оружја многа

Нека су врло оштра и строга,

Потруди се и потражи,

Па решен задатак ти покажи.

– За писање се користила у времена стара

Она и перо су два добра другара.

Сада скрива задатак ваш

И ужива у томе баш.

Eduka portal

Рад са графичким објектима и израда графикона

ОШ „Милан Ђ. Милићевић”, Београд

Припрема за извођење часа

Предмет: Информатика и рачунарство

Школа: Основна школа „Милан Ђ. Милићевић”

Место: Београд

Разред: 8.

Наставна тема: *Excel*

Предметна наставница: Миљана Димитрић

Циљ часа: Упознати ученике са радом у програму за обраду текста, с изгледом основног прозора, са бирањем функција и са фазама у обради текста.

Образовни задаци: Упознавање ученика са применом рачунара и с коришћењем програма у циљу брзог и лакшег савладавања градива.

Васпитни задаци: Развијање нагласовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду. Постизање креативног рада са рачунаром.

Тип часа: обрада новог градива

Наставне методе:

- метода усмереног истраживања
- метода разговора
- метода демонстрације.

Наставни облици рада:

- фронтални,
- индивидуални.

Наставна средства:

- уџбеник и радна свеска,
- рачунар.

Литература:

- Драган Маринчић, Драгољуб Васић, *Информатика и рачунарство за 8. разред основне школе*, Завод за уџбенике, Београд, 2010.
- Драган Маринчић, Драгољуб Васић, *Информатика и рачунарство, радна свеска за 8. разред основне школе*, Завод за уџбенике, Београд, 2010.

ТОК ЧАСА

🕒 УВОДНИ ДЕО ЧАСА (5 мин)

У уводном делу часа наставник упознаје ученике са садржајем наставне јединице која ће на часу бити обрађена, као и са циљем часа.

🕒 ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (25–30 мин)

УВОД У МУЛТИМЕДИЈУ

Објаснити значај комуникације и пренос информација у васпитању и образовању.

Аудитивно и визуелно преношење информација, путем чула слуха и вида.

Команде које омогућавају уређење и обликовање, мета уређење, обликовање, приказ, датотеке.

Питати ученике које штампане а које електронске медије знају.

Кроз разговор објаснити основне појмове који ученици морају савладати.

Шта је **мултимедијални рачунарски систем**?

Одговарајући хардвер и софтвер који имају одговорности и користили мултимедији.

Ученике подсетити на улазне и излазне уређаје рачунара.

Навести програме који су најчешће коришћени за рад на рачунару:

оперативни систем – *Windows* и примери програма које користимо:

- програми за обраду текста (*MS Word*),
- програми за цртање (*Paint*),
- програми за обраду дигиталних слика (*Adobe Photoshop*) и за израду мултимедијалних презентација (*MS PowerPoint*).

Објаснити појам **навигације**, интерактивног кретања у потрази за информацијама.

Интерактивна мултимедија назива се и **хипермедија**.

Практичан рад:

Наставник даје ученицима задатак да на интернету пронађу хиперлинк интерактивне слагалице из Српског језика за 5. разред и ураде Тест 1.

Ако ученици немају приступ интернету, урадити задатак из радне свеске, вежба 29.1 на страни 49, пример **хипертекста** ИГРЕ и хиперлинка за прелазак из документа у документ.

🕒 ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (5–10 мин)

У завршном делу часа наставник одговара ученицима на постављена питања и отклања евентуалне нејасноће.

Припрема за извођење испитног часа за лиценцу

Предмет: Информатика и рачунарство

Школа: Основна школа „Милан Ђ. Милићевић”

Место: Београд

Разред: 8.

Одељење: 1

Наставна тема: Табеларни прорачуни – *Excel*

Наставна јединица: Рад са графичким објектима и израда графикана

Предметна наставница: Миљана Димитрић

Циљ часа: Упознати ученике са уметањем графичких објеката и израдом графикана на основу унетих табеларних података у програму *Microsoft Excel*.

Образовни задаци: Упознавање ученика са применом табеларних прорачуна у различитим областима људске делатности и њихово графичко представљање.

Васпитни задаци: Развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду. Подстицање креативности рада са рачунаром.

Тип часа: обрада новог градива

Наставне методе:

- метода усменог излагања,
- метода разговора,
- метода демонстрације,
- метода практичног рада.

Наставни облик рада:

- фронтални,
- индивидуални.

Наставна средства:

- уџбеник и радна свеска,
- радни листићи,
- рачунар,
- видео-пројектор (видео-бим).

Корелација: Математика, Техничко и информатичко образовање

Литература:

- Драган Маринчић, Драгољуб Васић, *Информатика и рачунарство за 8. разред основне школе*, Завод за уџбенике, Београд, 2011.
- Драган Маринчић, Драгољуб Васић, *Информатика и рачунарство, радна свеска за 8. разред основне школе*, Завод за уџбенике, Београд, 2011.

ТОК ЧАСА

⌚ УВОДНИ ДЕО ЧАСА (5 мин)

У уводном делу часа наставник упознаје ученике са садржајем наставне јединице која ће на часу бити обрађена, као и са циљем часа.

🕒 ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (25–30 мин)

РАД СА ГРАФИЧКИМ ОБЈЕКТИМА

Објаснити и навести графичке објекте које су користили у раду са текстом у програму *Word*.

Објаснити могућности рада са графичким објектима у оквиру програма *Excel*.

Објаснити на примеру уметање слике и све радње које обухвата обрада слике (светлост, контраст, промена величине, прилагођавање боја, постављање ефеката, избор стила слике, одсецање, форматирање облика слике, избор ефеката слике, ротирање итд.).

Објаснити објекте који се могу уметнути на лист.

На радни лист се могу уметнути табеле, готови облици, оквир за текст, украсни текст, формуле и симболи.

Кроз разговор објаснити основне појмове које ученици морају схватити.

Израда графикана

Шта је **графикон**?

Представља приказ података који у табели омогућавају јаснији преглед. Ученике подсетити на претходни час кад су унели податке у табелу.

Навести типове графикана (стубасти, пругасти, линијски, тачкасти, област итд.).

Објаснити појам **серија**, скуп података који се односи на један ентитет.

Практичан рад:

Наставник даје ученицима задатак да на радним листићима ураде потрошњу струје у појединим градовима по месецима и да прочитају на основу графикана укупну потрошњу и потрошњу за Кладово.

🕒 ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (5–10 мин)

У завршној деелу часа наставник одговара ученицима на постављена питања и отклања евентуалне нејасноће.

Роботички изазови – Европска седмица роботике (ERW)

JU IV основна школа Мостар

PRIPREMA ZA NASTAVU		JU IV OSNOVNA ŠKOLA MOSTAR
Nastavni predmeti: Tehnička kultura i Informatika	Nastavnica: Belma Selimotić	Razred i odjeljenja: VII–IX (Vijeće učenika)
Nastavna cjelina: Robotika i programiranje	Datum: novembar	
Nastavna jedinica: Robotički izazovi – Evropska sedmica robotike (ERW)	Tip nastavnog časa: obrada novog gradiva sa praktičnom vježbom	
Ključni pojmovi i novi stručni nazivi: robotika, programiranje, mBot robot, program mBlock, micro:bit, program MakeCode, Evropska sedmica robotike, Sat kodiranja		
ZADAĆE NASTAVNOG ČASA		
OBRAZOVNE: Učenici će svojima proširiti znanje o robotici i programiranju, upoznat će zakone robotike, naučiti generacije robota i njihove specifičnosti, opisat će postupak spajanja dijelova mBot robota, upoznati funkcionalnost daljinskog mBot robota, analizirati prednji i zadnji dio micro:bita, naučiti određene kodove programa mBlock i MakeCode...		
FUNKCIONALNE/PRAKTIČNE: Povezivanje teorijskog i praktičnog mišljenja u kreativnim rješenjima problema, podsticanje kreativnih potencijala učenika praktičnim radovima, radnim vježbama, problemskim zadacima te razvijanje logičnog mišljenja u njima, učenje otkrivanjem i primjena različitih strategija STEAM-a u konkretnim zadacima i izazovima...		
ODGOJNE I SOCIJALIZOVANE: Podsticanje istraživačkog rada, takmičarskog duha individualnim radom i u grupi, formiranje stvaralačke ličnosti, podsticanje interaktivnog učenja primjenom savremenih multimedijalnih sredstava, učenici se koriste različitim strategijama učenja i primjenjuju ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanja problema u svim područjima učenja (činjenično, konceptualno, proceduralno, metakognitivno znanje)...		

OBLICI RADA:	NASTAVNE METODE:	NASTAVNA SREDSTVA:
<ul style="list-style-type: none"> – individualni, – frontalni, – grupni rad. 	<ul style="list-style-type: none"> – dijaloška (metoda razgovora), – monološka (mini-predavanje), – metoda demonstracije prezentacije, – stvaralačko-istraživački zadaci, – izrada praktičnih radova, – problemska nastava (realizacija idejnog rješenja), – metoda interaktivnog učenja, – metode zasnovane na STEAM-u... 	<ul style="list-style-type: none"> – laptopi, – „pametna” ploča, – prezentacija, – setovi mBot robota, – setovi micro:bitova, – radni listovi za rad u grupama...

ISHODI UČENJA

- Razumije pojmove robotika i programiranje.
- Primjenjuje stečena znanja i naučene nastavne sadržaje na konkretnim zadacima sarađujući u grupi sa drugim učenicima.
- Daje kreativna rješenja pri rješavanju problema služeći se IT tehnologijom.
- Prezentuje svoj rad te predstavlja svoje rješenje pred drugima povezujući ga sa stvarnim životom.

Izvori za pripremanje: udžbenik *Tehnička kultura 7*, Camil Ahmetović i grupa autora, NAM Tuzla; udžbenik *Tehnika i tehnologija 8*, Zoran Lapčević, EDUKA Beograd; udžbenik *Informatika i računarstvo 7*, Katarina Aleksić i grupa autora, EDUKA Beograd; edukativni i stručni časopisi, pisani mediji, internet...

Korelacija sa drugim nastavnim predmetima: nastavno područje STEAM predmeta, Engleski jezik, Historija...

ARTIKULACIJA NASTAVNE JEDINICE

UVODNI DIO

(najava sadržaja i rada - čas se izvodi uz ppt)

Na ovom času su obilježili gradiva i praktičnog rada razvijati ćemo tehničko-informatičko znanje i vještine. Naučiti ćemo i proširiti znanje o robotici i programiranju.

(učenički su podijeljeni u pet grupa, koje su prethodno raspoređene)

(najaviti događaj Evropska sedmica robotike – ERW)

Evropska sedmica robotike (ERW) jeste događaj namijenjen promociji robotike, programiranja i STEM edukaciji. Cilj je predstaviti pozitivne učinke robotike i tehnologije u svakodnevnom životu, ekonomiji i zdravlju te uspješno savladavanje trenutnih globalnih izazova.

Ovaj projekat je zamišljen na Evropskom forumu robotike (ERF) 2011. i od tada jednom godišnje krajem novembra realizuju se razne aktivnosti vezane za robotiku; upoznaje se rad i mogućnosti LEGO i mBot robota, izvode STEM eksperimenti...

https://www.youtube.com/watch?v=cHFzYgNk_1g

(video, zemlje domaćini sa sloganima – 1:29)

Zemlja BiH – domaćin pod sloganom „Robotika za čovječanstvo”
 Zemlja Srbija – domaćin pod sloganom „Robotika za osmišljene”, „Robotika za industriju”.

(motivacijski video)

U okviru projekta „Škola za 21. vijek” u organizaciji *British Councila* članovi Coding kluba osmislili su projekat „Brižemo se i ti i drugima” i osvojili 1. mjesto. Projekat se zasniva na primjeni microrobota i rješavanju aktuelnih problemskih izazova.

https://www.youtube.com/watch?v=tklXJq-iyi0&list=PLJbQTKZUjOm90CJCuFOK_uBeZ6cpkNjVh&t=13s

(video o projektu – 2:14)

GLAVNI DIO

1. KORAK

(isticanje cilja čara)

Važno je znati da primjenu robota treba usmjeravati prema rješavanju sadašnjih i budućih društvenih izazova.

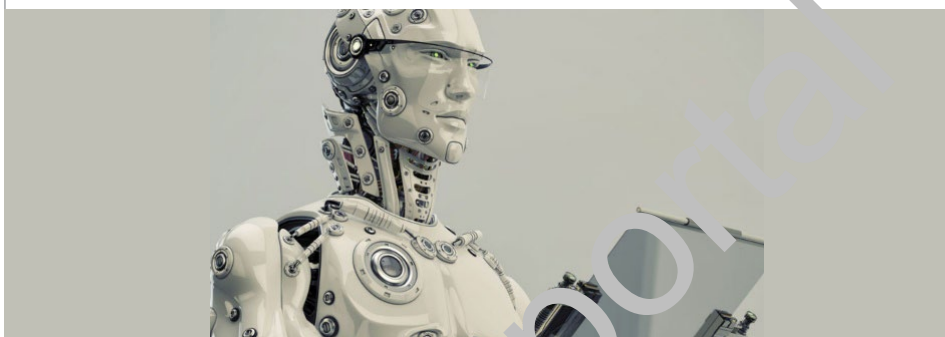
(zanimljivost)

Ideja o robotima vrlo je stara, potiče iz vremena Leonarda da Vincija koji je na novi način predvidio robote zamislivši model pokretne mašine u obliku mehaničke glava koji je poklonjen 1513. god. francuskom kralju.

Riječ robot potiče od riječi robotnik koja je češkog porijekla, što znači rob, radnik... Prvi je upotrebio češki dramatičar Karel Čapek u djelu „R.U.R.” koje se zasniva na uznemirujućoj ideji o robotima kao umjetnim humanoidnim robovima koji se bune protiv svojih stvaralaca i poražavaju ih.

Prvi eksperimentalni primjeri robota napravljeni su na američkim sveučilištima četrdesetih godina prošlog vijeka. Komercijalnu proizvodnju robota započeli su Amerikanci George Devol i Joseph Engelberger početkom 1960. Engelbergerovi roboti nisu pobudili preveliko zanimanje u Americi, ali srećom naišao je na vrlo dobar prijem u Japanu, gdje je 1970. u funkciju ušao prvi industrijski robot koji je radio kao zavarivač u Nissanovoj tvornici. Tokom sedamdesetih i osamdesetih robotika je strelovito napredovala zahvaljujući velikim investicijama automobilske industrije, ali krajem osamdesetih industrija je počela propadati. Zbog slabe isplativosti većina američkih proizvođača robota je propala. Jedina oaza robotike ostao je Japan, čije tvornice danas „zapošljavaju” više od pola svjetskih robota – više od 400.000.

Robotika je mlada tehnička grana koja obilježuje znanja iz mehanike, elektronike, informatike i automatike. To je nauka o robotima, njihovoj izradi i primjeni.

Roboti su elektro-mehaničke jedinice koje funkcionišu automatski po programu ili pod kontrolom čovjeka i mogu izvoditi određene zadatke.

Američki pisac i biokemičar Isaac Asimov jedan je od najznačajnijih pisaca naučne fantastike

XX vijeka te je na istaknuto mjesto u historiji robotike zbog definisanja **tri osnovna zakona robotike**, koji glase:

- 1. robot ne smije ozlijediti ljudsko biće, niti zbog svoje neaktivnosti smije dozvoliti da ljudsko biće bude ozlijeđeno;**
- 2. robot mora slušati naredbe koje mu daju ljudska bića, osim u slučaju kada bi te naredbe kršile prvi zakon;**
- 3. robot mora štiti svoju egzistenciju, osim ako bi to kršilo prvi i drugi zakon.**

Roboti su se, baš kao i ljudi, razvijali generacijski. Svaka nova generacija bila je bolja od prethodne.

Prva generacija robota – roboti su radili uz asistenciju čovjeka.

Druga generacija robota – industrijski roboti (manipulatori) koristili su se za prenos materijala.

Treća generacija robota – napredni roboti koji imaju pet razvijenih instinkata i šest emotivnih stanja te mogućnost slike, zvuka i pokreta.

2. KORAK

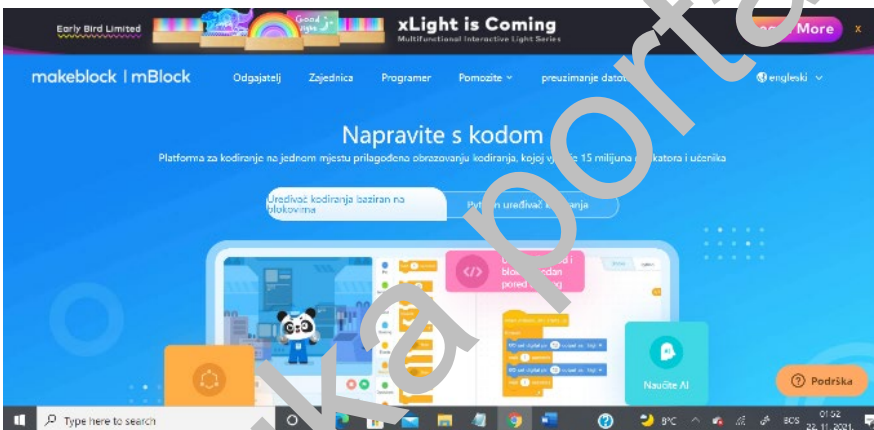
(upoznavanje sa mBot robotom)

mBot je robot koji omogućuje jednostavan ulazak u svijet robotike, elektronike i programiranja. Nastao je u saradnji Makeblocka i Arduino open-source hardverske platforme.

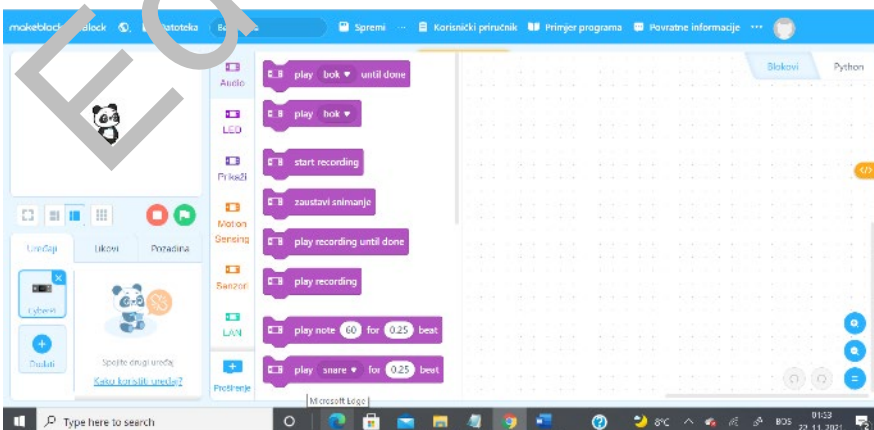

Set sadrži 38 dijelova koji se moraju složiti kako bi robot bio spreman za korištenje. Tim se dovodi do iskustva rada s hardverom (proučavanje uputa, pričvršćivanje dijelova, spajanje žica i senzora).

Softver za programiranje mBot robota zove se mBlock. To je grafički softver za programiranje u kojem se program izrađuje povlačenjem i spajanjem blokova kôda.

<https://mblock.makeblock.com/en-us/> (platforma za kodiranje)

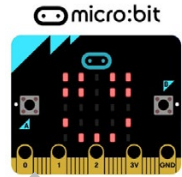
<https://ide.mblock.cc/> (kod sa blokovima)

Programirati se može način kretanja robota, rad motora, komunikacija među robotima, uključivanje i isključivanje svjetlećih dioda i zupaljice, izvršavanje određenih radnji na osnovu očitavanja senzora...

<https://izradi.croatianmakers.hr/lessons/uvodno-o-mbotu/> (o mBot robotu)
<https://www.youtube.com/watch?v=RpUWi6RzcZQ&t=237s> (promotivni video o mBot robotu – 3:57)

(upoznavanje sa micro:bitom)

Micro:bit je mikroročunar koje omogućuje da se osmisle, naprave i isprobaju razni zabavni i edukativni projekti. Ovaj mikrokontroler sadrži procesor, ulazne i izlazne izvode te za napajanje koristi dvije AAA baterije. Može prikazati tekst, brojeve, sličice i animacije na ekranu, mjeriti temperaturu, određiti strane svijeta te sadrži senzor za pokret i svjetlo. Može se spojiti s drugim uređajima i senzorima te sa njima komunicirati putem radio-veze ili Bluetooth tehnologije. Sa svojim dijelovima i karakteristikama te programiranjem, micro:bit se lako pretvara u različite interaktivne i funkcionalne uređaje.

(dijelovi, naprijed, navodi učenik I. R.)

ZASLON SA SVJETLEĆIM DIODAMA

Micro:bit s prednje strane ima zaslon koji sadrži 25 svjetlećih dioda koje se mogu pojedinačno programirati. Svaka dioda ima svoju poziciju određenu koordinatama na x i y osi.

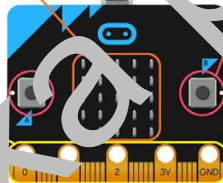
Programiranjem svjetlećih dioda na zaslonu se mogu prikazati brojevi, tekst, sličice ili animacije. Svjetleće diode služe i kao senzor za svjetlo.

IZVODI

Micro:bit na rubnom dijelu ima ukupno 25 vanjskih izvoda.

Prva tri veća izvoda (0, 1 i 2) mogu imati ulogu ulaznih ili izlaznih jedinica te na njih, zbog svoje veličine, možemo lako spojiti dodatne komponente. Izvod 3V je napajanje, a GND je izvod za uzemljenje.

Ostalih 20 malih izvoda možemo koristiti samo s dodacima za micro:bit.

TIPKALA A I B

Micro:bit s prednje strane sadrži dva tipkala, A i B.

Na tipkama možete upravljati informacijama koje pohranite na micro:bit te pokretati razne dijelove koda.

TEMPERATURNI SENZOR

Micro:bit sadrži senzor za temperaturu, pomoću kojeg mjeri temperaturu okoline u kojoj se nalazi.

Najveća temperatura koju može izmjeriti i prikazati iznosi 50 °C.

KOMUNIKACIJA RADIO VEZOM

Micro:bit sadrži radio komponentu za bežičnu komunikaciju s drugim micro:bitovima.

Povezivanjem više micro:bitova radio vezom mogu se izraditi kompleksniji projekti (primjerice daljinski upravljači, uređaji za sudjelovanje u kvizu, igraće konzole i sl.).

(dijelovi, nazad, navodi učenica N. M.)

PROCESOR

Procesor izvršava naredbe napisane u programu. Jedno, unutar procesora postoje uređaji u kojim se pohranjuje izrađeni program.

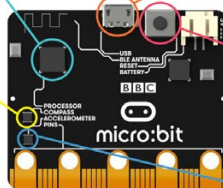
16 KB RAM
256 KB memorije

KOMPAS

Kompas na micro:bitu omogućuje detekiranje magnetskog pola Zemlje te smjera prema kojem je micro:bit okrenut.

Položaj micro:bita u odnosu na strane svijeta određuje se u stupnjevima.

Kompas je potrebno kalibrirati prije uporabe.

MIKRO USB KONEKTOR

Kako bi izrađeni program mogli prebaciti na micro:bit, potrebno je spojiti mikro USB kabel u računalo i micro:bit.

Spajanjem s računalom micro:bit se napaja električnom energijom te može raditi bez baterije.

TIPKALO ZA PONOVO POKRETANJE

Sa stražnje strane micro:bita se nalazi tipkalo za ponovno pokretanje.

Pritiscom na tipkalo, program koji se nalazi na micro:bitu se pokreće ispočetka.

AKCELEROMETAR

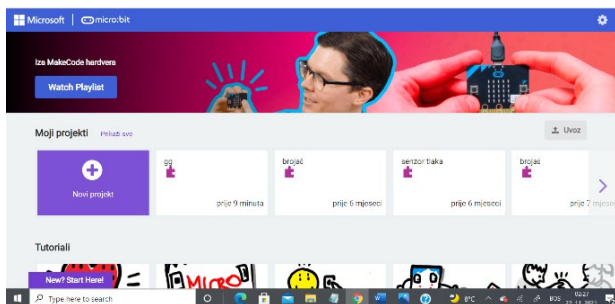
Mjerač ubrzanja (akcelerometar) je dio micro:bita koji možete koristiti kao senzor pokreta.

Prepoznaje kada se micro:bit kreće (gibanje, drhtanje, nagib i slobodni pad).

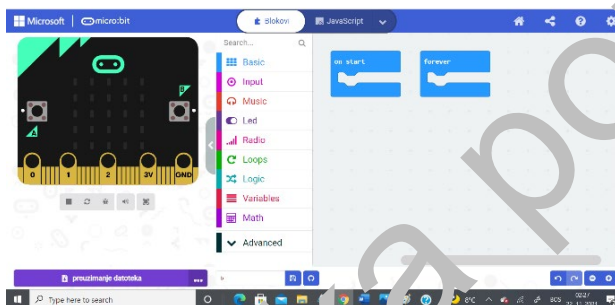
<https://www.youtube.com/watch?v=gFrDrBmMrUI> (dijelovi micro:bita – 4:49)

Micro:bit se može programirati u više programskih okruženja (MakeCode, Python, JavaScript...).

Microsoft MakeCode je grafičko okruženje unutar kojeg se programski kôd izrađuje povlačenjem i ispuštanjem blokova koda koji se međusobno spajaju.

<https://makecode.microbit.org/> (platforma za kodiranje)

<https://makecode.microbit.org/#editor> (kod sa blokovima)

<https://izradi.croatianmakers.hr/lessons/upoznajte-microbit/> (o micro:bitu)

3. KORAK

(učenci u grupama dogovornjaju i organizuju rješavanje postavljenih zadataka)
(svakoj grupi dodeljen je zadatak koji rade preko određenog linka na kojem se nalaze tekstualna i video-uputstva, kod sa blokovima)

(GRUPA 1 – sastavljanje dijelova mBot robota, pratiti uputstva)

<https://izradi.croatianmakers.hr/lessons/sastavljanje-mbota/>

(GRUPA 2 – prvo pokretanje mBot robota, pratiti uputstva, tvorničke postavke isprobati pomoću daljinskog upravljača)

<https://izradi.croatianmakers.hr/lessons/prvo-pokretanje-mbota/>

(GRUPA 3 – prvo povezivanje sa računarom, instalacija mBlocka nije potrebna, koristiti onlajn mogućnosti mBlocka, izraditi prvi program – diode)

<https://izradi.croatianmakers.hr/lessons/prvo-povezivanje-s-racunalom/>

<https://izradi.croatianmakers.hr/lessons/prvi-program-za-mbot/>

(GRUPA 4 – izraditi termometar pomoću micro:bita)

<https://izradi.croatianmakers.hr/lessons/microbit-termometar/>

(GRUPA 5 – izraditi mjerač svjetlosti pomoću micro:bita)

<https://izradi.croatianmakers.hr/lessons/microbit-mjerc-svjetlosti/>

ZAVRŠNI DIO

(predstavnici grupa prikazuju rezultate rada)
(najaviti i pozvati učenike da učestvuju u svjetskom događaju Sat kodiranja koji se organizuje u decembru)

HOURLY
OF
CODE

AKTIVNOSTI UPUTE PROMOCIJA PITANJA Hrvatski

SAT KODIRANJA

Isprobajte jednostani vodič prilagođen svim uzrastima u više od 45 jezika. Pridružite se milijunima učenika i nastavnika u preko 180 zemalja koji počinju sa Satom Koda.

Want to keep learning? [Go beyond an hour](#)

Teachers: [Host an hour](#) or [read the How-To Guide](#)

Aktivnosti na Vašem jeziku

<https://hourofcode.com/us/sr>

PLAN PLOČE – PRILOG

EVROPSKA SEMINAR ROBOTIKE (EF)

Kodiranje i robotika

Hour of Code

Фолклорна музичка традиција и обичаји из Србије

ОШ „Вожд Карађорђе”, Ниш

Наставни предмет: Музичка култура

Тип часа: обрада

Разред: 5. и 6.

Број ученика: 25 ученика

Временски оквир: два месеца (април–мај)

Наставна средства и ресурси: интернет, мобилни телефони, лаптоп, клавир, ритмички инструменти, народна ношња

Коришћене апликације/алати: *google classroom, power point, viber*

Наставне методе: дијалогска, демонстративна, текстна метода, истраживачка

Облик рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару

Циљ часа: **Развијање љубави према фолклорној музичкој традицији и обичајима Србије.**

Очекивани исходи: Ученик ће умети да:

- наброји све врсте народних песама (песме о раду, обичајне, обредне, породичне, љубавне, седелачке);
- опише основне карактеристике народних музичких инструмената и народног стваралаштва;
- отпева и изведе додолски обичај уз песму „Ој, додоле, мили Боже” и „Ми идемо преко поља”;
- направи музичке инструменте користећи предмете из окружења;
- отпева и изведе народно коло уз народну песму „Дивна, Дивна” и „Шетња”;
- креативно комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту;
- кроз слушање музичких примера именује извођачки састав или народни музички инструмент;
- изведе разноврстан музички репертоар певањем, игром и свирањем народних песама („Ој, додоле, мили Боже”, „Дивна, Дивна”, „Шетња” и „Ми идемо преко поља”).

Међупредметна повезаност:

Српски језик и књижевност (народна песма), Географија (средина одакле су песме), Ликовна култура (прављење музичких инструмената), Физичко васпитање (увежбавање народног кола).

Међупредметне компетенције:

- компетенција за учење – ученици ће добити задатке који ће их оспособити да самостално и у сарадњи с другима истражују, откривају и повезују нова знања о народној музичкој традицији;
- изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина гласом, инструментом или покретом кроз креирање школских приредби, радионица и пројеката;
- комуникација;
- рад са подацима и информацијама везаним за задату тему;
- дигитална компетенција – користи могућности ИКТ за музичко стваралаштво;
- сарадња у оквиру групе.

Литература за наставнике:

1. Соња Маринковић, *Историја српске музике* (ЗУНС).
2. Р. Петровић, *Српска народна музика: њесма као израз народној музичкој мишљења* (Музиколошки институт САНУ).
3. Загорка Марковић, *Народни музички инструменти*. (Етнографски музеј САНУ).
4. Габријела Грујић, Маја Соколовић Игњачевић, Саша Кесић, *Музичка култура за 5. разред основне школе* (Klett).

Литература за ученике:

1. Габријела Грујић, Маја Соколовић Игњачевић, Саша Кесић, *Музичка култура за 5. разред основне школе* (Klett).

Подстицајни догађаји: Ученици учествовали концерту етно музичке секције Средње музичке школе. Иницијатива је кренула идеја да се направи радионица, пројекат и завршна приредба везана за фолклорну музичку традицију и обичаје Србије.

Резиме

- **Уводне припреме:** Почетком априла ученици су на Гугл учионици добили материјал о народној музици, народним инструментима, народној игри и ношњи и задатак да га прочитају и да се договоре о подели на групе.
- **1. задатак:** Свака група ученика добија једну од следећих активности:
 - ⌘ 1. *Група* истражује о народној музичкој фолклорној традицији Србије и о народним песмама (песме о раду, обичајне, обредне, породичне, љубавне, седелачке);
 - ⌘ 2. *Група* истражује о народној ношњи, колу и народним инструментима за које сакупљају главне карактеристике и препознају звучне примере фруле, двојница, гусала и гајди, док на часу Музичке културе праве своје народне инструменте;
 - ⌘ 3. *Група* ученика учи да пева и свира песме „Дивна, Дивна“, „Шетња“, „Ој, до доле, мили Боже“ и „Ми идемо преко поља“;

☞ 4. *ѝруѝа* ученика учи кораке народног кола уз певање песме „Дивна, Дивна” и „Шетња”;

☞ 5. *ѝруѝа* ученика упознаје се са обичајем додола и презентује додолски обичај уз песму „Ој, додоле, мили Боже” и „Ми идемо преко поља”.

2. задатак: Крајем априла, ученици 1. и 2. групе на часу Музичке културе презентовали су свој истраживачки задатак о народној музичкој фолклорној традицији Србије, народним песмама, народној ношњи, колу и народним инструментима. Свој истраживачки рад представили су кроз презентацију ППТ (<https://docs.google.com/presentation/d/1NYII6O71tJzebPLiePhIaWdaf-bhhXY1/edit?usp=sharing&ouid=110806376356408960998&rtpof=true&sd=true>).

3. задатак: Ученици су током часова Музичке културе научили да певају и свирају песме „Дивна, Дивна”, „Шетња”, „Ој, додоле, мили Боже” и „Ми идемо преко поља” уз ритмичку пратњу дрвених штапића, дуде и зечки.

4. задатак: Ученици су увежбали кораке за народно коло уз песме „Шетња” и „Дивна, Дивна”. За предстојећу радионицу припремили су и за народне ношње где ће после одиграног кола да појединачно објасне свој део ношње.

5. задатак: Ученици из 5. групе остатку одељења су презентовали идеју о додолском обичају у хаљинама и венчићима који прате овај обичај.

Презентовање пројекта: Сви ови задаци су прво урађени и увежбани током часова, а затим су ученици сами позвали директора, стручну службу, предметне наставнике, вршњаке и родитеље и учествовали и представили кроз занимљиву радионицу тему „Фолклорна музичка традиција и обичаји из Србије”. На опште одушевљење свих присутних, сви гости су дочекани у народним ношњама са соком, чогачом и слатком од дуња на улазу у учионицу. Једна од ученица је кроз презентацију ППТ врло лепо водила цео пројекат и најављивала презентацију задатка сваке наредне групе. Кроз ову радионицу смо упознали и народне песме, обичаје, ношње, народне инструменте и коло. Уз њих се певали и играли, а присутни су се укључили да уче кораке за коло.

Сликe са радионице из школе:

Завршна приредba у оквиру пројекта: Уз помоћ родитеља, локалне заједнице и наших вредних ученика успели смо да организујемо приредбу која је заживела и ван зидова наше школе. Све је представљено на сајту и ФБ страници школе.

Робинсон Крусو

ОШ „Бранко Радичевић”, Савино Село

ОШ „Братство јединство”, Куцура

Предмет:	Српски језик и књижевност Енглески језик
Датум одржавања:	20. 12. 2022. 16. 1. 2023.
Наставнице:	Јелена Микић, наставница Српског језика и књижевност у ОШ „Бранко Радичевић”, Савино Село, и Здравка Мајкић, наставница Енглеског језика у ОШ „Братство јединство”, Куцура
Наставна тема/ област:	Књижевност Пројектна настава
Наставна јединица:	Домаћа лектира: Данијел Дефо, <i>Робинсон Крусo</i> (одломак о градњи клесачице)
Тип часа:	обрада
Циљ часа:	Анализа одломка романа и одгледаног филма.
Очекивани исходи на крају часа:	Ученик је у стању да: – чита с разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела; – одреди врсту књижевног дела и књижевну врсту, анализира елементе композиције епског дела; – разликује појам приповедача од писца, разликује облик казивања; – развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; – анализира узрочно-последично низање мотива; – наводи примере личне добити од читања, напредује у стицању читалачких компетенција; – саставља причу на основу слике, користећи адекватан вокабулар и граматичке конструкције (прошло време) – енглески језик.
Наставне методе:	монолошка, дијалoшка, текстовна, аналитичко-синтетичка
Наставна средства:	читанке, школске свеске, роман <i>Робинсон Крусo</i> Данијела Дефоа, аудио-запис одломка из романа – дигитална читанка, стр. 179, интерактивна табла, веб-алати: <i>Genial.ly</i> , <i>Story jumper</i>

Облици рада:	фронтални, индивидуални
Међупредметне компетенције:	комуникација, сарадња, решавање проблема
Међупредметно повезивање:	Ликовна култура, Техника и технологија, Информатика и рачунарство, Енглески језик
Кључни појмови:	епика, роман, <i>Робинсон Крузо</i>
Литература за наставнике:	Милија Николић, <i>Методика наставе српској језика и књижевности</i> , Завод за уџбенике, Београд, 2012. Јелена Спасић, <i>У слици за скривеним блатом (енглески авантуристички роман XVIII и XIX века)</i> , Каирос, Сремски Карловци, 2013. Моња Јовић и др Јелена Журић, <i>Читанка з. 5. разред</i> , Едука.

УВОДНИ ДЕО ЧАСА (7 минута)

Планиране активности наставника/наставнице:	Планиране активности ученика:
<p>Емоционална припрема</p> <p>Наставник је на претходном часу дао ученицима да погледају филм и прочитају одломак из романа <i>Робинсон Крузо</i>. Договор је да роман прочитају после распуста. Добили су да ураде истраживачке задатке. Да ли волите да читате књиге? Да ли волите романе или песме?</p> <p>Наставник истиче циљ часа и најављује наставну јединицу <i>Робинсон Крузо</i>.</p>	<p>– одговарају на питања;</p> <p>– слушају одговоре других ученика;</p> <p>– учествују у разговору.</p>

ПРВИ ДЕО ЧАСА (33 минута)

<p>– На почетку часа, ученици помоћу веб-алата <i>Genial.ly</i> понављају списак https://view.genial.ly/63923ac33cc14f001999a595/interactive-image-daniel-defoe</p> <p>– Уколико нешто нису урадили, дописују у свеске о писцу.</p> <p>– После тога понављају помоћу веб-алата <i>Genial.ly</i>: књижевна врста, род, тема, главни ликови, место, облици изражавања, идеја, поруке https://view.genial.ly/63668d21e4099b00118fe87a/interactive-content-ostrvo</p> <p>– Ученици треба да запазе како се Робинсон снашао на острву и како је осмислио своје склониште, чиме га је изградио и на који начин уредио.</p>	<p>– прате упутства наставника;</p> <p>– одговарају на питања;</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Ученици увиђају како се Робинсон понаша и обавља физичке радове, али се, уз помоћ наставника, они упућују и на разумевање јунакових размишљања и откривају на који начин он сагледава своју судбину. - Посебно се истиче осећање наде које га не напушта. - Пажњу треба обратити на облике казивања у тексту, на приповедање и дескрипцију. - Учити да јунак приповеда у првом лицу и подстаћи ученике да размисле о томе због чега је овакав начин приповедања користан и за самог читаоца. - Ученици треба да дођу до закључка да првим лицем приповедање добија исповедни тон. - Увиђа се шире значење одређених речи и израза из романа (метафорично значење израза <i>дављеник се и за сламку хваћа</i> и речи <i>бура</i>). То ће ученици објаснити и на српском и на енглеском. - Следећи део часа треба посветити стваралачкој активности. Паве стрип са наставницом Енглеског. Стрип је креиран у алату <i>Storyjumper</i>: http://www.storyjumper.com/book/read/145079131/60935531b2421 <p>У овој активности је предвиђено да ученици заједно са наставницом Енглеског креирају стрип о Робинсону на енглеском. Вокабулар и граматичке конструкције прилагођени су њиховом узрасту.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - слушају одговоре других ученика; - износе своје запажање; - анализирају и закључују; - самостално решавају задатке.
--	--

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (5 минута)

<p>Квиз направљен у <i>Genially</i> раде на крају часа. https://view.genial.ly/609f66609a40c90019f966c0/interactive-content-kviz-robinzon</p> <p>Ученици уз помоћ наставнице Енглеског језика одлазе на замисљено виртуелно путовање до острва на коме је боравио Робинсон.</p> <p>Виртуелно путовање уз помоћ <i>Google Maps</i> https://www.google.com/maps/place/San+Juan+Bautista,+Juan+Fernández+Islands,+Valparaíso,+Chile/@-33.6382002,-78.8312428,3a,75y,90t/data=!3m8!1e1!3m6!1sAF1QipMPN1fhzYeKk1Iq1oIH6pHSOi-XIYJG4gJISJ0j!2e10!3e11!6shhttps:%2F%2Fh5.googleusercontent.com%2Fp%2FAF1QipMPN1fhzYeKk1Iq1oIH6pHSOi-XIYJG4gJISJ0j%3Dw203-h100-k-no-pi0-ya60-ro-fo100!7i8192!8i4096!4m5!3m4!1s0x96ffa2ae8b6987d3:0xc3efc9e660546850!8m2!3d-33.6382002!4d-78.8312428</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Исказују утиске после рада.
--	---

На крају часа ученике мотивисати да прочитају лектуру, напишу саставе *У џосџима код Робинсона* и *Зашто је важно читање* и да, уколико буду знали, поставе на Падлету или пошаљу на имејл наставници Српског језика. Објасниле смо деци која боље користе веб-алате да направе нешто у Лиониту и ураде неке квизове о Робинсону Крусону.

Други час после распуста

Први час смо колегиница и ја замислиле као мотивациони за ученике да прочитају лектуру *Робинсон Крусон* одмах после распуста.

На следећем часу после распуста ученици су прво читали саставе *У џосџима код Робинсона* и *Зашто је читање важно*. Причали су о лепотама књиге и о важности читања и да ли више воле да читају или да гледају филм и да образложе зашто. Све те саставе ставили су на Падлет

https://padlet.com/dimitrijevasilisa/padlet-pat2o78ht4ay9l1z7bcln1jwAR1yqLywjMPQZOYXRqOINpqCnFXgqWlVjxscRCOKee_j57MR3n2P3gFJ5w

Воема интересантан им је рад био и помоћу веб-алата Лиоит.

<http://linoit.com/users/jelenamikic1/courses/Comeday>

Радили су квизове које су направили уз помоћ наставница у веб-алату *Educarplay*.

https://www.educaplay.com/learning-resources/1189920-learning_resource.html

На крају часа искористил смо мобилни телефон и на вајберу су направили анкету о томе да ли више воле да гледају филм или да читају књигу. И даље је у првом плану било гледање филма.

Оно што је били дивнојесте то да су сви прочитали књигу и да сам уз помоћ анкете коју су направили сазнала да деца имају емпатију према Робинсону. На питање да ли им је било жао што је Робинсон Крусон био сам на острву, сви су рекли да јесте. Све сам те анкете ставила на Гугл диск.

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1wBDSy7GNrWNRqIV2mBkxE_NAdckOTNJ

Начини провере остварености исхода:

- тачно решени задаци за домаћи;
- посматрање ученичког учешћа, закључивања и одговарања на постављена питања.

СРЕДЊА ШКОЛА

Едука портал

Eduka portal

На Дрини Ћурија

Гимназија „Вељко Петровић”, Сомбор

Наставни предмет: Српски језик и књижевност

Разред: трећи (два одељења друштвено-језичког смера, одељење ученика са посебним способностима за рачунарство и информатику)

Наставна тема: Српски модернизам

Наставна јединица: *На Дрини Ћурија*, Иво Андрић

Пројектна настава „Више од игре, боље од бекства”

Кључни појмови: Андрић, новинарски стил, стваралачки задаци, соба за бекство

Етапе пројектне наставе:

1. Предлагање и усвајање теме: *На Дрини Ћурија*, Иво Андрић.
2. Одређивање циља – интерпретација Андрићевог романа кроз сарадњу у изради новина и собе за бекство, усвајање знања и коришћење ИКТ.
3. Планирање и извођење истраживања – разговор о раду на пројекту, одређивање задатке, упутства, израда стваралачких задатака (новине, различити задаци уграђени у сооп за бекство).
4. Представљање пројекта – излагање на часовима.
5. Вредновање пројекта – разговор и упитник.

Циљеви:

– Интерпретација романа *На Дрини Ћурија* Иве Андрића кроз самосталну изградњу знања, сарадњу и употребу информационо-комуникационе технологије.

– Упољавање са облицима публицистичког стила и основним облицима новинарског изражавања.

– Идентификација различитих стваралачких задатака мотивисаних књижевним делом и изградња у наставна средства за вршњачко учење.

Исходи

Општи исходи за све ученике:

- ученик чита, разуме и тумачи Андрићево дело;
- увиђа сложenu архитектуру дела;
- користи раније стечена знања;
- доноси закључке на основу стечених знања, истраживања и сопственог искуства;
- критички размишља;
- решава проблем;
- користи е-алате;
- креира продукт рада;
- представља продукт рада и резултате сопственог истраживања;
- процењује рад одељења, као и сопствени рад.

Посебни исходи

За ученике друштveno-језичког смера:

- познаје особине публицистичког стила;
- разликује публицистички стил од других функционалних стилова;
- саставља различите новинарске текстове;
- креира продукт рада у складу са аналитичким рубрикама;
- користи е-алат за креирање новина;
- креира новине подстакнут одабраним поглављима књижевног дела;
- користи новине као наставно средство.

За ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику:

- формулише задатак;
- користи различите е-алате како би креирао игрицу-задатак;
- креира игрицу-задатак у складу са аналитичким рубрикама;
- користи е-алат како би креирао собу за бекство;
- користи собу за бекство као наставно средство.

Тип часа/активности: обрада новог градива

Облици рада: индивидуални рад, рад у пару, групни рад

Методе: текст-метода, истраживачка, проблемска, сарадничка настава, изокренута учионица

Иновациони дидактички модел: пројектни и саставни модел

Корелација: унутарпредметна (*Мосић ви, Мосић на Жейи*, Иво Андрић; култура изражавања, језик – функционални стилови), међупредметна (Историја, Географија, језик, Медији и култура, Рачунарство и информатика)

Место извођења активности: традиционална настава (читање, истраживање, припрема, креирање стваралачких задатака – настава на даљину), представљање резултата истраживања (часова)

Медији/дидактичка средства/технике и материјали: различити електронски алати: за креирање новина (*Паблишер*), за креирање игрица и собе за бекство (*Генијаци, Дрчинјел, Вордвол, Флијиш, Цистоу* и др.), Гугл учионица, Гугл апликације, рачунар или мобилни телефон; „паметна” табла, интернет веза

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

🕒 Уводни део:

Уводне активности уз предлагање и усвајање теме, те одређивање општер циља, подразумевају пажљиво планирање корака у пројектној настави, креирање задатака, као и типове подршке наставника. За друштveno-језички смер осмишљени су задаци повезани са знањима о публицистичком стилу и основним облицима новинарског изражавања. Зато припрема подразумева радионицу у којој ће се ученици опробати у креирању: вести, извештаја, интервјуа, коментара, чланка или репортаже. Уз задатке, наставник креира и аналитичке рубрике. Рубрике прецизно дефинишу десет различитих критеријума (облик новинарског изражавања, обликовање новинског текста, садржај – текст, језик, техничко обликовање новинског текста, рок, додатни

задатак, представљање рада, прочитанost, учешће у дискусији) на три нивоа остварености (нижи, средњи и виши). Максималан број бодова јесте 150, а приложена је и скала.

Додатни задатак односи се на текст повезан са темама из поглавља која обрађују, актуелизован, у неком од понуђених новинарских облика (сем вести и чланка). На пример: породично насиље, патријархални морал, економија, болести зависности (алкохолизам, коцка) и др.

За ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику, рубрике имају пет критеријума (рок, прочитаност, учешће у дискусији, израда задатака, техничко обликовање задатака) што им може донети максимално 100 бодова. Критеријума је мање како ученици не би били ограничени у креирању задатака и избору алата.

На крају припремне фазе, у Гугл учионици су:

- постављени задаци за свако одељење;
- постављена презентација о функционалним стиловима;
- постављени критеријуми, формиране рубрике.

Активности наставника:

- организује пројектну наставу (Прилог 1);
- креира задатке и упутства за израду за ученике друштвено-језичког смера (Прилог 2);
- креира задатке и упутства за израду за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику (Прилог 3);
- креира критеријуме и рубрике (Прилог 4);
- поставља задатке у Гугл учионицу (Прилог 5);
- креира презентацију са детаљним упутствима о обликовању новинарских текстова (Прилог 6);
- води радионицу обликовања новинарских текстова.

Активности ученика:

- читају дело;
- опредељују се за задатак;
- вежбају писање различитих облика новинарског изражавања;
- истражују.

За познавање дела публицистичким стилем и радионицу обликовања новинарских текстова потребна су четири часа.

За припрему пројектне наставе наставнику је потребно до две недеље.

⊕ Главни део:

Главни део пројектне наставе обухвата истраживање, решавање проблема, креирање стваралачких задатака (новина и собе за бекство) код куће, као и решавање теста прочитаности, излагање – представљање продуката свог рада и учешће у дискусији у школи.

Ученици излажу резултате својих истраживања, представљају стваралачке задатке, служећи се и продуктима рада других ученика (новине, соба за бекство), али и продуктима рада ученика претходних генерација (осом времена, презентацијама, електронским књигама, речницима и др.).

На крају главног дела пројектне наставе, у Гугл учионици је:

- постављено видео-упутство за креирање новина;
- постављено прецизирано упутство;
- креиран тест за проверу прочитаности дела.

Активности наставника:

- снима видео-упутство за креирање новина у *Паблишеру* (Прилог 7);
- пружа подршку ученицима;
- прегледа и коментарише радове;
- проверава прочитаност – креира тест за проверу прочитаности дела (Прилог 8);
- води часове.

Активности ученика:

- упознају се са алатом за креирање новина (*Паблишер*);
 - пишу текстове за новине подстакнути одабраним поглављима;
 - креирају новине – продукт рада који ће служити као наставно средство (Прилог 9);
 - креирају собу за бекство – продукт рада који ће служити као наставно средство (Прилог 10);
 - припремају излагање;
 - решавају тест за проверу прочитаности дела;
 - представљају продукте рада (креирају новине, собу за бекство);
 - учествују у дискусији.
- За ову фазу потребне су четири недеље.

🕒 Завршни део:

Завршне активности подразумевају систематизацију знања, уз коришћење новина и собе за бекство у савезним поглављима обухваћеним пројектном наставом, као и вредновање и самовредновање пројектне наставе и сопственог рада.

Након одржаних часова, ученици су попуњавањем упитника исказали мишљење о домаћим задатцима, пројектној настави, као и о свом доприносу остварености циља часа. Потврдили су раније исказано мишљење о квалитету часова, о вредности пројектне наставе и о сопственом напретку.

На крају завршног дела пројектне наставе, у Гугл учионици је:

- креиран упитник за вредновање домаћег задатка, пројектне наставе и сопственог рада.

Активности наставника:

- организује час систематизације;
- креира упитник (Прилог 11);
- вреднује наставу.

Активности ученика:

- користе новине као наставно средство;
- користе собу за бекство као наставно средство;
- вреднују и самовреднују задатке, пројектну наставу;
- попуњавају упитник.

Ова фаза је трајала пет школских часова.

Евалуација активности:

У изокренутој учионици ученици се код куће, кроз различите домаће задатке, истраживање и решавање проблема, припремају за час, тако да на час долазе спремни, а кроз сам процес припреме прошли су сопственим ритмом. Умногome помажу и аналитичке рубрике, у ствари табеле с критеријумима, које служе за вредновање сложених активности – с једне стране унапређују учење јер истичу најважније делове задатка, оно што чини квалитетан рад и у потпуности обављен задатак, а с друге омогућују објективно оцењивање. Припремна фаза наставног процеса одвијала се на даљину, што олакшава праћење. Наставник је прокоментарисао сваки предати задатак, а коришћењем аналитичке рубрике (интегрисане у Гугл учионици) дао и повратну информацију о томе да ли се треба и како, задатак побољшати и унапредити.

Пројектна настава „Више од игре, боље од бекства” прва је пример добре хибридне наставе, у којој су искоришћене све предности наставе на даљину, односно електронског учења и наставе уживо.

Литература и остали извори

За наставнике:

1. Др Оливера Радуловић, Јелена Журић, *Чиианка за српски језик и књижевност за трећи разред гимназија и средњих стручних школа*, Едука, 2019.
2. Петар Џацић, *Митско у делу Иве Андрића* (Храстова греда у каменој капији), Научна књига, Београд, 1992.
3. Оливера Радуловић, „Наративни облици у роману *На Дрини ћуприја* Иве Андрића”, *Зборник Милошевићеве школе за књижевност и језик*, Београд, 2009.
4. Јован Делић, *Иво Андрић: мит и жртва*, Православна реч, Нови Сад; Музеј града Београда, Београд, 2011.
5. Петар Џацић, „Реално и митско у роману *На Дрини ћуприја*”, *Зборник САНУ*, Београд, 1979.
6. Милија Ђукић, *Методика наставе српској језика и књижевности*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1999.
7. Симон Маринковић, *Методика креативне наставе српској језика и књижевности*, Креативни центар, Београд, 1995.
8. Павле Делић, *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси*, Змај, Нови Сад, 2006.
9. Јаков Сабљић, *Из методичке теорије и праксе наставе књижевности*, Институт за црногорски језик и књижевност, Подгорица, 2011.

За ученике:

1. Иво Андрић, *На Дрини ћуприја*, Сабрана дела Иве Андрића, књига прва, прир. Петар Џацић, Мухарем Первић, Просвета–БИГЗ–СКЗ–Нолит, Београд, 1991.
2. Др Оливера Радуловић, Јелена Журић, *Чиианка за српски језик и књижевност за трећи разред гимназија и средњих стручних школа*, Едука, 2019.

ПРИЛОЗИ

- Прилог 1 – Постављање задатака у Гугл учионицу
- Прилог 2 – Задаци за ученике друштвено-језичког смера
- Прилог 3 – Задаци за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику
- Прилог 4 – Аналитичке рубрике
- Прилог 5 – Постављање задатака у Гугл учионицу
- Прилог 6 – Постављање презентације о функционалним стиловима, првенствено публицистичком
- Прилог 7 – Видео-упутство за креирање новина
- Прилог 8 – Тест прочитаности
- Прилог 9 – Новине, ученички радови
- Прилог 10 – Соба за бекство, ученички радови
(<https://view.genial.ly/5fb53b9cf8d62b0d7dc82dcc/learning-experience-challenges-na-drini-cuprija>)
- Прилог 11 – Резултати процене пројектне наставе

 [Прилог 11 за преузимање уз Зборник](#)

Јефимија, Похвала кнезу Лазару

Медицинска школа Чачак

Предмет:	Српски језик и књижевност
	Српски + (Српски плус) – ваннаставне активности
Разред:	I–IV
Наставни пројекат:	Пројекат „Срце” интердисциплинарни приступ
Тип часа:	пројекат у ваннаставним активностима
Циљ часа:	Тематско повезивање садржаја различитих наставних предмета који се тичу обраде једне наставне теме – теме срца. Сагледавање повезаности знања из различитих наставних предмета, односно освећивање да је знање систем, функционална и самостална примена знања. Креирање зборника ученичких радова из различитих наставних предмета кроз самосталан рад ученика уз менторско вођење и консултацију са експертима.
Очекивани исходи на крају часа:	Ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none">• истражи и представи садржаје о задатој теми у оквиру одабраног наставног предмета;• напише састав о теми у оквиру одабране научне дисциплине;• примени знања о правописној норми;• примени знања о функционалним стиливима – научни стил;• повеже унутарпредметна знања из правописа, лексикологије и стилистике;• примени знања из информатике и рачунарства у обради текста: форматирање текста (одабир фонта, величина фонта, проред, поравнање итд.);• функционално повеже и примени стечена знања.
Наставне методе:	истраживачки рад, рад на тексту, самостални рад ученика, метода мождане олује (<i>brainstorming</i>)
Облици рада:	индивидуални и тимски (индивидуално ангажовање ученика води тимској изрази пројекта)

Наставна средства:	рачунар, уџбеници из различитих предмета, базе знања на интернету Гугл учионица
Међупредметне компетенције:	рад са подацима, дигиталне компетенције, комуникација, целоживотно учење, одговоран однос према здрављу
Међупредметно повезивање:	Интердсциплинарним приступом успоставља се корелација, вертикална и хоризонтална, између низа школских предмета и садржаја, што је видљиво у пројекту, зборнику ученичких радова.
Кључни појмови:	срце, интердисциплинарни приступ, корелација
Литература:	уџбеници за одабране предмете, базе знања на интернету
ТОК ПРОЈЕКТА У ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОМ ПРИСТУПУ:	
Планиране активности наставника и ученика:	
Припремна активност	<p>Анкетирање заинтересованих ученика</p> <p>Пре уводног часа наставник анкетира заинтересоване ученике за учешће у ваннаставном пројекту креирања зборника ученичких радова у интердисциплинарном приступу на једној наставној теми. Објашњава шта подразумева интердисциплинарни приступ – приступ истој наставној теми са становишта садржаја различитих наставних предмета, сагледавање њихове мање или веће повезаности.</p>
Активности наставника и ученика	<p>Активности наставника:</p> <p>Испитиче циљ пројекта у ваннаставним активностима, упућује ученике у исходе и начин рада.</p> <p>Наставник је ментор који пружа подршку, помаже у планирању и изради зборника радова, стоји на располагању за консултације, предлаже литературу, континуирано проверава ток израде и усмерава ученике дајући упутства и препоруке како да успешно реализују задатак, утичу мотивационо на ученике.</p> <p>Активности ученика:</p> <p>Учествују у припреми, планирању и реализацији пројекта. Бирају тему према интересовањима, као и предмет у оквиру ког ће писати састав. Самостално истражују о теми, пишу концепт, консултују се са наставницима-експертима, креативно се изражавају.</p>

<p>Уводни час</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наставник упућује ученике на појам корелације, односно међупредметног повезивања. Асоцијативном методом мождане олује у циљу идеације ученици наводе теме које су заједничке различитим наставним предметима: здравље, болест, кост, крв, лист, психа, срце, глава, тело, очи, рана, повреда, лек итд. • Дефинисање теме – „Срце”. • Расподела задатака – изјашњавање ученика за обраду теме у оквиру наставних предмета за које су заинтересовани и који су део наставног програма у оквиру образовног смера у школи, сачињавање листе задатака. • Додела експерата – у оквиру наставног предмета подршка ученицима су наставници одабраних предмета. • Техничко уредништво – одабрани ученици који ће пружити техничку подршку у изради зборника. Предлог одговарајуће платформе за израду зборника ученичких радова.
<p>Ток израде пројекта</p>	<p>Упутство за писање састава – ученик треба да примени знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> • из одабраног наставног предмета у консултацији са експертом – предметним наставником, у вези са темом, прикладним садржајем, погодним изворима, литературом; ученик самостално бира предмет, тему, пише концепт и коначно састав, одређује наслов, а улога наставника-експерта је менторска и консултативна; • из правописне норме у писаном изражавању; • из особинама научног стила у писању састава из различитих научних дисциплина; • из информатичке писмености у обради текста <p>Упутство за писање састава:</p> <ul style="list-style-type: none"> • фонт је <i>Тајмс њу Роман</i>, величина 12; • дужина две стране А4 формата; • текст мора бити форматиран (сређен, поравнан); • наслов позиционирати на средину стране, истаћи га; • приступ може бити креативан, слободан у изразу; • илустровати текст прикладним фотографијама; • пожељни су прегледни начини представљања садржаја: графикони, табеле; • текст потписати, по избору може се ставити фотографија аутора.

	<p>У договору са ученицима одређује се разуман рок за израду радова који се постављају у Гугл учионицу ради корекција, побољшања, упутстава и препорука наставника.</p> <p>Сви експерти и ученици су у Гугл учионици ради несметане сарадње и колективне укључености у ток пројекта.</p> <p>Техничко уредништво лекторисане и прегледане радове прикупља и креира зборник радова (<i>heyzine flipbook</i>).</p> <p>Коначан резултат, односно пројекат – зборник радова – поставља се такође у Гугл учионицу.</p>
<p>Завршни час</p>	<p>Ученици презентују зборник радова у дигиталној и штампаној форми заинтересованим ученицима и наставницима. Такође, делимично ученицима и наставницима ка зборнику ради презимења или имејлом у пдф формату на захтев.</p> <p>Линк ка зборнику ученичких радова: https://heyzine.com/flip-book/5c0bdf1a08.html#page/52</p> <p>Дискусија са ученицима о пројекту – ученичка рефлексивна о току пројекта, писању зборника, сарадњи са предметним наставницима и ментором, координатором читавог пројекта, о тешкоћама и задовољству у раду. Дискусија се реализује у атмосфери слободног изражавања и подржавајућег односа свих чланова тима у координарање ментора. Ученици седе у кругу гледајући једни друге, остварујући контакт очима у разговору.</p>
<p>(Само)евалуација остваривости или напредна оцена</p>	<p>У пројекту је учествовало 18 ученика, у дискусији на завршном часу истакли су задовољство оваквим начином рада, посебно што се прате ученичка интересовања и што им се омогућава да раде у областима за које су посебно заинтересовани, што је рад креативан, разумно орочен, самосталан, уз консултације и доступност наставника-експерата. Такође, креирањем зборника имају увид у рад других ученика (одељења, смерова), њихову креативност и интересовања. Изражавају жељу да се сличан пројекат понови.</p>

Напомена: Ваннаставни пројекат осмислила је наставница Сања Перовановић и реализовала га у оквиру ваннаставне активности Српски плус, док су остале колеге подржале активност као експерти, свако у домену свог наставног предмета менторски водећи ученике.

Јелица Говедарица (и сарадници)

Српска средњовековна књижевност – систематизација

ССШ „4. јули”, Врбас

1. Школа	ССШ „4. јули”, Врбас
2. Наставница (име и презиме)	Јелица Говедарица (сарадња са наставницима наведеним на крају припреме)
3. Модел наставе (изабрати из падајућег менија):	хибридни (комбинација класичне и онлајн наставе)
4. Предмет:	Српски језик и књижевност
	разред први
5. Наставна тема – модул:	Средњовековна књижевност
6. Наставна јединица:	Српска средњовековна књижевност – систематизација
7. Циљ наставне јединице:	Богаћење учења о српској средњовековној књижевности (српском средњем веку). Развијање свести о вредности националне културе и историје. Развијање сарадње између ученика и наставника.
8. Очекивани исходи:	Ученици су spremni за истраживачки рад на одређену тему. Повезују садржаје из више наставних предмета. Идентификују и обрађују информације из више извора. Ученици умеју да издвоје важне информације из различитих извора знања (умеју изабрати). Показују дигиталну писменост. Остварује се сарадња између ученика и наставника (и изван одељењског већа).
9. Методе рада:	дијалогска, илустративно-демонстративна
10. Облици рада:	индивидуални, групни и фронтални рад
11. Потребна опрема / услови / наставна средства / софтвер – апликације – алати за реализацију часа:	презентација ППТ, Гугл упитник, делови из ТВ емисија, лаптоп, пројектор

<p>12. Детаљан опис начина употребе дигиталних образовних материјала / дигиталних уџбеника/ апликација и алата:</p>	<p>Гугл упитник је послат ученицима у Гугл учионицу и ученицима је скренута пажња да нас тачни одговори воде ка тематским задацима за даље истраживање. Искористила сам могућност комбиновања онлајн рада и рада у учионици. Ученици су креирали презентацију ППТ, примена дигиталне писмености и обједињени садржаји послужиће као наставно средство и код других одељења. Убацивање садржаја из ТВ емисија подстиче динамичност и занимљивост на часу, указујемо ученицима на више могућности и начина учења. Избор музичког предлошка оплемењује излагање и актуализује тему (пријемчивост младој генерацији, спој традиционалног и новог).</p>	
<p>13.1. Уводни део часа</p>	<p>Планиране активности наставника</p> <p>Показивање Гугл упитника – Српски средњи век, који је послужио као полазиште за тематско истраживање, а којима су ученици попунили онлајн и након његове анализе на часу добили су задатак за истраживање. Истиче личне одговоре: Фрушка гора, Немањини, Мирослављево јеванђеље, Ана, Јефимина, Јеленије, Бојна Косову.</p>	<p>Планиране активности ученика</p> <p>Ученици прате наставника и припремају се за приказивање истраживачког рада своје групе, тематски везаног за истакнуте одговоре.</p>
<p>13.2. Средишњи део часа</p>	<p>Истакнутик саопштава да је циљ богаћење знања о српском средњем веку и да су ученици обрађивали теме под насловом Да ли сте знали... и у сарадњи са менторима урадили групни рад.</p> <p>Ученици су подељени у седам група и сарађивали су са наставницима и изван одељењског већа.</p>	<p>Групе приказују презентације ППТ и излажу о својој теми: Да ли сте знали да је...</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фрушка гора – наша Света гора (Историја) 2. Како и где је чувано <i>Мирослављево јеванђеље</i> (библиотекар) 3. <i>Анино чедо вазљубљено*</i> (драмски студио школе) 4. Зачеци математике од времена Лазара Хиландарца и Светог Саве (Математика)

13.2.	<p>Планиране активности наставника</p> <p>Ментори прате излагање ученика и питањима доприносе подробнијем и квалитетнијем излагању ученика.</p>	<p>Планиране активности ученика</p> <p>5. Јефимијина <i>Похвала</i> и Долина јоргована за Јелену Анжујску (саобраћај) 6. Трпеза Немањића и мит о сребрној (златној) виљушци (Хемија) 7. Од Душановог законика и Боја на Косову до Уроша Предића и Десанке Максимовић (Српски језик и књижевност) и <i>Лейолис</i> <i>Јойс</i> <i>Душан</i> <i>Ча</i> (новинарска легенда)</p>
13.3. Завршни део часа	<p>Наставник похваљује креативност и сарадњу при раду. Посебно истиче да је показано активно ангажовање свих ученика у одељењу.</p>	<p>Три ученика приказују сакупљене сликовне прилоге и тематски број зидних новина. Један ученик пушта музички прилог повезујући га са радом седме групе https://youtu.be/Hs1G_N2JtcM</p>
<p>14. Линкови</p> <ul style="list-style-type: none"> • ка презентацији која прати час • ка дигиталном образовном садржају/ алатима/ апликацијама • којима се свим осталим онлајн садржајима који дају увид у припрему за час и његову реализацију 	<p>https://docs.google.com/forms/d/1mS2YZ5LtGIRo8Nbcq57fla7PGvhGqiEKmkGhPjtPb3E/edit</p> <p>https://docs.google.com/presentation/d/19mUgV1m14DSy7wSGhE4rZIHn5cKJyly/edit#slide=id.pl</p> <p>https://www.facebook.com/ethnobogut/videos/1876558455967062/</p> <p>https://youtu.be/Hs1G_N2JtcM</p>	
15. Начини провере остварености исхода	<p>Трећи школски писмени задатак – тематска основа је српска средњовековна књижевност.</p>	

<p>16. Остало (нпр. стандарди, кључни појмови, корелација, међупредметне компетенције и сл.)</p>	<p>Компетенција за учење – уме да доноси закључке на основу стечених знања, користи претходна знања као подршку учењу нових тема и садржаја. Комуникација – влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван начин. Сарадња – активан рад у групи и сарадња са ментором, ангажује своје потенцијале и доприноси колективу. Ученици првог разреда упознају наставнике и стручне сараднике. Одговорно учење у демократском друштву – ученик је способан да активно учествује у раду школе, упознаје начин рада и ваннаставне активности (драмски студио). Међупредметне и дигитална компетенција. Повезивање наставних предмета: Српски језик и књижевност, Историја, Математика, Музичка уметност, Хемија, Основна обраћања, библиотека, драмски студио, Еколошка секција. Стандарди (општи, средњи, напредни) дефинисани су кроз рад у групи и сваком члану се даје могућност за исказивање.</p> <p>Кључни појмови: српски средњи век, национална историја и култура, дела и личности, одјаци српског средњег века у савременој уметности.</p>
--	--

Напомена: Уз припрему је приложено линк ка презентацији, линк ка Гугл упитнику и линк додатног материјала који се користио на часу.

Аино чедо вазљубљено – драмско извођење дела из *Житија Светиој Саве* (ученица је чланица драмског студија у школи).

Предметна наставница Меланда Говедарица у сарадњи са наставницима: Габријелом Јовићевић, Бранком Ераковићем, Јеленом Орбовић, Дејаном Мамулом, Цвјетаном Крунић, Аном Миловић, Снежаном Миљанић, Станом Ничићем.

(Анти)јунаци у делима Борхеса, Бекета и Камија

Гимназија „Свети Сава”, Пожега

ПЛАНИРАЊЕ ПРОЈЕКТА	
ИЗБОР МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА И ПОСТАВЉАЊЕ ЦИЉА ПРОЈЕКТНЕ НАСТАВЕ	
Међупредметна/е компетенција/е (МПК)	сарадња, дигитална компетенција, комуникација, целоживотно учење, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција
Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Циљ/еви пројектне наставе (хибридни модел)	Развој одговорности за заједничка постигнућа и уочавање значаја обрађених дела у развоју књижевне културе.
Исходи пројектне наставе	Ученици ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none">– наводе и објашњавају карактеристике дела наводећи конкретне примере;– прикупљају грађу за израду задатка;– анализирају прикупљене податке;– постављају критеријуме по којима ће селектовати прикупљену грађу;– процењују и врше одабир података који одговарају одборним критеријумима;– праве избор веб-алата који ће најбоље приказати прикупљени материјал;– презентују резултате рада приказујући их у одређеном веб-алату и наводећи примере из дела;– прате и вреднују рад других група као и успешност часа;– наводе и објашњавају значај сарадње за остваривање заједничких циљева као и значај одговорности за заједничка постигнућа;– закључе који је значај Бекетове драме, Борхесове приче и Камијевог романа за развој књижевности и уметности уопште.
Међупредметна корелација	Рачунарство и информатика, Ликовна култура, Филозофија, Социологија

<p>Литература</p>	<p>Зона Мркаљ, Љиљана Бајић, Миодраг Павловић, <i>Читанка за четврти разред гимназија и средњих стручних школа</i>, Клет, Београд.</p> <p>Др Оливера Радуловић, др Јелена Журић, <i>Читанка за четврти разред гимназија и средњих стручних школа</i>, Едука, Београд.</p> <p>М. Вилотијевић, Н. Вилотијевић, Д. Мандић, <i>Пројектна настава у ИКТ окружењу</i>, Учитељски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2018.</p> <p>Милија Николић, <i>Методика наставе српског језика и књижевности</i>, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1999.</p>
<p>ПОКРЕТАЊЕ ПРОЈЕКТА</p>	
<p>Дефинисање теме пројекта</p>	<p>(Анти)јунаци у делима Борхеса, Бекета и Камија</p>
<p>Дефинисање циља пројекта</p>	<p>Уочавање карактера јунака у драме „Смрт Јаући Годоа“, приче „Чекање“ и романа „Странци“.</p>
<p>Исходи пројекта</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прикупи релевантне податке користећи различите изворе информација; • процењује поузданост извора информација поштујући постављене критеријуме; • тумачи постојеће ликова у делима кроз конкретне примере; • креира одговарајући материјал поштујући постављене критеријуме; • креира текстове различите књижевне врсте поштујући постављене критеријуме; • наводи, објасни и изведе закључке у вези са карактеристикама антидраме и романа егзистенцијализма; • креира продукте рада у одређеном веб-алату; • прати и вреднује рад других група као и успешност часа; • наводи и објашњава значај сарадње за остваривање заједничких циљева као и значај одговорности за заједничка постигнућа; • процени себе и свој рад, као и рад других ученика.

ОДРЕЂИВАЊЕ ЗАДАТАКА, ПОДЕЛА АКТИВНОСТИ

Задаци

У сарадњи са наставником, према могућностима и афинитетима, организују се у групе како би реализовали следеће задатке:

- Читање драме „Чекајући Годо“, приче „Чекање“ и романа „Странац“ и стварање примарне документације.
- Прикупљање литературе (користећи услуге библиотеке и интернета) и стварање секундарне документације која ће им користити за израду задатака.

Постављају предлог назива пројекта користећи [Linoit](#) таблу.

- Прикупљање релевантних података које ће користити при прављењу следећих поддржја: CV-ја јунака, писама јунака, видео-записа разговора јунака, интерактивне табле.

Креирање CV-ја јунака, писама, користећи веб-алат [Canva](#).

Креирање видео материјала користећи [Camtasia.com](#), и постављање на канал [YouTube](#).

Креирање интерактивне табле користећи алат [Genially](#).

Провера стварености исхода користећи методу [Escape Classroom](#) у алату [Genially](#).

Креирање **е-књиге** постављањем продуката рада у алату [bookcreator](#).

Ученици су подељени у **четири групе** и врше истраживање и израду продуката према датим инструкцијама/истраживачким задацима. Подељени су на групе и задаци су им додељени према склоностима и могућностима. Ученици су добили задатке и инструкције за рад:

Прва група:

Креирати си-ви јунака користећи алат [Canva](#) (урадити илустрације ликова и поставити их уместо фотографије; унети основне податке о занимању, значајним особинама, вештинама, пореклу јунака и сл.).

<p>Задаци</p>	<p>Друга група: Креирати писма следећих књижевних јунака: Мерсоа, Владимира, Естрагона, Поца, Ликија, лажног Виљарија (приликом креирања писма обратити пажњу на форму и технику писања писма, поступке јунака, однос према свету, животу и сл.).</p> <p>Трећа група: Снимити сусрет ликова: Мерсоа, Владимира, Естрагона, Поца, Ликија, лажног Виљарија. Потребно је да ликови разговарају о свему ономе што их чини сличним и различитим: о својим ставовима према друштву у ком живе, о љубави, пријатељству, разумевању, времену и простору, којим се крећу, разлогу свог [не]делања и сл.).</p> <p>Четврта група: Креирати интерактивну таблу користећи таблу <i>Thinklink</i> или <i>Genially</i> у којој ће бити приказане карактеристике драме абсурда и егзистенцијалног романа (користити различите начине приказивања садржаја [текст, видео-приказ, цртеж и сл.]).</p> <p>Резултате истраживања систематизују и представљају користећи одговарајуће веб-алате. Сви продукти рада који ће бити провере остварености исхода представљени су у облику е-књиге: https://read.bookcreator.com/kkOJ1aMrQRdDc1kPlw400k1xrnv2/06kXNK5bTO-y8xHsRGGJvA</p>
<p>Облик рада</p>	<p>групни рад</p>
<p>Активности учесника</p>	<ul style="list-style-type: none"> • праве предлоге назива пројекта и постављају на <i>Линоини</i> таблу; • гласају за најуспешнији предлог назива пројекта користећи Гугл упитник; • изналазе решења проблема (истражују, самостално прикупљају релевантне податке, организују материјал, предлажу решења, осмишљавају активности и израђују материјал); • сређују и анализирају податке; • презентују резултате рада (избор начина презентовања сређених података: постер, видео-материјал); • линкови до видео-материјала; • креирају е-књигу у коју постављају продукте рада; • извештавају;

Активности ученика	<ul style="list-style-type: none"> • заједно са наставником сумирају и изводе закључке који воде ка наредним задацима; • учествују у вредновању пројектне наставе и рада чланова група као и сопственог рада. <p>Извори података су:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прикуљени фото и видео материјал са интернета; • штампани медији (дневна и периодична штампа, стручни часописи); • електронски медији; • непосредни контакт/усмено (са радницима у библиотеци, с другим ученицима, наставницима...).
Активности наставника	<ul style="list-style-type: none"> • у сарадњи са ученицима, пажљиво планирају и припремају пројектну наставу; • помажу ученицима да поставе циљеве и задатке одабране теме; • помажу ученицима у осмишљавању и изради пројекта; • прате, пружају подршку и усмеравају ученике током целог процеса; • подстичу ученике на савралачко истраживање и креативна решења; • подстичу сарадњу и тимски рад ученика; • помажу ученицима да превазиђу неочекиване проблеме и ситуације; • заједно са ученицима вреднују резултате процеса и пројекта.
Провера остварености исхода	<p>Оствареност исхода се проверава организовањем <i>Escape Classroom</i>:</p> <p>https://view.genial.ly/63ee99154b2bdb0011e9dd38/interactive-image-nigde-a-opet-tu</p> <p>Линк до припреме за час и примене методе:</p> <p>https://docs.google.com/document/d/18dQNBGO NBlQjOYFVOvw_4mqruL7BpHb-esK-Vt2XeQs/edit?usp=sharing</p>
Начин укључивања окружења у пројекат	<p>Коришћење материјала из Народне библиотеке Пожега.</p>
Улога родитеља у пројекту	<p>Презентовање резултата истраживања на сајту школе.</p>

ОДРЕЂИВАЊЕ УЛОГА И ОДГОВОРНОСТИ, ВРЕМЕНСКЕ ДИНАМИКЕ, РЕСУРСА, ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Улоге и одговорности	У оквиру сваке активности ученици се на нивоу група договарају о улогама и одговорностима. Наставник је упознат са договореним поделама улога и одговорности и интервенише у случају могућих потешкоћа.
Временска динамика	четири недеље
Ресурси	приступ интернету, библиотека, јавна читаоница, часописи, стручна литература, рачунар, пројектор, фотографије, видео-материјали, веб-алати, образовни дигитални садржаји
Праћење и вредновање	<p>Ученици и наставници:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дефинишу шта ће се све праћити и вредновати; • одређују ко ће, кад и како процењивати (наставничка процена, самопроцена, вршњачко оцењивање); • дефинишу критеријум вредновања; • линк до упитника који садржи питања за вредновање пројектне наставе, рада група, рада чланова група и рад ученика; • линк за вредновање пројектне наставе, чланова група и свог рада: <p style="text-align: center;">https://docs.google.com/forms/d/1e1T1ApQLSe3PDp0XnN-gYV2ZomqOkVg_uanBk0rP0z5IUrsLP3V6fTEPQ/viewform?usp=sf_link</p>

Предлог праћења и вредновања групног рада и презентовања пројектних активности. Користити:

Google Classroom (учионица), **Pixabay** (веб-алат за обраду слика), **Lino.it** сараднички алат за представљање назива пројекта и извода из литературе, **Google Docs** (онлајн документ) за израду групног задатка, осмишљавање појма и његовог описа и сарадњу унутар групе, **Camtasia.com** за израду видео-материјала, **Bookcreator** за креирање е-књиге, **Canva** и **Genial.ly** (алати за креирање, публиковање и дељење) за продукте рада, презентовање и проверу остварености исхода, **Google Forms** (упитник) за креирање инструмената за вредновање рада групе, пројектне наставе и самовредновање.

В. Шекспир, *Хамлеј* (пројекат у настави)

Техничка школа Чачак

ПРОЈЕКАТ У НАСТАВИ	
Предмет:	Српски језик и књижевност
Наставница:	Ана Павловић
Школа и разред:	Техничка школа Чачак IV ₁ н, IV ₅
Наставна тема пројекта у настави:	Вилијам Шекспир, <i>Хамлеј</i>
Циљеви:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ тумачење Шекспирове трагедије <i>Хамлеј</i> кроз активно учење; ➤ оснаживање ученика за истраживачки приступ књижевном делу и за учење путем открића; ➤ подстицање хоризонталне сарадње између ученика, одељења, наставника сродних предмета; ➤ подстицање и развијање критичког мишљења; ➤ развијање међупредметних компетенција.
Очекивани исходи на крају реализације пројекта:	<p>Ученик је у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ наведе главни настанак драме и одлике драмског књижевног рода, ➤ наведе битне податке из живота и стваралаштва Вилијама Шекспира, ➤ упореди античко позориште са позориштем Шекспировог доба, ➤ уочи одлике класичне драме на примеру Шекспирове трагедије, ➤ анализира тематско-мотивски структуру драме, ➤ повезује и примењује знања из различитих предмета током израде задатака, ➤ користи различите дигиталне алате у изради задатака и развија своју дигиталну писменост, ➤ сарађује у групи и даје свој допринос у реализацији задатка, ➤ аргументовано износи свој став у вези са дилемом данског краљевића Хамлета, ➤ критички размишља о моралности освете и о поступцима јунака, ➤ пажљиво слуша саговорнике и уважава мишљења других ученика, ➤ усавршава своја знања и вештине у циљу целоживотног учења.

Наставне методе:	Пројекат у настави монолошка, дијалoшка, рад на тексту, истраживачка, хеуристичка (подразумева истраживачке и стваралачке активности), демонстративна, интерактивна, мултимедијална
Наставна средства:	текст трагедије, литература, интернет, презентације, макете, мобилни телефони
Облици рада:	групи рад, фронтални, индивидуални, тимски рад
Међупредметне компетенције:	целоживотно учење комуникација рад са подацима и информацијама дигиталне компетенције решавање проблема сарадња естетичка компетенција одговорно учешће у демократском друштву
Међупредметно повезивање:	Макетарство (израда макета позоришта) Филозофија (тумачење етике и дилеме)
Дигитални и образовни материјали коришћени за реализацију пројекта:	<i>Kahoot, Linoit, Canva, Quizizz, Power Point</i>
Начин провере остварености исхода:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ вредновање одговора ученика током анализе Шекспирове трагедије <i>Хамлеј</i>, ➤ вредновање квалитета презентације и начина излагања ученика, ➤ активност на часу, ➤ квоиз <i>Quizizz</i>.
Литература:	<p>Веселин Костић, <i>Шекспиров животи и свети</i>, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Нови Сад, 2006.</p> <p>П. С. Кохан, <i>Историја зајадноевројске књижевности</i>, ИК „Веселин Маслеша”, Сарајево, 1954.</p> <p>Веселин Костић, <i>Хамлеј Виљема Шекспира</i>, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1982.</p> <p>Сања Домазет, <i>На кафи код Шекспира</i>, Службени гласник, Београд, 2022.</p> <p>Бил Брајсон, <i>Шекспир – свети као њозорница</i>, Лагуна, Београд.</p> <p>Нил Грант, <i>Историја њозоришта</i>, Завод за уџбенике, Београд, 2006.</p>
Кључни појмови:	Шекспир, позориште, Хамлет, дилема, освета

Активности наставника:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ уводи ученике у тему пројекта; ➤ дефинише тему и циљеве пројекта у настави; ➤ дефинише задатке за сваку групу; ➤ заједно са ученицима формира групе и бира ученика који ће писати извештај о раду групе; ➤ бира облике и методе рада у складу са темом и циљевима пројектне активности; ➤ сарађује са наставницима других предмета; ➤ саветује ученике и коригује њихов рад; ➤ подстиче активност ученика током тумачења књижевног дела; ➤ координира реализацијом пројекта.
Активности ученика:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ дају предлоге за формирање група; ➤ одређују динамику рада у оквиру групе; ➤ деле задужења унутар групе; ➤ прикупљају податке из материјала који су значајни за њихове задатке; ➤ анализирају податке и креирају презентацију/макету; ➤ креирају квиз у одређеном дигиталном алату; ➤ пишу извештај о раду групе; ➤ презентују задатке/теме у оба одељења; ➤ учествују у раду на часу – тумачење књижевног дела, интеракција између ученика који презентују своје теме, учествује у дебати; ➤ представљају пројекат пред директором школе, педагогом, педагогом и наставницима; ➤ учествују у евалуацији пројекта у настави.
УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	
<p>Наставна јединица <i>„Шекспир, Хамлејт“</i> биће реализована као пројекат у настави у два одељења четвртог разреда средње стручне школе (IV₁ и IV₂) различитих смерова и образовних профила (електротехничар информационих технологија и архитектонски техничар). Планирано је да пројекат траје од 11. до 17. 11. 2022, односно седам часова у оба одељења у току којих би ученици у улози предавача излагали своје задатке/презентације у свом одељењу и ученицима другог одељења. На овај начин била би остварена хоризонтална сарадња између ученика различитих одељења.</p> <p>Пројекат у настави подразумева интердисциплинарност – повезивање више предмета у оквиру једне теме (наставне јединице). Будући да ученици четвртог разреда немају Филозофију, а Макетарство су имали у трећем разреду, сарадња са наставницима поменутих предмета требало би да буде остварена кроз додатну наставу и консултације.</p> <p>Пројекат у настави био би реализован у сарадњи са колегама Катарином Недимовић Затежић, проф. грађевинских предмета, и Душаном Срећковићем, проф. Филозофије.</p>	

ФАЗЕ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОЈЕКТА У НАСТАВИ

ПРИПРЕМНЕ И УВОДНЕ АКТИВНОСТИ

На уводном часу пројекта у настави ученици би требало да се упознају са темом и циљевима пројекта. Заједно са наставником формирати групе и по један ученик из сваке групе био би задужен да напише извештај о раду свог тима. Свака група би добила јасно дефинисан задатак и неопходну литературу. На овом часу требало би утврдити временски оквир за израду задатака.

Подела задужења:

4/III	4/5
<ul style="list-style-type: none"> • I – Живот Вилијама Шекспира • II – Стваралаштво В. Шекспира • III – Структура трагедије „Хамлет“ • IV – Хамлетов лик • V – Женски ликови у трагедији „Хамлет“ • VI – Анализа ликова 	<ul style="list-style-type: none"> • I – Одлике драмског књижевног рода • II – Античко позориште • III – Израда макете Епидуруса • IV – Позориште Шекспировог доба (Глоб) • V – Израда макете театра Глоб

ПЛАНИРАЊЕ

Чланови групе имају потпуну слободу у организацији рада унутар групе, затим у подели задужења, одређивању датумике рада, избору врсте презентације. У Гугл улогини постављена је Лино табла на којој су ученици добили списак група са наведеним члановима, списак литературе и форму извештаја о раду групе, истраживачке задатке за тумачење трагедије *Хамлеј* и упутство како могу поставити своје презентације.

[Лино табла](#)

ПРИПРЕМА И РЕАЛИЗАЦИЈА

Ученици у овој фази читају трагедију *Хамлеј* и из материјала издвајају податке који су неопходни за израду појединачних задатака. Презентације могу креирати у било ком дигиталном алату.

Групе које су имале задатак да направе макете античког позоришта и позоришта *Глоб* сарађиваће са наставником Макетарства Катарином Недимовић Затежић на часовима додатне наставе. Будући да су овај предмет имали претходне школске године, вештине стечене у оквиру Макетарства примениће и на изради нових макета, али не само вештине, већ и знање које подразумева да одреде пропорцију и изаберу материјал за рад.

Извештај о раду
групе.docx

ПРЕЗЕНТАЦИЈА РАДОВА УЧЕНИКА

Група која има задатак да представи Хамлетов лик сарађиваће са наставником Филозофије Душаном Срећковићем. На консултацијама наставник би требало да им да неопходну литературу и помогне им да схвате шта је етичка дилема и да нова знања примене током тумачења Хамлетовог лика.

У овој фази пројекта наставник даје савете уколико ученици имају неку дилему, усмерава њихов рад и коригује презентације.

Свака група представила би своју тему и рад у оба одељења. У току презентације радова, остали ученици су активни – пажљиво слушају своје сарађиваче, постављају питања, истичу шта им је било занимљиво, подстичу дискусије, одговарају на питања наставника. Све активности усмерене су ка свесном тумачењу Шекспировог живота, стваралаштва и трагедије *Хамлејт*.

ПРВИ ЧАС

На првом часу чланови прве, друге и треће групе (IV₃) представили би своје задатке. Кроз прву презентацију ученици ће се подсетити порекла драме, одлика драмског књижевног рода, особености трагедије као најстарије драмске врсте, Аристотелове дефиниције трагедије, катарзе и правила три јединства. Истаћи ће најзначајније грчке трагичаре и објасниће њихов значај у развоју трагедије.

Друга група представила би античко позориште у Епидеурису, а представник треће групе објаснио би како је настала макета Епидеуриса. Ученици би на примеру макете видели одлике овог позоришта, распоред публике, упознали би се са појмовима орchestra и театрон. Ученик у улози предавача скренуо би осталим ученицима пажњу на архитектонске специфичности грчког позоришта. Ово предавање биће посебно занимљиво ученицима електротехничког смера и сигурно ће их занимати како су се изводиле представе у поменутом позоришту или како је настала макета Епидеуриса (време израде, материјал, пропорције и слично).

ДРУГИ ЧАС

Чланови прве групе IV₁н представили би живот Вилијама Шекспира, а друга група надовезала би се излагањем о Шекспировом стваралаштву. Један истраживачки задатак за прву групу подразумева читање романа Била Брајсона *Шекспиер – свети као џозорница*, а други читање дела путописа Сање Домазет *На кафи код Шекспиера*. На овом часу ученици би представили занимљивости које су сазнали читајући поменута дела. На тај начин Шекспиров живот био би представљен у ширем историјском и друштвеном контексту. Излагање би пратила презентација коју су креирали чланови ове групе.

Друга група представила би фазе у Шекспировом стваралаштву, одлике његовог драмског дела, Шекспиров поглед на свет и човековост, књижевне узоре, Шекспирове претходнике и савреманике, значај Првог фолија, теме и мотиве у драмским делима овог писца. Излагање ученика пратила би презентација коју су креирали у току израде макета.

ТРЕЋИ ЧАС

Ученици четврте групе IV₅ излагала би о позоришту Шекспировог доба, одликама елизабетанске драме, представили би специфичности позоришта *Глоб* – изгледе места где се позориште налазило, особености и индивидуалности позоришта, изглед сцене, распоред публике, истакли би Шекспирову улогу у овом позоришту. Њихово излагање пратила би презентација, а чланови пете групе објаснили би одлике позоришта *Глоб* на макети коју би они урадили у оквиру свог задатка. Ученици ове групе снимили би видео-запис који би пратио фазе у изради поменуте макете.

Израда макете позоришта Глоб

На овом часу излагали би и ученици треће групе IV₁н, чији је задатак да представе структуру трагедије *Халмеј* – изворе и рана издања, објављивање Шекспировог дела, композицију, трагички заплет, језик и стил, догађаје који претходе заплету, смисао трагичког заплета, улогу представе *Мишоловка* у кулминацији трагедије, да објасне догађаје након представе, преокрет и расплет. Њихов задатак подразумева да из поменућене литературе издвоје материјал за презентацију.

ЧЕТВРТИ ЧАС

Мисаоно тежиште целог пројекта јесте анализа Хамлетовог лика, што је задатак четврте групе IV н. Ученици ове групе сарађивали би са наставником Филозофије, који би им објаснио филозофска становишта када је моралност освете у питању. Ученици би сазнали и шта је етичка дилема и потрудили би се да стечена знања примене у анализи Хамлетовог лика и његове дилеме. Такође, издвојили би Хамлетове монологе који откривају богат емотивни и интелектуални свет главног јунака и нуде одговоре на питање одлагања освете. Мотив освете ученици ће објаснити у контексту Старог и Новог завета и потрудиће се да јунаке трагедије посматрају кроз њихов однос према освети (Лаерта, Фортинбраса, Хамлетовог оца, Хамлета). Остали ученици учествују у тумачењу Хамлетовог лика и изјашњавају се да ли подстицају Хамлетову одлуку или не. Своје одговоре аргументовали би примерима из текста.

Часу би присуствовао и наставник Филозофије, који би усмеравао излагање ученика и подстицао њихово критичко мишљење.

ПЕТИ ЧАС

Пети час био би посвећен анализи женских ликова. Задатак поразумети да се представе ликови Офелије и Краљице, а да акценат буде на њиховом односу према Хамлету. Посебно би се анализирао сцена *Иди у манастир*, Хамлетово обраћање мајци у првом чину поводом њене трећу, аје за Клаудија и након представе *Мишоловка*, као и симболика цвећа у Офелијином монологу. На крају, ученици би требало да поставе проблемску ситуацију која би се односила на природу Офелијине смрти и повежу је са разговором гробара о суициду и смрти.

ШЕСТИ ЧАС

Последња група имала би задатак да представи остале ликове трагедије *Хамлеј* – Полонија (представити однос према Клаудију, Хамлету и однос према деци), Фортинбраса (поређење са Хамлетом, анализа завршне сцене и значење Фортинбрасових речи о Хамлету), Лаерта (упоредити Лаертов и Хамлетов однос према освети, навести сличности и разлике између ова два јунака), Хамлетове лажне пријатеље и Хорација и лик Хамлетовог оца (нагласити како је дух старог краља обучен, истаћи разлике између оца и сина, као и Хамлетов доживљај појаве очевог духа).

<p>ПРЕЗЕНТАЦИЈА РАДОВА УЧЕНИКА</p>	<p>СЕДМИ ЧАС</p> <p>Завршни час подразумевао би кратку ретроспективу целог пројекта кроз квиз (<i>Quizizz</i>) и анализу идејног слоја књижевног дела. Ученици би изнели своје виђење новог приступа књижевном делу и на крају часа би урадили анкету (евалуацију).</p>
<p>ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА</p>	<p>Током реализације пројекта, вреднује се:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ квалитет презентација (садржај, повезаност са темом, правопис, визуелна решења); ➤ излагање ученика; ➤ активност на часу; ➤ извештаји ученика о раду групе; <p>резултати квиза <u>Квиз, Хамлет</u>.</p>
<p>ЗАВРШНА АКТИВНОСТ</p>	<p>У посебном термину, 17. новембр 2022. била би организована презентација целог пројекта у настави за наставнике, педагога, психолога и директора школе.</p> <p>Присутни би били упознати са темом, циљевима и исходима угледне активности, као и са међупредметним компетенцијама. Пратили би фазе реализацији пројекта и сазнали на који начин су ученици били укључени у рад и која је улога наставника у читавом процесу. Излагање наставника било би праћено презентацијом и илустровано сликама са часова, видео-записом о изради макете позоришта <i>Глоб</i> и утисцима ученика.</p> <p>Ученици би изнели своје утиске о новом начину рада, представили би укратко своје задатке и како су функционисали у оквиру групе.</p>

ПРИЛОЗИ

Макета позоришта у Епидураусу – рад ученика IV₅

Макета позоришта *Глоб*, рад ученика IV₅

Презентације ученика

Античко позориште
и Епидураус.pptx

Одлике драмског
књижевног рода.pptx

Живот Вилијама
Шекспира.pptx

[Дела Вилијама Шекспира](#)

[Позориште Шекспировог доба](#)

[Структура трагедије Хамлет](#)

[Хамлетов лик](#)

[Женски ликови](#)

[Анализа ликова](#)

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Завичајни говор у срцу (пројектна настава)

Економска школа „Ђука Динић”, Лесковац
Паланачка гимназија, Смедеревска Паланка

Идеја пројекта
<p>У децембру 2022. године Данијела Радовановић, професорка Економске школе из Лесковца, одржала је угледни час у Народној библиотеци „Радоје Домановић” у Лесковцу под називом <i>Завичајни говор у срцу</i>. Колегиници Јелени Ђурић, професорки пројектом из Лесковца која живи и ради у Паланачкој гимназији у Смедеревској Паланци, веома се попао час и обе су дошле на идеју да осмисле пројекат у коме ће наставна јединица <i>Дијалектии српског језика са посебним освртом на културно и језичко наслеђе из зренско-тимочког и косовско-ресавског дијалекта</i> бити обрађена кроз сарадњу ове две школе. Професорке деле мишљење да се књижевни језик мора познавати, али се свог дијалекта треба стидети. У нашој земљи има много дијалеката, који у већој или мањој мери одступају од књижевног језика, што нарочито важи за дијалекте поменутих крајева (из зренско-тимочки и косовско-ресавски). Треба мотивисати ученике да говоре о статусу свог дијалекта у савременом друштву и о свом односу према дијалекту и књижевном језику. На реализацији овог пројекта професорке ће радити заједно са ученицима који ће бити подељени у групе или парове. Ученици ће на тај начин упознати лепоту нашег језика, особености дијалеката и кроз сарадњу упознаће и специфичности поменутих крајева. Развиће љубав према свом дијалекту, али и поштовање према говору који се ступа од стандардног. Ученици су укључени емоционално, увиђају везу са својим искуством. Час је предвиђен да се одржи 21. фебруара поводом обележавања Дана нашег језика са заједничким уводним онлајн делом. Сав материјал биће достављен у наредничкој онлајн учионици и у програму <i>Tour building</i>. Као прилог прилаже се материјал ученика са одржаног поменутог угледног часа.</p>

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС

Име и презиме наставница:	Данијела Радовановић, Јелена Ђурић
Школа и место:	Економска школа „Ђука Динић”, Лесковац, Паланачка гимназија, Смедеревска Паланка
Назив пројекта:	Завичајни говор у срцу
Крајњи резултат пројекта:	Добићемо мапу са уцртаним местима на којима се простиру дијалекти. У мапу ће бити уметнути резултати истраживања као интерактивни плакати и видео-материјали. На тај начин ћемо добити резултат који је једна видео-читанка.
Предмет:	Српски језик и књижевност
Разред, број укључених ученика:	први разред, два одељења (60 ученика)

Место одржавања пројекта:	Учионица и онлајн простор, а постоји могућност за одржавање изложбе штампаних плаката и мапа, као и за пројекцију видео-материјала у просторијама школе, библиотеке или културног центра у Лесковцу и Смедеревској Паланци.
Наставна тема:	Језик: стандардни језик и дијалекти
Наставна јединица:	Дијалекти српског језика са посебним освртом на културно и језичко наслеђе призренско-тимочког и косовско-ресавског дијалекта
Циљ часа:	Упознавање са појмовима стандардног језика и дијалекта, са основним особинама два дијалекта од којих је један призренско-тимочки дијалект а други косовско-ресавски, упознавање са појмом значајне књижевности и с најзначајнијим писцима који пишу на дијалекту, али и освешћивање појма мултикултуралности.
Очекивани исходи:	<p>Ученик ће моћи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни и разуме разлику између стандардног језика и дијалекта, на географској карти покаже географске границе дијалекта и повеже језичке особине са простором на коме се реализују; • користи интернет у креативне и едукативне сврхе, као и за дељење садржаја који су ученици сами креирали; • упозна могућности новог програма за креирање дијалектне карте <i>Tour building</i>; • персонифицирано интересовање да своје знање из информационе технологије примени на друге наставне предмете; • освести појам мултикултуралности и разуме значај невоља различитости; • повеже језик са књижевношћу, али и са другим уметностима и наукама; • разуме комплексност језика као система и феномен његовог раслојавања; • разуме и направи разлику у употреби књижевног језика и дијалекта; • угради своје мисли и осећања у интерпретацију предвиђене теме односно наставне јединице водећи рачуна и о чињеничној заснованости; • упоређује сличне и супротне појаве користећи се аргументацијом; • састави мали речник и објасни значење речи; • јавно презентује резултате користећи се информационим технологијама; • уради интервју на задату тему.

Тип часа:	пројекат
Методе рада:	проблемска, истраживачка, драмска
Облици рада:	групни, фронтални, индивидуални
<u>Међупредметне компетенције:</u>	
<p>естетичка компетенција; сарадња: ученик се као члан групе ангажује на заједничком решавању проблема;</p> <p>компетенција за целоживотно учење: ученик стиче знања и вештине које му омогућају да боље разуме појам мултикултуралности у смислу неговања различитости, да боље разуме свет коме припада, да самостално учи кроз планиране активности;</p> <p>комуникација: ученик комуницира различитим модалитетима комуникације док прикупља и систематизује грађу;</p> <p>естетичка компетенција: ученик детаљније упознаје културно наслеђе локалне заједнице, развија свест о уметничкој вредности регионалне књижевности; дигитална компетенција: ученик је спобаван да користи расположива средства из области информационих технологија у процесу учења и презентовања резултата.</p> <p><u>Међупредметно повезивање:</u> Географија, Историја</p>	
<u>Планиране активности наставника</u>	
<p>Наставнице деле ученике у групе, према преференцијама ученика, али водећи рачуна о структури групе тако да групе буду уједначене. Подродније објашњавају феномен територијалног раслојавања уводећи појмове наречја, изговора, поддијалекта и локалног говора. Мотивишу ученике да говоре о статусу дијалеката у савременом друштву и о свом односу према дијалекту и књижевном језику.</p> <p>Наставнице дају ученицима истраживачке задатке и постављају водећа (проблемска) питања: Може ли се неговати дијалекат и паралелно учити и неговати књижевни језик? Како искористити предности информационих технологија за стварање аутентичне језичке грађе?</p> <p>Свака група има задатак да обради дијалекат из одређеног аспекта: прва група се бави наследујући језичке специфичности стандардног језика и дијалекта; друга, која је названа географским тимом, има задатак да пронађе дијалектолошке карте и повеже језичке чињенице са географским простором; трећа група да истражи дијалекатску лексику околних села; четврта да објасни место дијалекта у уметности (да пронађе репрезентативну завичайну књижевност, посети Завичајно одељење Народне библиотеке и уради интервју са библиотекарицама), пета група би требало да на интернету пронађе примере из филмова и серија (<i>Зона Замфирова</i>, <i>Пејријин венац</i>, <i>Породично блато</i>, <i>Село Ђори</i>, <i>а даба се чешиља</i>, <i>Чизмаши</i>), одабере реплике из поменутог садржаја као и одломке из књига <i>Зона Замфирова</i> и <i>Пејријин венац</i>, изражајно их прочита и постави снимке на Јутијуб.</p>	

Наставнице упућују ученике на изворе грађе, на стручну литературу, али и на разговоре са укућанима, који ће им помоћи у састављању речника.

Наставнице дају сугестије и повратне информације, прате теренски рад ученика, процењују и вреднују њихово залагање.

Наставнице праве концепт часа и организују час, воде час, мотивишу ученике.

На часу наставнице дају уводну и завршну реч, после излагања сваке групе постављају питања којима упућују ученике на закључке који нису изнесени.

Наставнице дају завршну реч и уз помоћ ученика одговарају на постављено проблемско питање користећи се закључцима до којих је дошла свака група.

Планиране активности ученика:

Ученици истражују са циљем да одговоре на постављене задатке: прикупљају литературу, праве план, систематизују чињенице водећи рачуна о подели задужења унутар групе, те се и у оквиру групе радија интерактивно учење.

Консултују се с наставницама кад је реч о недоумицама у вези са начином истраживања и обимом грађе која ће бити презентована, усвајају знања искуствено водећи рачуна о њиховој чињеничној заснованости.

Припремају презентацију, одређују њен визуелни идентитет, коригују.

Јавно презентују резултате својих истраживања, објашњавају како су до њих дошли, постављају питања својим вршњацима и одговарају на постављена питања, износе закључке дају предлоге.

Литература:

1. Др Даница Кликовац, мр Љиљана Николић, *Граматици за први разред гимназија и средњих школа*, Београд: Едука, 2020.
2. Асим Пецо, *Прејлед српскохрватских дијалеката*, београд: Научна књига, 1989.
3. Материјал из Завичајног одељења у Лесковцу и Историјског архива у Смедеревској Паланци.
4. Интернет.
5. Фотографије из збирке Народног музеја у Лесковцу и Народног музеја у Смедеревској Паланци.
6. Радмила Жугић, *Речник јовора јабланичкој краја*, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2005.
7. Станислав Станковић, *Границе јузичко-тимочких јовора у власошначкоме крају*, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2008.

Ресурси:

рачун.ар, таблет или телефон, Гугл налог, бесплатни налози на апликацијама за слике, канал Јуџијуб, (Wordpress, Wix), Линоиџ, Глојсџер, Гугл учионица, Tour builder, апликација Зум итд.

Уводни део часа (5 минута):	Наставнице дају уводну реч, истичу методе рада и циљ часа односно пројекта и представљају истраживачке задатке ученика.	Ученици слушају уводну реч и припремају се за презентацију резултата.
Средишњи (главни) део часа:	Наставнице постављају питања на крају излагања сваке групе, наводе на закључке, процењују ниво мотивисаности ученика и њихова постигнућа, похваљују ученике, коригују их уколико је потребно.	Ученици излажу, дају примере, објашњавају како су дошли до резултата, постављају питања другим ученицима, закључују користећи се аргументима. Јавно презентују резултате својих истраживања, објашњавају како су дошли до резултата, постављају питања својим другарицама и одговарају на постављена питања, доносе закључке, дају предлоге.
Завршни део часа:	Наставнице систематизује изнесене закључке. Прикупљају податке о квалитету часа, ради евалуација часа.	Ученици учествују у евалуацији часа. Евалуација се може урадити тако да тврдње буду написане дијалекатском лексиком.
Начин провере остварености исхода:	евалуација	
ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОСТВАРЕНОГ ЧАСА:	<ul style="list-style-type: none"> • планирани начини провере остварености исхода; • избор активности; • избор примера истраживања да ли је добар; • одступања/потешкоће приликом остваривања планираног. • Шта бих променио/променила, другачије урадио/урадила? 	

ДОДАТНИ МАТЕРИЈАЛИ

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Eduka portal

Лексикологија на примеру приповетке
Рафина авлија Исака Самоковлије
(пројекат у настави)

Техничка школа Чачак

Наставни предмет	Српски језик и књижевност
Разред	трећи
Тема	Лексикологија
Пројекат у настави	Лексикологија на примеру приповетке <i>Рафина авлија</i> Исака Самоковлије
Циљеви часа	<ul style="list-style-type: none">– богаћење речника;– активирање пасивног речника;– уочавање битних својстава језика (продуктивност, дислокација);– повезивање градива језика са градивом књижевности;– уочавање и проучавање полисемије, фразеологије и етимологије;– функционална употреба новооткривеног значење речи;– развијање креативности;– иницирање тимског рада.
Наставне методе	пројекат у настави, дијалогска, рад на тексту, метод изокренуте учионице
Облици рада	фронтални, групни рад, индивидуални, тимски рад
Тип часова	обрада, утврђивање
Неопходни материјали и средства	<ul style="list-style-type: none">– табла,– Гугл учионица,– презентације,– текст приповетке.
Период реализације	од 3. 11. 2022. до 22. 12. 2022. године
Литература за ученике	<ul style="list-style-type: none">– Др Оливера Радуловић, Јелена Журић, <i>Чишњанка за трећи разред гимназија и средњих стручних школа</i>, Едука.– Др Душка Кликовац, <i>Српски језик и књижевност за трећи разред гимназија и средњих стручних школа</i>, Едука, 2022.– <i>Речник</i> Матице српске.

Литература за ученике	<ul style="list-style-type: none"> – Иван Клајн, Милан Шипка, <i>Велики речних сѝрраних речи и израза</i>, Прометеј, Нови Сад. – Петар Скок, <i>Еѝшимолоѝијски рјечник хрватѝскоѝа или срѝскоѝа језика</i>. – Абдулах Шкаљѝћ, <i>Турцизми у срѝскохрватѝском језику</i>. – Павле Ђосић, <i>Речник синонима</i>. – <i>Речник архаизама</i>. – <i>Речник јеврејских ѝојмова</i>.
Литература за наставнике	<ul style="list-style-type: none"> – Милан Вилотијевић, Нада Вилотијевић, Данимир Мандић, <i>Пројекѝа настава у ИКТ окружењу</i>, Учительски факултет, Београд, 2018. – Иван Ивић, Ана Пешикан, Слободанка Антић, <i>Акѝивно учење</i>, Институт за психологију и Министарство просвете и спорта Републике Србије, Министарство за просвјету и науку Црне Горе.
Очекивани исходи	<ul style="list-style-type: none"> – наведе најзначајније речнице српског језика и уме да се служи ѝима; – разликује лексему од речи; – дефинише појмове: полисемија, метафора, метонимија, хомоними, синоними, фразеологизми; – на примеру обрађује лексичке механизме и лексичке појмове; – препозна разлику у сфери употребе речи; – именује групе речи према пореклу; – примени новонаучене речи у различитим функционалним стиловима; – презентује задатак своје групе; – вреднује рад своје групе, других група и свој рад.
Кључне активности учења	<ul style="list-style-type: none"> – преузимају иницијативу за тимски рад; – прикупљају материјала за рад; – проналазе лексичку грађу као основу за проучавање; – сарађују у групи; – припремају презентацију; – презентују; – вреднују свој рад и радове других група; – процењују вредност пројекта у настави.
Активности наставника	<ul style="list-style-type: none"> – припрема материјал за час; – подстиче ученике на активно учење; – координира рад унутар група; – помаже ученицима кроз консултације; – укључује ученике у анализу задатака.

Начин вредновања процеса и продуката учења	<ul style="list-style-type: none"> – праћење активности ученика на часу; – формативно оцењивање; – писмена провера (писмени задатак).
Међупредметне компетенције које се развијају планираним активностима	<ol style="list-style-type: none"> 1) компетенција за (целоживотно) учење: <ul style="list-style-type: none"> – ученик уме да пронађе и прилагоди нова знања и вештине користећи се претходним учењем, – активно конструише знање (одваја битно од небитног, познато од непознатог...); 2) комуникација: <ul style="list-style-type: none"> – јасно исказује одређени садржај; 3) дигиталне компетенције: <ul style="list-style-type: none"> – ефикасно користи ИКТ; 4) сарадња: <ul style="list-style-type: none"> – конструктивно доприноси раду групе; 5) рад са подацима и информацијама: <ul style="list-style-type: none"> – прикупљање релевантних података из различитих извора; 6) естетичка компетенција: <ul style="list-style-type: none"> – изражен осећај према лепоти резултата свог рада; 7) предузимљивост и предузетничка компетенција: <ul style="list-style-type: none"> – осмишљава и презентује пројекат према унапред постављеним задацима.

Тема пројекта се делимично везује за наставни план и програм образовног профила електротехничких и информативних технологија јер приповетка *Рафина авлија* Исака Самоковлије није предвиђена за обраду у трећем разреду сваког занимања.

Поменуто дело представља одличан ресурс за лексиколошку анализу због великог броја непознатих речи различитог порекла и сфере употребе. Осим тога, може се квалитетно проучавати и интердисциплинарним приступом са становишта књижевне, социолошке и психолошке анализе, што је предвиђено овим пројектом.

ФАЗЕ ИЗРАДЕ ПРОЈЕКТА

I УВОД (од 30. 11. до 3. 12. 2022)

➤ посета школској библиотеци

Професор је са ученицима посетио школску библиотеку у којој су представљени најзначајнији речници српског језика, као што су *Речник Матице српске*, *Речник старијих речи и израза* Милана Вујаклије, *Речник њурцизама* Абдулаха Шкаљића. За већину ученика то је био први сусрет са речницима тако да су им дата упутства за коришћење.

➤ непознате речи из текста

На редовном часу прочитали су дело *Рафина авлија* Исака Самоковлије. Сваки ред је имао задатак да издвоји непознате речи из једног дела приповетке (делови су у *Чишњанци* обележени редним бројевима).

[Непознате речи из приповетке Рафина авлија.docx](#)

➤ **формирање група**

Сваки ученик је себе описао тако што је навео по три своје врлине и по три мане. На основу њихових особина формиране су групе. Свака група је као ресурс користила непознате речи из приповетке и проучавала их у складу са својим називом.

- ✓ група Полисемија
- ✓ група Пореко речи
- ✓ група Синонимија
- ✓ група Фразеологија
- ✓ група Хомонимија
- ✓ група Архаизми

Ученици су сами поделили своја задужења унутар група.

II ИЗРАДА (од 4. 12. до 10. 12. 2022)

- израда пројекта,
- истраживање по задатим упутствима,
- консултације са предметним професором.

Комплетан материјал (презентације, графикае и речници) постављен је у Гугл учионицу – тако је примењена метода „позвратне учионице”.

III ПРЕЗЕНТАЦИЈА РЕЗУЛТАТА (од 15. 12. до 22. 12. 2022)

Ученици су своје презентације радили у дигиталним алатима (*Canva*, *LearningApps*, *Wordwall*) и презентирали их на часовима по тачно утврђеној динамици. Свака група је припремила наставне листиће или неки дигитални квиз којим је истраживала оствареност исхода свог предавања.

➤ **значењски односи међу лексемама**

Презентације Полисемије, Синонимије и Хомонимије реализована је током једног часа.

Професорка је учествовала само у уводном делу часа говорећи о значењу богићења, речника и о активирању ресурса скривених у домену пасивног речника сваког од нас.

[ХОМОНИМИЈА.pdf](#)

[СИНОНИМИЈА.pdf](#)

[Полисемија.pdf](#)

[Наставни листић – хомонимија.pdf](#)

➤ **порекло и сфера употребе**

Професорка се на почетку часа осврнула на својства језика, подсетила ученике на појмове из првог разреда, као што су продуктивност и дислокација, и тако у дијалогу са ученицима повезала научено са новим садржајима.

Презентација ове области лексикологије: пореко речи и архаизми (историзми), реализована је на другом часу. Посебно је била подстицајна презентација порекла речи на којој је сваки слајд илустровао контуре држава из којих те речи потичу. Дакле, уважени су сви они који визуелно уче.

Кроз конструктиван разговор са члановима група ученицима су сугерисане позитивне и негативне стране презентовања личних ставова, идеја и радова.

[Arhaizmi i-compressed.pdf](#)
[porekloreci.pptx](#)

➤ **фразеологизми**

На трећем часу по реду, презентована је област фразеологије.

[ФРАЗЕОЛОГИЗМИ.pdf](#)

Све презентације и извештаји постављени су на Лино таблу.

<http://linoit.com/users/marinamilosevich1/canvases/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%98%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%83>

IV СИНТЕЗА

➤ **употреба новонасталих речи у оквиру одређених функционалних стилова**

Ученици су током наредног часа добили задатак да неке речи из корпуса приповетке *Рафина аџија* примене и прилагоде одређеном функционалном стилу (новинарски, разговорни, административни, научни). Групе су биле идентичне онима из фазе израде пројекта, њихови одговори дати су у прилогу.

[Новинарски стил – група Хомонимија.docx](#)

[Разговорни стил – група Фразеологија.docx](#)

[Научни стил – група Порекло речи.docx](#)

[Административни стил – група Полисемија.docx](#)

➤ **синтеза резултата рада у један речник/књигу/брошуру – дигитални формат**

Ученици су у једној брошури објединили материјал који је израђен приликом угледне активности.

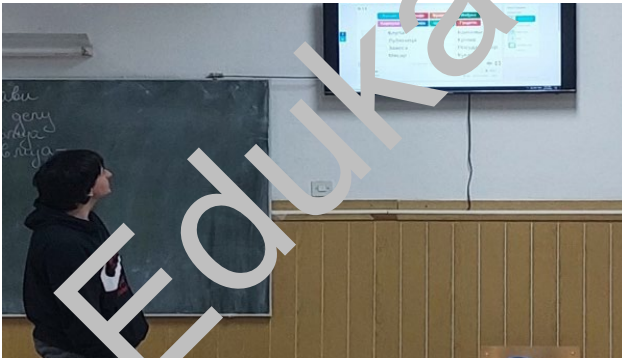
https://www.canva.com/design/DAFWLLYi9Go/uOe1WzIPAjux-b3hwCTV2g/view?utm_content=DAFWLLYi9Go&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publishsharelink&mode=preview

V ЕВАЛУАЦИЈА

- евалуација пројекта на основу извештаја група и анонимне анкете ученика

Ученици су организацију пројекта у настави и свој рад оценили у анонимној анкети. Од 30 ученика овог одељења, анкету је попунило њих 24.

[Резултати евалуације и самоевалуација пројекта.docx](#)

Особине предузетника

Средња школа Житорађа

А. Основни подаци о школи и часу

Назив школе:	Средња школа Житорађа
Наставни предмет:	Предузетништво
Разред/одељење:	IV ₃
Име и презиме наставника:	Милан Филиповић Бобана Ђорђевић
Редни број наставног часа:	5.
Датум:	1. 10. 2022. године

Б. Дидактичко-методички подаци о часу

Наставна тема:	Увод у предузетништво
Наставна јединица:	Особине предузетника
Тип часа:	обрада новог градива
Кључне речи:	предузетништво, предузетник, особине, иновативност, креативност, ризик, промене, лидерство, одговорност
Циљеви часа:	<ul style="list-style-type: none">✓ Упознавање ученика са кључним особинама предузетника.✓ Подстицање ученика на аналитичко размишљање.✓ Развијање самосталности и кооперативности међу ученицима.
Исходи учења:	<ul style="list-style-type: none">✓ Ученик ће бити у стању да наброји и објасни кључне особине успешних предузетника.✓ Ученик ће бити у стању да схвати значај поседовања и развијања одређених особина личности за успешно бављење предузетнишвом.
Опште међупредметне компетенције:	<ul style="list-style-type: none">✓ предузимљивост и оријентација ка предузетништву;✓ комуникација;✓ решавање проблема;✓ сарадња.
Облик рада:	фронтални, индивидуални, групни
Наставне методе:	дијалогско-монолошка метода, метода демонстрације, игра улога, метода изокренуте учионице

Наставна средства:	пројектор, рачунар, платно за пројекцију, табла са бројевима, коцкица и фигурице
Корелација:	Пословна економија, Принципи економије, Информатика и рачунарство
Литература:	Жељка Ковачев, <i>Предузетнички војво – уџбеник за трећи разред основних и четврти разред основних средњих стручних школа</i> , Издавачка кућа Klett, Београд, 2013. Онлајн семинар „Развијање предузетничког начина размишљања кроз формално образовање”, ОКЦ Бор, каталожки број семинара 158.
Иновације у реализацији часа:	интерактивни квиз, видео-клипови, коришћење популарне друштвене игре у циљу утврђивања градива...

В. Временска артикулација часа

<p>Уводни део часа (5 минута)</p>	<p>Овај час заједнички реализује двоје наставника. На почетку часа наставници подсећају ученике на градиво које је обрађивано на претходним часовима (појам предузетничтва, значај предузетничтва, услови за настанак и развој предузетничтва). У циљу утврђивања градива које је обрађивано на претходним часовима наставници користе интерактивни квиз који се састоји од пет питања а налази се на следећем линку: https://view.genial.ly/6447ed78b256e5001108d664/game-copy-oblici-preduzetnistva</p> <p>Квиз је помоћу рачунара и пројектора видљив на пројекторском платну свим ученицима. Један од наставника даје кратко упутство ученицима како да ураде квиз.</p> <p>Ученици који желе да одговоре на питања долазе до рачунара, дају одговор на питање (тако што кликну мишем на одговор који сматрају тачним и аутоматски добијају повратну информацију о томе да ли је одговор тачан), а након тога наставници заједно са осталим ученицима образлажу одговор. Уколико одговор ученика није тачан, квиз аутоматски враћа ученика на питање и даје му право да поново покуша да пронађе тачан одговор.</p> <p>Након успешно урађеног квиза наставници истичу циљ часа: Данас ћемо се упознати са кључним особинама успешног предузетника.</p>
--	---

**Средишњи
део часа**
(30 минута)

Правећи везу са питањима из квиза наставници говоре ученицима да ће сада послушати две кратке предузетничке приче и сазнати нешто ново о двоје младих људи који су након завршене школе кренули путевима предузетништва. Предузетничке приче се налазе на следећим линковима:

<https://youtu.be/4hadLhzoWsU>

<https://youtu.be/mBtllJisSOY>

Напомена: Две предузетничке приче су преузете из семинара „Развијање предузетничког начина размишљања кроз формално образовање” – ОКЦ Бор.

Прва предузетничка прича говори о Ивану, момку који након завршене средње школе креће да се бави пољопривредном производњом на свом породичном газдинству.

Друга предузетничка прича говори о Бојани девојци која након завршене средње школе отвара козметички салон у свом родном граду.

Након што ученици одгледају и одслушају предузетничке приче, наставници наизменично постављају питања: Шта мислите о овим младим људима? Које особине препознајете код њих? Да ли можете да препознате себе у неком од ово двоје људи?

Након ове кратке дискусије, наставници позивају двоје ученика из разреда да им се придруже. Ово двоје ученика имали су задатк да се код куће припреме за учешће у обради градива на овом часу (ученица ће одглумити улогу Бојане, док ће ученик глумити Ивана). Дати су им линкови до презентација наведених предузетничких прича, као и линк до следеће презентације:

<https://docs.google.com/presentation/d/1y8Kp4pC5aSq-1nKiaQcnuNmMiqjFBIFTOnPj5a2tCY/edit?usp=sharing>

У презентацији је наведено девет особина предузетника. Предузетничке особине представљене у презентацији повезане су са предузетничким причама о Ивану и Бојани. Пет предузетничких особина обрађено је на примеру Бојаниног козметичког салона, док су остале предузетничке особине обрађене на примеру Ивановог пољопривредног газдинства.

Особине се обрађују кроз игру улога. Кретање слајдова у презентацији прати излагање ученика. На пример, прва особина предузетника која је представљена у презентацији јесте иновативност. Ученица која глуми Бојану исприча Бојанин део приче, а након тога један од наставника даје објашњење наведене особине. Након тога, ученик који глуми

<p>Средишњи део часа (30 минута)</p>	<p>Ивана исприча Иванов део приче (наредна предузетничка особина – реалистичност), а други наставник даје објашњење наведене предузетничке особине. Остали ученици прате излагање, постављају питања и укључују се у дискусију.</p> <p>Кад се излистају све особине, наставници захваљују ученицима на раду и ангажовању и помоћи у презентацији (ученицима који су глумили Бојану и Ивана ова активност се уписује у дневник, у виду формативне оцене) и питају остале ученике да ли постоји још нека особина коју они сматрају важном за будуће предузетнике а да у презентацији није наведена. Следи дискусија о предлозима ученика, и тиме се овај део часа завршава.</p>
<p>Завршни део часа (10 минута)</p>	<p>У циљу утврђивања градива које је обрађено на часу, наставници деле ученике у групе. За утврђивање градива користи се једна мини-игрица која носи назив „Човече, научи се!” – слична је игрици која је свима добро позната а зове се „Човече, не љути се!”</p> <p>Свака група добија таблу са бројевима (видети прилог), коцкицу и фигурицу. Ученици бацају коцкице и стављају фигурице на одређено поље у зависности од броја који су добили бацањем коцкице. Када ученици „стану” на неком пољу, наставник поставља питање за унапред припремљене листе питања (видети листу питања) и група ученика мора да одговори на питање које је одређено за то поље. Ако је одговорачић фигурица остаје на том пољу, а ако није, враћа се два поља уназад.</p> <p>Процес се понавља за сваку групу ученика. Победник је она група која прва стигне до циља.</p> <p>Евалуацију часа радимо помоћу методе „барометар расположења”. Модел барометра расположења дат је на следећем линку: https://drive.google.com/file/d/1iZePw5w6fUy7zRZdT2R8HbDsMaNXpsqM/view?usp=sharing</p> <p>Ученици излазе до „барометра расположења” који је залепљен на табли и уписују знак „x” поред „смајлија” који репрезентује њихово расположење и њихов утисак о одржаном часу, чиме се час завршава.</p>

Бирам да рециклирам (пројектна настава)

Средња школа „Никета Ремезијански”, Бела Паланка

Пројектна настава

Постављање циљева пројектне наставе и избор међупредметних компетенција	
Наставни предмет	Географија
Разред	II гимназије (Наставна јединица: Одрживи развој)
Циљ пројектне наставе	Развој одговорности за заједничка постигнућа ученика кроз реализацију пројекта који подстиче развијање еколошке свести и сарадњу у локалном средином.
Исходи пројектне наставе	Ученици ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> ✓ разумеју значај сарадње чланова група и између група за остваривање заједничких циљева; ✓ преузимају личну / одговорност за заједничка постигнућа; ✓ прикупљају електронске и штампане изворе података за израду задатка; ✓ анализирају прикупљене податке; ✓ селетују материјал по изабраним критеријумима; ✓ врше избор веб-алата за израду и приказивање рада; ✓ користе веб-алате за праћење и вредновање рада група; ✓ закључе који је значај рециклаже за појединце, домаћинства и локалну средину; ✓ наводе и објасне економски значај рециклаже; ✓ вреднују свој рад и рад група; ✓ провере усвојена знања.
Међупредметне компетенције	сарадња, комуникација, рад с подацима и информацијама, предузимљивост и предузетничка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, компетенција за целоживотно учење
Литература	С. Вујадиновић, Д. Шабић, <i>Географија 2</i> , Клет, Београд 2020. Ђ. Стојковић, Г. Рацков, <i>Приручник за пројектну наставу 2</i> , Едука, Београд 2022.
Међупредметна коорелација	Географија, Рачунарство и информатика, Биологија

ПЛАНИРАЊЕ

Покретање пројекта	
Дефинисање теме пројекта	Бирам да рециклирам
Циљеви пројекта	Мотивисати ученике за активно учешће у локалној заједници, подстицати одговоран однос према природи и развијању еколошке свести.
Исходи пројекта	Ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> ✓ користи различите изворе информација о рециклажи; ✓ критички процењује поузданост информација; ✓ креира текст, презентацију и плакат за рециклажу; ✓ наведе материјал који се рециклира; <ul style="list-style-type: none"> – објасни еколошки и економски значај рециклаже; ✓ анализира податке о рециклираном материјалу у локалној средини за одређени период (месечни); ✓ упореди податке о количини рециклаже према датој табели; ✓ учествује у презентацији пројекта.
Очекивани продукти	презентације (електронске), фотографије, панои, интернет страница, плакат
Дужина трајања пројекта	пет месеци
Одређивање задатка/подела активности	
Задаци	<p>Почетна активност ученика јесте присуство презентације пројекта одвајања кућног отпада „О-ДВА-ЈА МО“ који се спроводи у општини. https://www.euzabeb.rs/rs/kampanje/pokreni-se/clanak/projekat-odva-ja-mo-startovao-u-beloj-palanci</p> <p>Формирају се групе ученика које би реализовале задатке:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ прикупљање података о процесу рециклаже и материјалу који се рециклира (литературе и информација); ✓ избор електронских алата за реализацију пројектних активности, истраживачких задатака и креирање продукта група; ✓ креирање презентација (<i>PowerPoint</i>); ✓ израда промо материјала о рециклажи (продукт групе 2 – <u>пронађи појмове о рециклажи</u>); ✓ постављање материјала на платформу Падлет – <u>Бирам да рециклирам</u>; ✓ провера остварености исхода <i>Wordwall</i>.

Задаци	<p><u>Шта се рециклира</u></p> <p>Користе се програми и апликације: Padlet – интерактивна табла, презентације PowerPoint, Wordvall – проверка остварености дела исхода, Learningapps – едукација, Gangogram – време рада (распоред активности) и Gugl упитници за вредновање и самовредновање.</p>
Истраживање и израда гантограма	<p>Истраживања обухватају групне задатке:</p> <p>I група <u>Шта је рециклажа</u>.</p> <p>II група <u>Подаци о рециклажи</u>.</p> <p>III група <u>Бирам да рециклирам</u>.</p> <p>Групе су формиране извлачењем картица са бројем групе и одређеном темом. Све групе имају задатке за истраживања и временске оквире за рад.</p>
Облик рада	групни (тимски)
Активности ученика	<p>Ради по истраживачкој методи рада (самостално и/или уз помоћ наставника и ментора стиче знања, истражује, прикупља информације, одваја битно од небитног, врши селекцију информација).</p> <p>Ученици раде према усменим договором у оквиру рада група и задатка за групе. Свака група има тему за истраживање, прикупља материјал и селектује прилоге. Чланови групе бирају веб-алате за представљање задате теме и израђују продукте пројектне наставе, постављају циљеве и задатке, развијају критичко мишљење и међупредметне компетенције, предлажу критеријуме за вредновање рада, раде по <u>гантограму</u>, предлажу додатне изворе података и литературу, договарају рад између чланова у групи и група (по избору вибер групе, Гугл учионица или непосредно у школи).</p> <p>Извори података за рад група јесу електронски (интернет ресурси), штампани (часописи или статистички подаци) и подаци локалних организација (еколошких или општине).</p> <p>После сређивања података (текста, фотографија, електронских прилога) презентују се садржаји (најава је за 24. 4. 2023. у школи у 13 сати), сумирају се резултати после презентовања пројекта, планирају се накнадне активности и вреднује се рад; анализирају се добре и лоше стране пројектне наставе, предлажу измене и нове активности које би допринеле да пројектна настава буде боља.</p>

Активности наставника	<p>Припрема подстицајног догађаја</p> <p>Да би се подстакла ученичка свест о одрживом развоју и рециклажи, користе се:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>едукативни прилог о рециклажи (Подстицајни догађај)</u> и 2. у локалној средини (<u>ОДВАЈАМО</u>). <p>Планира са ученицима покретање пројекта који је део редовне наставе и истовремено може да подржи локални пројекат.</p> <p>Помаже ученицима да поставе циљеве и задатке.</p> <p>Праги рад група.</p> <p>Усмерава ученике да користе различите ресурсе.</p> <p>Вреднује континуирано њихове активности. <u>ЛИНК</u>.</p> <p>Подстиче сарадњу и тимски рад.</p> <p>Креира заједно са ученицима критеријуме за вредновање.</p> <p>Заједно са ученицима вреднује пројекат.</p>
ОДРЕЂИВАЊЕ УЛОГА И ОДГОВОРНОСТИ, ВРЕМЕНСКЕ ДИНАМИКЕ	
Одређивање улоге и одговорности, временске динамике	Наставник и ученици заједно су креирали критеријуме за рад, формиране у групе, одређено је време за рад. <u>Линк</u>
Презентовање (промоција) пројекта	22. 4. 2023. у школи, са ученике свих разреда, представнике локалне средине и регионалне депоније, координаторе пројекта (ОДВАЈАМО).
Евалуација и рефлексија о пројекту (Гугл упитници), вршњачко оцењивање, самовредновање	<p>Оцењивање групе и твој рад у групи (https://forms.gle/APqaZCHoYPwk54QM8)</p> <p>Проектни пројекат (https://forms.gle/iyGx68DpcGPUcpok6)</p> <p>Анализа реализоване пројектне наставе врши се накнадно.</p>
Планирање активности за наредни период	Презентовање садржаја на часу Географије ученицима II разреда – вршњачко учење (новембар 2023), изложба радова у холу школе (Дан планете Земље 22. 4. 2024), креирање прилога за електронски часопис (<i>Any Flip</i>).
ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	https://padlet.com/sadjurdjevic1/padlet-hggnvjolculmmugf
Шта смо научили од осталих	<p><u>Едукативни прилог</u> <u>ОДВАЈАМО</u> <u>РЕЦИКЛАЖА</u></p> <p>Напомена: аутор прилога „Одвајамо” јесте локална заједница, а „Рециклажа” М. Петковић.</p>

Материјал коришћен за реализацију пројектне наставе Бирам да рециклирам (Гугл диск)

https://drive.google.com/drive/folders/1pMBfme66WLehxCbK9lMTyOwJ_dCnkyHS?usp=sharing

Примена исказне логике у рачунарству. Испитивање тачности исказне формуле (применом таблица истинитости)

Техничка школа Ивањица

АНАЛИЗА ЦИЉА И ВАСПИТНЕ МЕРЕ И ПОСТУПЦИ	
Назив школе: Техничка школа Ивањица	
Образовни профил: економски техничар	
Разред и одељење: I ₄	
РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА	МАТЕМАТИКА
ПРЕДМЕТ: Рачунарство и информатика НАСТАВНИЦА: Драгана Богдановић	ПРЕДМЕТ: Математика НАСТАВНИЦА: Драган Милосављевић
Наставна тема број: 1 Назив наставне теме: Рачунарство	Наставна тема број: 1 Назив наставне теме: Логика, скупови и функције
Редни број наставне јединице: 13–14 Наставна јединица: Примена исказне логике у рачунарству	Редни број наставне јединице: 17–18 Наставна јединица: Испитивање тачности исказне формуле (применом таблица истинитости)
Циљ часа: Утврђивање знања из области Рачунарство. Увежбавање креирања документа и табела, уређивања једначина у програму Word. Примена онлајн алата за испитивање таутологије исказних формула и синтезу логичких мрежа. Стицање тачности, прецизности и уредности у раду. Развијање способности за практичну примену стеченог знања. Развијање одговорног односа према кабинету. Развијање интересовања за Рачунарство и информатику и њихову примену у другим дисциплинама. Развијање сарадње при раду у тиму или у пару.	Циљ часа: Утврђивање знања о основним појмовима математичке логике Упознавање ученика са концептима математичке логике, са акцентом на разумевању и правилном коришћењу математичких симбола; јасно и прецизно изражавање и испитивање таутологија. Развијање способности за повезивање градива, систематичности и аналитичког приступа у решавању проблема. Развијање прецизности, уредности и систематичности, радне дисциплине, као и развијање свести о значају математике. Развијање сарадње при раду у пару.

Очекивани исходи	Очекивани исходи
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • креира и форматира документ у програму <i>Word</i>; • подеси насловну страну документа; • убаца табеле и слике у програм <i>Word</i>; • користи <i>Equation Editor</i> у програму <i>Word</i>; • користи онлајн алатку Truth Table Generator за испитивање таутологија; • анализира дату логичку мрежу; • користи онлајн алатку Visual Paradigm Online за ситентезу логичких мрежа. 	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује исказ и израз; • препозна исказ и утврди његову истинитост; • испита тачност једноставније исказне формуле.
Начин провере остварености исхода:	
<p>На основу кратких усмених одговора и практичних радова, наставници ће утврдити постигнути ниво очекиваних исхода. Сумативно оцењивање – након двочаса наставници ће прегледати решене задатке и у складу са утврђеним критеријумима оцењивања формирати оцену за сваког ученика.</p>	
<p>Кључни појмови: конјункција, дисјункција, негација, импликација, логичка кола, таутологија</p>	
<p>Литература за наставника:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Филип Марић, <i>Информатика 1, уџбеник за први разред гимназије</i>, Клет 2014. 2. Звонко Алексић, <i>Excel 4.0 модул 3: Обрада тешких Word 2003</i>, Компјутер Библиотекa, Београд, 2009. <p>Литература за ученике:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Филип Марић, <i>Информатика 1, уџбеник за први разред гимназије</i>, Клет 2014. 	<p>Литература за наставника:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вене Т. Богославов, <i>Збирка решених задатака из математике 1</i>, ЗУНС, Београд 2013. 2. <i>Математика 1</i> 3. <i>Збирка задатака и шестивова за I разред гимназија и техничких школа</i>, Круг, Београд 2008. 4. Радивоје Деспотовић, Ратко Тошић, Бранимир Шешеља, <i>Математика за I разред средње школе</i>, ЗУНС, Београд 2013. <p>Литература за ученике:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Радивоје Деспотовић, Ратко Тошић, Бранимир Шешеља, <i>Математика за I разред средње школе</i>, ЗУНС, Београд 2013. 2. Вене Т. Богославов, <i>Збирка решених задатака из математике 1</i>, ЗУНС, Београд 2013.

Датум реализације часа: 11. 10. 2022. (прва група) и 12. 10. 2022. (друга група)

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКА ПРИПРЕМА И ПРИПРЕМАЊЕ САДРЖАЈА

Тип часа: утврђивање (угледни час)

Наставни облици: индивидуални, фронтални, рад у пару

Наставне методе: монолошка, дијалогска и демонстративна метода, метода практичног рада

Наставна средства: аудио-визуелна (рачунар, пројектор), текстуална (свеска, наставни листић) и помоћно-техничка (бела табла и маркери)

Место извођења: кабинет за информатику

Прилози: наставни лист и радни лист

Међупредметно повезивање

Корелација унутар предмета: Наставна јединица је у корелацији са претходним наставним јединицама.

Корелација са Математиком: Исказна логика.

Корелација са Рачунарством и информатиком: Булова алгебра, Логичка кола.

Међупредметне компетенције: решавање проблема, компетенција за целоживотно учење

ВРЕМЕНСКА СТРУКТУРА ЧАСА (укупно извођења двочаса)

Уводни део	Главни део	Завршни део
5–10 минута	25–30 + 4 минута	5 минута

ТОК ЧАСА

Пре почетка часа (у одбору) наставник Информатике припрема рачунар и видео-бим

Уводни део часа	Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
	<p>Наставници упознају ученике са циљем часа и правилима рада на часу.</p> <p>Наставник Информатике саопштава ученицима да треба да седну за рачунаре и укључе их.</p> <p>Наставници постављају питања из претходно обрађене наставне јединице из предмета Рачунарство и информатика и Математика (питања се налазе у прилогу у презентацији <i>PowerPoint</i>).</p>	<p>Ученици слушају наставнике, који саопштавају циљеве часа и правила рада на часу.</p> <p>Ученици седају за рачунаре и укључују их.</p> <p>Ученици појединачно одговарају на питања из квива.</p>
	Наставник Информатике ће приказати коришћење онлајн алатки Truth Table Generator и Visual Paradigm Online .	

Главни део часа	<p>Наставници деле ученике у 7–8 група по два ученика (облик рада: рад у пару). Свака друга група решава исте задатке.</p>	
	Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
	<p>Основи ниво:</p> <p>Наставници деле ученицима наставне листове са задацима и дају им упутства за рад (Математика – испитати таутологију; Информатика – комплетна решења, са поступком, откуцати у програму <i>Word</i> – испитивање таутологије).</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>Наставници деле ученицима наставне листове са новим задацима и дају им упутства за рад (Математика – превести излаз логичке мреже у исказну формулу; Информатика – помоћу онлајн алата извршити анализу и синтезу логичких мрежа).</p> <p>Ученици који реше све задатке пре истека рока решавају додатни задатак.</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>Наставници деле ученицима наставне листове са задацима и дају им упутства за рад (додатни задаци из Математике – испитивање таутологије; и Информатике – проверити истинитост изведених исказних формула помоћу алатке <i>Truth Table Generator</i>; креирати логичку мрежу применом алатке <i>Visual Paradigm Online</i>).</p>	<p>Ученици пажљиво слушају упутства, питају ако им нешто није јасно.</p> <p>Ученици практично вежбају задатке са наставних листова.</p> <p>Ученици повезују градиво претходним као и са градивом између ова два предмета.</p>
	<p>У току часа. Наставници објашњавају задатке, прате рад ученика, објашњавају и по потреби дају инструкције и додатна објашњења (уколико су потребна). Подре ученике да слободно питају све што им није јасно.</p> <p>Наставници подстичу код ученика развој критичког и логичког мишљења, негују позитивну атмосферу у одељењу и воде рачуна о индивидуалном приступу сваком ученику.</p> <p>Задаци из Рачунарства и информатике налазе су у прилогу припреме.</p> <p>Задаци из Математике налазе су у прилогу припреме.</p>	

Завршни део часа	<p>Планиране активности наставника</p> <p>Наставници ће прегледати решене задатке и у складу са утврђеним критеријумима оцењивања формирати оцену за сваког ученика. Оцене са образложењем саопштиће ученицима на следећем часу.</p> <p>Наставници похваљују ученике за њихов труд и рад на часу и обавештавају их да искључе рачунаре при изласку из кабинета.</p>	<p>Планиране активности ученика</p> <p>Ученици самопроцењују свој напредак у раду.</p> <p>На крају часа ученици на онлајн паноу <i>LinoIt</i> остављају утиске о данашњем часу. http://linoit.com/users/DraganaB/canvases/Ugledni%2014</p>
	<p>Оквир за преиспитивање остварености часа:</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Да ли ми је адекватан избор начина провере остварености исхода? 2. Да ли сам планирао/планирала адекватне активности ученика? 3. Да ли је било одступања/потешкоћа приликом остваривања планираног? 4. Шта бих сада урадио/урадила нешто другачије? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Да. 2. Да. 3. Није било. 4. Дали смо ученицима, на претходном часу, истраживачке задатке као увод у овај тип угледног часа. 	

Eduka portal

Сања Симић де Граф, Драгана Деспотовић, Јован Секулић, Јован Благојевић

Подела Светог писма (1. разред средње школе и 6. и 7. разред основне школе)

ОШ „Вук Караџић”, Лозница, Лозничка гимназија и Библијски културни центар из Београда

Предмет:	Верска настава
Датум:	21. 2. 2023. у Лозничкој гимназији и 27. час по распореду у 2. смени
Разред:	Интегративна сарадничка настава гимназијалаца првог разреда (два одељења првог разреда природног и рачунарског смера, наставна јединица по плану и програму учења за први разред обрађује се више часова) и Тима за пројекте учесници ученика седмог и осмог разреда ОШ „Вук Караџић” из Лознице.
Наставна тема:	Свето писмо – књига цркве
Наставна јединица:	Подела Светог писма (двочас)
Тип часа:	систематизација
Методе рада:	деловна ративна, вербална, метода практичних вежбања, употребом веб-алата квизови
Облици рада:	групни
Очекивани исходи:	Ученици ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none">– именује различите делове Светог писма;– наброји неке ауторе књига Светог писма;– истражује Свето писмо користећи скраћенице, поделе на главе и стихове;– зна да се посебност Светог писма садржи у богоудахнутости;– препозна карактер богонадахнутости Светог писма кроз лично искуство надахњивања Светим писмом;– буде у стању да наведе неке примере повезаности Старог и Новог завета;– закључи да је Свето писмо књига цркве а не појединца;– именује неке делове Светог писма на енглеском језику;

Очекивани исходи:	<ul style="list-style-type: none"> – препозна јеврејске рукописе; – на библијској карти пронађе кључна места; – користи различите изворе за долажење до информација; – учествује у дискусији; – адекватно примењује информационе технологије; – користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.
Опште међупредметне компетенције:	<ul style="list-style-type: none"> – комуникација, – сарадња, – дигитална компетенција, – решавање проблема, – компетенција за целоживотно учење – естетичка компетенција.
Корелација:	Историја, Српски језик, Енглески језик, Јеврејски језик, Латински језик, Грађанско васпитање, Географија, Информатика
Потребна опрема / услови / наставна средства / софтвер – апликације – алати за реализацију часа:	пројектор, лаптоп, веб-алати, интерактивна презентација, квизови, асоцијације, енигматика, ученички панои
Реализатори:	<p>Професор Виске наставе отац Јован Секулић и Драган Деспотовић и професорка Енглеског језика и педагошка саветница Сања Симић де Граф и ученици првог разреда гимназије и Тим за пројекте у настави ученика основне школе.</p> <p>*Аутори презентације теолог Јован Благојевић, председник Библијског културног центра, и Сања Симић де Граф, проф. Енглеског језика и књижевности и педагошка саветница https://anyflip.com/scxpd/xedi/ (Двојезична презентација на српском и енглеском језику садржи у себи систематичан приказ Светог писма за све оне који желе да га изучавају, упућујући на одређене цитате, као и дидактички материјал, интерактивне квизове, енигматику, као и молитве на српском и енглеском језику.)</p>
Припремне активности:	
<p><u>Припремне активности:</u></p> <p>Вероучитељи отац Јован Секулић и Драгана Деспотовић и педагошка саветница Сања Симић де Граф договарају се да реализују интегративан час сарадничке наставе Тима за пројекте у настави старијих основаца и гимназијалаца првог разреда. Поводом обележавања Међународног дана</p>	

језика, разматрајући оквир уклапања наставних тема и јединица, а имајући у виду да је овај дан веома значајна тема очувања матерњих језика у свету уопште, одлучујемо се за Библију као најпревођенију књигу на свету, а тема се савршено уклапа у план и програм првог разреда гимназије и одлучујемо се за сараднички двочас где бисмо на једном примеру показали како можемо кроз активно учење на часу и добро осмишљеним активностима рационализовати процес учења и учинити га ефикасним, а да ученици осете задовољство у настави.

Основци гостују средњошколцима на часу и договарамо се да на занимљив начин обрадимо ову тему кроз едукативне квизове, у којима би се надметале четири групе, при чему се свака група састоји од гимназијалаца и основаца (мешовито) како би били у могућности да успешно сарађују и да се допуњују и уче једни од других

Припрема простора (учионице)

Клупе се организују тако да се састављају по две клупе и праве три групе, а столице су поређане око тих састављених клупа да би ученици у оквиру група сарађивали. Повезује се пројектор и лаптоп, договарамо се да за лаптопом седи педагошка саветница да би управљала интерактивном презентацијом, док двоје вероучитеља као најкомпетентнији у овој теми објашњавају, дају упутства, помажу ученицима и процењују њихов рад.

Припремање ученика

Ученици су унапред подељени у четири мешовите групе и унапред су им дата упутства да је реч о спис тематизацији градива на тему Светог писма и да ће имати и програм градива наставу на основу које ће имати задатке које ће решавати на нивоу групе, тако да је неопходно да слушају и сарађују.

Уводни део часа

Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> – подређују ученике и најављују час; – представљају госте а ученици су унапред припремљени где седе; – професорка Енглеског језика и педагошка саветница покреће презентацију https://anyflip.com/scxpd/xedi/; – вероучитељи уводе ученике у час, објашњавају, предлажу и делегирају задатке, мотивишу. 	<ul style="list-style-type: none"> – пажљиво слушају упутства; – евентуално постављају питања везана за начин и организацију рада на часу.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА

Планиране активности наставника

I Истицање циља часа – 5 минута

Наставници Верске наставе истичу циљ часа: да ћемо извршити систематизацију свог знања о Светом писму на занимљив начин, сарађујући и учећи једни од других. Педагошка саветница истиче да је овај двочас посвећен обележавању Међународног дана матерњег језика и да је Библија најпревођенија књига на свету, па је самим тим вредна и пажње и да што више научимо и о њој, али и да подигнемо свест о очувању матерњег језика.

Припремају наставни материјал. Дају упутства.

II Понављају поделу Светог писма, најпре на српском језику а затим наводе преводе на енглеском језику након чега следи мини-провера.

- прате индивидуални и групни рад ученика;
- саветују, помажу, подстицају,
- припремају наставни материјал;
- прате остварење свих делова;
- саопштавају резултате рада на основу направљених обележака;
- дају упутства и прате постигнуће.

III Говоре о Старом завету, о основним карактеристикама, о подели. Енглески називи дати су ученицима да имају за даљу употребу, ко жели да то има, а такође наведени су линкови где се налазе одређени делови Светог писма Старога завета са линком за читање. Дата је и додатна литература ко жели више да зна. После сваке целине следи провера 30 минута.

Планиране активности ученика

I Истицање циља часа

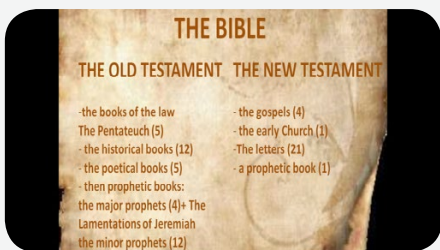
Слушају и прате наставникова упутства.

II Понављају поделу Светог писма, најпре на српском језику а затим уче преводе на енглеском језику након чега следи мини провера.

- слушају и прате наставникова упутства;
- раде индивидуално и у групи;
- анализирају садржаје;
- учествују у дискусији;
- прате видео-материјал презентацију;
- постављају питања;
- решавају кључна питања.

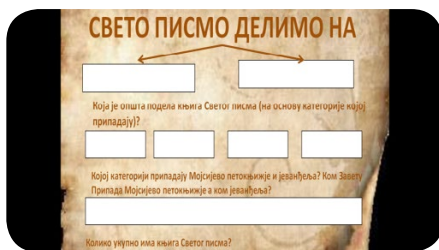
III Говоре о Старом завету, о основним карактеристикама, о подели. Енглески називи дати су ученицима да имају за даљу употребу, ко жели да то има, а такође наведени су линкови где се налазе одређени делови Светог писма Старога завета са линком за читање. Дата је и додатна литература ко жели више да зна. После сваке целине следи провера.

- прате индивидуални и групни рад ученика;
- саветују, помажу, подстичу;
- припремају наставни материјал;
- прате оствареност исхода;
- саопштавају резултате рада на основу направљених бележака;
- дају упутства, прате постигнуће.

IV Говоре о Новом завету, о основним карактеристикама, о подели. Енглески називи дати су ученицима да имају за даљу употребу, ко жели да то има, а такође наведени су линкови где се налазе одређени делови Светог писма Старога завета са линком за питање. Дата је и додатна литература ко жели више да зна. После сваке целине следи провера 30 минута.

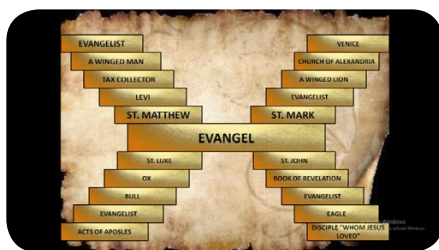
- прате индивидуални и групни рад ученика;
- саветују, помажу, подстичу;
- припремају наставни материјал;
- прате оствареност исхода;
- саопштавају резултате рада на основу направљених бележака;
- дају упутства, прате постигнуће.

- слушају и прате наставникова упутства;
- раде индивидуално и у групи;
- анализирају садржаје;
- учествују у дискусији;
- прате видео-материјал, презентацију;
- постављају питања;
- решавају квиз питања.

IV Говоре о Новом завету, о основним карактеристикама, о подели. Енглески називи дати су ученицима да имају за даљу употребу, ко жели да то има, а такође наведени су линкови где се налазе одређени делови Светог писма Старога завета са линком за питање. Дата је и додатна литература ко жели више да зна. После сваке целине следи провера.

- слушају и прате наставникова упутства;
- раде индивидуално и у групи;
- анализирају садржаје;
- учествују у дискусији;
- прате видео-материјал, презентацију;
- постављају питања;
- решавају квиз питања.

Завршни део часа

Завршни део – 15 минута

– проверавају оствареност исхода на основу рада ученика у групи и активности на часу;

– сумирају резултате, похваљују и дају смернице;

– усмеравају ученике да по сопственој жељи и способностима могу урадити пано, презентацију или дати предлог активности везан за ову наставну јединицу;

– мотивишу ученике да до следећег часа напишу краћу евалуацију утисака на часу, анонимну; основци ће те цедуљице предати у једној кутији;

– у Додатку који ће сви ученици добити заједно у оквиру презентације, говоре о молитвама и њиховом преводу на енглески језик и презентујемо један пројекат основаца;

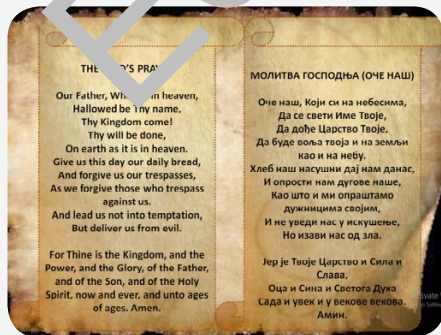
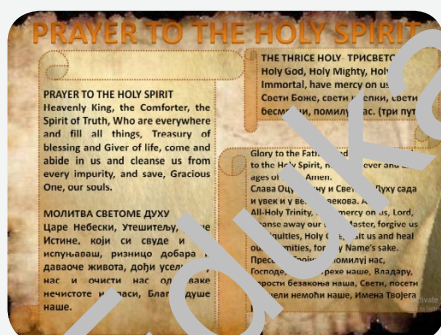
– слушају и прате наставникова упутства;

– дају предлоге;

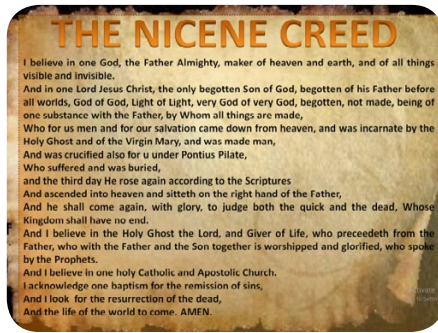
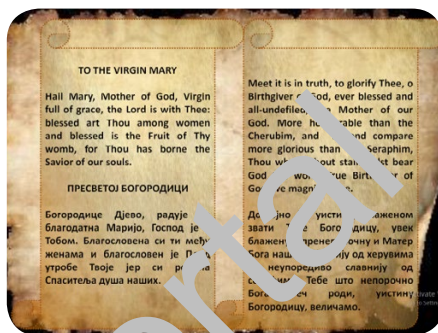
– учествују у дискусији;

– постављају питања;

– говоре о молитвама и о њиховом преводу на енглески;

– саопштавају резултате рада и дају смернице и препоруке.

– гледају један пројекат основаца „Преводи Светог писма кроз историју” према истоименој књизи професора др Радомира Ракића <https://www.youtube.com/watch?v=kPgHWgDtADw&t=44s>

Провера остварености исхода

Праћење ученика кроз разговор, дискусију, активности, квизове и енигматику (материјал је осмишљен тако да ученици после сваког дела имају проверу кроз мини-квиз, осмосмерку, квиз знања, питалицу).

Наставници истичу труд и мотивацију као и индивидуалне карактеристике и нуде ученицима простор и могућност да сами осмисле део било ког часа као и да кроз евалуационе листиће изразе жељу како би они реализовали овај час.

Евалуациони листићи.

ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОСТВАРЕНОГ ЧАСА

Материјал који смо осмислили савршено нам се уклопио у час захваљујући тимском раду више наставника путем хоризонталног и вертикалног повезивања. Томе је допринела сарадња основне и средње школе са Библијским културним центром и пажљиво осмишљавање активности. Током стварања материјала, од великог значаја било је мишљење ученика и њихови предлози. Оно што је веома мотивисало ученике јесте то да су истакнути њихови пређашњи пројекти <https://www.youtube.com/watch?v=kPgHWgDtADw&t=44s> што их је додатно мотивисало да на овим часовима дају све од себе како би и добре идеје и предлози других ученика били уврштени у неки наредни пројекат што доприноси самопоуздању и позитивним ставовима и задовољству у настави. Овим смо успоставили дивну сарадњу са Библијским културним центром, али и прикључили смо се обележавању Међународног дана матерњег језика и истакли Библију као најпревођенију књигу која може да послужи у настави као савршен материјал за интердисциплинарни приступ повезивањем Историје, Географије, језика, Народне традиције и истицањем најплеменитијих вредности у образовању човека као личности.

МАТЕРИЈАЛ ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ

<https://anyflip.com/scxpd/jliu/>

Eduka portal

Дејана Лазаревић, Оливера Чикарић,
Љиљана Јовановић, Ивана Драгићевић

Сајам туризма и гастрономије (сви разреди)

Средња економска школа, Лозница

ИНТЕГРАТИВНА ПРИПРЕМА ЗА ТЕМАТСКИ ДАН САЈАМ ТУРИЗМА И ГАСТРОНОМИЈЕ

Предмет:	Тематски дан: куварство, послатичарство, маркетинг, језици (енглески, француски, немачки, турски, руски), историја, географија	Датум: 3. 5. 2023.
Разред:	Интегративна настава ученика различитих разреда Средње економске школе кроз вертикално и хоризонтално повезивање.	
Наставна тема:	ТУРИЗАМ И ГАСТРОНОМИЈА	
Наставна јединица:	САЈАМ ТУРИЗМА И ГАСТРОНОМИЈЕ	
Методе рада:	демонстративна, глобална, практичних радова	
Облици рада:	групни	
Очекивани исходи:	Ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none">– набрине на заступљеније намирнице у исхрани различитих кухиња/ послатице на различитим језицима;– наведе најпознатија јела за сваку кухињу на различитим језицима;– познаје културу исхране народа ових кухиња;– познаје територијалну заступљеност ових кухиња;– разликује посуде и начине сервирања јела/посластица;– разликује норматив за одређена национална јела наведених кухиња;– одржава припремљено јело до сервирања и сервира национална јела/посластице;– промовише јела сваке националне кухиње на тај начин повезујући различите културе;– упореди своју националну кухињу са другим културама;– примени неке од ових специјалитета у свакодневном животу у смислу дегустације или припреме.	

Опште међупредметне компетенције:	<ul style="list-style-type: none"> – комуникација, – сарадња, – предузимљивост и предузетничка компетенција, – одговоран однос према здрављу, – одговоран однос према околини, – одговорно учешће у демократском друштву, – решавање проблема. – компетенција за целоживотно учење – естетичка компетенција
Корелација:	куварство, посластичарство, маркетинг, језици (енглески, француски, немачки, турски, руски), историја, географија
Потребна опрема / услови / наставна средства / софтвер – апликације – алати за реализацију часа:	
хамер, бојице, фломастери, маркери, налепнице, флајери, еткетнице, материјал за посластичарске и гастрономске производе, прибор за прављење посластичарских и гастрономских производа	
Реализаторке:	координаторка пројекта и професорка Посластичарства Дејана Лазаревић, професорка Немачког језика Сивера Чикарић, професорка Куварства Љиљана Јовановић, професорка Маркетинга Иван Драгићевић
Припремне активности:	<p style="text-align: center;">ПОСЛАСТИЧАРСТВО И КУЛИНАРСТВО</p> <p>Ученике, након бољег прелиминарног упознавања са историјатом одабраних националних кухиња, делимо у групе (свака група је задужена за кухињу одређене државе)...</p> <p>Припремају припреми јела/посластице која се састоје од неколико фаза:</p> <ul style="list-style-type: none"> – припрема потребних намирница (механичка обрада); – термичка обрада намирница; – флажење (за јела која припадају хладној кухињи); – одабир и припрема посуђа за сервирање; – сервирање јела/посластице и – декорисање јела/посластице. <p>Наставник све време координира групама, тако што: надзире рад ученика, консултује се с њима у вези са самом израдом јела/посластице, као и у вези с декоративним делом, одговара на питања ученика, сугерише им одређене детаље, наводи их да сами дају предлоге и иницирају употребу различитих алата и техника обраде.</p> <p>Ученици дају предлоге за декоративни део, сервирају и декоришу самостално јело/посластицу.</p>

Припремне активности:

МАРКЕТИНГ

У сарадњи са ученицима, осмишљавамо промотивни материјал за сваку државу чији се специјалитети презентују на Сајму туризма, а потом штампамо промотивни материјал. Такође, обезбеђујемо заставице за сваку државу.

ЈЕЗИЦИ

У сарадњи са Активом за језике, ученици са својим наставницима осмишљавају и праве паное за државе које ће презентовати. Ученици истражују на интернету о туристичкој и гастрономској понуди земаља учесница на Сајму, пишу текстове о туристичкој и гастрономској понуди, а затим и преводили на језике земаља учесница, припремају фотографије потребна за израду паноеа. Наставници са ученицима увежбавају текст на различитим језикима држава које ће презентовати на Сајму туризма.

ПРОСТОР

Сајам туризма се одржава у простору историје – школски ресторан за потребе часова Куварства и Посластичарства. Обезбеђује се простор за промоцију, са уређеним столовима на којима ће бити промотивни материјал, заставе земаља, гастрономски специјалитети, а изнад столова ће стајати пано са карактеристикама тих земаља који ће послужити као материјал који ће ученици презентовати. У другом делу простора је стол за госте који ће бити публика.

Директор, помоћница директора и координаторка пројекта у договору одлучују да позову своје дугогодишње сараднике да присуствују Сајму, Туристичку организацију града Лознице, Туристичку агенцију „Подриње-турс“ и представнике ОШ „Вук Караџић“ из Лознице (наше сталне сараднике: професорку Енглеског језика и књижевности и педагошку саветницу Сању Селић де Граф и вероучитеља оца Јована Секулића).

Поред гостију, присуствоваће и наставници који су помогли у реализацији, а позване ће бити и друге колеге у складу са организацијом простора и капацитетом.

УВОДНИ ДЕО

Ученица водитељка програма поздравља госте и отварамо Први сајам туризма у Економској школи.	Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
	Пружају подршку ученицима, надгледају, мотивишу, објашњавају, прате постигнуће и рад ученика, индивидуално и у групи.	Презентују, сарађују, слушају упутства водитељке, слушају једни друге.

ГЛАВНИ ДЕО

Истицање циља интегративног часа:

Данас смо се окупили у Средњој економској школи да вам кроз заједнички рад и сарадњу различитих наставника и ученика различитих разреда, кроз међупредметно повезивање, прикажемо гастрономску понуду различитих земаља кроз занимљив интегративан час о туризму и гастрономије.

Пружају подршку ученицима, надгледају, мотивишу, објашњавају, прате постигнуће и рад ученика, индивидуално и у групи.

Презентују, сарађују, слушају упутства водитељке, слушају једни друге.

ПРЕЗЕНТАЦИЈА – 32 МИНУТА

Ученици представљају јела/посластице тако што по два ученика из сваке групе (који су се унапред добровољно јавили) представљају паное и државе на њиховом матерњем језику, презентују националну кухињу чија јела/посластице су припремили укратко описујући карактеристике саме кухиње наглашавајући најпознатија јела и посластице које су припремили и које се налазе на изложбеном столу.

ЗАВРШНИ ДЕО		
	<p>Планиране активности наставника</p> <p>Позивају госте и дају им смернице да приступе дегустацији; разговарају са гостима о томе да ли им се свидео овакав вид презентације; пружају подршку ученицима, надгледају, мотивишу, објашњавају; прате постигнућа и рад ученика, индивидуално и у групи.</p>	<p>Планиране активности ученика</p> <p>Позивају госте да пробају специјалитете; промовишу гостима специјалитете за које су задужени; одговарају гостима на питања; презентују, сарађују, слушају наставнике и госте, слушају једни друге.</p>
	<p>ПОЗДРАВЉАЊЕ ПУБЛИКЕ И ЗАХВАЉИВАЊЕ НА ПОСЕТИ И ДЕГУСТАЦИЈА – 10 МИГУТА</p> <p>Након презентације туристичке и гастрономске понуде, водитељка позива публику да узме са собом материјал и да дегустира оно што су ученици припремили.</p>	
ЕВАЛУАЦИЈА	<p>За ученике и наставнике обезбедени су евалуациони листићи које ће попунити анонимно. Сваки учесник (и наставник и ученик) урадиће самоevalуацију и предлоге за наредни сајам туризма.</p> <p>Са гостима ће се обавити разговор и мишљења ће се евидентирати у минути евалуације како би следећи сајам био још успешнији.</p>	
Провера остварености исхода:	<p>Праћење ученика кроз разговор, дискусију, активности; разговор са гостима и тражење мишљења; наставници истичу труд и мотивацију као и индивидуалне карактеристике понуде ученицима простор и могућност да сами осмисле идеје, било ког часа као и да кроз евалуационе листиће изразе међу како би они реализовали овај час; евалуациони листићи.</p>	
МАТЕРИЈАЛ ЗА ПРЕЗЕНТАЦИЈУ	<p>https://anyflip.com/scxpd/idlm/</p>	

Eduka portal

Сања Симић де Граф, Дејана Лазаревић, Иван Негић, Драгана Деспотовић, Бојана Томић, Жељка Марковић, Александар Томић, Миланка Васиљевић, Светлана Ђурић, Александра Стефановић, Слађана Живановић, Мирјана Марковић, Петар Косовац, Слађана Осатовић и Љубиша Радовановић

Светски дан хране (сви разреди)

ОШ „Вук Караџић”, ИО Зајача

Средња економска школа, Лозница

ИНТЕГРАТИВНА ПРИПРЕМА ЗА ТЕМАТСКИ ДАН СВЕТСКИ ДАН ЗДРАВЕ ХРАНЕ

Предмет:	Интегративна настава: Хемија, Енглески језик, Верска настава, Физичко васпитање, Посластичарство, Српски језик, Математика	Датум: 17. 10. 2022.
Разред:	Интегративна сарадничка настава ОШ „Вук Караџић”, ИО Зајача, у сарадњи са Средњом економском школом из Лознице и професорком Посластичарства те школе.	
Наставна тема:	СВЕТСКИ ДАН ЗДРАВЕ ХРАНЕ – тематски дан	
Наставне јединице:	ТЕМАТСКИ ДАН који се реализује по следећем распореду: ПРЕДМЕТНА НАСТАВА (спирална настава, вертикално повезивање) 1. час – предавање о здравој храни (Хемија) – обрада, утврђивање; 2. час – интегративни угледни час Верске наставе, Физичког васпитања и Енглеског језика – утврђивање; 3. час – интерактивни квиз о здравој храни кроз различите предмете – утврђивање; 4. час – Верска настава – предавање – обрада; 5. час – Верска настава – радионица (израда украса за славски колач); 6. час – Посластичарство – декорисање и аранжирање воћа – радионица; 7. час – изложба продуката наставе. РАЗРЕДНА НАСТАВА (спирална настава, вертикално повезивање) – обрада, вежбање, утврђивање.	

Методерада:	демонстративна, вербална, метода практичних вежби употребом веб-алата – квизови
Облицерада:	групни
Очекивани исходи:	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује здраву храну од нездраве хране; – разуме значај здраве хране у свакодневном животу и ризике по здравље употребом нездраве хране; – разуме пирамиду здраве хране и примени је у свакодневном животу; – аранжира воће и поврће; – зна од којих састојака се прави славски колач; – разуме значај обележавања Светског дана здраве хране као начина да се промовишу здрави стилски живота и исхране у свакодневном животу као вид присутности болести и лоших навика проузрокованих употребом нездраве хране; – користи различите изворе за долажење до информација; – учествује у дискусији; – адекватно примењује информационе технологије; – користи доступну ИКТ опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.
Опште међупредметне компетенције:	<ul style="list-style-type: none"> – комуникација, – сарадња, – дигитална компетенција, – решавање проблема, – компетенција за целоживотно учење, – естетичка компетенција.
Корелација:	Хемија, Српски језик, Енглески језик, Верска настава, Психологија, Физичко, Народна традиција, Грађанско васпитање, Географија, Информатика, Математика
Потребна опрема / услови / наставна средства / софтвер – апликације – алати за реализацију часа:	пројектор, лаптоп, веб-алати, интерактивна презентација, квизови, асоцијације, енигматика, ученички панои, воће и поврће и алат за аранжирање, намирнице за прављење славског колача

Реализатори:	Професорка Енглеског језика и педагошка саветница Сања Симић де Граф (координаторка пројекта), професорка Посластичарства Дејана Лазаревић, професори Верске наставе Ђакон Иван Негић и Драгана Деспотовић, професорка Хемије Бојана Томић, професорка Српског језика Жељка Марковић (панои, радионица), професор Физичког васпитања Александар Томић, професорке разредне наставе: Миланка Васиљевић, Светлана Ђурић, Александра Стефановић и Слађана Живановић, професорка Италијанског језика Мирјана Марковић, професор Енглеског језика Петар Косовац, професори Српског језика Слађана Осатовић и Љубиша Радовановић.
Припремне активности:	<p>I УВОД У ПРОЈЕКАТ</p> <p>Координаторка пројекта проф. Енглеског језика и књижевности и педагошка саветница Сања Симић де Граф у сарадњи са професорком Посластичарства Дејаном Лазаревић и колегама најављује распоред часова и активности које се реализују у ИО Зајача на следећи начин:</p> <p>ПРЕДМЕТНА НАСТАВА (спирална настава, вертикално повезивање)</p> <p>1. час – предавање о здравјој храни;</p> <p>2. час – интегративни угледни час Верске наставе, Физичког васпитања и Енглеског језика;</p> <p>3. час – интерактиван квиз о здравјој храни кроз различите предмете;</p> <p>4. час – Верска настава – предавање;</p> <p>5. час – Верска настава – радионица (израда украса за славски колач);</p> <p>6. час – посластичарство – декорисање и аранжирање воћа;</p> <p>7. час – изложба продуката наставе.</p> <p>РАЗРЕДНА НАСТАВА (спирална настава, вертикално повезивање)</p> <p>Припрема простора (учионице)</p> <p>Тематски дан се организује у једној великој учионици, интегративно, на основу најављеног распореда часова виших разреда на којима гостују ученици нижих разреда, а претходно су учитељице снимиле приредбу ученика нижих разреда. Једна учионица је осмишљена као изложбени простор.</p> <p>Припремање ученика</p> <p>Ученици су унапред припремљени да ће имати програмiranу наставу на основу које ће имати задатке које ће решавати на нивоу групе, тако да је неопходно да слушају и сарађују. Такође су упознати са предложеним радионицама и јављали су се за оне у којима би могли да дају свој допринос.</p>

1. час
Хемија) –
предавање
о здравој
храни

Професорка Хемије Бојана Томић држи предавање о здравој храни ученицима виших разреда.

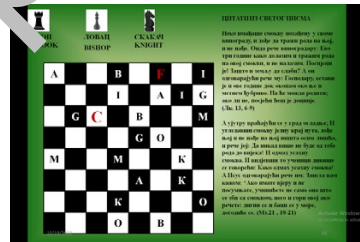
* Презентацију можете погледати у Прилозима

<https://anyflip.com/scxpd/nvbw/>

Снимак са часа

<https://www.youtube.com/watch?v=b56PnF1sgT0>

Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
<ul style="list-style-type: none"> – поздрављају ученике и најављују час; – представљају госте, а ученици су унапред припремљени где седе; – професорка Хемије покреће презентацију и истиче циљ часа; – остале колеге укључене у тематски дан асистирају мотивишући ученике, прате индивидуални и групни рад ученика; – саветују, помажу, подстичу; – припремају наставни материјал; – прате оствареност плана; – саопштавају резултат рада на основу направљених белажка; – дају упутства, прате постигнуће; – припремају наставни материјал. 	<ul style="list-style-type: none"> – пажљиво слушају упутства; – евентуално постављају питања везана за начин и организацију рада на часу; – слушају и прате наставникова упутства; – раде индивидуално и у групи; – анализирају и одржаје; – учествују у дискусији; – прате видео-материјал, презентацију; – постављају питања; – врше евалуацију часа.

2. час
– интерактивни
грађанин
углед
час Верој
наставе,
Физичког
васпитања
и Енгле-
ског језика

Професор Физичког васпитања Александар Томић говори ученицима о предностима играња шаха, а потом обнавља са ученицима кретање шаховских фигура. У оквиру интерактивне презентације, коју је осмислила Сања Симић де Граф, налази се шаховско поље са словима где ученици имају задатак да одговоре на питања из једне јеванђељске приче о смокви и пронађу одговор спајањем слова кретањем одређених шаховских фигура – за основни ниво то је топ, за средњи ловац, а за напредни скакач. Вероучитељица Драгана Деспотовић поставља питања, а решења се налазе у том шаховском пољу. Иста јеванђељска прича дата је и на енглеском језику са постављеним питањима која се тичу граматике у тексту, а решења се налазе у истом шаховском пољу и до решења се долази на сличан начин. На крају говоримо о смокви и њеним нутритивним вредностима.

2. час

Презентација се налази у Прилозима

<https://anyflip.com/scxpd/nvbw/>.

*Снимак предавања

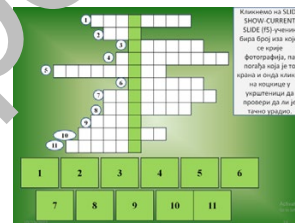
<https://www.youtube.com/watch?v=bt1MP9Vf0Ww&t=5s>

Планиране активности наставника:

- поздрављају ученике и најављују час;
- представљају госте, а ученици су унапред припремљени где седе;
- професорка Енглеског језика, ауторка презентације, покреће презентацију и истиче циљ часа;
- професори Верске наставе и Физичког учествују у оном делу презентације која је везана за њихову област;
- остале колеге укључене у тематски дан асистирају мотивишући ученике, прате индивидуални и групни рад ученика;
- саветују, помажу, подстицају;
- припремају наставни материјал;
- прате остварење исхода;
- саопштавају резултате рада на основу направљених бележака;
- дају упутства, прате постигнуће;
- припремају наставни материјал;
- дају упутства.

Планиране активности ученика:

- пажљиво слушају упутства;
- евентуално постављају питања везана за начин и организацију рада на часу;
- **слушају и прате наставникова упутства;**
- **раде индивидуално и у групи;**
- **анализирају садржаје;**
- **учествују у дискусији;**
- **прате видео материјал, презентацију;**
- **постављају питања;**
- **учествују у евалуацију часа.**

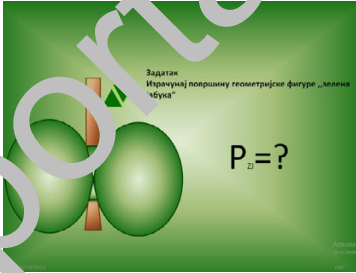
3. час

– интерактивни квиз о здравомјелу и здравомјелу кроз различите предмете

Професорка Сања Симић де Граф осмислила је интерактивни квиз у који су укључени различити предмети и здрава исхрана; као пример добре праксе нашао се у Зборнику Савеза учитеља Србије за школску 2019/2020. годину.

Презентацију можете видети у Прилозима <https://anyflip.com/scxpd/nvbw/>.

Ученици VII₂ у матичној школи, који су и чланови Тима за пројектне активности и учествовали су у тематском дану у ИО Зајача, снимили су атмосферу са тог квиза <https://www.youtube.com/watch?v=36cOUGANBns>

<p>3. час</p>	<ul style="list-style-type: none"> – остале колеге укључене у тематски дан асистирају мотивишући ученике, прате индивидуални и групни рад ученика; – саветују, помажу, подстичу; – припремају наставни материјал; – прате оствареност исхода; – саопштавају резултате рада на основу направљених бележака; – дају упутства, прате постигнуће; – врше евалуацију и самоевалуацију. <p>* Додато предавање педагошке саветнице Сање Симић де Граф (онлајн послато ученицима у виду презентације СПИРАЛНА НАСТАВА, налази се у Прилозима https://anyflip.com/scxpd/.../bw/)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пажљиво слушају упутства; – евентуално постављају питања везана за начин и организацију рада на часу; – слушају и прате наставникова упутства; – раде индивидуално и у групи; – анализирају садржаје; – учествују у дискусији; – прате видео-материјал, презентацију; – постављају питања; – врше евалуацију часа.
<p>4. час – Верска настава (литургија) – предавање вероучитеља Ђаконана Ивана и Негића и увод у радионицу</p>	<p>*Снимак предавања https://www.youtube.com/watch?v=7-Que5y2zn20</p> <ul style="list-style-type: none"> – поздравља ученике и најављује час; – истиче циљ часа; – саветује, помаже, подстиче; – прати оствареност исхода; – саопштава резултате рада на основу направљених бележака; – врши евалуацију и самоевалуацију. 	<ul style="list-style-type: none"> – пажљиво слушају упутства; – евентуално постављају питања везана за начин и организацију рада на часу; – слушају и прате наставникова упутства; – анализирају садржаје; – учествују у дискусији; – постављају питања; – врше евалуацију часа.
<p>5. час – Верска настава – радионица (израда украса за славски колач)</p>	<p>Вероучитељица Драгана Деспотовић заједно са ученицима реализује радионицу посвећену прављењу славског колача и украса за славске колаче</p> <p>*Снимак радионице https://www.youtube.com/shorts/yBoZG1-4HXU и овде https://www.youtube.com/watch?v=gNcnw9cJHLM</p>	

<p>5. час</p>	<ul style="list-style-type: none"> – поздравља ученике и најављује час; – истиче циљ часа; – уводи у радионицу ученике и демонстрира; – саветује, помаже, подстиче; – прати оствареност исхода; – саопштава резултате рада на основу направљених бележака; – врши евалуацију и самоевалуацију. 	<ul style="list-style-type: none"> – пажљиво слушају упутства; – учествују у радионици; – евентуално постављају питања везана за начин и организацију рада на часу; – слушају и прате наставникова упутства; – врше евалуацију часа.
<p>6. час – Посластичарство – декорисање и аранжирање воћа</p>	<p>Професорка Посластичарства Дејана Лазаревић води радионицу о декорисању и аранжирању воћа у којој учествују ученици</p> <p>*Снимак радионице на следећим линковима: Декорисање тањира https://www.youtube.com/watch?v=Ld4052knW5w Аранжирање воћа https://www.youtube.com/watch?v=V4sB6XQFaxY Слагање воћа https://www.youtube.com/watch?v=RLiK90oAx_E&t=217s</p> <p>Професорка Дејана направила нам је и декоративне мињоне и сланице.</p> <ul style="list-style-type: none"> – поздравља ученике и најављује час; – истиче циљ часа; – уводи у радионицу ученике и демонстрира; – саветује, помаже, подстиче; – прати оствареност исхода; – саопштава резултате рада на основу направљених бележака; – врши евалуацију и самоевалуацију. 	<ul style="list-style-type: none"> – пажљиво слушају упутства; – учествују у радионици; – евентуално постављају питања везана за начин и организацију рада на часу; – слушају и прате наставникова упутства; – врше евалуацију часа.

<p>7. час – изложба продуката наставе</p>	<p>*Снимак постављања изложбе на следећим линковима https://www.youtube.com/watch?v=imJ4KrLBZv0 https://www.youtube.com/watch?v=v0w9PD_4VBE&t=8s https://www.youtube.com/watch?v=fug_oypcvOk Ученичке радове можете погледати у прилозима Ученички радови https://anyflip.com/scxpd/nvbw/</p>
<p>Изажу се продукти реализовани на часовима Српског језика професорке Жељке Марковић, Италијанског професорке Мирјане Марковић и Енглеског језика професорке Сање Симић де Граф. У осмишљавању изложбе учествује професорка Српског језика Слађана Осатовић и професор Српског језика Љубиша, професорке разредне наставе Светлана Ђурић, Миланка Васиљевић и Александра Стефановић и професорка Сања Симић де Граф са ученицом Ђурђином Ђурић, чланицом Тима за пројекте у настави.</p>	<p>Помажу у постављању изложбе. Дискутују о изложеним радовима и евалуирају.</p>
<p>РАЗРЕДНА НАСТАВА Учитељице Миланка Васиљевић, Светлана Ђурић и Александра Стефановић заједно са својим ученицима млађег разреда осмислиле су занимљиву наставу кроз израду паноа и радионице, кечеве, ситуационе дијалоге. *Снимци се налазе на следећим линковима: https://www.youtube.com/watch?v=2u0avf-tqc https://www.youtube.com/watch?v=taDQxTyPRM</p>	
<p>Учитељице припремају са ученицима приредбу.</p>	<p>Учествују у приредби. Прате приредбу и евалуирају.</p>
<p style="text-align: center;">Завршни део часа</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – позивају ученике на дегустацију воћа и посланица; – проверавају оствареност исхода на основу рада ученика у групи и активности на часу; – сумирају резултате, похваљују и дају смернице; – усмеравају ученике да по сопственој жељи и способностима могу урадити пано, презентацију или дати предлог активности везан за ову наставну јединицу; – мотивишу ученике да до следећег часа напишу краћу евалуацију утисака с часа, анонимну; основци ће те цедуљице предати у једној кутији. 	<ul style="list-style-type: none"> – дегустирају воће и посланице; – слушају и прате наставникова упутства; – дају предлоге; – учествују у дискусији; – постављају питања; – евалуирају.

Провера остварености исхода:	<p>Праћење ученика кроз разговор, дискусију, активности, квизове и енигматику, радионичарску наставу (материјал је осмишљен тако да ученици после сваког дела имају проверу кроз мини-квиз, осмосмерку, квиз знања, питалицу).</p> <p>Наставници истичу труд и мотивацију као и индивидуалне карактеристике и нуде ученицима простор и могућност да сами осмисле део било ког часа као и да кроз евалуационе листиће изразе жељу како би они реализовали овај час.</p> <p>Евалуациони листићи.</p>
ОКВИР ЗА ПРЕ-ИСПИТИВАЊЕ ОСТВАРЕНОГ ЧАСА:	<p>Материјал који смо осмислили савршено нам се уклопио у час захваљујући тимском раду више наставника путем хоризонталног и вертикалног повезивања и примене спиралне наставе кроз повезивање градива од првог до осмог разреда на тему здраве хране и то интегративно кроз различите предмете. Томе је допринела сарадња основне и средње школе. Током стварања материјала, од великог значаја било је мишљење ученика и њихови предлози. Оно што је тома кативисало ученике јесте њихово активно учешће у квизовима и енигматици, стварајући на тај начин позитивну, мотививну атмосферу и већу мотивацију у учењу, као и учешће у радионицама које су им омогућиле да по сопственом избору учествују у оном делу где би могли да изразе своју креативност.</p>
МАТЕРИЈАЛ СА ПРИЛОЗИМА	<p>https://anyflip.com/scxpd/nvca</p>

Eduka portal

Чудесни свет параболе. Примена логаритма

СШ „Вук Караџић”, Сечањ

ЧУДЕСНИ СВЕТ ПАРАБОЛЕ, ПРИПРЕМА ЗА ЧАС БРОЈ 49 и 50	
Предмет:	Физичко и здравствено васпитање и Математика (први час) Математика (други час)
Разред:	други
Наставна тема/ област:	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Физичко и здравствено васпитање – физика ▶ Математика – квадратна једначина и квадратна функција
Наставна јединица:	Скок удаљ – Физичко васпитање Квадратна функција и њен график – Математика
Тип часа:	<ul style="list-style-type: none"> ▶ обрада, проширивање, тимска настава – Математика ▶ обучавање – Физичко и здравствено васпитање
Циљ часа:	<p>Упознавање ученика са квадратном функцијом и графиком квадратне функције и повезивање параболе као графика квадратне функције са скоком удаљ и осталим спортовима, са уметности, архитектуром, природним појавама... – Математика.</p> <p>Упознавање ученика са скоком увис техником маказице и техником стредл.</p>
Очекивани исход на крају часа:	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нацрта график квадратне функције $y = ax^2 + bx + c$ ($a, b, c \in R, a \neq 0$); - пронађе параболу у свакодневном животу. <p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостално скакати скок увис техником маказице и техником стредл; - стећи представу о техници фосбери.
Наставне методе:	<ul style="list-style-type: none"> ▶ практично смисаоно учење, кооперативна н-у, кооперативна у-у, тимска настава (Математика), ▶ синтетичка метода обучавања, аналитичка метода обучавања, метода демонстрације, монолошка метода

Облици рада:	фронтални, рад у пару, групни, индивидуални
Наставна средства:	<ul style="list-style-type: none"> ▶ уџбеник, пројектор, лаптоп; ▶ струњача, дебела струњача (сунђери), еластична трака, рипстоли, чуњеви, сталци, козлић, вијаче...
Међупредметне компетенције:	Ученик развија: <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију.
Међупредметно повезивање:	Квадратна функција и њене особине потребне су за решавање великог броја задатака и проблема из физике, парабола у физичком васпитању, спорту, ликовној култури.
Кључни појмови:	<ul style="list-style-type: none"> ▶ квадратна функција, график квадратне функције, парабола, нуле, домен, кодоме, конкавност, конвексност; ▶ скок увис, техника фосбери, техника средл, техника маказице, координација, концепција, снага, Њутн

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

	Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
Уводни део часа (5 минута)	<ul style="list-style-type: none"> – Наставник Математике представља пројекат и поставља питање ученицима да ли знају зашто се час Физичког васпитања одржава заједно са Математиком. – Наставник Физичког и здравственог васпитања упознаје ученике са садржајем и циљевима, инсистира на придржавању епидемиолошких мера, задаје вежбе за усавршавање технике трчања. 	<ul style="list-style-type: none"> – Стају у збор уз одржавање дистанце. – Пажљиво слушају објашњења и инструкције. – Одговарају на питања наставника. – Објашњавају зашто смо повезали Математику и Физичко.
Главни део часа (35 минута)	<ul style="list-style-type: none"> – Наставник Математике понавља ученицима да су графици квадратних функција $y = ax^2 + bx + c$ параболе. 	<ul style="list-style-type: none"> – Прате упутства наставника. – Учествују у дискусији. – Дају промишљене одговоре на постављена питања.

Главни део часа (35 минута)	<ul style="list-style-type: none"> – Показује им како се креће њихово тело при скоку увис, како се креће лопта при кошаркашком шуту, како се креће тело при скоку удаљ, при шутирању лопте у фудбалу... – Даје им упутство шта треба да измере да би дошли до једначине параболе која представља путању њиховог тела при скоку увис. – Наставник Физичког демонстрира скок увис техником маказице из залета под оштрим углом, па под правим углом. – Демонстрира технику стредл. – Демонстрира предвежбе за фосбери. 	<ul style="list-style-type: none"> – Мере и записује почетну тачку скока, висину летве и место где су пали након скока. – Анализирају и закључују. – Ученици изводе скок увис техником маказице. – Скачу увис техником стредл. – Изводе предвежбе за фосбери. – Скачу увис техником фосбери (они ученици за које наставник процене да су успешно саопрамили предвежбе).
Завршни део часа (5 минута)	Кратак резиме часа.	Износи своја запажања и утиске.

МОГУЋИ ТИПОВИ ДРУГОГ ЧАСА

	Планиране активности наставника	Планиране активности ученика:
Уводни део часа (5 минута)	<ul style="list-style-type: none"> – Наставник Математике представља пројекат и задатке које је требало да ученици ураде за овај час. – Пушта кратак видео о скоку увис и параболу. 	<ul style="list-style-type: none"> – Одговарају на питања наставника.
Главни део часа (35 минута)	<ul style="list-style-type: none"> – Понавља ученицима да су графици квадратних функција $y = ax^2 + bx + c$ параболе. – Затим ученици подељени у парове представљају своје радове. – Прво се упознајемо са историјом параболе. 	<ul style="list-style-type: none"> – Излажу своје радове. – Постављају питања једни другима. – Учествују у дискусији. – Дају промишљене одговоре на постављена питања. – Анализирају и закључују.

Главни део часа	<ul style="list-style-type: none"> – Затим са графиком квадратне функције. – С применом параболе у архитектури. – С применом параболе у свакодневном животу. – С применом параболе у уметности. 	<ul style="list-style-type: none"> – Преписују у свеске поступак за цртање графика квадратне функције $y = ax^2 + bx + c$ $(a, b, c \in R, a \neq 0)$.
Завршни део часа (5 минута)	<ul style="list-style-type: none"> – Понавља са ученицима поступак којим се црта график квадратне функције $y = ax^2 + bx + c$ $(a, b, c \in R, a \neq 0)$. – Задаје ученицима домаћи да у природи фотографишу параболе. 	<ul style="list-style-type: none"> – Одговарају на питања наставника која се односе на усвојена правила из наставне јединице. – Износе своја запажања и утиске.
Начини провере остварености исхода:	<ul style="list-style-type: none"> – Посматрање ученичког учешћа у раду, закључивања и одговора на питања наставника током часа. 	

ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОСТВАРЕНОГ ЧАСА:

- Да ли ми је адекватан избор начина провере остварености исхода?
- Да ли сам планирао/планирала адекватне активности ученика?
- Да ли је било одступања/потешки током приликом остваривања планираног?
- Шта бих променио/променила?

Попуњавање упитника са следећим питањима:

1. Јесте ли задовољни својим учешћем у пројекту?

1 2 3 4 5

2. Како бисте оценили овај пројекат?

1 2 3 4 5

3. Колико си задовољан/задовољна односом између ученика и наставника?

1 2 3 4 5

4. Да ли би нешто променио/променила у пројекту? Ако је одговор потврдан, написати и шта.

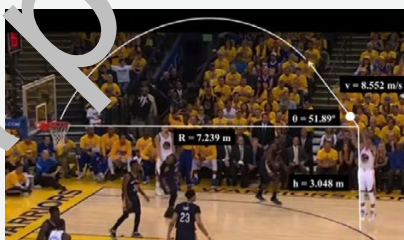
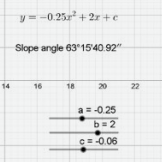
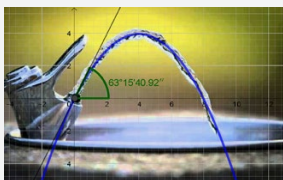
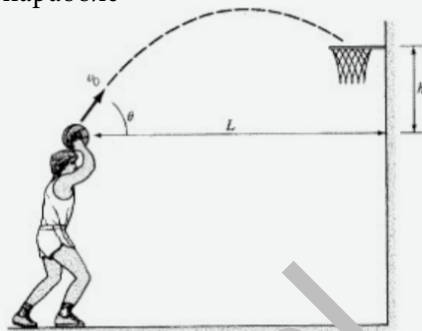
5. Како бисте оценили сарадњу међу ученицима на овом пројекту?

1 2 3 4 5

6. Како сте задовољни својим доприносом на овом пројекту?

1 2 3 4 5

Чудесни свет параболе

ЦРТАЊЕ ГРАФИК ФУНКЦИЈЕ

• Од знака коефицијента уз x^2 зависи да ли ће парабола бити отворена „на горе“ (конвексна) или „на доле“ (конкавна).

• $a > 0$ – парабола је отворена „на горе“

• $a < 0$ – парабола је отворена „на доле“

Eduka portal

Новинарски стил: вест. Медији, новинарство, етички кодекс

ЈУ ОШ „Југославија”, Бар, Црна Гора

ШКОЛА	ЈУ ОШ „Југославија”, Бар
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Црногорски – Српски, Босански, Хрватски језик и књ. Медијска писменост
РАЗРЕД	9.
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	септембар 2023.
РЕДНИ БРОЈ ЧАСА	9, 10 (3)
НАСТАВНИЦА	Биљана Вукмановић

Наставни садржај/ појам	Новинарски стил: вест Медији, новинарство, етички кодекс
Тип часа	обрада
Образовни задаци	<ul style="list-style-type: none">Упознавање ученика са новинарским стилем као врстом функционалног стила.Усвајање појма вест.
Функционални задаци	<ul style="list-style-type: none">Усвајање основне медијске писмености.Усвајање појма етичког кодекса новинара.
Васпитни задаци	<ul style="list-style-type: none">Упознаја значаја правилног поимања појма медијске писмености.Натовање позитивног односа према медијима и новинарству, заснованог на поштовању етичког кодекса новинарске професије.
Кључни појмови	новинарски стил, новинар, медијска писменост, задовољан слушалац/читалац, истинитост, вест
Исходи учења	<i>Током учења ученик ће моћи да:</i> <ul style="list-style-type: none">препозна емоције (збуњеност, изненађење, радост, срећа, туга, разочарење) изазване медијским садржајима;процјењује медије као преносиоце различитих мишљења, ставова, идеја;препознаје медијску поруку као конструкцију која има одговарајућу сврху;самостално бира медијске поруке које утичу на његово доношење одлука;

Исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> – разликује појмове права и лажна вест; – слуша, чита и анализира публицистичке текстове (вест, извештај); – одреди одлике наведених публицистичких текстова; – препозна намену и тему текста, оцени истинитост наведених података; – ствара текст по узору на слушани, примењујући основна знања; – самостално ствара текстове.
Облици рада	индивидуални, групни, фронтални
Наставне методе	дијалoшкa, монолошкa, мoждaнa oлујa, грoзд
Наставнa срeдствa	смарт ТВ, чарт таблa, хaмeр, уџбeници, нaстaвни листићи
Метoдички приступ	интерпретaцијскo-анaлитички, кoрeлaцијскo-интeгрaцијски, ствaрaлaчки
Кoрeлaцијa	Ликoвнa културa, Музичкa културa
Напомене	По потреби, уместо три часа рад четири часа.

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА (1. ЧАС)

Активност 1: „Моћ без одговорности”

- Пишу асоцијације на речи „моћ” и „одговорност”.
- Усмено тумаче синтагму „моћ без одговорности”.
- Тумачења бележе стављањем с тогарајућег стикера на „Зид емоција 1”.
- Дискусију: шта је медијска моћ а шта одговорност?
- Боје „радни точак емоција”.

Активност 2: Деловица

- Одговарају на питање:
„Како замислим правог новинара (особине)?”
- Илустрира и испису особине у припремљен шаблон.

Активност 3: Док избројим до десет...

- Играју игру „Док избројим до десет...” и изводе закључак.

Активност 4: Садржај који делим

- Уз помоћ телефона истражује садржаје које су највише делили у последњих месец дана.
- Символичном ознаком приказују тај садржај и указују на емоцију коју је код њих пробудио.
- Ознаку (емотиконе) каче на „Зид емоција 2”.
- Боје „радни точак емоција”.

Активност 5: Садржај који (не)делим

- Уз помоћ телефона *ироналазе садржаје* који су везани за највеће светске научнике и писце.
- Симболичном ознаком коју сами осмишљавају (цртају) *означавају* тај садржај и указују на емоцију коју је код њих пробудио.
- Ознаку *каче* на „Зид емоција 3”.
- *Боје* „радни точак емоција”.

Активност 6: „Без избора”

- *Набрајају* медијске садржаје којима сматрају да су „бомбардовани” последњих месеци.
- *Дискутују* о томе на који начин ти садржаји емоционално и психички утичу на њих.
- Симболичном ознаком *приказују* тај садржај и указују на емоцију коју је код њих пробудио.
- *Боје* „радни точак емоција”.
- Ознаку *каче* на „Зид емоција 4”.

Активност 7: Медији и ја

Домаћи задатак:

- *Пореде* „зидове емоција” и „радне точкове емоција” 1, 2, 3, 4.
- *Закључују* о садржајима и емоцијама.
- На основу закључака *ишу ислуку* (метода грозд).
- На основу закључака *илуструју илуку* (метода грозд).

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА (2. ЧАС)

- Креираним порукама из домаћег задатка *креирају зидне новине*.
- Илустрованим порукама из домаћег задатка *креирају зидне новине*.

Активност 1: Вести – наша свакодневица

- *Слушају/чињају* вест са канала Youtube.
- *Одговарају на питања*: Шта сазнајеш? Да ли је вест објективна?
- *Одговарају на питања*: Да ли вест даје одговоре на питања ко, кад, где, како и зашто?
- *Закључују* о одликама новинарско-публицистичког стила.
- *У вести уочавају* одлике новинарско-публицистичког стила.
- *Закључују* о особинама вести као облика новинарског изражавања.
- *Креирају* појмовну мапу на основу сазнања.

Активност 2: Сазнај и разазнај

- *Чињају и раде* Наставни листић број 1.
- *Извештавају у ируи*.
- *Чињају и раде* Наставни листић број 2.

- Извештавају у групи.
- Читају и раде Наставни листић број 3.
- Извештавају у групи.
- Бирају најбоље креирану вест.
- Закључују какве је садржине била доминантна вест у групама (шта су ученици највише бирали као садржај за вест).

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА (3. ЧАС)

Активност 1: *Имам право да кажем своје мишљење*

- Воде дебату на тему да ли су вести у нашим медијима објективне.
- Самостално пишу вести по избору водећи се основним новинарским начелима.

 [Прилози за преузимање уз Зборник](#)

Einkaufen im KaDeWe (Куповина у робној кући *KaDeWe*)

СШ „Вук Караџић”, Сечањ

- Предмет:** Немачки језик (обавезан изборни предмет – други страни језик)
- Разред:** други (општи тип гимназије)
- Школа:** СШ „Вук Караџић”, Сечањ
- Наставница:** Јасна Стефановић
- Наставна тема/област:** Menschen wie du und ich (Људи као ти/ја)
- Наставна јединица:** Einkaufen im KaDeWe (Куповина у робној кући „KaDeWe”)
- Тип часа:** обрада
- Циљ часа:** Оспособљавање ученика да усвоје и активно користе вокабулар у вези са куповином, квалитетом, мерама и количинама производа. Изражавање мишљења о одећи.
- Ученици утврђују вокабулар на тему куповина у робној кући.
 - Оспособити ученике да траже и дају информације у ситуацијама куповине различитих производа.

Очекивани исходи на крају часа

Ученик ће бити у стању да:

- води дијалог на тему куповина у робној кући;
- затражи специфични производ, жељеног квалитета и мере/количине;
- изрази своје мишљење о некој одећи.

Наставне методе: учење путем открића, кооперативно учење – наставник и ученик, кооперативно учење у групама (хомогеним); дијалогска, монолошка, рад на тексту, илустративно-демонстративна

Облици рада: фронтални, индивидуални, рад у групама (хомогеним), рад у пару

Наставна средства: рачунар, пројектор, радни листићи, мобилни телефони ученика, листови са QR кодовима, стикери

Међупредметне компетенције: компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад с подацима и информацијама, сарадња, решавање проблема, дигитална компетенција

Међупредметно повезивање: Информатика

Кључни појмови: kaufen, passen, finden, kosten, der Pullover, die Größe, die Einkaufstasche, das Kaufhaus, die Etage

Коришћена литература и дигитални извори знања:

<https://youtu.be/KFMoubSCvBM>
<https://www.youtube.com/watch?v=b604XMslRDw>
https://www.schubert-verlag.de/aufgaben/uebungen_a2/a2_kap3_einkaufen.htm
[https://deutsch-lernen.zum.de/wiki/Wo_und_was_kaufen_\(Interaktive_%C3%9Cbungen\)](https://deutsch-lernen.zum.de/wiki/Wo_und_was_kaufen_(Interaktive_%C3%9Cbungen))
<https://lehrerlenz.de/einkaufen.html>
<https://wordwall.net/de/resource/31173225/dialog-einkaufen-wortschatz>
<https://wordwall.net/de/resource/52412508/religi%C3%B6se-studien/einkaufen>
<https://wordwall.net/de/resource/55558252/einkaufen>
<https://learngerman.dw.com/de/das-passt-gut/l-40484961>
<https://create.kahoot.it/share/einkaufen-im-kadewe/bbf99c12-0576-4197-8f78-173bfaa262e1>

ТОК ЧАСА

🕒 Уводни део часа (10 минута):

У уводном делу часа наставник ученике упознаје са темом и најављује им да ће најпре погледати један кратак видео. Затим им треба да обрете пажњу на чињенице поменуте у снимку и да покушају да одговоре на шест питања. Видео представља робну кућу у Берлину.

Пре гледања снимка наставник ученицима додељује радне листиће са питањима (Прилог 1) и подстиче их да објасне значење питања.

Видео се налази на линку: <https://youtu.be/KFMoubSCvBM>

Након гледања снимка (прва два минута) наставник чита питања са радног листа и подстиче ученике да дају одговоре.

⌚ Главни део часа (23 минута):

У главном делу часа наставник најпре подсећа ученике на поменуту чињеницу – да се описана робна кућа у Берлину „KaDeWe” састоји од седам нивоа/спратова. По угледу на то ученици ће у главном делу часа учити и вежбајући пролазећи кроз седам станица (метода учења по станицама – *Stationenlernen*). Станице су распоређене свуда по учионици – код врата, на зидовима, прозорима. Обележене су папирима у боји – на сваком листу је по један број од 1 до 7 и QR код који води до задатка (Прилог број 2).

На почетку вежбања ученици се распоређују у парове/групе од по двоје или троје. Свака група извлачи једну картицу са бројем да би се утврдило од које станице ће почети.

Наставник објашњава задатак: Групе/парови се распоређују код станица са одговарајућим бројем. Ученици својим телефонима скенирају приказани код који води до интерактивног задатка. Решавају задатак и јављају се да га прочитају. Наставник бележи поен за ту групу/пар и ученици могу да пређу на следећу слободну станицу.

За ове активности ученици имају 20 минута. За то време треба да прођу што више станица. Наставник пројектором приказује тајмер који одбројава 20 минута: <https://www.youtube.com/watch?v=b604XMsIRDw>

🕒 **Завршни део часа** (12 минута):

У завршном делу часа наставник покреће квиз *Kahoot* кроз који ће ученици поновити кључне појмове и најважније формулације које су научили на часу: <https://create.kahoot.it/share/einkaufen-im-kadewe/bbf99c12-0576-4497-8f78-173bfaa262e1>

Након тога наставник позива ученике да на стикерима у боји изразе своје мишљење о часу и упишу се у „књигу утисака“ (*Buch der Eindrücke*) – симболична свеска по узору на књиге утисака у пословним објектима.

Прилог 1. Питања за уводни део часа:

Wofür steht die Abkürzung KaDeWe?
Wie lange besteht schon dieses Kaufhaus?
Wo ist das KaDeWe?
Was gibt es in der 3. Etage?
Wie viele Etagen gibt es insgesamt?
Wie viel beträgt die Verkaufsfläche?

Прилог број 2. Кодови за станице:

Station 1

Station 2

Station 3

Station 4

Station 5

Station 6

Station 7

https://www.schubert-verlag.de/aufgaben/uebungen/a2/a2_kap3_einkaufen.htm

[https://deutsch-lernen.zuni.de/wiki/Wo_und_was_kaufen_\(Interaktive_%E2%99%A3%9Cbungen\)](https://deutsch-lernen.zuni.de/wiki/Wo_und_was_kaufen_(Interaktive_%E2%99%A3%9Cbungen))

<https://lehrerlnz.de/einkaufen.html>

<https://wordwall.net/de/resource/31173225/dialog-einkaufen-wortschatz>

<https://wordwall.net/de/resource/52412508/religi%C3%B6se-studien/einkaufen>

<https://wordwall.net/de/resource/55558252/einkaufen>

<https://lerngerman.dw.com/de/das-passt-gut/l-40484961>

 [Прилог за преузимање уз Зборник](#)

Модели компјутерских боја

Прва техничка школа, Крагујевац

Припрема за угледни час

- Назив школе:** Прва техничка школа, Крагујевац
Наставни предмет: Рачунарска графика и мултимедија
Разред/одељење: I4e, електротехничар рачунара
Наставница: Рената Мишулић
Наставна тема: Обрада слике на рачунару
Наставна јединица: Модел компјутерских боја
Тип часа: комбиновани час (вежбе – двојас)
Кључне речи: електромагнетни спектар, формати слика, модели боја
Циљ часа: Разумевање различитих модела представљања компјутерских боја и њихових карактеристика, као и њихове примене кроз гејмификацијске активности.

Исходи учења:

1. Ученици ће знати да лоцирају положај видљивог спектра у електромагнетном спектру.
2. Ученици ће знати да наведу различите моделе представљања компјутерских боја.
3. Ученици ће бити у стању да опишу на примерима из свакодневног живота карактеристике појединих модела боја.
4. Ученици ће идентификовати протумаче која је боја приказана на интерактивној слици на основу њене ознаке.
5. Ученици ће знати да креирају едукативну игрицу о означавању боја.
6. Ученици ће бити у стању да истраже како се приказују модели боја у другим програмима (за обраду текста, слика или видеа) кроз домаћи задатак.

Облици наставног рада: рад у пару, фронтални

Наставне методе: монолошко-дијалoшка, метода гејмификације, илустративно-демонстративна, метода практичних радова на рачунару, хеуристичка, излазна карта

Наставна средства: аудио-визуелна, текстуална (излазна карта), дидактички интерактивни дигитални материјали:

<https://learningapps.org/watch?v=pg0xgn5oc20>

<https://view.genial.ly/5f8892313a92bc0d9b39e012/presentation-modeli-boja>

<https://learningapps.org/watch?v=pokh8pxs321>

Помоћно-техничка средства: рачунари, пројектор, (интерактивна) табла, звучници, мобилни телефони

Наставни објекат: рачунарски кабинет

Корелација са другим наставним предметима: Са претходним наставним областима: обрада текста и векторска графика; са наставним предметима: Енглески језик, Рачунарство и информатика, Физика, Математика.

Уџбеничка литература: Надежда Вељковић, *Рачунарска графика и мулти-медија*, уџбеник за I разред средње школе, подручје рада: електротехника, Београд: Завод за уџбенике, 2011.

Друга литература

Иновације:

- Иновација у избору нове наставне методе (метода гејмификације, излазна карта).
- Дидактичко-медијска иновација (примена аудиовизуелних дидактичких медија, рачунарског софтвера).
- Евалуацијске иновације (праћење и вредновање рада ученика).

АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА

🕒 Уводни део часа (20 минута)

Активности ученика: Повезивање формата слика са описима њихових карактеристика решавањем дигиталне слагалице, у циљу обнављања претходног градива. Ученици ову активности обављају у пару ради неговања сарадничких односа.

Наставни облик: рад у пару

Наставне методе: мочолошко-лијешка, метода гејмификације

Наставна средства: дидактички интерактивни дигитални материјал: <https://learningapps.org/watch?v=pg0xgn5oc20>

Циљ: Обнављање претходног градива, неговање сарадничких односа.

Опис рада: Наставник уписује час и евидентира одсутне; најављује даљу разраду наставне теме о обради слике на рачунару. Организује активност која ће послужити кратком обнављању претходног градива: у Google учионици поставља дигиталну интерактивну слагалицу о форматима слика. Ученици у пару покушавају да поређују опис карактеристика дигиталних слика са одговарајућим форматом. Наставник даје упутства да прво треба кликнути на формат, па онда на део слагалице који га описује. Када сви парови реше слагалицу, тј. открију сва поља, појавиће се дијаграм који приказује формате слика који се користе на интернету разврстане према три критеријума. Након решавања слагалице од стране свих парова, наставник по потреби даје кратка додатна објашњења. По завршетку активности најављује циљ часа и наставну јединицу.

🕒 Средишњи део часа (30 минута)

Активности ученика:

- Уочавање положаја видљивог спектра у електромагнетном спектру уз помоћ интерактивног дидактичког материјала.

– Именовање различитих модела представљања компјутерских боја уз помоћ интерактивног дидактичког материјала.

– Описивање карактеристика појединих модела боја навођењем искуствених примера.

Наставни облик: фронтални облик рада

Наставне методе: монолошко-дијалогска, метода гејмификације, илустративно-демонстративна

Наставна средства: дидактички интерактивни дигитални материјал: <https://view.genial.ly/5f8892313a92bc0d9b39e012/presentation-modeli-boja>

Циљ: Разумевање различитих модела боја и њихових карактеристика кроз искуствене примере; повезивање градива са Физиком, Математиком и Енглеским језиком.

Опис рада: Наставник представља преко пројектора графичку интерпретацију електромагнетног спектра и наглашава положај видљивог спектра у оквиру њега. Ученици приступају интерактивној презентацији преко линка у Google учионици и уочавају које су таласне дужине видљивог дела спектра, повезујући градиво са Физиком. Наставник наводи моделе боја: *bitmap*, *grayscale*, *indexed*, RGB, CMYK и HSB, као и начине означавања боја. Питањима наводи ученике на објашњење или откривање значења појмова и тако повезује градиво са Енглеским језиком. Наставник постепено објашњава сваки појединачни модел и његове карактеристике, као и број боја који подржава, повезујући градиво са Математиком. Објашњења поткрепљује илустративним примерима њихове примене, наводи их и образлаже. Подстиче ученике на навођење примера које препознају из свакодневног живота, пре свега из области слике. Ученици прате излагање наставника, учествују у разговору изражавањем мишљења о значењу појмова о којима се дискутује, проналазе сличне примере питања из интерактивног дидактичког материјала, разматрају и коментаришу дати материјал и примере, наводе примере на основу свог искуства, уочавају разлике између појединих појмова о којима се дискутује.

🕒 **Завршни део часа (40 минута)**

Активности ученика:

– Тумачење боја је боја приказана на интерактивној слици (игрици) на основу њене ознаке (рад у пару).

– Креирање едукативне игрице о означавању боја (рад у пару).

Ове активности се спроводе у циљу осигурања знања.

– Попуњавањем упитника ученици процењују у ком степену им је час био информативан тј. користан (едукативни аспект), као и у ком степену им је пријао (емоционални аспект).

Наставни облик: рад у пару, индивидуални облик рада

Наставне методе: метода гејмификације, илустративна, метода практичних радова на рачунару, хеуристичка, излазна карта

Наставна средства: дидактички интерактивни дигитални материјал: <https://learningapps.org/watch?v=pokh8pxs321>; Текстуална (излазна карта)

Циљ: Утврђивање стеченог знања; оспособљавање за примену стеченог знања у другом контексту; повезивање градива са Рачунарством и информатиком; неговање сарадничких односа.

Опис рада: Наставник најављује прву завршну активност за осигурање знања и упућује парове ученика на линк *Learning Apps* вежбе у *Google* ученици. Даје упутства за рад. Прати рад парова. Ученици, након датог упутства, у паровима решавају вежбу тако што тумаче која је боја приказана на интерактивној слици на основу њене ознаке. Први ученик из пара треба да адекватно означи боју ако је она дата у форми RGB, а други ученик из пара треба да адекватно означи боју ако је она дата у хексадецималној форми. Учествују у провери тачности решења праћењем повратне информације. Парови ученика могу да се такмиче једни са другима или са компјутером. Наставник, заједно са ученицима, проверава тачност решења праћеног задатка, похваљује ученике са највећим бојем тачних одговора. По потреби даје додатна објашњења.

Наставник најављује другу завршну активност за примену стеченог знања у другом контексту. Парови ученика имају задатак да креирају едукативну игрицу „Повезивање парова” или „Пронађи на слици”. Циљ задатка је спајање (или проналажење на слици) нијанси жуте, наранџасте, црвене, љубичасте, розе, зелене, плаве и браон са одговарајућим ознакама према моделу HSB (на пример, урађена вежба може да изгледа овако: <https://learningapps.org/watch?v=p6c3bdr4k23>). Парови учесници у провери тачности решења тако што решавају игрице других парова. Наставник прати рад парова, по потреби даје додатна објашњења и резимира активност. У свеску праћења уноси елементе формативног оцењивања ученика.

Закључује час изношењем запажања и задаје домаћи задатак, подстиче ученике на евалуацију одржаног часа. Евалуирају одржани час помоћу излазне карте (анкете).

Домаћи задатак: Истражите како се приказује модел боја HSB у другим програмима (у којим правцима се мењају компоненте H – тон боје, S – засићеност, B – осветљеност). Први пар – *Corel DRAW*, други пар – *Paint*, трећи пар – *Photoshop*, четврти пар – *Word*, пети пар – *PicPick*, шести пар – *Power Point*, седми пар – *Movie Maker*. На наредном часу ћемо поредити резултате и дискутовати.

Самоевалуација (метода коју ћете применити у циљу самоевалуације): Резултати ученичке процене наставнику ће помоћи да унапреди свој начин рада.

Анализа часа (напомене, запажања, корекције): Ученичке активности су у фокусу, зато је завршни део часа најдужи. Можда ученицима треба понудити још неке форме изражавања: мапе ума, интерактивне презентације *Genially*, мини-квизове и слично.

Ортогоналне пројекције равног лика на три равни

Прва техничка школа, Крагујевац

Сценарио часа

<https://view.genial.ly/6466369a2bf77300190a3a9e/interactive-content-geogebra>

ПОДАЦИ О ЧАСУ	
• Школа (основна, гимназија или средња стручна) и разред	Прва техничка школа, Крагујевац, I разред
• Предмет	Техничко цртање са машинским елементима
• Наставница	Рената Мишулић
• Наставна тема	Техничко цртање
• Наставна јединица	Ортогоналне пројекције равног лика на три равни
• Циљеви часа	<p>Образовни:</p> <ul style="list-style-type: none">• Обновљивље основних појмова нацртне геометрије.• Разумевање приказивања пројекција равних ликова у склопу и расклопу. <p>Васпитаони:</p> <ul style="list-style-type: none">• Развијање пажње код ученика, оспособљавање за групни рад, развијање заинтересованости за примену мултимедијалних технологија у настави и свакодневном животу. <p>Функционални:</p> <ul style="list-style-type: none">• Развијање смисла за тачност, прецизност, уредност и одговорност, као и логичког закључивања и креативности.
СТРУКТУРА ЧАСА	
• Тип часа	вежбе (двочас)
• Облик рада	• групни, индивидуални, фронтални;
• Наставне методе/технике	• комбиноване методе (метода изокренуте учионице, дијалогска, монолошка, учење по станицама, олуја идеја, хеуристичка, метода практичних радова на рачунару, илустративно-демонстративна, метода графичких радова, излазна карта)

<ul style="list-style-type: none"> • Наставна средства и материјали 	<ul style="list-style-type: none"> • аудио-визуелна, вербална, текстуална; • рачунари, пројектор, (интерактивна) табла, звучници, мобилни телефони, слушалице, модел октаната; • интернет алати: <i>GeoGebra</i>, <i>Padlet</i>, <i>PlayPosit</i>, <i>Scratch</i> и платформа <i>YouTube</i>; • канал комуникације: систем за управљање учењем <i>Google Workspace</i> са апликацијама.
<ul style="list-style-type: none"> • Литература 	<ul style="list-style-type: none"> • Спасоје Драпић, Данило Гачић, <i>Техничко цртање са машинским елементима за први и други разред средњих стручних школа – хемија и металургија, металургија, шумарство и обрада дрвета</i>, Београд: Завод за уџбенике, 2002. • Друга литература

Приказ процеса наставног часа

<p>Корак 1</p>	<p>Примењује се метода изокренуте учионице што подразумева да ученици код куће гледају представљене материјале из <i>Google</i> учионице.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активност наставника: омишљава начин примене <i>Geogebra</i> у наставној јединици, креира интерактивне наставне материјале и видео-туторијал о коришћењу <i>Geogebra</i>, прослеђује ученицима линкове ка материјалима преко <i>Google</i> учионице. • Активност ученика: гледају постављене материјале (интерактивну списаницу, мапу ума, интерактивну видео-лекцију и видео-туторијале 1 и 2 о коришћењу <i>Geogebra</i>), размишљају о представљеним садржајима, одлучују о теми које форме изражавања им највише леже, креирају <i>Geogebra</i> налоге и припремају питања.
<p>Корак 2</p>	<p>Примењују се метода олује идеја и метода анкете, при чему ученици треба да изаберу по једну од пет предвиђених активности, у складу са својим афинитетима. И ова активност се реализује онлајн.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активност наставника: прослеђује ученицима питање преко <i>Google</i> учионице, помаже им да направе прави избор активности, заједно са ученицима анализира резултате њиховог изјашњавања и на основу тога формира групе. • Активност ученика: размишљају о представљеним активностима, одлучују које су форме изражавања у складу са њиховим афинитетима, бирају по једну активност и изјашњавају се у <i>Google</i> учионици, учествују у анализи резултата свог изјашњавања и дају своје мишљење о формирању група.

Корак 3	<p>Примењује се комбинација методе изокренуте учioniце, методе практичних радова на рачунару, хеуристичке и методе графичких радова, а овај корак се реализује на двочасу у школи.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активност наставника: кроз кратак разговор утврђује шта ученици знају о пројекцији тачке и дужи на три равни, истиче циљ часа и примену наученог, мотивише ученике, врши фацитилитацију, прати и усмерава тимове током целог процеса њиховог групног рада на новој наставној јединици. • Активност ученика: обнављају знања о пројекцији тачке и дужи на три равни, а затим сваки ученик реализује свој део задатка у групном раду (први ученик црта октанте у програму или веб-алату <i>Geogebra</i> и анимира кретање равни, други ученик црта задату геометријску фигуру у програму <i>Geogebra</i> и проналази ортогоналне пројекције, трећи ученик црта ортогоналне пројекције, свесци и означава пројекције и координате тачака, четврти ученик убацује одговарајућу слику у програм <i>Geogebra</i> – на површину за цртање и дели линк очувањем задатка на Padlet зиду – лозинка је Soba15e)
Корак 4	<p>Примењује се комбинација методе презентовања, илустративно-демонстративне, питања по станицама и методе дискусије. За овај корак је потребан пројектор и интерактивна табла.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активност наставника: позива једну за другом групе да презентују радове, охрабрује ученике, прати презентовање, поставља питања, резимира и, по потреби, допуњује излагање ученика. • Активност ученика: пети ученик из сваке групе презентује резултате рада другим групама, ученици одговарају на питања наставника, упоређују, развијају критичко мишљење, повезују наставне садржаје са свакодневним животом, промовишу радове на сајту школе.
Корак 5	<p>Примењује се метода излазна карта, а последњи корак је евалуација и рефлексја, а затим задавање домаћег задатка.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активност наставника: коментарише радове ученика, а затим позива ученике да приступе анкети (преко линка) и <i>Padlet</i> зиду (преко QR кода) и оцене звездицама представљене радове и оставе коментаре ако желе. Заједно са ученицима вреднује цео процес и финалне продукте, даје препоруке за даљи рад и задаје домаћи задатак (Пример 1 и Пример 2).

Корак 5

• **Активност ученика:** износи своја мишљења, учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада у оквиру својих група, оцењују звездицама радове других група на *Padlet* зиду, гледају и слушају видео-упутство за израду домаћег задатка помоћу *Geogebre*.

Прилози

[Сценарио – интерактивна слика](#)
[Scratch анимација](#)
[Мапа ума:](#)

[Интерактивна видео-лекција](#)

[Видео-торијал 1](#)

[Видео-торијал 2](#)

[Задатак прве групе](#)

[Задатак друге групе](#)

[Задатак треће групе](#)

[Padlet зид – лозинка је Soba15e](#)

[Излазна карта](#)

[Домаћи задатак](#)

[Домаћи задатак решење Примера 1](#)

[Домаћи задатак решење Примера 2](#)

ЧАС ЗА УГЛЕД 9

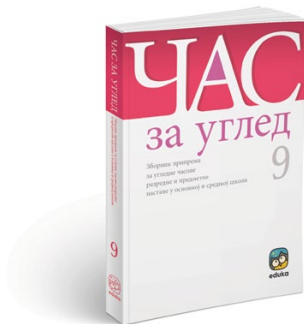
Зборник припрема за угледне часове разредне и предметне наставе
у основној и средњој школи

РАЗРЕДНА НАСТАВА

Александра Филиповић
Биљана Мијаиловић
Данка Јовановић
Ђурђица Стојковић
Јован Мијаиловић
Сава Ковачевић
Слађана Марковић

ПРЕДМЕТНА НАСТАВА

Александра Јагодић	Јован Благојевић
Александра Стефановић	Јован Секулић
Александра Чолаковић Нинковић	Катарина Минић
Ана Јеремић	Љиљана Ивановић Јованчевић
Ана Павловић	Љиљана Јовановић
Ана Петров	Љиљана Шћекић
Александар Томић	Љубиша Радовановић
Белма Селимотић	Маја Живић
Биљана Вукмановић	Марија Алексић
Бобана Ђорђевић	Марија Јевеичић
Бојана Анђелић Ристић	Марија Панић
Бојана Апелић	Марија Ристивојевић
Бојана Томић	Маријана Милутић
Весна Андрејевић	Марина Милевић
Вукосава Добрић	Марина Стојковић Мирчић
Далиборка Љешевић	Матин Филиповић
Данијела Радовановић	Милица Васиљевић
Даница Пушковић	Миливојко Селимотић
Дејана Лазаревић	Милорад Чукотић
Драгана Богдановић	Миљана Дмитрић
Драгана Вученовић	Миљана Степаноски
Драгана Деспотовић	Мирјана Марковић
Драгана Милошевић	Моника Костић
Драгана Стевановић	Наташа Митровић
Драгана Стојковић	Наташа Петковић
Љељана Марковић	Оливера Крупеж
Јасмина Мажкић	Оливера Чикарић
Зоран Стојановић	Петар Косовац
Иван Јевтовић	Рената Мишулић
Иван Негић	Савица Ђурђевић
Ивана Драгићевић	Сања Перовановић
Јасмина Олић Илчешин	Сања Симић де Граф
Јасна Стефановић	Саша Чорболоковић
Јелена Бабић	Светлана Ђурић
Јелена Ђурић	Славица Берића
Јелена Матејић	Слађана Живановић
Јелена Микић	Слађана Осатовић
Јелена Ћетковић	Снежана Клепић
Јелица Говедарица	Тања Ђорђевић
Јелка Филиповић	Татјана Рогановић

eduka

Издавачко предузеће ЕДУКА д.о.о.
Змаја од Ноћаја бр. 10, 11000 Београд
Телефон/факс: 011/2629 903;
3287 277; 3286 443
Имејл: eduka@eduka.rs
Сајт: www.eduka.rs

Eduka portal